

Bursa Barosu

DERGİSİ

Yıl: 43 Sayı: 106 - Aralık 2018

İnsan Hakları Bildirgesi

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu.
İnsanlık topluluğunun bütün fertleriyle
uzuvlarının bu Beyannameyi daima
geçerli ve tatarak öğretimi ve eğitim
yoluyla bu haklar ve hürriyetlere say-
gıyı geliştirmeye, gittikçe artan milli ve
milletlerarası tedbirlerle gerek bizzat
üye devletler ahaliyi gerekse bu dev-
letlerin idaresi altındaki ülkeler ahali-
si arasında bu hakların dünyaca fiilen
tanınmasını ve tatbik edilmesini sağla-
maya gayret etmeleri amacıyla bütün
halklar ve milletler için ulaşılabilecek
ortak ideal olarak işbu İnsan Hakları
Evrensel Beyanname'sini ilan eder.

Madde 1

Bütün insanlar hür, haysiyet ve haklar
bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vic-
dana sahiptirler ve birbirlerine karşı
kardeşlik zihniyeti ile hareket
etmelidirler.

hiçbir ayırtım gözetilmeyecektir.

Madde 3

Yaşamak, hürriyet ve kişi emniyeti her
ferdin hakkıdır.

Madde 4

Hiç kimse kölelik veya bülük altında
bulundurulamaz; kölelik ve köle
ticareti her türlü şekliyle yasaktır.

Madde 5

Hiç kimse işkenceye, zulimane, gayriin-
sani, haysiyet kırıcı cezalara veya mu-
amelelere tabi tutulamaz.

Madde 6

Herkes her nerede olursa olsun hukuk
kızılığının tanınması hakkını haizdir.

Madde 7

Kanun önünde herkes eşittir ve farkı-
sız olarak kanunun esit korumasından isti-
fade hakkını haizdir. Herkesin işbu
Beyanname'ye aykırı her türlü ayırıl-
ma muhalidir.

Eşitlik - Adalet
Özgürlük için;

Hiç kimse keyfi olarak tutuklanamaz,
kısıtlanamaz veya sürgüne gönderilemez.

Hiç kimse keyfi olarak tutuklanamaz,
kısıtlanamaz veya sürgüne gönderilemez.

DOĞUM KONSEPT ODALAR

Doruk Ta

En özel gününüzde,
8 farklı doğum oda konseptimiz ve 20 yılı aşan **tecrübemiz** ile
bu gün de **yanınızdayız.**

AYRICALIKLI DOĞUM PAKET HİZMETLERİMİZ

Gebe Üniversitesi - Oda Süsleme
Fotoğrafçılık - Kuaförlük
Yenidoğan Taramaları

* AYRICALIKLI DOĞUM PAKET HİZMETLERİMİZ ÜCRETSİZDİR.

20.yıl

dh
DORUK
Sağlık Grubu

DORUK ÖZEL
YILDIRIM HASTANESİ

DORUK ÖZEL
BURSA HASTANESİ

DORUK ÖZEL
SETBAŞI TIP MERKEZİ

DORUK
TIP MERKEZİ

444 0 455
www.doruktip.com

DELUXE

www.deluxebursa.com.tr

deluxebursa

0224 230 00 00-09

Her türlü davetinize, üstün hizmet anlayışımız ve profesyonel ekibimizle, saat sınırı olmaksızın ev sahipliği yapıyor, sizleri mükemmellikle buluşturuyoruz.

AFTER PARTİ
DÜĞÜN
TOPLANTI
BANKET

BURSA'NIN
KALBİNDE
HAYALLERİN
ÜZERİNDE!

BİRLİKTE DAHA NİCE BAŞARILARA

*Farklı sektörlerde binlerce çalışanımızla,
elli yılı aşkın süredir daha güçlü bir Bursa,
daha mutlu bir Türkiye için çalışıyoruz.*

BURSA ÇİMENTO FABRİKASI A.Ş.
KURUMLAR VERGİSİ
BURSA YEDİNCİSİ

ÇEMTAŞ ÇELİK MAKİNA A.Ş.
İSO SEKTÖR LİDERLERİ
SIRALAMASINDA İLK 500'DE

RODA LİMAN A.Ş.
KURUMLAR VERGİSİ
GEMLİK İKİNCİSİ

ÇEMTAŞ ÇELİK MAKİNA A.Ş.
ALAŞIMLI ÇELİK İHARACATI
TÜRKİYE BİRİNCİSİ

BURSA BETON A.Ş.
İSO SEKTÖR LİDERLERİ
SIRALAMASINDA İLK 500'DE

BURSA ÇİMENTO FABRİKASI A.Ş.
İSO SEKTÖR LİDERLERİ
SIRALAMASINDA İKİNCİ 500'DE

SERGAH HOTEL

SERGAHHOTEL

ŞEHRİN KALBİNDE HUZURLU VE KEYİFLİ BİR MOLA...

Otelimizin, ayrıcalıklı oda servisi menüsü ile konaklamalarınıza keyif ve lezzet katın.

Terasımızda, Ankara'nın tarihi dokusuyla iç içe olan manzaranın güzelliğine varın.

Her türlü donanıma sahip salonumuzla, toplantılarınız kusursuz olsun.

Ankara Sıhhiye Adliyesi'ne 5 dakika uzaklıkta, Dışkapı Ek Adliye Binası'na yürüme mesafesinde olan Otelimizle, zaman kazanın.

No. 48 Çankırı Caddesi Ulus - Ankara
0(312) 310 85 00
info@sergah.com
www.sergah.com

ARALIK 2018

bursabaorsu.org.tr

içindekiler

Bursa Barosu Olağan Genel Kurulu, 13-14 Ekim 2018 tarihlerinde gerçekleştirildi. Başkanlık ve organ seçimlerinde Av. Gürkan Altun ve ekibi yeniden seçildi. Bursa Barosu levhasına kayıtlı 3224 avukattan 2727'si oy kullandı. Geçerli 2590 oyun 1533'ünü Gürkan Altun, 1043'ünü ise Şerafettin Yavuz aldı.

GENEL KURUL

GÜRKAN ALTUN

YENİDEN BAŞKAN >> 10

8 Başkan'dan...

10 Gürkan Altun yeniden Başkan

16 "Avukatlara atılan yumruğun, saplanan bıçağın, sıkılan kurşunun hedefi adalettir"

19 Konkordato Komiserliği Sertifika Programı'na yoğun ilgi

20 Av. Cengiz Göral Makale Yarışması ödülleri törenle sahiplerini buldu

22 Cumhuriyetimizin 95. yaşını kutladık

23 Muhteşem Cumhuriyet Balosu

24 Ulu Önder Atatürk'ü ayak bastığı yerlerde saygıyla andık

26 "Adalet'i resmettiler bisiklet kazandılar

28 "Şiddet görüyorsan susma şikayet et!"

30 Sav, Savunma, Yargı temsilcileri bir arada Gençcan, Bursalı avukatlara seslendi

32 Tazminat hesaplamak artık çok kolay

33 Aile hukukundan kaynaklı mal rejimleri ve miras hukukunda nitelikli hesaplamalar eğitimi

34 Antalya Barosu Atatürk Kupası

35 İmar Barışı Konferansı yoğun ilgi nedeniyle tekrarlandı Libra Akademi borçlar hukuku ve eser sözleşmeleri sertifika programı

36 İnfaz Hukuku Konferansı

37 Farazi Dava Ödülleri törenle verildi

38 Karaağz Köyü santral yapımına protesto

39 "Kadınlarımız ne yazık ki eşit yurttaş değil!"

40 "Nefesimiz yettiği sürece, emeği ve ezilenleri savunmaya devam edeceğiz"

42 Uluslararası Koruma ve Mültecilere Yaklaşım eğitimi

43 Ankara'da avukata saldırıya tepki

44 Dünya İnsan Hakları Günü

48 Tutuklu avukatlara önce tahliye sonra yeniden tutuklama!

50 AİHM'nin, Selahattin Demirtaş'ın başvurusu üzerine Türkiye hakkındaki kararına ilişkin açıklama

52 Aladağ'ın alevleri hala yüreklerimizi dağlıyor

53 Cargill ek tesis yapıyor! Bursa Barosu takipte!

54 "Çocuklarımızı korumak için ne gerekiyorsa yapacağız"

56 "Engellilerimizin hayatını kolaylaştırmak için her türlü işbirliğine hazırız"

57 Saltanatın Kaldırılışının Yıldönümü basın açıklaması

58 Şiir / Av. Şakir Çalışkan Şiir / Av. Metin Öztosun

59 Gündemden inmeyen sorun: Yargı kalitesi
Av. Gündüz Kutucu

75 RTÜK'e 6112 sayılı yasa ile verilen internet yayınlarına müdahale eme yetkisine ilişkin değerlendirme
Av. Dr. Ş. Cankat Taşkın

83 KVKK ve GDPR hakkında bilinmesi gerekenler
Av. Onur Özdiker

87 Faşizm mi hortladı?
Av. Tekin Öztürk

93 Paranın icra dosyasına -altı ay içinde- getirilmesi talebi
Av. Talih Uyar

97 Akaryakıt sektöründe rekabet hukuku
Stj. Av. Gizem Dönmez

105 Zarar sigortalarında zamanaşımı
Av. Burak Pıtırılı Stj. Av. Merve Günay

115 Emekli olan personel kendi idaresinde ihalelere katılabilir mi?
Av. Haydar Şenöz

119 Mirasın reddine uygulanacak hukuk nedir?
Av. Neslihan Pelvan

Bursa Barosu

Yıl: 42 Sayı: 106 - Aralık 2018

Yerel Süreli Yayın (3 Aylık)

İmtiyaz Sahibi

Bursa Barosu adına
Av. Gürkan Altun

Sorumlu Yazışleri Müdürü

Av. Hulusi Tıglioğlu

Dergi Komisyonu Başkanı

Av. Nisa Ören

Editör

İhsan Bölük

Sayfa Tasarımı

Mahir Bora Kayıhan

Yapım

www.balabanprodüksiyon.com

Baskı

İmak Ofset

www.imakofset.com.tr

Dağıtım

www.seckurye.com.tr

Yayıncı / Yönetim

Bursa Barosu Başkanlığı

Kıbrıs Şehitleri Cad.

Adalet Sarayı

G-Blok Kat:1

Osmanlıgazi / BURSA

T: 444 50 99

0224 272 11 94

0224 251 66 06

F: 0224 251 62 49

basin@bursabarusu.org.tr

Bursa Barosu Dergisi, Bursa Barosu Başkanlığı tarafından T.C. yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır. Bursa Barosu Dergisi'nin isim ve yayın hakkı Bursa Barosu Başkanlığı'na aittir. Yayımlanan yazı, fotoğraf ve konuların her hakkı saklıdır ve tüm sorumluluğu eser sahiplerine aittir. İzin alınmadan alıntı yapılamaz. Reklamların sorumluluğu reklam verenlere aittir. Bursa Barosu Dergisi, Basın Meslek İlkeleri'ne uymaya söz vermiştir.

Başkan'dan...

*Her gün bir yerden göçmek ne iyi
Her gün bir yere konmak ne güzel
Bulanmadan, donmadan akmak,
ne hoş!*

*Dünle beraber gitti cancağzım,
Ne kadar söz varsa düne ait
Şimdi yeni şeyler söylemek lazım...*

Sevgili Meslektaşlarım,

Bursa Barosu'nun üç ayda bir yayımlanan süreli ve mesleki yayını olan dergimiz bir yılı daha geride bırakarak, ulusal hakemli dergi olma yolunda emin adımlarla yayın hayatına devam etmektedir. Göreve başladığımız 2016 yılından bu tarafa 9, yayına başladığı günden bu tarafa da 106. sayısı yayınlanan dergimizde; eğitim çalışmaları, sertifika programları, kültür sanat faaliyetleri, sportif mücadelelerimizden haberler, meslektaşlarımızdan gelen makaleler ile insan hak ve özgürlükleri başta olmak üzere birçok hukuki konuyu bilimsel düzeyde siz meslektaşlarımızla paylaşma imkânımız oldu.

Baromuzun "söz uçar yazı kalır" deyişine yakışır bir şekilde yayını devamlı bir hale getirdiği dergimizin 2018 için son yazısını paylaşırken, 2019 yılına "selam" demek istiyorum. Mevlana'nın 745. Vuslat yıldönümünün de teması olan "selam" barış ve esenlik anlamına gelmesi yanında, güvenin de ilk adımdır. Biz avukatlar da mesleğimizin icrasında hiçbir din, dil, ırk, mezhep farkı gözetmeksizin herkese selamı, yani barış ve huzuru, yani güveni götürme yarışında olduğumuz bir yılı geçirdik.

Geride bıraktığımız yıl, sayımızın çok fazla artış göstermesi sebebiyle meslektaşların iletişime kapalı, sanal alemde kaybolduğu ve birbirinden uzaklaştığı bir yıl oldu. Bu sebeple unuttuğumuz mesleki dayanışma ve mesleki değerleri tekrar güzel kılmayı yaratacak adımlar atmaya çalıştık. Bu adımlara bir örnek de

"mazeretim var" uygulaması oldu. Mazeretli hâkimler ve mahkemeler, yeni çıkan Yargıtay kararlarının paylaşımı, mesleğin icrasını kolaylaştıran paylaşımlar sayesinde "mazeretim var" uygulaması her gün daha da kullanılır hale geldi.

Öte yandan baromuz 2018 yılı içerisinde birçok konuda hukuki mücadele vermeye devam etti. Savaştan kaçarak Bursa'ya gelen üç yüz bin Suriyeli göçmenin hukuki sorunlarına çözüm bulunmasını sağladığımız bir yıl oldu 2018 yılı. TBB, mülteci hukuku projemizi değerli buldu ve bu konu hakkında Birleşmiş Milletler'in Türkiye için ayrılmış bütçesinden Baromuz'a da bir miktar ayrılmış oldu. Meslektaşlarımız geçtiğimiz günlerde önce eğitimlerini aldılar ve şimdi de mültecilere hukuki hizmet vermeye başladılar bile...

Nereden gelirse gelsin terörü lanetledik, ülkemizin başına dert olan ayrıştırma söylem ve faaliyetlerine karşı sesimizi çıkardık, Sivas Katliamı'nı da, peşinden gelen Başbağlar Katliamı'nı da, Srebrenitsa Katliamı'nı da, Halepçe Katliamı'nı da ayrı ayrı kınadık. "Terörün ve teröristin işi bölmek" dedik. Yeni yılı kutlayanlar ve yeni yıl kutlamasını günah kabul edenler gibi ayrıştırıcı sığ tartışmalar yerine "bütünleştirici bir yaşam tarzının devletin tüm kurumlarına yerleşmesi ve siyasilerin bu yaşam tarzını yerleştirmek için hareket etmesi gerektiğini" vurguladık.

Soma'da iş cinayetine kurban edilen 301 maden işçimizin hakkını savunmak için Manisa'da, Tren Garı Katliamı Davası için Ankara'da, Özgecan için Mersin'de, Tatar Bebek Davası için Van'da, Aladağ Yurt Yangını Davası için Kozan'da, Panzer Davası için Cizre'de, Barolar ve Barolar Birliği'nin adından 'Türkiye' kelimesinin kaldırılmaması için Ankara'da, meslektaş dayanışması

Ar. Gürkan Altun
Bursa Barosu Başkanı

için Adana'da, Diyarbakır'da, Uşak'ta, Antalya'daydık.

Bursa'nın çevresini, tarihini ve kültürünü korumak için Myrleia Antik Kenti, Demirtaş Termik Santrali, Sıfış-Polylen Arazisi, TEKNOSAB, KOTİYAK, BESOB, Ketendere RoRo limanı, İpekiş, İznik Sahil Düzenlemesi, İznik HES projeleri, Albayrak Kağıt Fabrikası ve Cargill ile ilgili plan iptali davalarını açtık, devam ettirdik. "Yaşananlar Boşuna Değil" diyerek güncel olaylar ve yaşananlar için Perşembe Söyleşileri yaptık.

İstanbul Çağlayan Adliyesi'nde sürdürülen "Adalet Nöbeti" 79. hafta nöbetinde 3. defa söz bizdeydi ve "Ülkemizde gerçek bir adalet düzeni, gerçek bir hukuk devleti kuruluncaya kadar mücadelemizi sürdüreceğiz" dedik.

Tiyatro, sanat müziği, halk oyunları, spor, resim ve fotoğraf gibi bütün etkinliklerde Bursa Barosu'nun "ben de varım" dediği bir yılı geçirdik. Nazım Hikmet'in "Kuvayı Milliye Destanı"nı üst üste iki yıl Kocatepe'de Afyon Valiliği resmi programı dahilinde sahneledik. Ulusal çapta katılım sağlayarak görev şehidi meslektaşlarımızdan Avukat Özgür Aksoy anısına şiir, M. Cengiz Göral adına da makale yarışmaları düzenledik. Çocuklarımız için Mustafakemalpaşa Devcikonağı Bölge İlkokulu'nda 4. Çocuk Şenliği, 8. Cezaevi Çocuk Şenliği ve 11. Çocuk ve Adalet Konulu Resim Yarışması'nı düzenledik. "Çocuklar başımızın tacıdır" dedik ve her zaman çocuk haklarını savunan ve bu konuda çalışmalar yapan, başta eğitim hakkı ve cinsel istismar olmak üzere, hemen

hemen Bursa'daki bütün okullarda eğitimler veren bir baro olduk. Antalya Barosu'nca düzenlenen Atatürk Kupası karşılaşmalarında teniste birinci ve üçüncü, futbolda ikinci, kadınlar voleybolda dördüncü ve basketbolda yedinci olduk. Çanakkale'de 30 Ağustos'ta ve bu yıl 32. kez düzenlenen yüzme yarışmasına Bursa Barosu Yüzme Takımı olarak ilk kez katıldık.

2019'un, siz meslektaşlarımız için eksiklerimizi tamamlamak, yanına yeni projeler koymak ve mesleğimizin daha kolay yapılabilmesine olanak sağlama; Yine bugüne kadar getirdiğimiz çevre, kent ve insan hakları, mesleğin savunulması yönündeki mücadelemize devam edeceğimiz bir yıl olmasını diliyorum. "Selam" ile yeni yılınızı kutlarım.

GÜRKAN ALTUN YENİDEN BAŞKAN

Bursa Barosu Olağan Genel Kurulu 13 Ekim 2018 tarihinde gerçekleştirildi. 14 Ekim 2018 Pazar günü ise Bursa Barosu Başkanlığı ve kurular için seçim yapıldı. Başkan Av. Gürkan Altun geçerli oyların 1533'ünü alarak yeniden Bursa Barosu Başkanı oldu. Diğer Başkan Adayı Av. Şerafettin Yavuz ise 1043 oy aldı. Bursa Akademik Odalar Birliği (BAOB) Oditoryumu'nda gerçekleştirilen

genel kurulda Divan Heyeti, iki başkan adayının ortak önergesi üzerine seçildi. Divan Başkanlığı'na Av. Cumhur Özcan, Başkan Yardımcılığı'na Av. Mustafa Koç, katipliklere de Av. Ayça Akgün ve Av. Merih Gürer Taşdelen getirildi.

Divanın oluşmasından sonra Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk ve şehitlerimiz anısına saygı duruşunda bulunuldu, ardından İstiklal Marşı okundu. Son 2 yılda

SEÇİME KATILIM ORANI %85

Gündemdeki diğer maddelerin de görüşülüp oylanmasının ardından genel kurul sona erdi. Seçimler ise 14 Ekim 2018 Pazar günü gerçekleştirildi.

Bursa Akademik Odalar Birliği'nde yapılan seçimlerde Bursa Barosu levhasına kayıtlı 3224 avukattan 2727'si oy kullandı. 137 oy geçersiz sayılırken, geçerli 2590 oyun 1533'ünü alan Gürkan Altun yeniden başkan seçilirken, diğer aday Şerafettin Yavuz ise 1043 oy aldı.

İki yıl önce yapılan seçimlerde yine Gürkan Altun ile Şerafettin Yavuz yarışmış, Altun 1278, Şerafettin Yavuz da 939 oy almıştı.

Bursa Barosu Olağan Genel Kurulu, 13-14 Ekim 2018 tarihlerinde gerçekleştirildi. Başkanlık ve organ seçimlerinde Av. Gürkan Altun ve ekibi yeniden seçildi. Bursa Barosu levhasına kayıtlı 3224 avukattan 2727'si oy kullandı. Geçerli 2590 oyun 1533'ünü Gürkan Altun, 1043'ünü ise Şerafettin Yavuz aldı.

hayatını kaybeden avukatlarla ilgili video ayakta izlendi. Video sona erdiğinde pek çok avukat gözyaşlarını sildi. Genel kurula, Bursa milletvekilleri Av. Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Prof. Dr. Yüksel Özkan, Orhan Sarıbal, Nilüfer Belediye Başkanı Mustafa Bozbey katıldı. Bursa Barosu üyesi milletvekilleri Av. Hakan Çavuşoğlu ile Av. Emine Yavuz Gözgeç de kongre başlamadan gelip hazırun cetveline imza attıktan sonra,

başka programları nedeniyle ayrıldı. Bir diğer milletvekili Av. Vildan Yılmaz Gürel de başka programı nedeniyle geç katıldı. TBB Yönetim Kurulu Üyesi Av. Asude Şenol'un da katıldığı genel kurulun konukları arasında akademik meslek odaları ile sivil toplum örgütlerinin başkan ve temsilcileri de vardı.

DİVAN BAŞKANI ÖZCAN:
"BARO'YU YALNIZ

BIRAKMAYIN!"

Divan Başkanı Av. Cumhur Özcan gündeme geçmeden önce bir konuşma yaptı. "Ülke olarak oldukça sıkıntılı bir dönem yaşıyoruz. Bu sıkıntıdan en büyük etkiyi gören meslek grubuyuz. Ülkemizde adalet güveninin yüzde 20'lere indiği ve yargının bağımsız olmadığı bir ortamda bu mesleği yürütmenin ne kadar güç ve zor olduğunu ancak biz avukatlar bilebiliriz" diyen Cumhur Özcan,

şöyle konuştu:

“Yargının bağımsız olmadığını papazı salarak bütün dünyaya kanıtladık. Adaletin olmadığı bir ülkede, yargının tarafsız olmadığı bir ülkede maalesef biz avukatlar da bu mesleği icra etmekte başarılı olamayacağız. Ne yazık ki bunun farkında olduğumuzu söylemek mümkün değil. Oysa şunu çok iyi biliyoruz ki yargı bağımsız ve ülkede adalet olmadıkça mesleğimizi başarılı bir şekilde yürütmemiz, bundan kazanç sağlamamız da mümkün değildir.”

Cumhur Özcan, meslektaşlarını baroya ve mesleğin sorunlarına sahip çıkmaya çağırırken de “Büyük Atatürk’ün kurduğu Cumhuriyet’i ve bizlere emanet ettiği adli yargıyı koruyamadık. Bugün çok sıkıntılı yargı sisteminin içinde mücadele etmeye çalışıyoruz. Her şeyi Barolar ve Barolar Birliği’nden beklemek yanlış. Kendimize düşeni yapmamız gerekiyor. 11 kişiyi seçip, Baro’nun bütün sorunları çözmesini beklememiz haksızlıktır. Hepimiz Barolara ve Barolar Birliği’ne sahip çıkmamız gerekiyor” dedi. Özcan daha sonra Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun’u açılış konuşması için kürsüye davet etti.

ALTUN: HAK KUVVETTEN ÜSTÜNDÜR DEMEYE DEVAM EDECEĞİZ!

Ülke ve avukatlık mesleği açısından zor bir dönem geçirdiklerini ifade eden Gürkan Altun, “Çok canımız yandı. Bu geçen iki yılda sevgili arkadaşımız, meslektaşımız Av. Özgür Aksoy’umuzu toprağa verdik. Bu sebeplerle çok zorlu bir süreçti” dedi. İki yılda Bursa Barosu olarak açtıkları, katıldıkları çevre ve toplumsal davaları sıralayan Altun, “Şehrimizi, mesleğimizi, ülkemizi, insanımızı ilgilendiren her hukuki işlem, eylem ve mevzuat çalışmasında fikrimizi söyledik, itirazımızı yaptık. Adeta kent adına denetleme görevini üstlendik. Bazen bu konulardaki itirazlarımızda ‘siyaset yapıyorsunuz’ haksız nitelendirmesi ile karşılaşsak da, hatta aslında bu söylemi bize yöneltenlerin kendileri bizatihi bu söylemle ‘siyaset’ yapıyor olsalar da biz haklı ve hukuki olduğuna inandığımız hiçbir söylemimizden ve itirazımızdan geri adım atmadık. Çünkü biz avukatlar ve barolar yürürlükte olan pozitif hukuka uymakla beraber olması gereken adalete yönelmiş hukuku (doğal hukuku) savunan bir ekibiz” diye konuştu.

Altun şöyle devam etti:

“Yaptığımız hukuki itirazlar siyasetçilerin hoşuna gitmeyince ‘siyaset yapmasın Barolar’ demek tamamen haksız bir söylem. Çünkü hukukçunun varlık alanı hukuk metinleri ve bunların uygulama alanlarıdır. Bunlar hakkında ‘aman siyasetçiler kızmasın’ diyerek söz söylememek hukukçunun ve baroların kendi varlığını inkarı anlamını taşır. Hukukçu hukuk metinlerine ve onun uygulamalarına karşı söz söylemez ve haksız, hukuksuz gördüğüne itiraz etmezse artık o zaten hukukçu değil yalnızca bir iş takipçisidir. Hiçbir zaman böyle olmadık, olmayacağız. İş takipçisi değil hukukçu avukat olacağız. Hiçbir zaman efendimiz olmayacak. Gerçek veya hayali düğmemiz olmayacak. Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün dediği gibi ‘Hak kuvvetten üstündür’ demeye devam edeceğiz.” Bursa Barosu yönetimi olarak son iki yılda CMK, Adli Yardım hizmetleri, mesleki sorunlar, mesleğin uygulama alanında ihtiyaç duyulan fiziki yatırımlarla ilgili de ayrıntılı bilgi veren Gürkan Altun, zaman zaman gündeme taşınan af ve idam tartışmalarına da değindi. Altun “Bir yandan idam cezası, bir yandan da buna tezat şekilde af tartışmaları

sürmekte. Biz hukukçular çok iyi biliyoruz ki, ikisinin de toplum vicdanında yaratacağı hasar, sonrasında ne yapılırsa yapılsın tamir ve telafi edilemez. İdamın da, affın da gündemden bir an önce düşürülmesi, doğabilecek zararların siyasi iradeye ve halka bıkmadan usanmadan anlatılması gerekmektedir. Gerçekler, popülist politikalar nedeniyle siyasilerin işine gelmeyebilir ama bu iki uygulamadan doğacak sakıncaları anlatmak biz hukukçuların ve örgütlü gücü baroların görevidir” diye konuştu.

“Savunma ve adil yargılanma hakkının, hak arama özgürlüğünün ve nihayetinde hukuk devletinin teminatı olan savunma mesleğine yönelik olarak yeni Avukatlık Yasası Tasarısı ve HMK tasarısı ile yeni kısıtlama ve engellemeler getirilmeye çalışılmakta, adeta ‘Avukatsız Yargılama’nın önü açılmak istenmektedir. Zorunlu arabuluculuk, noterlere devredilen yargısal işler ve uzlaştırma derken, zaten daraltılan avukatlık mesleğinin faaliyet alanı vekalet ücretlerinin tırpanlanmasıyla iyice zor yapılar hale getirilmiştir. Bunun yanında avukatlara yönelik fiili ve sözlü saldırılar her geçen gün artmakta, geçen yıl birçok meslektaşımız sadece avukatlık görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle silahlı saldırıya maruz kalmıştır. Mesleğimize yönelen tüm bu saldırıların bir an evvel son bulmasını diliyoruz” diye devam eden Altun, hukuk fakültesi çokluğuna ve hukuk eğitiminin kalitesizliğinde de yakındı. Altun sözlerini, 2 yıl birlikte görev yaptığı arkadaşlarına teşekkür ederek tamamladı. Altun’un konuşmasından sonra konuklar takdim edildi. Ardından çalışma, denetleme ve disiplin raporları ve kesin hesap raporları görüşüldü ve oylandı. Önceki yönetim oybirliğiyle aklandı ve başkan adaylarının konuşması maddesinde kürsüye önce Av. Şerafettin Yavuz geldi.

ŞERAFETTİN YAVUZ: HERKES İÇİN BARO!

2016-2018 döneminde görev yapan Gürkan Altun’a ve kurullarında görev yapan tüm meslektaşlarına emeklerinden dolayı ayrı ayrı teşekkür ettiğini söyleyen Şerafettin Yavuz, şöyle konuştu: “2016’dan önceki seçimlerde farklı listelerde yer alsak dahi pazar günü seçimimizi yapar, pazartesi günü seçileni kutlar, arkasından baro kurullarında, komisyonlarında çalışmaya devam ederdik. Ancak 2016 seçimlerinden sonra maalesef böyle olmamıştır.

Mevcut yönetimin ötekileştirici ve ayrıştırıcı anlayışı bizi ve pek çok meslektaşımızı olumsuz etkilemiştir. Bu nedenlerdir ki bu dönemde yaşayarak çıkarttığımız bir sloganımız var. O da ‘Hepimiz için Baro’... Üzülerek ifade etmeliyim ki, geçmiş iki yılda Bursa Barosu iyi yönetilememiş ve iyi temsil edilememiştir. Geçmiş iki yılda Baro Akademisi sertifikalı eğitim yapmak bir yana iki yıldır kendi iç toplantısını dahi yapamamıştır.” 2017 yılında yapılan Barolar Birliği seçiminde Bursa Barosu’nun önceki iki başkanının Ankara’da birbirine karşı yarıştığı iddiasında bulunan Yavuz, bunun Bursa Barosu açısından temsil zafiyetinin açık bir örneği olduğunu ileri sürdü. Baro yönetimini her zaman eleştirmedik. Doğru yapılan işlerde de her zaman yönetimin yanında olduklarını, mesleğe ve meslektaşlara yapılan saldırılarda her zaman baroyla birlikte hareket ettiklerini kaydeden Şerafettin Yavuz “Seçildiğimiz takdirde baroyu her zaman siyasi ve ideolojik tartışmaların dışında tutup hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmak temel görevimiz olacaktır” dedi. Projelerini de anlatan Şerafettin Yavuz, TOKİ işbirliğiyle avukatlara uygun fiyatlarla ofis sahibi yapacaklarını ifade etti. Adliyelerdeki yetersizliklerin giderilmesi, yargılamadaki sorunların çözülmesi için etkin mücadele vereceklerini belirtti. Yavuz şöyle konuştu: “Yargıda uygulanan KDV oranının

ya sifıra ya da makul bir orana çekilmesi konusunda baroların ve TBB’nin birlikte etkin bir mücadele verme zamanı gelmiştir. 2014 yılında TBB tarafından Özlüce’de alınan yaklaşık 4500 metrekaarelik sosyal tesis alanı maalesef öylece duruyor. Biz diyoruz ki, yönetimin devamlılığı ve kurumsallık açısından yönetime geldiğimiz takdirde tüm meslektaşlarımızın görüşlerini almak suretiyle Bursa Barosu’na, Bursa avukatlarına orada yakışan bir tesisi yaşama geçireceğiz. Bunun haricinde kreş ve anaokuluyla ilgili, adliye otoparkıyla ilgili birçok sorunumuz var. 09.00 duruşmasına 14.00-15.00’de giriyoruz. Kurumlarla iletişimlerde eksiklerimiz var. Bazen soruyorlar. Baro başkanı olduğun zaman ilk yapacağın şey nedir? Ertesi hafta CMK Komisyonu başkanı, Mesleki Müdahale Komisyonu başkanı ve meslektaşlarımızla beraber hakimleri, mahkemeleri ziyaret edeceğim. Ya verilen saatte duruşma yapılsın ya da yazılan saatte duruşma yapılsın

GENEL KURUL

diye görüşmek istiyorum. Hiç kimse avukatı kapıda bekletemez.

Ötekileştirmeden, ayrıştırmadan 'Hepimiz için Baro' sloganıyla çıktığımız bu yolda güçlü, heyecanlı, ilgili ve yeni bir anlayışla baroyu yönetmek gelişim yönünde değişimin önünü açmak için aday olduğumuzu tekrar ifade etmek istiyorum. Bu onurlu görev için tüm meslektaşlarımızın desteğini bekliyorum. Takdir meslektaşlarımızdır."

ALTUN: PROJELERİMİZİ TAMAMLAMAK VE YENİ PROJELER İÇİN ADAYIZ

Av. Şerafettin Yavuz'un konuşmasının ardından başkan adayı olarak kürsüye gelen Av. Gürkan Altun, "836 sayfalık çalışma raporu aslında sayın başkan adayımızın bahsettiği, Bursa Barosu'nun yönetilemediği, Bursa Barosu'nun çalışmadığı, kötü bir dönem geçirdiği söylemlerinin tamamen aksine fiziki bir kanıttır. Elbette eksiklerimiz vardır. Elbette yapamadıklarımız vardır. Zaten onun için ikinci dönem aday olduk. Eksiklerimizi tamamlamak ve yanına yeni projeleri koymak ve siz meslektaşlarımızın mesleği daha kolay yapabilmesini sağlamak ve yine bugüne kadar getirdiğimiz çevre, kent ve insan hakları, mesleğin savunulması yönündeki mücadelemize de devam etmek için aday olduk. Amacımız bu. Yoksa biz işimizi tamamladığımızı düşünseydik... Koltuklar bize mülk değil, elbette o koltukları bırakmasını da bilirdik" diye başladı.

Yargıda yaşanan sorunları derinlemesine anlatan Gürkan Altun, hem işleyişi hızlandırmak hem de fiziki mekan sorunlarını çözmek için Cumhuriyet Başsavcılığı ve AdliYargı Adalet Komisyonu ile yaptıkları temas ve çalışmaları anlattı. "Mazeretim Var" uygulamasını, akıllı telefon uygulamasına dönüştürdüklerini, bu sayede meslektaşlarının mazeretli hakimler nedeniyle

zaman kaybetmeyeceklerini bildirdi.

"Bursa Barosu demokratik laik sosyal hukuk devletine olan inancımızla hukukun üstünlüğü mücadelemize artan bir kararlılıkla devam edecektir. Bunun sözünü size veriyorum" diyerek devam eden Gürkan Altun, son aşamasına gelen Baro Han projesinin detaylarını da verdi. Önceliğin sosyal tesis olmadığını altını çizen Altun, şöyle konuştu:

"Önceliğimiz mesleğe yeni başlayan genç meslektaşlarımızın kendi aralarındaki fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırmak ve onları mesleklerini onurlarıyla yapabilecekleri, ilk etapta CMK ve adli yardım hizmetlerinden aldıkları ücretlerle hayatlarını idame ettirebilecekleri ücretsiz yakın ofis hizmeti sunmak. Toplantı salonları olsun, kafeteryası olsun çay kahvelerini ücretsiz içsinler, dinlenme alanları olsun, onurlu ve bağımsız bir şekilde mesleklerini yapsınlar. Bizim geçmiş dönemde yapacağımız diye vaad ettiğimiz her şeyi yaptık. Bir Baro Han eksik kaldı. Yapacağımızın iki katını yaptık, onu da zaten gerek faaliyet raporumuzda, gerek seçim broşürümüzde gördünüz. Biz 2017'de başladığımız bir çalışmanın içindeyiz. Nilüfer'de bulunan belediyeye ait bir binanın kullanım hakkının TBB'ye devriyle, TBB'nin sosyal tesis için bize ayırdığı bütçeyi biraz artırmasını sağlayarak Baro Han projemizi hazır olan binada gerçekleştirmek istedik. Belediye teklifimizi makul gördü. Tadilat projelerini hazırladık. Avan projemizle 12 Ocak 2018'de TBB'ye gittik. TBB, bizim mülteci hukuku, mülteci avukat görevlendirme, avukatların sağlık sigortası sistemi ve baro hanla ilgili üç projemizin üçünü de değerli buldu. Bunlarla ilgili çalışmalara derhal başlanacağı bildirildi. Barolar Birliği Başkanı hemen yanımızda Nilüfer Belediye Başkanı'nı aradı, konunun detaylarını öğrendikten sonra da 'derhal bir mimar bulun, projeyi

çizdirin, bu proje Bursa'ya çok yakışacak' dedi. Biz projemizi çizdirdik, Nilüfer Belediyesi'nin komisyonlarından ve Meclisi'nden geçti. Şu an ihale aşamasında. İhalesi açıldığında beklentimiz odur ki TBB, bizim hazırladığımız tadilat projeleri ile ihaleye girecek ve buranın üst kullanım hakkını 29 yıllığına alarak bizim Baro Han projemizi gerçekleştirmemizi sağlayacak."

Gürkan Altun, bu proje ile 83 avukatın faaliyet gösterebileceği tam donanımlı ofislere kavuşacağını belirterek "İlk yılı istisna olmak üzere 0-5 yaş grubu meslektaşlarımız iki yıl süreyle buradan yararlanacaklar. Neden ilk yılı istisna? İlk yıl meslektaşlarımızın yarısı 1, yarısı 2 yıl faaliyet sürdürecektir. Çünkü her yıl en az yarısı yenilensin istiyoruz. Sonraki süreçte, yanına eklediğimiz iki toplantı odasında da randevu sistemiyle müvekkillerini kabul etsinler. Atatürk Araştırmaları Merkezi'ne de ev sahipliği yapacak olan binada oluşturulacak Atatürk Araştırmaları Kütüphanesi'nde de hukuk kitaplarının yanında diğer bütün yayınlara da ulaşabilsinler istiyoruz. Biliyorsunuz, genel kurullarımızı akademik meslek odalarıyla ortak olduğumuz bu salonda yapıyor ve ücret ödemiyoruz. Şimdi bir mekanımız daha olacak. Anılan binada en az bu kadar kapasitesi olan halihazırda 500 olan ama daha rahat kullanım olsun diye 350'ye düşüreceğimiz bir ortak salonumuz olacak. 110 kişilik cep sineması, yine 100 kişilik tiyatro salonumuz olacak ki bunlar da çok amaçlı kullanılabilir. Bursa Barosu'nun tiyatro, sanat müziği, halk müziği, halk oyunları, resim kursu, fotoğraf kursu gibi bütün etkinlikleri bu binada yapılacaktır. Bu binanın tadilatı için ilk tespit 9 milyon 230 bin liralık icmal çıktı. Ancak bu rakam biraz düşecek. Çünkü kütüphaneyi öncelikle çatı katında planlamıştık. Fakat imar artışı yaratacak olması nedeniyle vazgeçtik ve kütüphaneyi zemin katta ticari alan olarak ayrılan

bölümde yapmaya karar verdik. Tadilat projemizi de bu yönde revize ettik" diye konuştu. Bursa Barosu'nun yaptığı eğitim çalışmalarını da konu başlıklarıyla tek tek sıralayan Altun, yeni dönemde hem mesleki, hem kültürel ve sosyal tüm etkinlikleri artırarak devam ettireceklerini ifade etti.

MAZBATA VE DEVİR TESLİM TÖRENİ

Bursa Barosu'nda yeniden başkan seçilen Av. Gürkan Altun ve yönetimi göreve başladı. Saat 14.30'da Adalet Sarayı önündeki Atatürk Anıtı'na Genel Kurul Divan Başkanı ve genç avukatlarca çelenk konuldu. Bursa Büyükşehir Belediye Bandosu eşliğinde Ulu Önder Atatürk ve şehitler için saygı duruşunda bulunuldu, İstiklal Marşı

okundu. Daha sonra Adalet Sarayı Konferans Salonu'nda tören gerçekleştirildi. Divan Başkanı Av. Cumhur Özcan, kısa konuşmanın ardından Bursa Barosu'na yeniden başkan seçilen Av. Gürkan Altun'a İlçe Seçim Kurulu'nca hazırlanan mazbatasını verdi. Altun, mazbatasını aldıktan sonra teşekkür konuşması yaptı. Kongre ve seçim sürecinin centilmence geçtiğini, kazananın Bursa Barosu olduğunu söyledi ve törene katılan Av. Şerafettin Yavuz'u kürsüye davet etti. Yavuz Altun'a çiçek verdi ve teşekkür konuşması yaptı. Ardından Bursa Barosu'nun yönetim, denetim ve disiplin kurulları ile TBB delegeleri arasında görev devir teslimi yapıldı. Tören, katılanların topluca fotoğraf çekimiyle sona erdi.

2018-2020 KURULLARI YÖNETİM KURULU

Hulusi Tıglioğlu, Yener Poroy, Hüsniye Altın Yeşil (Genel Sekreter), Yıldırım Hacıoğlu, İlker Yılmaz, Aslı Evke Yetkin (Sayman), Metin Öztosun (Başkan Yardımcısı), Aygül Güneş, Sefer Bülent Yaylalı, Ayşe Gonca Gülçin

DİSİPLİN KURULU

Şeyda Şahin, Neşe Saygın, Özcan Mehmetlioğlu, Atila Atik, Burcu Ergün

DENETLEME KURULU

Onur İçer, Adil Öztürk, Buket Gülçin Özel

TBB DELEGELERİ

İsmail İşel, Serap Akkul, İzzet Boğa, Suna Soydaş, Zeki Kahraman, Mefharet Öztürk Ceylantepe, Neslihan Aktosun, Ali Arabacı, Onur Yavuz, Asude Şenol, Önder Asa, Ebru Piri Kaya

HABER

BURSA BAROSU BAŞKANI AV. ALTUN:

“AVUKATLARA ATILAN YUMRUĞUN, SAPLANAN BIÇAĞIN, SIKILAN KURŞUNUN HEDEFİ ADALETTİR”

Kocaeli’de Avukat Hüseyin Fener’in bıçaklanması ve İstanbul’da Avukat Ömer Kavili’nin duruşmada yaptığı savunmayı beğenmeyen hakim tarafından tutuklanması üzerine avukatlar adeta isyan etti. Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, meslektaşlarıyla birlikte Adalet Sarayı önünde, savunma mesleği ve temsilcisi olan avukatlara yönelik saldırı ve sindirme politikalarına tepki gösteren basın açıklaması yaptı. Açıklamanın ardından avukatlar Adalet Sarayı önünden Kent

Meydanı’na kadar sloganlar atarak yürüdü.

“MESLEKTAŞLARIMIZA GEÇMİŞ OLSUN”

Bursa Adalet Sarayı önünde, TBB Yönetim Kurulu Üyesi Av. Asude Şenol’un da katıldığı basın açıklamasına “Ne yazık ki yine tutuklandık, yine bıçaklandık. Yarın öldürülmeyeceğimizin garantisi yok” diye başlayan Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun şunları söyledi.

“Hafta sonu İstanbul’da

meslektaşımız Avukat Ömer Kavili, yaptığı savunmayı beğenmeyen hakim tarafından tutuklandı. Dün Kocaeli’de meslektaşımız Av. Hüseyin Fener, baktığı davayla özdeşleştirilerek elinden ve karnından bıçaklandı.

Hüseyin Fener’in hayati tehlikesinin olmaması tesellimiz. Kendisine, Kocaeli Barosu Başkanı, arkadaşımız Av. Sertif Gökçe’nin şahsında tüm meslektaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz.

Daha geçen yıl Av. Mehmet

Samim Geredeli'yi görevinden dolayı uğradığı silahlı saldırıda şehit veren Kocaeli Barosu gibi Bursa Barosu da böylesi acıları çok iyi biliyor. Bizler 1979 yılında Av. Cengiz Göral'ı, 2017'de de Av. Özgür Aksoy'u şehit verdik. Geçen yıl Avukat Ahmet Cem Fırat bürosunun girişinde bıçaklandı. Henüz geçen ay Cüneyt Bülent Şeker haciz mahallinde borçlunun yakını tarafından yüzünden ısırılarak yaralandı. İstanbul'da Bayrampaşa Emniyeti'nde, Beşiktaş ve Etiler'de, Ankara Adliyesi'nde, Trabzon'da, Bitlis'te, Adana'da, Antalya'da, Aydın'da pek çok meslektaşımız işkenceye uğradı, silahlı ve kaba tehditle karşılaştı. Daha iki hafta önce Eskişehir Odunpazarı'nda meslektaşımız Heval Yıldız Karasu'nun bürosu kurşunlanmıştı. Türkiye'nin her yerinden avukatlarla orada meslektaşımızın yanında olduk.

Her seferinde şunu söyledik. Söylemekten bıkmayacağız. Avukatlar uyusmazlıkların tarafı değildir. Avukatın, vekil sıfatıyla takip ettiği davanın taraflarıyla özdeşleştirilerek hedef alınması, sözlü, fiili ve silahlı saldırılara uğraması asla kabul edilemez. Can güvenliğinin olmadığı, yaşam hakkının ihlal edildiği bir ortamda, hak arama hürriyetinin teminatı olan savunma hakkının kullanılabilmesi mümkün değildir. Yargının vazgeçilmez üç unsurundan biri olan savunma makamını temsil eden avukatlara yönelik saldırılar, yargıya yapılmış demektir. Bugün avukata atılan yumruğun, saplanan bıçağın, sıkılan her kurşunun adaleti ve bağımsız yargıyı hedef aldığını, hele ki avukata yönelik her türlü saldırıyı cesaretlendirenler, o savunmaya bir gün kendilerinin de ihtiyacı olacağını asla unutmazınlar.

Yargının eşit ve kurucu unsuru olan bağımsız savunmayı, yurttaşlarımızın hak arama özgürlüklerini temsil eden biz avukatların, görevimizi

yaparken baskı altına alınmaya çalışıldığımızı, duruşma salonlarında bile şiddet gördüğümüzü, sırf savunma biçimimiz beğenilmedi diye tutuklandığımızın herkes tarafından bilinmesini istiyoruz.

Geçtiğimiz hafta sonunda İstanbul'da meslektaşımız Av. Ömer Kavili'nin tutuklanması da, avukatlık mesleğine içerden yapılan saldırıların en çarpıcı örneklerinden biridir.

Avukatı, yargı mekanizmasının üç ayağından biri olarak görmeyen, dahası görmek istemeyen bir hakim, usul tartışmaları üzerine Av. Kavili'yi zorla duruşma salonu dışına çıkartmış, Kavili ertesi gün duruşmaya giderken gözaltına alınmış, Avukatlık Kanunu ve usul hükümleri yok sayılarak "ters psikoloji ile müvekkilini ve kendisini mağdur göstererek haklı çıkmaya çalıştığı", "davayı sulandırmaya çalıştığı" gibi hukuku katleden, uyduruk gerekçelerle tutuklanmıştır.

Yurt çapında barolar, meslektaşlarımız gece boyunca adeta uyumadı ve sabaha karşı Kavili adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

Yine müvekkilleriyle özdeşleştirme yasağına aykırı olarak müvekkillerine isnat edilen suçların birebir aynılarından dolayı, salt sanıkların avukatlıklarını üstlendikleri için hukuka aykırı usullerle İstanbul 37. Ağır Ceza Mahkemesi'nde tutuklu olarak yargılanan 17 avukat, 14 Eylül tarihli duruşmada serbest bırakılmışlardır. Ne yazık ki, "AİHM kararlarında da tutukluluğun bir tedbir olması" ve özellikle "sanıkların avukat olması" gerekçeleri ile serbest bırakılan meslektaşlarımızın tahliye kararına savcı tarafından yapılan itirazı "cumartesi günü" kabul eden aynı mahkeme, henüz bir gün önce verdiği ve gerekçelerinde hiçbir değişiklik olmayan kendi kararını kaldırmış ve tutuklamaya yönelik

yakalama kararı çıkartmıştır. Aralarında Selçuk Kozağaçlı'nın da bulunduğu 12 avukat hakkında aynı günün sabahında "yukarıdan" gelen bir talimatla verildiği izlenimi doğan tutuklama kararını öğrenip kendiliğinden mahkemeye giden meslektaşlarımız da dahil olmak üzere yaka paça tekrar yakalama işlemi yapılarak cezaevine atılmışlardır. Serbest bırakılma kararını veren hakimler ise "anı" kararlar ile başka mahkemelere gönderilerek kararı veren heyet dağıtılmıştır. Başından sonuna hukuk faciaları ile dolu olan bu avukat yargılamasında yalnızca mesleğimiz değil, insan hakları adına da böyle olumlu bir gelişme olmasının sevinci yine kursağımızda kalmıştır.

Gelinen noktada avukatlığa yönelmiş sistemli bir saldırının vaki olduğunu görmemek için kör olmak gereklidir. Avukatlık, mahkemeler nezdinde bu denli itibarsızlaştırılırken vatandaşın savunmanın hayati önemini ve itibarını kavramasını beklemek zordur.

Mesleğimize hak ettiği değeri vermeyerek, savunmanın kutsallığını hiçe sayarak, bunun da ötesinde duruşma salonlarında tutuklamalarla uzaklaştırarak avukatlığı itibarsızlaştırıp işlevsiz kılma amacını güden herkesin, meslektaşlarımıza yönelen şiddet içerikli eylemlerde payının bulunduğu kanaatindeyiz. Bu arada yeri gelmişken bir avukat hakkında nasıl soruşturma ve kovuşturma yürütüleceğini bir defa daha hatırlatmak gerektiğini görüyoruz.

Şöyle ki; Avukatlık Kanunu'nun 58. maddesinde açıkça; "Avukatların avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında soruşturma, Adalet Bakanlığı'nın vereceği izin üzerine, suçun işlendiği yer Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılır.

58. maddeye uygun olarak alınacak soruşturma izni sonrasında yapılan soruşturmaya ait dosya Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'ne tevdi olunur. İnceleme sonunda kovuşturma yapılması gerekli görüldüğü takdirde dosya, suçun işlendiği yer ağır ceza mahkemesine en yakın bulunan ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet Savcılığı'na gönderilir. Cumhuriyet Savcısı beş gün içinde, iddianamesini düzenleyerek dosyayı son soruşturmanın açılmasına veya açılmasına yer olmadığına karar verilmek üzere ağır ceza mahkemesine verir" denmektedir.

Kanun hükmü bu kadar açıkken yok sayılması ve meslektaşlarımızın tutuklanması tam anlamıyla hukuk katliamıdır.

Adaleti ve hukuku kişisel değerlendirmelere indirgeyen pervasızlıklardan en çok yargı zarar görür. Bu nedenle ilgili savcılar ve yargıçlar derhal görevden alınmalıdır! Yargılamadan avukatın

çıkarılması hukukun çıkarılmasıdır. Hukuk, adaletsizliğe ve haksızlığa aracı kılınamaz; mahkemeler de buna paravan olamaz. Nitekim hukuksuzluk, Ömer Kavili'nin tahliye edilmesiyle sona ermemiştir. Kavili hakkındaki yurt dışına çıkış yasağı ve adli kontrol şartı da, hukuksuzluğun, yasa tanımazlığın devamı niteliğindedir. Bu kararın kaldırılması istemiyle başvuru yapılmıştır.

Soruşturmanın başında verilen hukuksuz yakalama ve arama kararı ile başlayan süreç yine çok daha hukuksuz bir tutuklamaya mahal vermiş ve nihayetinde soruşturulması dahi gülünç eylemler neticesinde tutuklanan Avukat Ömer Kavili vasıtası ile avukatlık mesleğini icra eden meslektaşlarımıza mesaj verilmeye çalışılmıştır. Suç niteliğine haiz delil yoktur, verilen tüm kararlar gereksizdir.

Son sözümüz şudur:
Avukatsız adalet olmaz.

Biz avukatlar, tarih boyunca baskılara, keyfiliklere, hukuk tanımazlıklara, yasa bilmezliklere karşı direndik, direneceğiz; susmadık, susmayacağız. Ülkemizde gerçek bir adalet düzeni, gerçek bir hukuk devleti kuruluncaya kadar da mücadelemizi sürdüreceğiz."

SLOGANLAR EŞLİĞİNDE KENT MEYDANI'NA YÜRÜYÜŞ

Basın açıklamasının ardından arkasında duran meslektaşlarına "Yürümeye var mısınız arkadaşlar" diye sorunca, avukatlar Kent Meydanı'na doğru yürüyüşe geçti. Sloganlar eşliğinde, polislin geniş güvenlik önlemi altında süren yürüyüş boyunca avukatlar "Savunma haktır, avukatlar vardır", "Savunma susmaz, susturulamaz", "Susma, sustukça sıra sana gelecek", "Bursa korkma, avukatın yanında", "Avukat burada adalet nerede" gibi sloganlar attı. Avukatlar, yürüyüşü Kent Meydanı'nda alkış ve sloganlarla sona erdirdi.

KONKORDATO KOMİSERLİĞİ SERTİFİKA PROGRAMINA YOĞUN İLGİ

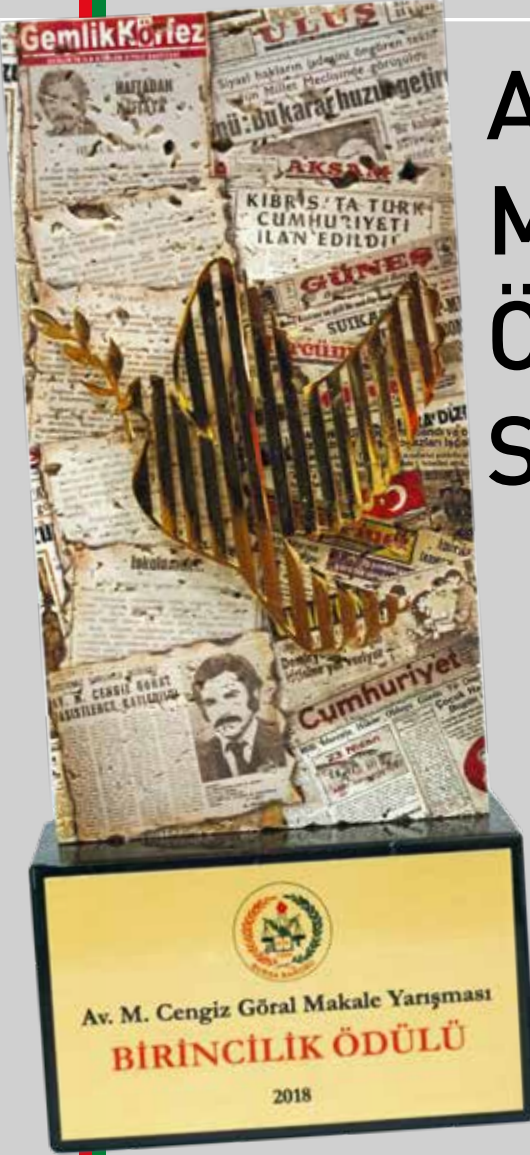
BURSA Barosu ve LİBRA Akademi işbirliğiyle iki kez 7101 Sayılı Kanun Uyarınca Konkordato ve Konkordato Komiserliği Eğitimi Sertifika Programı düzenlendi. İlki 3-4 Kasım 2018 tarihlerinde, ikincisi de 8-9 Aralık 2018 tarihlerinde olmak üzere Bursa Barosu Baro Evi Hizmet Birimi'nde gerçekleştirilen eğitimleri Av. Mustafa Kürşad Coşkun ve Dr. Öğr. Üyesi Aysel Çetinkaya verdi. İlk eğitim talebin yoğun olması nedeniyle iki ayrı salonda gerçekleştirildi. Konkordato Hukuku'nun genel hükümleriyle

başlayan eğitimde, konkordato başvurusunun yapılması, başvurunun değerlendirilmesi ve geçici mühlet kararı verilmesi, bu kararın doğurduğu sonuçlar ele alındı.

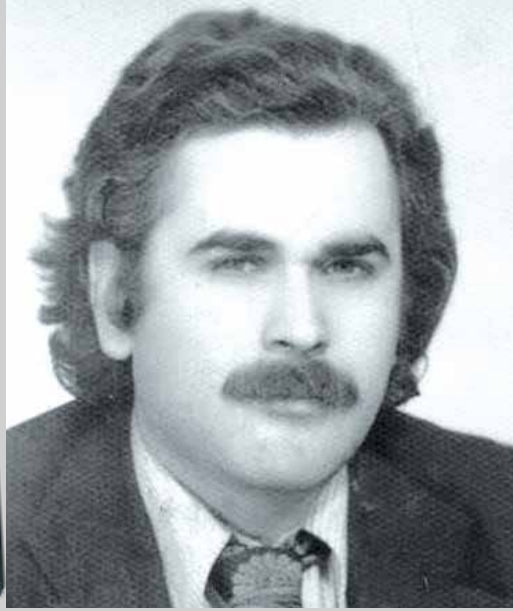
Programın diğer başlıkları da şöyledi:

“Kesin mühlet verilmesi, uzatılması ve kaldırılması; Borçluya kesin mühlet verilmesinin sonuçları; Alacaklılar toplantısının yapılması ve çoğunluğun tespiti; Rehinli alacaklılarla müzakere ve borçların

yapılandırılması; Konkordatonun tasdiki; Konkordatonun tasdiki talebi hakkında verilecek kararlar; Rehinli malların muhafaza ve satışı ile finansal kiralama konusu malların iadesinin ertelenmesi; Çekişmeli alacaklar hakkında dava; Konkordatonun hükümleri; Konkordatonun haricinde yapılan vaatler; Konkordatonun kısmen feshi; Konkordatonun tamamen feshi; İflâstan sonra (iflâs içi) konkordato ve adi (iflâstan önceki) konkordato ile karşılaştırılması; Konkordatoda harç, vergi istisnaları ve teşvik belgeleri.

AV. CENGİZ GÖRAL MAKALE YARIŞMASI ÖDÜLLERİ TÖRENLE SAHİPLERİNİ BULDU

Bursa Barosu'nun, 3 Temmuz 1979 tarihinde öldürülen Av. Cengiz Göral anısına ilk kez düzenlediği makale yarışmasında dereceye girenlere ödülleri törenle verildi.

Bursa Barosu BAOB Hizmet Birimi'nde bulunan Av. Özgür Aksoy Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen törene, Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun, yönetim kurulu üyeleri, Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kurucu Dekanı Prof. Dr. Doğan Şenyüz, Çağdaş Gazeteciler Derneği Bursa Şubesi Başkanı Aykut Güngör, Av. Cengiz Göral'ın eşi Ayhal Göral, salona adı verilen Özgür Aksoy'un eşi Avukat Çiğdem Alniak Aksoy katıldı.

Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun, ödüllerin hemen ardından ruhsat alacak genç avukatlara da atıfta bulunarak "Cengiz Ağabeyimizin de hayal ettiği hukuk ve demokrasi üzerine kurgulanmış bir geleceği içeren

anlamli bir atmosferdeyiz. Genç meslektaşlarımızın da hukuka ve demokrasiye verecekleri katkı son derece önemli" dedi.

Ayhal Göral ile Çiğdem Alniak Aksoy ve minik oğlu Civan'ın da salonda olduğunu hatırlatan Altun, "Onların da burada olması bize ayrı gurur ve sevinç veriyor. Göral ve Aksoy'u anmalar sırasında, geçtiğimiz yıllarda elim bir olayda kaybettiğimiz bir meslektaşımızı daha hatırladık. Murat Karaman aynı zamanda bir fotoğraf düşkünüydü. O'nun anısına da yakında bir fotoğraf yarışmamız olacak. Nasıl ki ailemizde kaybettiğimizi hatırlıyorsak, Bursa Barosu Ailesi olarak da kaybettiğimizi hatırlamayı, anılarını yaşatmaya gayret ediyoruz" diye konuştu.

Altun daha sonra yarışmaya katılan ve dereceye girenlere teşekkür etti. Sırasıyla ödüller verildi. Yarışmanın birincisi Bursalı Gazeteci Fırat Yılmaz'ın ödülünü Ayhal Göral verdi. İkinci İstanbul'dan Av. Çiğdem Koç, ödülünü Çağdaş Gazeteciler Derneği Bursa Şubesi Başkanı Aykut Güngör'den, üçüncü Hukuk Fakültesi Öğrencisi Mustafa Gümüş de Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kurucu Dekanı Prof. Dr. Doğan Şenyüz'den aldı. Av. Dilay Kuşoğlu'na mansiyon ödülünü Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun verdi. Altun ayrıca dereceye girenlere, Cengiz Göral'ın Gemlik Körfez Gazetesi'nde yayınlanan makalelerini içeren "Demokrasi Adına" adlı kitabın ilk baskısından hediye etti.

CUMHURİYETİMİZİN 95. YAŞINI KUTLADIK

Bursa Barosu, Cumhuriyet'in 95. yılını Adalet Sarayı bahçesinde düzenlediği törende kutladı. Cumhuriyetin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ve şehitler için saygı duruşunun ardından İstiklal Marşı okundu. Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun Atatürk Anıtına çelenk sunduktan sonra bir konuşma yaptı.

ALTUN'UN KONUŞMASI ŞÖYLE;

"Cumhuriyetimiz 95 yaşında... Yüzlerce yıl hüküm süren imparatorluklar göz önüne alındığında henüz gencecik olan Cumhuriyetimizin yaş günü milletimize kutlu olsun. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere Kurtuluş Savaşı kahramanlarının 95 yıl önce kurduğu Cumhuriyet sadece milletvekillerini halkın seçtiği bir yönetim biçimi değildir.

Geçen yıl ve önceki yıllarda da söylediğimiz gibi Cumhuriyet, bağımsızlığın, din ve vicdan özgürlüğünün, laikliğin, demokrasinin, hukuk devletinin, hukuk güvenliğinin, adaletin, yurtta ve dünyada barış içinde yaşamanın, kayıtsız ve şartsız millet egemenliğinin, kadın erkek eşitliğinin,

bilimsel eğitimin ve çocuklarımızın aydınlık geleceğinin güvencesidir. Lakin tüm bu değerlere sahip olmamızdan rahatsız olanlar, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde kazanılan istiklal mücadelesini taçlandırarak Cumhuriyetimizi, kurulduğu günden bu yana hep yıkmak istediler ve hala daha bu emellerinden vazgeçemediler. Ama bizler de direnmekten vazgeçmeyeceğiz. Ulu Önder Atatürk'ün 1933 yılında Bursa yaptığı konuşmada dediği gibi, bizler devrimlerin, cumhuriyetin sahibi ve bekçisiyiz. Bunların gereğine, doğruluğuna herkesten çok inandık. Yönetim biçimini ve devrimleri benimsedik. Bu yapıtı ölümsüzleştirmek, sonsuza dek yaşatmak konusunda üzerimize düşeni yapacağımızdan kimsenin şüphesi olmasın. Ne, dini

istismar aracı olarak kullananlar, ne de emperyalist güçler! Türkiye üzerinde kirlî hesapları olan emperyalistler, kurulduğu günden bu yana yıkmaya çalıştıkları Cumhuriyetin evlatlarını köleleştirmek için taktik değişmiştir. Uluslar artık topla tüfekle değil, kültür emperyalizmiyle parçalanmaktadır. İletişim teknolojileri sayesinde çocuklarımızı, gençlerimizi avuçlarının içine almaya çalışmaktadırlar.

Ne yazık ki, farkında ya da olmadan bu amaca hizmet eden vatandaşlarımız, yöneticilerimiz de vardır. Geleceğe yönelik kaygılarımızı artıran, günümüz siyasetçilerinin bireyi özgürlüğünden uzaklaştıran dini duyguları istismar ediyor olmasıdır. Bundan derhal vazgeçilmesi ya da durdurulması gerekmektedir. Yüce Türk milletinin uluslararası alanda saygınlığı, bilim, teknoloji, kültür ve sanatta ilerlemesi buna bağlıdır.

Bugün çok net görüyoruz ki, bir parçamızla içinde bulunduğumuz Ortadoğu'nun bataklığa dönüşme nedeni, bilim ve akıldan, medeniyetten uzaklaşmış olmasıdır. Ulu Önder Atatürk'e göre din, insanların vicdanlarında yer alması gereken kutsal bir kavramdır. Toplumsal yaşamı ve devlet düzenini biçimlendirecek kavram değildir, olmamalıdır. Ulu Önder Atatürk'ün tabiriyle "Geleceğin Işıklı Çiçekleri", rejimin ve demokrasinin savunucusu olarak gördüğü gençlerimizi fırsat eşitliği içinde yetiştirmek, nitelikli insanlar olarak topluma kazandırmak için olanaklar seferber edilmelidir ki, Cumhuriyetimizi yüzyıllar sonrasına hazırlayalım.

UNUTMA!

Topraklarının parçalanıp işgal edildiğini...

Ocağının yıkıldığını...

Kadınlarının kızlarının,

çocuklarının esir alındığını...

UNUTMA!

Biçare Türk halkını ayağa kaldıran Mustafa Kemal'i...

Atalarının bağımsızlık için

döktüğü kanı, verdiği canı...

Yedi düvele karşı kazanılan zaferi...

UNUTMA!

Kula kul olmaktan kurtulduğunu...

Kadının insanlık onuruna eriştiğini...

Muasır medeniyet hedefini..."

MUHTEŞEM CUMHURİYET BALOSU

BURSA Barosu, her yıl olduğu gibi bu yıl da Cumhuriyet Balosu düzenledi. Crowne Plaza Bursa Otel'i'nde gerçekleştirilen baloya Bursa Bölge Adliye Mahkemesi Başkanı Abdulkadir Şahin ile Cumhuriyet Başsavcısı Sadık Bölek, Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal ve CHP İl Başkanı Hüseyin Akkuş, Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Sebahattin Yürekli ve Fakülte Sekreteri Kemal Alkaya ile Bursa Barosu'nun önceki başkanları, avukatlar, eşleri ve yakınları katıldı.

Konukları Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun ve yönetim kurulu üyeleri karşıladı. Balonun açılış konuşmasını yapıp konuklara "hoş geldiniz" diyen Altun ve önceki başkanlar Av. İsmail Hakkı Acar, Av. Yahya Şimşek, Av. Ali Arabacı, Av. Zeki Kahraman, Av. Ekrem Demiröz, 10. Yıl Marşı eşliğinde pasta kesti. Başkanlar, daha sonra Bursa Barosu'nun Cumhuriyet'le yaşıt önceki başkanlarından Av. Turgut Bulut'un masasına giderek hatıra fotoğrafı çekti. Gençlerin zeybek gösterisinin ilgiyle izlendiği baloya katılanlar, Blu Notte Orkestrası'nın çalıp söylediği şarkılar eşliğinde dans edip oynadı.

ULU ÖNDER ATATÜRK'Ü AYAK BASTIĞI YERLERDE SAYGIYLA ANDIK

Törene katılan avukatlar, daha sonra Bursa Barosu'nun organizasyonu ile Yalova'ya gitti ve Mustafa Kemal Atatürk'ün çevreci anlayışının en somut örneği olan Yürüyen Köşk ile Termal'deki köşkü ziyaret ettiler. Adalet Sarayı bahçesindeki tören, Ata'yı sonsuzluğa uğurladığımız saat olan 09:05'te yapılan saygı duruşuyla başladı. Ardından İstiklal Marşı okundu ve Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun, meslektaşlarının önünde Atatürk'e seslendi:

*"Büyük Atatürk;
Sen ki;
Dört bir yanından emperyalistler*

*tarafından kuşatılarak paylaşılmaya
başlanmış bir yurdun perişan
milletini, aklınla, özgürlükle
aydınlığa çıkardın...*

*Sen ki;
Başlattığın milli mücadele ile
emperyalizmin postalları altında
ezilen tüm dünya halklarına rehber
oldun, meşale oldun...*

*Sen ki;
Kurduğun Cumhuriyet ve yaptığın
devrimlerle millete muasır
medeniyetin kapılarını açtın...*

*Sen ki;
Bilimde, kültürde, sanatta
ufkumuzu açtın, ekonomik alanda
namerde muhtaç olmayalım diye
fabrikalar kurdurdun...
Bunlarla yetinmeyip, on yıllar*

*sonra ortaya çıkabilecek tehlike ve
tehditleri görüp milletini uyarak,
bağımsızlık, özgürlük, kalkınma
demek olan Cumhuriyet'i Türk
Gençliği'ne emanet ettin...
Ölümünün üzerinden 80 yıl
geçti ve eserin ne durumda diye
baktığımızda, sana ve eserine
dış bileyen emperyalistlerin
oyuncağı olmuş güçlerin amansız
saldırılarına rağmen, hala
dimdik ayakta olduğunu görmek
içimizi ısıtıyor. Bizzat talimatınla
kurulan Cumhuriyet kurumları
bir bir kapatılmış olsa da, hala
var olanlar işlevini yitirmiş olsa
da, demokrasi postu bürünmüş
güçler eserini yıkamadıkça
sana saldırmaya devam ediyor.*

Bursa Barosu, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ölümünün 80. yılında Bursa Adalet Sarayı bahçesindeki anıtı önünde törenle andı.

Hukukun üstünlüğünü ilke edinmiş biz avukatlar eserini yıktırmayacağımıza and içtik. Seni çok özliyoruz. Ruhun şad olsun."

YALOVA ZİYARETİ

Her yıl Ata'nın ölüm yıldönümünde farklı organizasyonlar yapan Bursa Barosu bu yıl Atatürk'ün Yalova'da kullandığı iki köşke ziyaret programı gerçekleştirdi. Bursa Adalet Sarayı bahçesindeki törenin ardından Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun ve törene katılan avukatlar Yalova'ya gitti. Önce Yürüyen Köşk ziyaret edildi. Altun, Uludağ Üniversitesi ve Yalova Üniversitesi Hukuk Topluluklarını da orada görünce

çok sevindi. Bursa Barosu heyeti ve her iki üniversitenin hukuk topluluğu öğrencileri köşk önünde hatıra fotoğrafı çekti. Altun, Bursa Barosu heyetini karşılayan ev sahibi Yalova Barosu Başkanı Fedayi Doğruyol ve o sırada Yalovalı yurttaşlarla birlikte olan Yalova Belediye Başkanı Vefa Salman ile de bir süre sohbet etti. Bursa Barosu Heyeti Yürüyen Köşk'ün tarihini, restorasyon sürecini ve içerisindeki orijinal objelerin hikayesini Yalova Belediye Başkanı Vefa Salman'ın eşsiz sunumundan öğrendi. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün mütevazı köşkü, yanında bulunan çınarın bir dalının kesilmemesi

için bizzat kendi talimatıyla temeline yerleştirilen tren rayları üzerinde 4.80 metre kaydırıldığı için Yürüyen Köşk diye anılıyor. Bursa Barosu Heyeti, daha sonra Termal'deki Milli Saraylar bünyesindeki Atatürk Köşkü'nü de ziyaret etti. Burada Milli Saraylar Görevlisi, 1929 yılında 38 günde inşa edilen yazlık köşkün tarihini ve şimdiye kadar kaç kez tadilat geçirdiğini ve kimlerin kaldığını anlattı. Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun, "Eserini yıktırmamak için and içtiğimiz Ata'mızı sadece ölüm yıldönümlerinde değil, milli bayramlarımızda da bu gibi etkinliklerle anmaya devam edeceğiz" dedi.

“ADALET”İ RESMETTİLER BİSİKLET KAZANDILAR

Bursa Barosu’nun, Bursa Çimento ana sponsorluğunda ortaokul öğrencileri arasında bu yıl 11. kez düzenlediği “Çocuk ve Hukuk” konulu resim yarışmasının ödülleri törenle verildi.

Ecirnaz Küçükaslan - Başarı Ödülü

Yağmur Başkaya - Başarı Ödülü

Halim Fikret Kısaç - Başarı Ödülü

Bursa Adalet Sarayı Konferans Salonu’nda gerçekleştirilen törene Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun ve yönetim kurulu üyelerinin yanı sıra, avukatlar, Bursa 2. Çocuk Mahkemesi Hakimi Nuray Şakrak, İl Milli Eğitim Şube Müdürü Nevzat Gültekin, Bursa Çimento Genel Müdürü Osman Nemli ve Yönetim Kurulu Üyesi Av. Nalan Tüzel, sponsor firmalar Galerî Aydın, Unpa Pastaneleri, Seç Kurye, Köseleciler Limited Şirketi, Demircioğlu Fırını ve İmak Ofset’in yetkili ve temsilcileri ile öğrenciler, resim öğretmenleri, okul yöneticileri katıldı.

Osmangazi, Yıldırım ve Nilüfer ilçelerinde bulunan ve çağrı yapılan 188 okuldan 37’sinden 274 resim gönderilen yarışmanın ödül töreninin açılış konuşmasını Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun yaptı. Altun, her zaman çocuk haklarını savunan ve bu konuda çalışmalar yapan Bursa Barosu’nun, başta eğitim hakkı ve cinsel istismar olmak üzere eğitimlere devam edeceğini söyledi. Dünya Çocuk Hakları Günü ile ilgili genel bilgilendirme de yapan Altun, “Çocuklarımız olmasaydı bu yarışmayı 11 yıldır sürdürmemiz mümkün değildi” dedi ve özveriyle çalışan seçici kurul üyelerini, çocukları bu yarışmaya hazırlayan, özendiren resim öğretmenlerini ve hukuk, hak ve adalet kavramlarını kendi bakış açılarıyla resmeden tüm öğrencilere teşekkür etti. Yarışmanın ana sponsoru Bursa

Çimento Fabrikası’nın Yönetim Kurulu Üyesi Av. Nalan Tüzel, çocuk ve çocuk hakları dendiğinde ilk akla gelen kurumlardan biri olan Bursa Barosu ile “çocuklar geleceğimizdir” düsturuyla çocuklara ve eğitime tam destek veren Bursa Çimento gibi iki önemli kurumun üyesi olmaktan gurur duyduğunu söyledi. Tüzel, Bursa Çimento’nun Adliye yakınında bulunan merkez ofisinde sergi salonu bulunduğunu, bu salonun kullanılması ve ellerinde gelen katkı ve desteği sağlama konusunda Bursa Çimento Ailesi olarak söz verdiklerini söyledi.

Konuşmaların ardından, Ayşen Bürksu başkanlığında İl Milli Eğitim Müdürlüğü Temsilcisi Resim Öğretmeni Tamer Erim, Emekli Resim Öğretmeni Nuriye Balak, resim öğretmenleri Ceyhan Özer, Ömer Faruk Kaya, Gönül Kaya, Mert Ünlüsoy, Hülya Yaz, UÜ Eğitim Fakültesi Resim-İş Anabilim Dalı Öğretim Görevlisi Müge Gültekin, Av. Ebru Piri Kaya, Av. Pelin Yılmaz ve Av. Neslihan Aktosun’dan oluşan jürinin ödülle değer gördüğü resimlerin sahibi öğrenciler birer birer sahneye çağrıldı. Başarı ödülü olarak 6 öğrenci bisiklet kazanırken, tüm eserlerin sahiplerine resim malzemeleri hediye edildi. Jüri üyelerine de plaket verildi. Yarışmada dereceye giren öğrenciler ve okulları şöyle:

5-6. SINIFLAR KATEGORİSİ BAŞARI ÖDÜLLERİ

Ecir Naz Küçükaslan (Büyükşehir

Belediyesi Zafer Atıcılar Ortaokulu),
Yağmur Başkaya (Bursa Özel Final
Ortaokulu), Halim Fikret Kısaç
(Cebir Okulları)

7-8. SINIFLAR KATEGORİSİ BAŞARI ÖDÜLLERİ

Zelal Azra Aslan (Dilek Özer
Ortaokulu), Sara Dababo
(Şehit Piyade Er Nezir Akgül
Ortaokulu), Hatice Nur Hafızoğlu
(Şükrü Naili Paşa Ortaokulu)

JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ

5-6. SINIFLAR

Yahya Berkay Tahmaz (Cebir
Okulları)

7-8. SINIFLAR

Gamzenur Ünal (Mümin Gençoğlu
2 Ortaokulu)

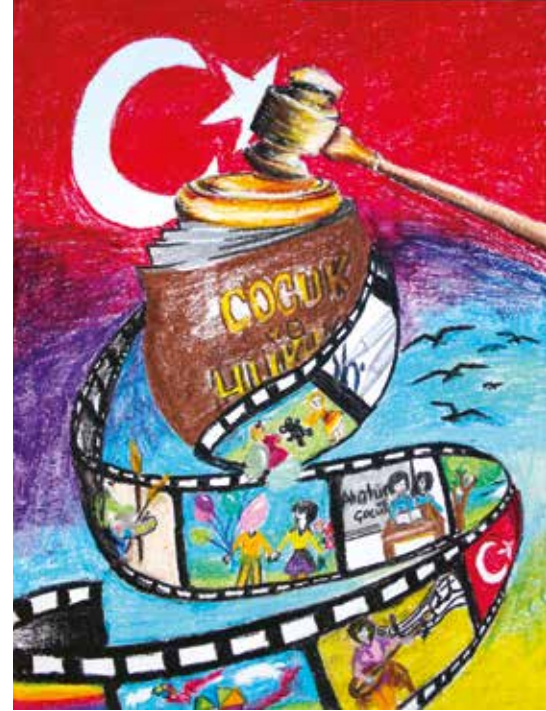
SERĞİLEMEYE DEĞER BULUNAN RESİMLER

Işık Yeşillik ve Zilan Tanırgan
(Altıparmak Fethi Açıncıçek
Ortaokulu), Nurten Taç (Büyükşehir
Belediyesi Zafer Atıcılar Ortaokulu),
Seher Değirmenci ve Aleyna Yolcu
(Bursa Özel Aydın Ortaokulu), Tunç
Açar (Dilek Özer Ortaokulu), Yaren
Çendek (Fethiye Ortaokulu), Nesrin
Ceylan (Hocailyas Ortaokulu),
Burak Uzun, Emirhan Uzun,
Kağan Cevdet Uzun (Mithatpaşa
Ortaokulu), Enes Şahin ve Ece
Nur Aydemir (Ovaakça Ortaokulu),
Melisa Tezgeç ve Esin Çetin (Özel
3 Mart Azizoğlu Ortaokulu), Arda
Akman ve Ayşe Özkan (Sakarya
Ortaokulu), Sıla Öz (Şehit Piyade
Er Nezir Akgül Ortaokulu) Sümeyye
Beşinci ve Burhan Kuş (Şehit
Yunus Yılmaz Ortaokulu)

Sara Dababo - Başarı Ödülü

Zelal Azra Aslan - Başarı Ödülü

Hatice Nur Hafızoğlu - Başarı Ödülü

“ŞİDDET GÖRÜYORSAN SUSMA ŞİKAYET ET!”

Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun, “Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak adına zihniyet değişikliği sağlanmadıkça kadına yönelik şiddet, ayrımcılık ve istismar son bulmayacaktır” dedi.

2 5 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü nedeniyle Bursa Barosu'nda gerçekleştirilen basın açıklamasına, Bursa Barosu Başkanı Altun'un yanı sıra yönetim kurulu üyeleri ve avukatlar katıldı. Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü'nün, 25 Kasım 1960 tarihinde Dominik Cumhuriyeti'nde diktatörlüğe karşı bir hareketin üyesi olan Mirabel Kardeşlerin, tecavüz edilip dövülerek öldürülmesi üzerine tüm dünyada kadına yönelik şiddeti sona erdirmek için düzenlenen kampanyalar sonucu 1999 yılında BM tarafından kabul edildiğini hatırlatan Altun, dünyada kadınların büyük oranda şiddet ve istismara maruz kaldığını söyledi. Ülkemizde, aile içinde, okulda, sokakta, toplu taşıma araçlarında, kamusal veya özel alanda şiddet olaylarının her geçen gün daha da arttığını kaydeden Gürkan Altun, yasal önlemlere rağmen mağdurların da yeterince korunmadığını belirtti.

Bursa Barosu Başkanı Altun şöyle konuştu:

"Türkiye'de yaşamının herhangi bir döneminde eşi veya eski eşi tarafından fiziksel şiddete maruz bırakılan kadınların oranı yüzde 39.3, yaşadıkları şiddeti kimseye anlatamayan kadınların oranı ise yüzde 48.5'dir. Ülkemizdeki

istatistiki verilerin yeterince sağlıklı tutulmadığı gerçeğinin yanı sıra şiddeti bildirmeyenlerin oranının yüksekliği karşısında bilinenin de üzerinde kadının şiddete maruz kaldığı açıktır. 2017 yılı verilerine göre Türkiye kadın-erkek eşitliğinin sağlanması bakımından, küresel cinsiyet eşitliği puanlamasında 141 ülke içerisinde 131. sırada yer almıştır. Uluslararası sözleşmelere, yasal düzenlemelere rağmen şiddetin önüne geçilememesi sorunun yasadan değil kamusal ve toplumsal zihin yapısının değişmemesinden kaynaklandığı açıktır. 6284 sayılı Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun çerçevesindeki tedbirler yerine getirilmeli ve uygulamadaki aksaklıkların önüne geçme konusunda öncelikle devletin, tüm siyasi partilerin, özel sektörün, sivil toplumun işbirliği yaparak gerekli sosyal politikaları hayata geçirmesi gerekmektedir."

Altun, "Gündeme getirilen aile hukuku ve kadına yönelik şiddet konusunda uzlaşma ve arabuluculuk uygulaması teklifi kabul edilemez, hukuken mümkün de değildir. Ayrıca kadının şikayetçi olmak için karakola gittiğinde aileyi korumak adına 'kocandır yapar, evine dön' diyen eril yapının önüne, 6284 sayılı yasanın uygulaması ile geçmişken şiddet mağduru yine bir başka kurumun

önüne gidecektir. Bu teklifin kabulü halinde şimdiye kadar şiddetle mücadele konusunda yapılan tüm eylem planları, Cumhuriyet ile kadın hakları alanında elde edilen tüm kazanımlar sona erecektir" dedi ve şöyle devam etti: "Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak adına zihniyet değişikliği sağlanmadıkça kadına yönelik şiddet, ayrımcılık ve istismar son bulmayacaktır. Bu sebeple, öncelikle yasal mevzuatta düzenlenen, kadın erkek eşitliğinin toplumda sağlanabilmesi için, devletin, kadının ayrı bir birey olduğunu kabul ederek kadın politikalarının sadece aile üzerinden yürütülmesine son verilmesi, toplumun temelini oluşturan ailenin, haklara sahip olmada ve kullanmada eşit haklara sahip kadın ve erkekten oluştuğu bilinciyle hareket edilmesi gerekmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin ancak temel hak ve özgürlüklerin korunduğu bir ortamda korunup gelişebileceği, cinsiyet ayrımcılığının bir demokrasi meselesi olduğu unutulmamalıdır. Bursa Barosu olarak kadına yönelik şiddet, cinsel istismar, ayrımcılık ve kadının insan hakkı ihlaline yol açacak her türlü yasal düzenleme karşısındayız. Kadına yönelik şiddeti sona erdirilinceye kadar tüm kurumlarla işbirliği halinde mücadelemizi kararlıkla sürdüreceğiz."

SAV SAVUNMA YARGI TEMSİLCİLERİ BİR ARADA

BURSA Cumhuriyet Başsavcısı Uğurhan Kuş ve Adli Yargı Adalet Komisyonu Başkanı Ali Rıza Bir, Bursa Barosu Başkanlığı'na yeniden seçilen Av. Gürkan Altun'u makamında ziyaret ederek kutladılar. Başkan Yardımcısı Av. Metin Öztosun'un da bulunduğu görüşmede Bursa Adliyesi'nin çalışma mekanları ve taşınma konuları ele alındı.

Türkiye Barolar Birliği Eğitim Merkezi ve Bursa Barosu işbirliğiyle düzenlenen "Aile Hukuku ve HMK Yargıtay Uygulaması" konulu meslek içi eğitim semineri, Bursa Akademik Odalar Birliği Ortak Salon'da gerçekleştirildi.

GENÇCAN, BURSALI AVUKATLARA SESLENDİ

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi Başkanı Ömer Uğur Gençcan ile TBB Eğitim Merkezi Yürütme Kurulu Üyesi Av. Sinem Hacıeminoğlu'nun verdiği seminerin açılış konuşmasını Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun yaptı. Göreve geldikleri günden bu yana hemen hemen haftada iki eğitim çalışması yaptıklarını, ikisi Bursa dışında olmak üzere 17 söyleşi gerçekleştirdiklerini söyledi.

ÇEVRE VE TARİH KATLIAMI

Bursa'nın çevre sorunları ve tarih katliamı yaşayan bir kent olduğunu da ifade eden Gürkan Altun, "Bursa Barosu Çevre Komisyonu aracılığıyla onlarca çevre davası açmak zorunda kaldık. Nasıl ki Demirtaş Organize Sanayi Bölgesi'nde termik santral kurulmasına karşı durup dava açtıysak ve iptal ettirdiysek, kentin idarecileri de bundan vazgeçtiler, Karaağız Köyü'nde 3000 yıllık Roma döneminden kalıntıların üstüne biyokütle enerji santrali kurulmasına da karşı çıkacağız ve umuyorum ki Karaağız'da da bu karardan vazgeçilecek. Benzerini Mudanya'da Myrleia'da yaşadık. 2700 yıllık antik kent üzerinde bir alışveriş merkezimiz var. Mudanya'da market her yere açılabilir ama antik kenti her yerde bulamazsınız. Bir market asla istihdam sağlamaz, katma değer sağlamaz. Oysa orada oluşturulacak açık hava müzesi 'Bursa'nın Efes'i' olabilecek ve Mudanya'ya Bursa'ya binlerce turist çekebilecektir" dedi.

BOZMALARIN YÜZDE SEKSENİ USULDEN!

Altun konuşmasının ardından konuşmacılar kürsüdeki yerini aldı. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi Başkanı Ömer Uğur Gençcan, bir avukatın HMK konusunda devamlı çalışması gerektiğini söyledi. Gençcan "Ceza yargılaması mevzuatının yarısı değişmiş. Bu anlamda Yargıtay'ın en şanslı daire başkanayım. Bizim Medeni

Kanun hiç değişmedi. Medeni Kanun'a sadece 'edinilmiş mallara katılma rejimi' girdi. Onun da uygulandığı falan yok. Ben zannettim ki ortalık davadan yıkılacak. Herkes, maddi manevi tazminatla işi hallediyor. Bu, sadece boşananlara uygulanıyor zannediliyor" dedi.

Hukukun sürekli akan bir olgu olduğunu vurgulayan Gençcan, "Biz şimdi HMK'da taşları döşeye döşeye gidiyoruz. Avukatın yegane işi, usul. Usul bileceksiniz. Hukuk fakültesini birinci bitirmenizin hiçbir anlamı yok. Çünkü HMK, sizin okuduğunuz zamandaki HMK değil. HMK'yi bilmeyen bir avukatın işini yapabilmesi mümkün değil. Bizim bozmalarımızın yüzde 80'i usulden" diye konuştu. Gençcan, hukukun son durağının "içtihadı birleştirme" olduğunu belirterek, "Her konuda içtihadı birleştirmeye gidilir oldu. Haftada bir içtihadı birleştirme için toplanır olduk. Uzun yıllar içtihadı birleştirme çıkmazdı. Şimdi sürekli çıkıyor. Çünkü yorum farklılıkları oluşuyor. Bu da doğal, HMK yeni yürürlüğü girmiş ve konular yoruma muhtaç" ifadelerini kullandı.

Boşanma davalarındaki usulün diğer davalarla aynı olduğunu bildiren Gençcan, "Boşanma davaları, usul hukuku bağlamında verilebilecek en güzel örnektir. Daha da ilginç boşanma davaları, hukuk davaları içinde en çok açılan davalarda bir numaradır" dedi.

Gençcan, HMK'nin sürekli izlenmesi ve güncellenmesi gerektiğini dile getirerek, şöyle devam etti: "HMK, bir kanun hükmünde kararname (HKH) ile de değişiyor. Patates kanunu ile yoğurt, pırasa kanunuyla patlıcan değişiyor. Adı da 'çeşitli kanunlarda değişiklik yapılması.' İzleyemiyorsunuz. Ceza mevzuatının yarısı değişmiş. Bu anlamda Yargıtay'ın en şanslı daire başkanayım. Bizim Medeni Kanun hiç değişmedi. Medeni

Kanun'a sadece 'edinilmiş mallara katılma rejimi' girdi. Onun da uygulandığı falan yok. Ben zannettim ki ortalık davadan yıkılacak. Herkes, maddi manevi tazminatla işi hallediyor. Bu, sadece boşananlara uygulanıyor zannediliyor."

KORKUNÇ BİR İŞ YÜKÜ VAR!

Medeni Kanun'un 1'inci, 2'nci ve 3'üncü kitabının tamamının temellerinin 2. Hukuk Dairesi'nde atıldığını anlatan Gençcan, "Miras hukuku, vakıflar, dernekler, tüzel kişiler, vesayet, velayet. Şimdi bunların hiçbirine bakmıyoruz. Neden bakmıyoruz? Korkunç bir iş yükü var. Neredeyse sadece boşanmaya düştük gibi oldu. Yılda 28 bine yakın iş geliyor" dedi.

Gençcan, söylediklerinin kişisel görüşü olmadığını dikkati çekerek, şunları kaydetti: "Benim kişisel görüşlerimi yazacağım bir sürü alan var. Kitap, makale yazıyorum. İnanmadığım şeyleri yazıyorum. Benim de inanmadığım içtihatlar, kabul edemediğim kanun maddeleri var. Olması gereken hukuk bağlamında, 'de lege ferenda' anlamında benim de fantezilerim var ama onları içtihadı yazamıyorum. Sürekli her yerde yoksul nafakasının sürekli hale getirilmesi gerektiğini söylüyorum. 'Diyorsun diyorsun ama hep onuyorsun, bozduğun da yok'. Ne yapayım? Kanun, yürürlükte."

Hukukun normatif olduğuna dikkati çeken Gençcan, "Hukukun ahlakı, namusu, dini, sosyolojisi tartışılmaz. Hukukun kurallarını inançlarınıza, düşüncelerinize göre örseleyemezsiniz. Hukukun kurallarını olduğu gibi kabul etmek zorundasınız" değerlendirmesinde bulundu. On bin hakim savcının meslektan uzaklaştırıldığını aktaran Gençcan, "Ona rağmen yargıda bir zafiyet oluşmadı. Yarısını cezaevine, yarısını istinafa vermemize rağmen 22 bin işimiz vardı. Biz bu işleri bugün 9 bine indirdik. Kararlarımızda da isabet var" diye konuştu.

TAZMİNAT HESAPLAMAK ARTIK ÇOK KOLAY

Bursa Barosu, üyesi olan avukatlar için
bir kolaylık daha sağladı.

VDR Veri Denetim ve Raporlama Firması'nca geliştirilen ve Tazminat hesaplama kolaylığı sağlayan tazminatonline.com uygulamasının yüzde 50 indirimli kullanılabilmesi için Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun ile VDR şirketi yöneticisi Ufuk Özer arasında protokol imzalandı. İmza töreninde Bursa Barosu Saymanı Av. Metin Öztosun, Yönetim Kurulu Üyesi Av. Ebru Piri Kaya, Genç Avukatlar Temsilcilerinden Av. Türker Sarnık ile Av. Şinasi Özer de bulundu.

TAZMİNATONLINE NE İŞE YARIYOR, NASIL KULLANILIYOR?

Ufuk Özer'in verdiği bilgiye göre tazminatonline.com, kurumlardan bireylere kadar geniş bir kullanım alanı olan; genel tazminat, maddi tazminat ve destekten yoksun kalma tazminatı hesapları konusunda sayısız kombinasyon içeriyor. İş Hukuku otoritelerinin danışmanlığı ile hazırlanan

"tazminatonline", ince hukuki nüansları gözetenerek, tazminat raporlarını hızlı ve doğru olarak hesaplayabilmeyi sağlayan bir uygulama... Uygulamanın hukuksal içeriğinin oluşmasında Av. Şinasi Özer'in tecrübelerinden faydalanıldı.

GENEL TAZMİNAT: Kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, fazla mesai ücreti, hafta tatili ücreti, bayram ve genel tatil ücreti, yıllık izin parası ve ödenmeyen ücret gibi genel tazminat alacakları, yargı çevrelerinde kabul görmüş uygulamalar ışığında, tüm detaylarıyla, birbirleri ile etkileşimli olarak dakikalar içinde hesaplanıp raporlanabiliyor.

MADDİ TAZMİNAT: Kaza sonucu bedensel maddi zarara uğramış olan kazalının tazminat tutarını hesaplayıp, raporlama imkanı veren, girilecek minimum bilgi ile raporları detaylı tablolar ve açıklamaları ile dakikalar içinde oluşturmayı sağlayan hesap

kategorisidir.

Destekten yoksun kalma tazminatı İş kazası sonucu vefat etmiş olan kişinin destek tazminatı tutarı ve hak sahiplerine dağıtımı bu kategoride hesaplanabiliyor. Hesaplanan destek tazminatını hak sahiplerine otomatik olarak dağıtıp, bu dağıtımın detaylı devre (geçmiş, aktif, pasif) tabloları ve açıklamaları ile dakikalar içinde raporlamasına imkan veren hesap kategorisidir.

KULLANIM ALANLARI

- tazminatonline, tazminat hesabı raporlarının, dakikalar içerisinde, hesaplamalar ve rapor formatı ile uğraşmadan, mahkemeler, kurumlar ya da kişiler gibi arzu edilen makama hitaben hazırlayıp hızla sunabilmek için tasarlandı. Raporlar, hesaplamaları ve açıklamaları ile sunumuna uygun, açık ve anlaşılır bir içerikte... İstenirse sistem üzerinde ya da bilgisayara indirilecek "word" formatında özel sunum şekli uygulanarak raporlar özelleştirebiliyor. Sistemde hazırlanan raporlara her platformda ücretsiz olarak ulaşabiliyor ve arzu edilen zamanda yine ücretsiz olarak düzenleme yapılabilir.
- Avukatlar açacakları davaya konu olacak tazminat tutarlarını anında hesaplayabiliyor, müvekkillerine arzu ettikleri formatta sunabiliyorlar. Bunun yanında davalarda sunulan bilirkişi raporlarındaki hesaplamaların doğruluğu derhal kontrol edebiliyor ve varsa hatalar kolayca tespit edilebiliyor.

- Bilirkişiler davaya konu tazminat tutarlarını anında hesaplayabiliyor, kendilerinden rapor talep eden kurumlara arzu ettikleri formatta sunabiliyor. Uzmanlarca hazırlanan “Bilirkişi Raporu Formatı” sayesinde, hesaplamalar ve rapor düzeni ile uğraşmadan, sunuma hazır, arzu edildiğinde yorum ve ilaveler yapılabilecek raporu dakikalar içinde hazırlayabiliyorlar.
- Mali müşavirler, arabulucular, insan kaynakları yöneticileri ve benzeri meslek mensupları da tazminatonline ile ihtiyaç duydukları tazminat hesaplarını kolaylıkla hazırlayıp, temsil ettikleri şirket, kurum ve şahıslara arzu ettikleri formatta dakikalar içinde sunabilecekler.
- Barolar, belediyeler, devlet daireleri, kurumsal şirketler ile benzeri kurum ve kuruluşlar, özel anlaşmalar ile üyelerine ve kurumlarına sayısız avantaj sağlayabilir.

Bursa Barosu üyesi avukatlar da uygulamayı yüzde 50 indirimli şekilde 238, 475, 710 ve 1420 liralık paketler halinde kullanabiliyorlar.
 238 TL Standart Paket: 12 kontör, 12 adet raporlama, 19,83 TL/Rapor
 475 TL Gümüş Paket: 30 kontör, 30 adet raporlama, 15,83 TL/Rapor
 710 TL Altın Paket: 60 kontör, 60 adet raporlama, 11,83/Rapor
 1420 TL Platin Paket: 142 kontör, 142 adet raporlama, 10 TL/Rapor
 Kontörler bit yıl süre ile geçerli ve fiyatlara KDV dahil...

tazminatonline.com, VDR firması sahibi Ufuk Özer tarafından Baroevi Konferans Salonu'nda avukatlara tanıtıldı. Tanıtım toplantısını Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun, Sayman Av. Metin Öztosun, Yönetim Kurulu Üyesi Av. Ebru Piri Kaya da izledi. Ufuk Özer'in ardından, yazılımın danışmanı Av. Şinasi Özer de, uygulamanın hukuki yönüyle ilgili bilgilendirme yaptı.

AİLE HUKUKUNDAN KAYNAKLI MAL REJİMLERİ VE MİRAS HUKUKUNDA NİTELİKLİ HESAPLAMALAR EĞİTİMİ

BURSA Barosu ile Aile Hukuku Derneği ve Akademi Hukuk Eğitim, Arabuluculuk AŞ işbirliği ile düzenlenen “Aile hukukundan kaynaklı mal rejimleri ve miras hukukunda nitelikli hesaplamalar eğitimi” Bursa Barosu’nun BAOB Yerleşkesi’ndeki Av. Özgür Aksoy Konferans Salonu’nda yapıldı. 3 gün süren eğitimler Prof. Dr. Şükran Şipka, Av. Ayça Özdoğan, Av. Derya İçöz ve Dr. Öğretim Üyesi Hande Deniz Çakmaklı tarafından verildi.

Aile hukukundan kaynaklı mal rejimleri ve miras hukukunda nitelikli hesaplamalar eğitiminin başlıkları şöyleydi: “Mal rejimleri hukuku”, “Mal rejimlerinde temel kavramlar”, “Yasal mal rejimi-Seçimlik mal rejimi”, “Mal rejimi sözleşme içeriği”, “Edinilmiş mal-Kişisel mal ayrımı”, “Malvarlıkları üzerinde yönetim ve tasarrufta bulunma”, “İspat kuralları”, “Mal rejiminin sona erme nedenleri”, “Yasal mal rejiminin tasfiyesi davası”, “Katılma alacağı-Değer artış payı alacağı-Katkı payı alacağı hesaplamaları”, “Eklenerek değerler-Denkleştirme-

Artık değer hesabı”, “Üçüncü kişiye açılacak tenkis davası”, “Yargıtay uygulamaları”, “Örnek hesaplamalar - Bilirkişi raporu yazma teknikleri - Yargıtay uygulamaları”, “Artık değere katılma oranı - Hakkaniyet oranı (zina veya hayata kast nedeniyle boşanmanın artık değer oranına etkisi) ölüm halinde mal rejimi tasfiyesi ve Yargıtay uygulaması”, “Aile konutunun sağ kalan eşe özgülenmesi”, “Miras hukuku”, “Miras hukukuna hakim olan temel ilkeler”, “Ölüm tarihine göre uygulanacak olan hukukun tespiti”, “Yasal mirasçılar ve miras paylarının belirlenmesi”, “Evlilik dışı çocuğun ve eşin mirasçılığı”, “Saklı pay kavramı ve saklı paylı mirasçılar”, “Ölüme bağlı tasarruflar: Vasiyetname ve miras sözleşmeleri”, “Atanmış mirasçı ve vasiyet alacaklısı”, “Vasiyetnamenin geçersizliği ve iptali davası”, “Mirasçılık sıfatının kazanılması ve sona ermesi”, “Tenkis davası”, “Terekenin tespiti - Tenkise tabi tasarruflar - Tenkiste sıra”, “Örnek çalışmalar- Yargıtay uygulaması”, “Denkleştirme”, “Muris muvazaası”

ANTALYA BAROSU ATATÜRK KUPASI

Antalya Barosu'nca düzenlenen Atatürk Kupası karşılaşmalarına 4 takımla katılan Bursa Barosu, teniste 1. ve 3.lük, futbolda 2.lık, kadınlar voleybolda 4.lük elde ederken, basketbolda 7. oldu.

Basketbol takımı son maçta Antalya Barosu Alanya takımını 66-42 yenerek turnuvayı 2 galibiyet 1 mağlubiyet ile tamamladı. Turnuva statüsünün aleyhe işlemesi nedeniyle dereceye

giremedi. Voleybol kadın takımı 3.'lük maçında Mersin Barosu'na setlerde 3-1 mağlup olarak ilk kez katıldığı turnuvayı 4. olarak bitirdi. Bursa Barosu'nun şampiyonluğu teniste elde etti. Erkan Kemer turnuva şampiyonu,

Zeki Altun turnuva üçüncüsü oldu. Orhan Akbulut ise çeyrek finalde elendi. Futbolda da son maçta rakip İstanbul Barosu istanbulls takımıydı. Bursa Barosu 3-0 kaybettiği maçın ardından turnuvayı ikinci olarak bitirdi.

İMAR BARIŞI KONFERANSI YOĞUN İLGİ NEDENİYLE TEKRARLANDI

BURSA Barosu tarafından Eylül ayında düzenlenen İmar Barışı ve Hukuki Sorunlar Konferansı, avukatların yoğun ilgisi nedeniyle ekim ayında da tekrarlandı. Av. Nezh Sütçü tarafından verilen konferansın ilki 6 Eylül'de gerçekleştirilmiş ve izleyenler Adalet Sarayı Konferans Salonu'na sığmamıştı. Yoğun talep üzerine konferans 3 Ekim'de tekrarlandı. Tekrarında da salon doldu. Konferansı Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun da izledi.

LIBRA AKADEMİ BORÇLAR HUKUKU VE ESER SÖZLEŞMELERİ SERTİFİKA PROGRAMI

BURSA Barosu ve Libra Akademi işbirliği ile Borçlar Hukuku ve Eser Sözleşmeleri Sertifikalı Eğitim Programı düzenlendi. 28-30 Eylül 2018 tarihlerinde Baroevi Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen eğitime Bursa Barosu üyesi 28 avukat katıldı.

İNFAZ HUKUKU KONFERANSI

Bursa Cumhuriyet Savcısı Feridun Yetgin, Bursa Barosu'nun organizasyonu ile Adalet Sarayı Konferans Salonu'nda İnfaz Hukuku'nu anlattı. Konferansı çok sayıda avukatla birlikte Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun ile yönetim kurulu üyeleri de izledi.

A nlatımına, adli para cezası infaz şemasıyla başlayan Yetgin, ödeme emrinin tebliğinden itibaren 30 gün süre başladığını, usulüne uygun tebligat üzerine, hükümlünün süresinde Cumhuriyet Savcılığı'na müracaat etmemesi; Süresinde müracaat eden hükümlünün hiç ödemede bulunmaması ya da sonraki taksitleri aksatması; Hükümlünün adli para cezasını ödeyemeyeceğini belirterek hapis ve kamuya yararlı işte çalıştırma tedbirini talep etmesi durumlarında "Hapis ve kamuya yararlı işte çalıştırma kararı" verildiğini anlattı. Bu kararın tebliğinden itibaren de 10 gün içinde hükümlünün Cumhuriyet Savcılığı'na hiç müracaat etmemesi; Hükümlünün müracaatı üzerine Denetimli Serbestlik Müdürlüğü'ne gönderme + 1 yıl içinde 2 ihlal + komisyon kararı ile infaz evraklarının iadesi; Hükümlünün doğrudan Denetimli Serbestlik Müdürlüğüne yapılan tebligata riayet etmemesi; Hükümlünün kamuya yararlı işte çalıştırma tedbirine devam

ederken açık ceza infaz kurumuna gönderilmesi yönünde yazılı talepte bulunması durumunda da yakalama emri çıkarıldığını söyledi. Kasten işlenen suçlarda 3 yılın, taksirli işlenen suçlarda 5 yılın altındaki hapis cezalarının infazı ve ertelenme hallerine ilişkin de ayrıntılı bilgi veren Savcı Yetgin, "Bu cezaların infazının ertelenmesi ancak hastalık, gebelik veya doğum, askerlik, mahkeme kararı ve yasama dokunulmazlığı nedeniyle erteleme yapılabilir" dedi.

Yetgin, 01 Haziran 2005 sonrası koşullu salıverme hesabını da ayrıntılı bir şekilde anlattı. Yetgin burada suç tarihinin 01 Haziran 2005 – 01 Temmuz 2016 ile suç tarihinin 01 Temmuz 2016 sonrası yapılacak hesapların farklı olduğunu ifade etti.

Avukatların ilgiyle izlediği konferans sonunda Bursa Barosu Başkan Yardımcısı Av. Metin Öztosun, Cumhuriyet Savcısı Feridun Yetgin'e plaket verdi.

FARAZİ DAVA ÖDÜLLERİ TÖRENLE VERİLDİ

Baroevi Konferans Salonu'nda düzenlenen törende konuşan Bursa Barosu Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun, farazi dava çalışmalarını Türkiye'de ilk önce başlatan baro olmanın kıvancını yaşadıklarını söyledi. Dereceye giren genç avukatlara başarı dileyen Altun, ceza ve hukuk jürilerinde yer alan meslektaşlarına plaket verdi.

Farazi dava çalışmalarında ceza alanında 7. grup birinci, 22. grup ikinci, 10. grup da üçüncü, hukukta da 14. grup birinci, 27. grup ikinci, 26. grup ise üçüncü oldu.

Ceza Birincisi

7. Grup: Mustafa Demir, Mine Aydın, Nisa Dumlu, Mustafa Göktuğ Tüfekçi (Temsilci), Abdülkadir Taşçı, Kevser Bal, Umut Tekdemir, Selim Can Gül, Buse Dilara Sayın, Gökçe Ayber Mercan, Ahmet Temizer, Didem Tekçe

Ceza İkincisi

22. Grup: Muhammed Zeki Dişçi, Turgut Yıldız, Oğuzhan Taşdemir, Serhat Demir, Canan Türk, Zeynep Işık, Kubilay Saydan, Havva Şura Kıhtır, Hasan Alacahan (Temsilci),

Emre Eker, Batuhan Batum, Burçin Tekin

Ceza Üçüncüsü

10. Grup: Erkan Baş, Sümeyye Kiremit, İlmihan Aydos, Gülşah Kocacıklı, Enes Gülşen, Ayşegül Porsuk, Sümeyye Saka, Ayşe Serbestoğlu, Burcu Bayram (Temsilci), Tuğba Ayaz, Damla Ün, Yeşim Karaman

Hukuk Birincisi

14. Grup: Nazlıcan Yıldız Kakaç, Onur Karataş, Elif Kaplan, Elif Yeşil, Tules Güven (Temsilci), Tarık Erdem Tümtürk, Serkan Zencir, Büşra Güvensoy, Seyhan İsimbay, Ömercan Zengin, Sena Kiliç

Hukuk İkincisi

27. Grup: Ayberk Etkeser, Burak Halit Kuru, Bedriye Taç (Temsilci), Saliha Aydoğdu, Murat Yetişioğulları, Mustafa Demirarslan, Şemsettin Canberk Psav, Hüseyin Bozkurt, Ömer Faruk Şahin, Elif Boztepe

Hukuk Üçüncüsü

26. Grup: Beyza Güneri, Sibel Sarıyıldız, Dilan Firik, Hatice Temelli, Şeyma Ağcakaya, Fatma Zehra Aktaş, Şeyda Yaşar (Temsilci), Feyza Saygın, Zehra Yıldız, Deren Durğun

Bursa Barosu Staj Eđiti Merkezi'nce düzenlenen Farazi Dava Duruşmaları'nda en iyi savunmayı yapan gruplar ödüllendirildi.

KARAAĞIZ KÖYÜ SANTRAL YAPIMINA PROTESTO

Bursa'nın
Büyükorhan
İlçesi'ne bağlı
Karaağız Köyü
sınırlarında
yapımına onay
verilen biyokütle
elektrik santraline
karşı çıkan
köylülerin direnişine
Bursa Barosu da
Çevre Komisyonu
kanalıyla en
başından beri destek
veriyor.

BURSA Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu geçtiğimiz günlerde santral yapılması için çalışmalarına başlanan bölgede "Tümülüs, antik yol ve mezarlık alanı" tespit edildiğini, santral projesinin, yasa ve mevzuata uygun olmadığı yönünde bir karar vermişti. Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun, Karaağız'da yaptığı incelemenin ardından "Ardıç ve çam ağaçlarını, yediyüz yıllık tarihi Müslüman mezarlığı, binlerce yıldır şifa dağıtan içmeleri, Roma yolu ve nekropolü dikkate almayan, yüzyıllardır burada yaşayan Karakeçili Yörükleri'nin yerleşimi olan Karaağız köylülerinin onayını almadan biyokütle elektrik santrali kurulamaz!" dedi. Karaağız köylüleri, geçen ay proje alanına getirilen ağır iş makinelerini engellemiş, güvenlik güçlerinin müdahalesi sırasında yaralanan ve bayılanlar olmuştu.

BURSA BAROSU GENEL SEKRETERİ AV. HÜSNIYE ALTIN YEŞİL:

“KADINLARIMIZ NE YAZIK Kİ EŞİT YURTTAŞ DEĞİL!”

“Türk Kadınına Seçme Seçilme Hakkının Verilmesi”nin yıldönümü, Türkiye’de kadınların sosyo-politik ve ekonomik konumları nedeniyle buruk kutlanıyor.

Bursa Barosu Genel Sekreteri Av. Hüsniye Altın Yeşil “Cumhuriyet tarihinde kadın ve erkeğin eşit yurttaş mücadelesinde geline nokta önemli bir yol kat edilmişse de bugün nüfusumuzun yarısı kadınlardan oluşmasına rağmen kadınlarımızın fiili olarak ‘eşit yurttaş’ olamadıkları açıktır” dedi.

Bursa Başkanı Av. Gürkan Altun, yönetim kurulu üyeleri ve avukatların katılımıyla düzenlenen basın toplantısında, TÜBAKKOM (Türkiye Barolar Birliği Kadın Hukuku Komisyonu)’nun bildirisini Genel Sekreter Av. Hüsniye Altın Yeşil okudu.

84 yıl önce, 5 Aralık 1934’de Anayasa ve Seçim Kanunu’nda yapılan değişikliklerle Türk kadınlarının milletvekili seçme ve seçilme hakkına kavuştuğu hatırlatılan bildiride şöyle denildi: “Cumhuriyetin ilanı ile birlikte kadınlarımız çok önemli siyasi, hukuki ve sosyal haklar elde etmişler, eğitimde, sosyal hayatta ve çalışma hayatında yer almaya başlamışlar, önce belediye ve muhtarlık seçimlerine katılan kadınlar, meclise girmişlerdir.

Kadınlarımızın katıldığı ilk genel seçim olan 8 Şubat 1935 yılında yapılan TBMM 5. dönem seçimlerinde, 17 kadın milletvekili TBMM’ne girmiştir.

Cumhuriyet tarihinde kadın ve erkeğin eşit yurttaş mücadelesinde geline nokta önemli bir yol kat edilmişse de bugün nüfusumuzun yarısı kadınlardan oluşmasına rağmen kadınlarımızın fiili olarak “eşit yurttaş” olamadıkları açıktır. Fırsat eşitliğinin sağlanamaması, kadın istihdamının artırılmaması, siyasi karar alma mekanizmalarının içinde kadının yeterince yer alamaması, kadının insan haklarının ihlaline devam etmesine neden olmaktadır.

Kadının her şeyden önce özgür birey olduğunun kabul edilmemesi kadının insan haklarının ihlalinin önlenmesinin önündeki en önemli engeldir. Bu nedenle bireylerin ve toplumun zihniyet dönüşümünü sağlayacak bilimsel çalışmaların ve hukuki değişikliklerin yapılması zorunludur. Kadın-erkek eşitliğini sağlayacak, kız çocuklarının kesintisiz eğitim yapmasına olanak sağlayacak, kadın istihdamını artıracak bir

dizi yasanın çıkartılması, yine erken yaşta evlenmelerin, kadının şiddet, taciz görmesine engel olacak eğitimlerin verilmesi ve yasaların buna göre düzenlenmesi gereklidir. Bu yasaların çıkartılmasında meclisteki kadın milletvekillerinin katkısının çok daha etkin olması gerekmektedir. Şüphesiz ki bu değişiklikler partiler üstü bir anlayışla çözüme kavuşturulmalıdır.

Çağdaş medeniyet seviyesine ulaşmak için kadını ve erkeği eşit yurttaş yaratmanın gerekli olduğuna inanan Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran irade ve bu iradenin önderi Mustafa Kemal Atatürk ve ilkeleri sayesinde kadınlarımız özellikle seçme ve seçilme hakkı yönünden birçok gelişmiş ülkede yaşayan hemcinslerine oranla daha öndedir.

Kadının insan haklarının önündeki engellerin kalkması, yasal değişikliklerin yapılması, kadın-erkek eşitliğini sağlayacak toplumsal dönüşümün sağlanması için TÜBAKKOM ve barolar olarak dün olduğu gibi bugün de çalışmalarımıza ve mücadelemize devam edeceğiz.”

ÇGD BURSA ŞUBESİ'NİN "HUKUK ÖDÜLÜ"NÜ
ALAN BURSA BAROSU BAŞKANI ALTUN:

"NEFESİMİZ YETTİĞİ SÜRECE, EMEĞİ VE EZİLENLERİ SAVUNMAYA DEVAM EDECEĞİZ"

Bursa Barosu,
Çağdaş Gazeteciler
Derneği (ÇGD)
Bursa Şubesi'nin
Hukuk Ödülü'nü
Bursa Barosu
Başkanı Av.
Gürkan Altun,
Tahir Elçi Hikayesi
adlı kitabın yazarı
meslektaşı Av.
Muharrem Erbey'in
elinden aldı.

ÇGD Bursa Şubesi'nin her yıl
değişik kategorilerde verdiği
ödülleri sahiplerini buldu. Tören,
Nilüfer Konak Kültürevi'nde
düzenlenen kokteylin ardından
gerçekleştirildi. Bursa Barosu Başkanı
Av. Gürkan Altun, törende Myrleia
Antik Kenti ile ilgili mücadelesinden
ötürü Kent Savunması Ödülü'ne layık
görülen Mudanya Belediye Başkanı
Hayri Türkyılmaz'ın ödülünü verdi.

ÇGD Bursa Şubesi'nin Hukuk
Ödülü'ne layık görülen Bursa
Barosu'nun ödülünü ise Bursa Barosu
Başkanı Av. Gürkan Altun, meslektaşı,
Tahir Elçi Hikayesi kitabının yazarı
Av. Muharrem Erbey'den aldı. Altun,
ödülü aldığı sırada yaptığı konuşmada,
"Biz murada Myrleia Antik Kenti için

mücadele ediyoruz. Tahir Elçi de
katledildiği gün Dört Ayaklı Minare
ve Diyarbakır Surları'nın korunması
gerektiğini söyleyen basın açıklaması
yapıyordu. Son yaptığı basın
açıklaması tarih üzerineydi. Değindiği
konu insanlık geçmişimizdi aslında"
dedi.

Altun, 3-7 Aralık 2018 tarihinde
Silivri'de gerçekleştirilecek
duruşmalardan bahsetti ve şöyle
devam etti:

"ADALETSİZLİĞE MARUZ KALAN ADALETİ EN İYİ TANIYANDIR"

"Savunma yine yargılanacak. Bizler
de savunmayı savunmak için yine
Silivri'de olacağız. Ergenekon'da
hukukçular, gazeteciler, askerler,
düşün insanları alındığında bir terör

örgütünden bahsediliyordu. 109 yaşındaki Bursa Barosu sözde o örgüt adı altında yapılan hukuksuz tutuklamalara karşı çıktı. Devamında iklim ve terör örgütlerinin adı değişti ama hep savunma, hep hukuk yara aldı. Cumhuriyet Gazetesi yazarları, avukatları tutuklandı, biz onları ve savunmayı savunmak için yollara düştük. Sonra Çağdaş Hukukçular Derneği ve Halkın Hukuk Bürosu'nda çalışan 17 meslektaşımız tutuklandı. Eylül ayında tahliye edildikleri zaman çok sevinmiştik ama sadece 7-8 saat sonra hukuksuz bir şekilde usul kanunlarında yer almamasına rağmen aynı mahkeme yeniden duruşma yapmaksızın tutuklanmalarına karar verdi. Meslektaşlarımız cezaevinden kısa bir mektup yazmışlar. Girizgahında diyorlar ki, 'Adaletin ne olduğuna veya nasıl elde edileceğine dair elimizde tek başlama noktası, sonsuz somut adaletsizlik duygusudur. Bu yüzden de en çok adaletsizliğe maruz kalan adaleti en iyi tanıyandır.' Meslektaşlarımız Aycan Çiçek, Ahmet Mandacı, Aytaç Ünsal, Behiç Aşçı, Engin Gökoğlu ve Selçuk Kozağaçlı.

Selam olsun onlara.” 109 yaşındaki Bursa Barosu'nun her dönemde bedel ödediğini söyleyip, kaybedilen isimleri tek tek sayarak devam eden Gürkan Altun, “Biz dün öldük, öldürüldük savunmayı savunmaya devam ettik, yarın da devam edeceğiz. Biz hukukun ekmek kadar, su kadar önemli olduğunu düşünüyoruz. Nefesimiz yettiği sürece, emeği, ezilenleri savunmaya devam edeceğiz” dedi.

İŞADAMI HÜSEYİN ÖZDİLEK'E ÇAĞRI

Bursa Barosu Başkanı Altun, Mudanya Belediye Başkanı Hayri Türkyılmaz'ın Kent Savunması Ödülü'nü verirken yaptığı konuşmada da Myrleia Antik Kenti üzerinde AVM açan İşadamı Hüseyin Özdilek'e bir çağrı yaptı. Altun, “Saygıdeğer işadamımız bir değil, yüz tane alışveriş merkezi açabilir. Ama toprağın altında kalan Myrleia Antik Kenti'ni başka yerde bulma ya da yeniden kurma şansımız yok. Zeugma ve Hatay'dan sonra Türkiye'nin en değerli mozaikleri Myrleia'da bulundu. Kazılar devam ettikçe alan genişledikçe kim bilir

daha ne hazineler ne zenginlikler bulunacak. Yine antik limanda derine inildikçe bel ki de her katmanda ayrı bir tarih ve kültürle karşılaşacağız ve Troya benzeri bir açık hava müzesi ortaya çıkacak. İşadamımız adını ölümsüzleştirmek ve asırlar boyunca anılmak istiyorsa AVM ısrarından vazgeçsin ve adıyla anılacak müzeyi Mudanya'ya, Bursa'ya, Türkiye'ye hatta dünyaya miras bıraksın.”

ULUSLARARASI KORUMA VE MÜLTECİLERE YAKLAŞIM EĞİTİMİ

Türkiye Barolar Birliği (TBB), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (BMKP) tarafından ortaklaşa yürütülen “Adli Yardım Ortak Projesi” kapsamında avukatlara yönelik uluslararası koruma ve mültecilere yaklaşım eğitimleri gerçekleştirildi.

1 8 pilot ilde mülteci, sığınmacı ve geçici koruma altındakilere sağlanan adli yardım erişimlerinin artırılmasının hedeflendiği proje kapsamında Bursa'daki eğitimler Almira Otel'de yapıldı.

Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Av. Ahmet Şakir Uzun'un açılış konuşmaları ile başlayan ve iki gün süren eğitimin ilk gününde “Uluslararası Mülteci Hukukunun Temel İlkeleri ve 1951 Sözleşmesi Altında Mülteci Tanımı”, “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Kapsamında Uluslararası Koruma ve İtiraz Usulleri”, “Geçici Koruma Prosedürleri”, “Sınırdışı, Ülkeyi Terke Davet, İdari Gözetim ve İtiraz Usulleri”, “Anayasa Mahkemesi İçtihadı Işığında İdari Gözetim ve

Sınırdışı - Geçici Tedbir” konuları ele alındı.

İkinci günde ise Av. Musa Toprak tarafından “Mülteci Müvekkillere Yaklaşım Eğitimi” verildi. Ayrıca Av. Ayşegül Yalçın Eriş tarafından da “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihadı Işığında İdari Gözetim ve Sınırdışı - Acil Başvuru”, “Uygulamada Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri (vekâletname, tebligat, itiraz usulleri, süreler, müvekkile/bilgiye erişim vb.)”, “Mültecilerle İlgili olarak Medeni Hukuka ve İş Hukukuna İlişkin Konular (MÖHUK m.4, evlenme, boşanma, velayet, doğum kaydı, ölüm, iş piyasasına erişim vb.)”, “Kadın ve Çocukların Korunması (6284 sayılı Kanun, 5395 sayılı Kanun, Refakatsiz Çocuklar Yönergesi)” gibi konular derinlemesine ele alındı.

ANKARA'DA AVUKATA SALDIRIYA TEPKİ

Ankara Barosu avukatlarından, meslektaşımız Av. Fadime Eymir, CMK Uygulama Merkezi tarafından görevlendirildiği soruşturma dosyası kapsamında bulunduğu Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği Duruşma Salonu önünde, soruşturmada görevli bir polis memurunun önce hakaret, ardından şiddete maruz kalması kabul edilemez.

Dün İstanbul çağılayan Adliyesi'nde gerçekleştirdiğimiz 79. hafta Adalet Nöbeti sırasında da değindiğimiz gibi, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2018/92069 sayılı soruşturma dosyasının şüphelisinin nöbetçi sorgu hakimliğine sevk edilmesi üzerine, 09.11.2018 günü Ankara Adliyesi'nde Ankara 1.Sulh Ceza Hakimliği duruşma salonu önüne gelen görevli Av. Fadime Eymir, dosyayı soruşturma mercileri adına takip etmekte olan Ankara İl Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlar Büro Amirliği'nde görev yaptığı bilinen bir kolluk personeli tarafından önce sözlü hakarete maruz kalmış ve akabinde adliye koridorunda darp edilmiştir.

Ankara Barosu Yönetim Kurulu'nun ayrıntılı basın açıklamasından öğrendiğimize göre meslektaşımızın elbisesinin parçalandığı ve kendisinin de yaralandığı bu vahim olay nedeni ile sorumlular hakkında meslektaşımız tarafından Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na hemen aynı gün suç duyurusunda bulunulmuştur. Ankara Barosu Avukat Hakları Merkezi'nden 3 meslektaşımız da derhal olay yerinde hazır bulunmuşlar, darp edilen meslektaşın Adli Tıptan rapor alma ve savcılık şikayeti esnasında yanında olmuşlardır. Şikayet, 2018/202154 soruşturma numarası ile derdesttir. Yaşadığı kolluk şiddetini görevlendirildiği dosya sorgu zaptına geçirmek isteyen Av. Fadime Eymir'in bu talebinin sorgu hakimi tarafından reddedilmesi üzerine sorgu hakimi ile bu konu hakkında görüşmek için

duruşma salonuna girmek isteyen Avukat Hakları Merkezi üyesi Av. Büşra Pamukçu, mübaşir ve bir görevli tarafından yaka paça duruşma salonundan dışarıya çıkarılmış ve üzerine kapatılan kapının koluna çarpması neticesi yaralanmış olup meslektaşımızın konu ile ilgili şikayeti 2018/202168 soruşturma numarası ile derdesttir.

Bursa Barosu, meslektaşlarımız Av. Fadime Eymir ve Av. Büşra Pamukçu'nun maruz kaldığı saldırıların, öncelikle savunma mesleğine, devamında meslek örgütüne, dahası adil yargılanma, savunma ve temel insan haklarına yönelik olduğuna inanmaktadır. Saldırıya uğrayan meslektaşlarımıza ve Ankara Barosu'na geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz. Medeniyetten uzak, zorba yaklaşımları nedeniyle, soruşturmada beklediğimiz sonuç (!) alınıncaya kadar, meslektaşlarımıza saldıran polis memuru ve adliye personeline derhal görevden el çektirilmelidir.

"Beklediğimiz sonuç" ifadesinin altını özellikle çiziyoruz. Bizi bu ifadeye zorlayan, şimdiye değin avukatlara yapılan saldırılarda şüphelilerin genellikle cezasız kalmasıdır. Öyle ki, Bursa Adliyesi'nde daha geçen hafta bir mübaşire kafa atan şüpheli tutuklanmış, ancak avukatlara saldıranlar bırakın cezalandırılmayı, adeta ödüllendirilmiştir.

Biz avukatlar; Yargının kurucu unsuruyuz. Savunma olmadan yargılama olmaz. Avukatın olmadığı mahkemenin dağıtacağı adalete kimse güvenmez. Bunun sonucunda her birey sorununu haydutvari yöntemlerle çözmeye kalkar ki, devlet otoritesi diye bir kavram kalmaz.

Bu menfur saldırılarla savunma mesleğini sindirme, yok etme zihniyetine asla geçit vermeyeceğimizi bir kez daha haykırıyoruz.

KAPAK

DÜNYA İNSAN HAKLARI GÜNÜ BASIN AÇIKLAMASI

“İNSAN HAKLARI BİLİNÇTİR, DEVLETİN YÜKÜMLÜLÜKLERİNİ HATIRLATIR!”

BASIN AÇIKLAMASI

BASINA VE KAMUOYUNA

Değerli basın mensupları, sevgili meslektaşlarım;

“Tüm insanlar özgür, değer ve hak bakımından eşit olarak doğarlar. Akıl ve vicdana sahiptirler. Birbirlerine karşı kardeşlik düşünceleriyle davranmalıdırlar”

“Yaşamak, özgürlük ve kısı güvencisi herkesin hakkıdır.”

“Herkes yasalar karşısında eşittir ve ayrımsız olarak yasaların koruyuculuğundan eşit olarak yararlanma hakkına sahiptir.”

“Herkesin, kendisine anayasa ya da yasalarla tanınan temel haklarının yok edilmesi ya da zedelenmesi girişimine karşı ulusal mahkemelere başvuru hakkı vardır.”

“Hiç kimse keyfi olarak tutuklanamaz, alıkonamaz ya da sürülemez.”

“Herkes, haklarının, görevlerinin ya da kendisine cezai sorumluluk yükleyecek herhangi bir suçlamanın belirlenmesinde tam bir eşitlikle, davasının bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından adilane ve acık olarak görülmesi hakkına sahiptir.”

“Bir suç işlemekten sanık herkes, savunması için kendisine gerekli tüm koşulların sağlandığı açık bir yargılanma sonucunda yasalarca suçlu olduğu saptanmadıkça suçsuz sayılır.”

“Hiç kimse, işlendikleri sırada ulusal ya da uluslararası hukuka göre suç oluşturmamayan eylemlerden ya da ihmallerden dolayı mahkum edilemez. Bunun için, suçun işlendiği sırada uygulanan cezadan daha şiddetli bir ceza verilemez.”

“Hiç kimsenin özel yaşamına, ailesine konut dokunulmazlığına ya da yazışma özgürlüğüne keyfi olarak karışılmaz; kimsenin onur ve ününe karşı kötü davranışlarda bulunulamaz. Herkesin bu karışma

ve kötü davranışlara karşı yasalarla korunma hakkı vardır.”

“Hiçkimse keyfi olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılamaz.”

“Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne hakkına sahiptir. Buna göre, herkes din ya da inanç değiştirmekte özgürdür. Ayrıca dinini ya da inancını tek başına ya da toplulukla birlikte açık olarak ya da özel olarak öğretim, uygulama, ibadet ve ayinlerle açıklama özgürlüğüne sahiptir.”

“Herkesin düşünme ve anlatma özgürlüğü vardır. Buna göre, hiç kimse düşüncelerinden dolayı rahatsız edilemez. Ayrıca ülke sınırları söz konusu olmaksızın bilgi ve düşünceleri her türlü araçla aramak, sağlamak ve yaymak hakkına sahiptir.”

“Herkes barışçıl yollarla toplantı yapmak, dernek kurmak ve derneğe katılmak hakkına ve özgürlüğüne sahiptir.”

“Herkes, çalışma, işini özgürce seçme, adil ve uygun çalışma şartlarının sağlanması ve işsizlikten korunma haklarına sahiptir.”

“Çalışan herkesin, kendisine ve ailesine insanlık onuruna uygun bir yaşam sağlayan ve gerekirse her türlü toplumsal koruma araçlarıyla da tamamlanan adil ve uygun bir ücrete hakkı vardır.”

“Herkesin, çıkarlarını korumak için sendikalar kurmaya ve bunlara katılmaya hakkı vardır.”

“Herkes eğitim görme hakkına sahiptir. Eğitim parasızdır; hiç değilse ilk ve temel eğitim aşamalarında böyle olmalıdır. İlk öğrenim ve eğitim zorunludur. Teknik ve mesleki öğretimden herkes yararlanabilmelidir. Yüksek öğretim, diğerlerine göre herkese tam eşitlikle açık olmalıdır.”

“Herkesin gerek kendisine gerekse ailesi için, beslenme, giyim, barınma, sağlık ve öteki sosyal

hizmetler de içinde olmak üzere; sağlığını ve güvencini sağlayacak, uygun bir yaşam düzeyine hakkı vardır. İşsizlik, hastalık, dulluk, yaşlılık ya da geçim olanaklarından kendi isteği ve iradesi dışında yoksun kalma gibi durumlarda sosyal güvenlik hakkına sahiptir.”

Yukarıda yer verilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ırk, ulus, etnik köken, din, dil ve cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin tüm insanların doğuştan sahip olduğu temel hak ve özgürlükleri güvence altına almıştır. Bildiriyi imzalayan ülkeler de bildiride kabul edilen, bu hak ve özgürlükleri kendi anayasa ve yasalarına dahil etmek suretiyle insan haklarının korunmasını taahhüt etmiş bulunmaktadır. Ülkemizin de içinde olduğu Birleşmiş Milletlere üye ülkelerce kabul edilen bu temel haklar aradan geçen 70 Yıllık zamana rağmen maalesef hala ihlal edilmekte ve tartışma konusu olmaktadır.

Değerli basın mensupları; Bugün 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü 10 Aralık 1948’de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun Paris’te yapılan oturumunda kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirisi’nin tüm dünyaca evrensel kabul görmüş ilkelerinin benimsendiği ve tüm dünyaya bildirildiği gün. İki Büyük savaştan sonra büyük acılarla çıkan insanlığın evrensel barışa olan gereksinimi ve o dönem bunun sonucu olarak insan haklarını tüm dünya halklarınca kabul görmüş ilkelerini yazılı metne dökmek insanlık için bir kazanım olmuştur.

Dil, din, ırk, cinsiyet ve siyasi düşünce gözetilmeden her bir insanın salt insan olmak ile kazanacağı bir takım evrensel haklarının bulunduğu konusunda hemfikir olan 50 ülkenin imzacısı olduğu Beyannameyi; Ülkemizde 6 Nisan 1949 tarihinde kabul etmiştir. İnsan Hakları Evrensel Bildirisi bugün tüm dünyada kabul edilen belge olmasına karşın bildirgede yer alan temel hak ve özgürlükler halen yaşama geçirilmemiştir.

Bugün bildirgede yer alan esasen insanın insan olmaktan kaynaklanan Evrensel Hakları ihlal edilmekte, dünyada ve ülkemizin de bulunduğu bölgemizde emperyalist yıkım politikaları sonucunda Yemen’de, Suriye’de, Irak’ta, Filistin’de, Libya’da ve Afganistan’da savaşlar, insanlık onuruna aykırı uygulamalar devam etmektedir. Savaşlar, sürgünler, ölümler insanlığı, İnsanlık ile birlikte uygarlığın birikimi olan anıt eserler, tarih ve kültür varlıkları da yok etmektedir.

Ülkemizde de ne yazık ki durum iç açıcı değildir. Özellikle 15 Temmuz Darbe Teşebbüsünden sonra ilan edilen OHAL döneminde çıkarılan KHK’lar ile temel hak ve özgürlükler askıya alınmış, OHAL süresince yayınlanan ve yine bu süreçle sınırlı olarak uygulanması gereken KHK’ler kalıcı hale getirilmiş, meclis devre dışı bırakılmış, hukuk güvenliği ortadan kaldırılmıştır. Bugün OHAL kaldırılmasına rağmen yeni kararname ve düzenlemeler ile OHAL’ın sadece adı kalmış, adeta olağan hale gelmiştir.

Ülkemiz Gün geçtikçe maalesef Demokrasi, Temel Hak ve Özgürlükler anlamında geriye gitmektedir. 2018 senesinde hala hakların yargılandığını görmek hukuk dünyasında bizlere derin üzüntü vermektedir. Bireylerin ortada somut eylem olmaksızın salt düşünceleri sebebi ile yargılanmaları ne yazık ki olağanlaşmıştır. Ne yazık ki günümüz Türkiye’sinde, insan hakları ihlallerinin önüne bir türlü geçilememekte, onurlu bir yaşam sürme mümkün gözükmemektedir. Daha bu hafta sonu Adana Valisi, Adana’da 2010 yılından beri düzenlenen Kebap ve Şalgam Festivali’ni, bir gün önce kamu güvenliğini bahane ederek keyfi ve gerekçesiz bir kararla iptal etmiştir. Vali’nin görevi ilinde güvenliği sağlamak, herhangi bir risk ve tehdit varsa bertaraf etmek için emrindeki kolluk kuvvetleriyle gerekli emniyet tedbirlerini almaktır. Valiliğin bu keyfi kararıyla ülkenin her yerinde Adana’ya gelen

yurttaşlarımız doğrudan zarar görmüş yine Adana ili itibar kaybına uğramıştır. Esnaf ve kent halkı da bu itibar kaybından kaynaklanan manevi zararın yanı sıra ekonomik olarak da ciddi zarar görmüştür. Bugün yargı bağımsızlığı ve demokratik hukuk devletin diğer ilkeleri ile birlikte temel hak ve özgürlüklerin de hukuka aykırı şekilde kısıtlamalara tabi tutulduğu, farklı görüş ve seslerin dillendirilmesi imkansız hale getirildiği, Kadınlara ve çocuklara yönelik şiddetin, tacizin ve istismarın hiç olmadığı kadar arttığı, emekçilerin grev hakkının, en temel toplantı ve gösteri yürüyüş taleplerinin dahi engellendiği, Kamu kaynaklarının, Halk yararına zorluklarla var edilen kurum ve kuruluşların özelleştirildiği, çevre ve doğa talanına hız kesmeden devam edildiği bir süreçtiryiz. İş cinayetlerinin hız kesmeden devam etmekte, bilhassa maden işçiliği hususunda insanlık dışı denebilecek düzeyde özensizlik ve denetimsizlik söz konusudur. Özetle çalışma yaşamında da ileriye değil, geriye doğru bir gidiş söz konusudur.

İnsan haklarının, temel hak ve özgürlüklerin tek güvencesi, demokratik, laik, sosyal hukuk devletidir. Hukuk devletin de belirleyici özelliği, kuvvetler ayrılığı ve yargı bağımsızlığıdır. Bursa Barosu olarak, hukukun üstünlüğünü, demokratik, laik, sosyal hukuk devletini, yargı bağımsızlığını savunmaya devam edeceğiz. Olması gereken gerek teori gerekse pratik anlamda, insan hakları ihlallerinin ortadan kaldırılması, insanın onurlu, eşit ve özgür bir yaşam sürmesinin sağlanması için gerekenden fazla özverinin gösterilmesidir. İnsan Hakları bir bilinçtir. İnsanın sahip olduğu hakların yanında devletin yükümlülüklerini ifade eder. Bir ihlalin sonuçlarını diğer bir ihlal ile çözmeye çalışan sistemin adalet dağıtmak hususunda maalesef ki hiçbir şansı yoktur. Yurttaşların hak ve özgürlüklerinin güvencesi, koruyucusu ve kollayıcısı olan avukatların meslek örgütü Baroların

en temel görevlerinden biri İnsan haklarının gerçekleşmesini sağlamaktır. Bu husustaki sorumluluğumuzun bilinci ile Bursa Barosu Demokrasi, Hukuk, Hak Mücadelesini sürdürecektir. Her şeye rağmen insanlık onurunun hak ettiği yüksek yeri bulduğu, eşitlik, özgürlük, kardeşlik ve insan hakları değerlerinin yaşatıldığı günlerin umudu ile İnsan hakları gününü kutlarız.

Bugün aynı zamanda 10 ARALIK 2009’DA MUSTAFAKEMALPAŞA BÜKKÖYDE GERÇEKLEŞEN MADEN FACİASININ DA 9. YILDÖNÜMÜ

19 işçinin can verdiği maden ocağında, madencilerin gaz maskesi verilmeden 700-800 lira aylıkla çalıştırıldıklarını, belirlenen miktarda kömür çıkaramadıklarında yevmiyelerinin kesildiğini, facia günü ölçüm yapılmadan dinamit patlatıldığını, gaz ölçüm cihazları alınmadığını yapılan yargılamalarda bir kez daha öğrenmiş olduk. Ve 19 madenci işçimizin iş kazasına değil iş cinayetine kurban edildiği gerçeği ile yüzleştik. Yargıtay anılan kazada ölümlerin taksirle değil, olası kast altında işlendiği gerekçesi ile yerel mahkeme kararını bozduğunda olayın apaçık bir iş cinayeti olduğu da açıkça ortaya çıkmış oldu. İnsan hakları günü vesilesi ile Bükköy faciasında kaybettiğimiz madencilerimizi rahmetle anıyor, yakınlarına bir kez daha sabır ve başsağlığı diliyoruz. Değerli basın mensupları, sevgili meslektaşlarımız; Bursa Barosu bir hukuk kurumu olarak 109 yıllık tarihimiz boyunca, her zaman insanı temel alarak, insan hakları savunuculuğu yaptığımızı belirtir, insan hakları ihlallerinin ortadan kaldırılması ve toplumun hak arama bilincini arttırmak için tüm çabayı gösterdiğimizi ve göstereceğimizi de kamuoyuna duyururuz. Bu düşüncelerle, 10 Aralık Dünya İnsan Hakları gününü kutlar, hak ve özgürlüklerin egemen olduğu, aydınlık ve çağdaş yarınlar dileriz.

Bursa Barosu Başkanlığı

BASIN AÇIKLAMASI

TUTUKLU AVUKATLARA ÖNCE TAHLİYE SONRA YENİDEN TUTUKLAMA!

Çağdaş Hukukçular
Derneği ve Halkın Hukuk
Bürosu üyesi, 17 tutuklu
avukatın tahliyesine
karar verildi. Adli kontrol
şartıyla tahliye edilen
avukatlar hakkında 24
saat geçmeden yeniden
yakalama kararı çıkarıldı.
37 baro başkanı karar
üzerine basın açıklaması
yaptı.

BASINA VE KAMUOYUNA;

Yaklaşık 1 yıldır hukuka aykırı bir şekilde tutuklu olan Av. Selçuk Kozağaçalı dahil olmak üzere tam 17 avukat meslektaşımızın, İstanbul 37. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından Cuma akşam saatlerinde tahliyelerine karar verilmiş ve atılı bulunan suç vasfının değişmesi ihtimaline, AİHM'in uzun tutukluluk ile ilgili kararlarına ve sanıkların avukat olmalarına da dikkat çekilmiştir.

Ertesi gün sabah saatlerinde serbest bırakılan meslektaşlarımız hakkında, aynı gün, aynı heyet tarafından, tekrar tutuklamaya matuf yakalama emri çıkartılması ortada gerçekten bir mahkeme heyeti bulunmadığının ifşası olmuştur!

Meslektaşlarımızın bulundukları hücreden çıkması gerektiğini düşünen heyet, ne olmuştur ki aradan 24 saat dahi geçmeden bu kararından vazgeçmiştir? Ne değişmiştir?

37. Ağır Ceza Mahkemesi Başkan ve Üyeleri kamuoyuna açıklama borçludur! 7-8 saat önce ve savcılık mütalaası da tutuklamanın devamı yönündeyken "suçun vasıf ve mahiyetinin değişmesi ihtimali, AİHM, uzun tutukluluk ve sanıkların aynı zamanda avukat olması" diyerek avukat meslektaşlarımızın tutukluluklarına son

verdikten sonra Mahkemeyi bu kararından caydıran, döndüren sebep nedir?

Savcılık tahliye kararına itiraz edince mi "büyük bir hata" yapıldığı anlaşıldı?

Yargıçların kararları iyi düşünülmüş kararlar değil midir?

Fikirler ve kararlar aniden değişecek kadar temelsiz midir?

Bu karar gerçekten bir Mahkeme kararı mıdır?

Biz de bu nedenle Baro Başkanları olarak kürsüde gerçek bir yargı ve gerçek yargıçlar olması gerektiğini bir kez daha ifşa ediyoruz!

Savunma gerçek bir mahkemeye yapılır demiştik. Duruşma boyunca işte tam da bundan bahsetti meslektaşlarımız!

Üstelik duruşma sırasında Mahkemenin karşısında, gözlerimizin önünde darp edildiler, tekme tokat şiddete maruz kaldılar!

Mahkeme heyeti ise salonu terk etti ve gitti! Size sadece tarihe bakın ve geleceğinizi görün demek istiyoruz ey yargıçlar!

Unutmayınız, her şey unutulur gider bir gün; ama, adaletsizlik hiçbir zaman unutulmaz, özgürlükleri çalınan meslektaşlarımızın vicdanı peşinizi bırakmaz

ve bir gün adaletsizliğin ve haksızlığın laneti yakalarınıza yapışır! Tutuklanan gerçekte avukatlar değil, savunma hakkının, adaletin ve insan onurunun ta kendisidir. Şair Horacius'ye gönderme ile diyoruz ki, dinlemiyorsunuz ama, anlatılanlar sizin hikâyenizdir Ey Yargı!

*Adana Barosu,
Amasya Barosu,
Ankara Barosu,
Antalya Barosu,
Artvin Barosu,
Aydın Barosu,
Balıkesir Barosu,
Bilecik Barosu,
Bingöl Barosu,
Bolu Barosu,
Bursa Barosu,
Çorum Barosu,
Denizli Barosu,
Diyarbakır Barosu,
Düzce Barosu,
Eskişehir Barosu,
Gaziantep Barosu,
Gümüşhane-Bayburt Bölge Barosu,
Hatay Barosu,
İstanbul Barosu,
İzmir Barosu,
Kırklareli Barosu,
Kocaeli Barosu,
Manisa Barosu,
Mersin Barosu,
Muğla Barosu,
Muş Barosu,
Ordu Barosu,
Sakarya Barosu,
Şırnak Barosu,
Tekirdağ Barosu,
Trabzon Barosu,
Tunceli Barosu,
Urfa Barosu,
Van Barosu,
Yalova Barosu*

AİHM’NİN, SELAHATTİN DEMİRTAŞ’IN BAŞVURUSU ÜZERİNE TÜRKİYE HAKKINDAKİ KARARINA İLİŞKİN AÇIKLAMA

BASINA VE KAMUOYUNA
23 KASIM 2018

AİHM’nin bugüne kadar Türkiye hakkında verdiği kararların büyük çoğunluğu, AİHS’nin 6. maddesi kapsamında, adil yargılanma hakkının ihlaline yönelik idi. Bununla birlikte 5. madde kapsamında özgürlük ve güvenlik hakkının ihlali, 10. madde kapsamında ifade özgürlüğünün ihlali, 9. madde kapsamında düşünce, vicdan ve din özgürlüğünün ihlali, 3. madde kapsamında işkence yasağının ihlali ve 11. madde kapsamında toplantı ve dernek kurma özgürlüğünün ihlali gibi konularda da yüzlerce kez Türkiye’yi mahkûm eden kararlar vermiştir.

Ancak tarihinde AİHM ilk defa Türkiye Cumhuriyeti hakkında AİHS 18. madde kapsamında ‘haklara getirilecek kısıtlamaların sınırlandırılması kuralının ihlal edildiğine’ yönelik karar verdi. AİHS’nin 18. maddesi ile yapılan düzenleme AİHS’ne taraf olan ülkelerin olağanüstü hal dönemlerindeki hak kısıtlamalarına ilişkin hükümlerin öngörüldükleri amaç dışında uygulanamayacağını düzenlemektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

kararında özetle; Demirtaş hakkında, ulusal yargı organları tarafından verilen tutukluluk halinin devamına yönelik kararların yeterli gerekçe sunulmaksızın verildiği ve bu şekilde tutukluluğa devam edilmesi nedeniyle AİHS’nin 5/3. maddesinin ihlal edildiğine, ayrıca tutuklu yargılanmasından dolayı milletvekili olduğu dönemde yasama faaliyetlerine de katılamadığı için AİHS Ek 1 nolu protokolün 3. maddesiyle koruma altına alınmış olan seçme ve seçilme hakkı ile siyaset yapma hakkının ihlaline karar vermiştir.

Mahkeme, bu ihlallerle bağlantılı olarak ayrıca “...bu tehdit altında olan yalnızca başvurusunun bireysel hak ve özgürlükleri değil tüm demokratik sistemin kendisidir” şeklinde bir tespit yapmış ve devamında; “başvurucu hakkındaki hak kısıtlamalarının birincil amacının çoğulculuğu boğmak ve siyasi tartışma özgürlüğünü sınırlandırmak olduğunu belirterek sözleşmenin 18. Maddesinin ihlal edildiğini” belirtmiştir. AİHM’in Selahattin Demirtaş hakkında verdiği kararda 18. maddenin uygulanmış olması bir anlamda da, tutuklama kararının ‘hukuki’ değil, ‘siyasi’ gerekçelerle verildiğine hükmetmesi anlamına da gelmektedir.

Bilindiği üzere ülkemiz 15 Temmuz 2016’da gerçekleşen hain darbe girişiminin ardından OHAL ilan etmiş ve sonrasında AİHS’nin bazı maddelerini de OHAL kapsamında askıya alarak bu durumu AİHM’in çatısı altında bulunduğu Avrupa Konseyi’ne de bildirmişti.

Oysa AİHM’nin kararında yer verdiği AİHS’nin 18. maddesinde, “Anılan hak ve özgürlüklere bu sözleşme hükümleri ile izin verilen kısıtlamalar, öngörüldükleri amaç dışında uygulanamaz” ifadesi açıkça yer almaktadır. AİHM Demirtaş davasında Türkiye’nin bu hükmü ihlal ettiğine karar vererek ulusal yargı organlarımızca Demirtaş’ın tutuklanmasına ve tutukluluk halinin uzatılmasına ilişkin vermiş olduğu kararların hukuki olmadığını hükme bağlamış oldu.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamında verilmiş yargı kararlarıdır ve AİHS’ne imza koyan bütün tarafları iç hukukta da bağlar. Bu durum hem anayasamız hem de sözleşme ile güvence altına alınmıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 1950 tarihinde imzalanmış ve bu sözleşme ile birçok temel hak ve hürriyet koruma altına alınmıştır. Türkiye ise bu Sözleşmeyi 18 Mayıs 1954’te

onaylamıştır.

TC Anayasası'nın 90/5. maddesi "Milletlerarası antlaşmaları uygun bulma" başlığı altında; Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 7/5/2004-5170/7 md.) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır.

Bu hüküm uyarınca Türkiye Cumhuriyeti Devleti taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin bağlayıcılığını kabul etmiştir.

Yine TC Anayasası'nın 138/2. maddesi "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlığı altında; Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Son olarak da Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 46. maddesi "Kararların bağlayıcılığı ve infazı"

başlığı altında;

46/1) Yüksek Sözleşmeci Taraflar, taraf oldukları davalarda Mahkeme'nin verdiği kesinleşmiş kararlara uymayı taahhüt ederler.

2) Mahkeme'nin kesinleşen kararı, infazını denetleyecek olan Bakanlar Komitesi'ne gönderilir" ifadeleri yer almaktadır.

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ KARARI NE ANLAMA GELİYOR?

Gerek Anayasamız gerekse taraf olduğumuz AİHS ile bağitlanan tüm bu hükümler birlikte değerlendirildiğinde Yürütmenin bağımsız yargı kararlarını tartışmaya açması kabul edilemez. Kuvvetler ayrılığı ve yargı bağımsızlığı ilkeleri gereğince yürütme yargı kararları ile bağlıdır.

Yürürlükteki mevzuat ve taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelerden yola çıkarak AİHM kararlarının uygulanmaması hukuki bir karşılık taşımamaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir. Yargı kararlarının kişi ya da konu gözetmeksizin uygulanması hukuk devleti ilkesinin gereğidir. Kaldı ki AİHM kararının muhatabının suçluluğu ya da suçsuzluğuna ilişkin olarak ulusal

yargı organlarımız için esasına girip yargılama yaptıktan sonra karar verecektir. Yargı kararlarının yürürlüğe girmesi siyasi otoritenin onayına bağlanamaz.

TÜRKİYE KARARA UYMAZSA NE OLUR?

Türkiye'nin Selahattin Demirtaş hakkındaki AİHM kararına uymaması halinde kurucu üyesi olduğu Avrupa Konseyi'nin bir dizi yaptırımına maruz kalması ve Avrupa Konseyi'nden uzaklaştırılma riski de göz ardı edilemez. Avrupa Konseyi'ni kuran Londra Antlaşması 5 Mayıs 1949'da 10 Avrupa ülkesi tarafından imzalanmıştır. AK'ın belkemiğini oluşturan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ise 4 Kasım 1950'de Roma'da imzalanmıştır. Halen 47 üyesi bulunan Avrupa Konseyi, ülkemizin İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'yla kurduğu ilk kurumsal bağı temsil etmektedir. Türkiye AK'a, kuruluşundan üç ay sonra, Yunanistan ve İzlanda ile birlikte Ağustos 1949'da davet edilmiş ve bu sebeple de örgütün kurucu üyeleri arasında sayılmıştır. Bu itibarla Türkiye zor bir karar arifesindedir. Ya Avrupalı kalacak ya da Avrupa ile bağlarını kopartacaktır.

Bursa Barosu Yönetim Kurulu

ALADAĞ'IN ALEVLERİ HALA YÜREKLERİMİZİ DAĞLIYOR

Adana'nın Aladağ İlçesi'nde, Süleymancı Tarikatı'na ait yurtta 2 yıl önce bugün (29 Kasım 2016) 10'u öğrenci, 1'i yurt müdürünün kızı, 1'i eğitmen 12 kişinin ölümüyle sonuçlanan yangının alevleri hala yüreklerimizi dağlıyor.

Bursa Barosu ve diğer baroların katılma talebinin kabul edildiği yargılama sürecinde, değişen mahkeme heyetinin, baroların "katılan" sıfatını kaldırdığı davadaki son durumu hatırlatacak olursak; Yangında kızı ölen yurt müdürü Cumali Genç, Aladağ Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Derneği Başkanı İsmail Uğur ile dernek yöneticileri Ramazan Keleş, Ramazan Dede, Mustafa Öztaş, Mahir Kılınç ve yurt çalışanı Mahmut Deniz hakkında 15'er yıl hapis cezası istemiyle açılan ve Kozan Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada tutuklu tek bir sanık kalmadı. Yurt binası da yıkıldı. Bu sonuçla birlikte, ortaokul öğrencisi

kız çocuklarının birbirlerine sarılmış halde yanarak öldüklerini biliyor olmak, vahim olayın ardından Kozan Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki duruşmalar sırasında annelerin "adalet istiyoruz" diyen haykırıışlarını duymuş olmak içimizi dağlıyor. Aladağ yangınından sonra yaptığımız her basın açıklamasında ifade ettiğimiz gibi, yanarak ölen çocuklarımızın katili, sosyal devlet anlayışından uzaklaşarak, kırsal kesimin biçare evlatlarını tarikatların kucağına iten kamu görevlileri ve onlara emir veren siyasi otoritedir. Denetlenmeyen, hatta uyduruk denetimlerle günü kurtaran yurt yöneticileri de bu cinayetin suç ortağıdır. Bugün Türkiye'nin birçok yerinde denetimden uzak, fiziki yeterliliği bulunmayan, teknik ve sağlık kurallarına aykırı bir şekilde faaliyet gösteren yüzlerce vakıf ve cemaat yurdu bulunmaktadır. 15 Temmuz hain darbe girişimi de çok net bir şekilde göstermiştir ki tarikatlar, devletin ortağı, partneri, yancısı

olamazlar, olmamalıdır. Hele ki eğitim söz konusu ise sosyal devlet anlayışı harfiyen uygulanıp, parasız eğitim ve öğrenciler için barınma olanakları yaratılmalıdır.

Bursa Barosu olarak; Çocuklarımızın eğitim, barınma ve güvenliklerinin tarikatlara, cemaatlara ve bunların üzerinden kazanç sağlayan kişi ve kurumlara devredilmesini kabul etmiyoruz. Aladağ Yurt Yangını davasının tüm sorumlularının cezalandırılması sağlanıncaya kadar sürecin ve davanın takipçisi olmaya devam edeceğimizi, faciayı unutturmayacağımızı bir kez daha duyuruyoruz.

Facianın ikinci yıldönümünde, hayatını kaybeden çocuklarımızı hüzünle anıyor; Sosyal devletin varlığını, özellikle eğitim ve sağlık alanında herkesin hissedeceği bir Türkiye diliyoruz.

Bursa Barosu Yönetim Kurulu

CARGILL EK TESİS YAPIYOR! BURSA BAROSU TAKİPTE!

Bursa'nın Orhangazi İlçesi'nde 1997 yılında başlayan süreçte hukuksuz bir şekilde fabrika inşa eden, idareye karşı açılan davaların kazanıldığı ancak kararların uygulanmadığı Cargill ek tesis yapıyor. Bursa Barosu, "ÇED gerekli değildir" raporu verilen biyoetanol tesisiyle ilgili işlemlerin iptali istemiyle dava açtı.

Bursa Barosu Başkanlığı'nda, Başkan Av. Gürkan Altun, önceki baro başkan ve milletvekillerinden Av. Ali Arabacı ile Av. Cumhur Özcan, Bursa Barosu Yönetim Kurulu üyeleri ve avukatların katılımıyla düzenlenen basın toplantısında Çevre ve Kent Hukuku Komisyonu Üyesi Av. Erol Çiçek konuştu.

YÜZÜMÜZ KIZARDI, BOYNUMUZ BÜKÜLDÜ!

Erol Çiçek, "Cargill deyince Türkiye'nin siyasetiyle, idaresiyle ve en kötüsü de yargısıyla emperyalist güç Amerika'ya teslimiyeti akla gelir. 1997 yılında başlayan süreç içinde Bursa'nın Orhangazi İlçesi'nde, İznik Gölü'ne 6 kilometre mesafede, birinci derece sulanabilir tarım arazisi üzerine Cargill tarafından sanayi tesisi kurulmasına olanak sağlayan idareye karşı girişilen mücadele, Bursa Barosu öncülüğünde açılan davaların kazanılmasına karşın başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Hukuki mücadelenin kazanılması biz hukuk insanları için elbette başarı ancak, verilen kararların uygulanmaması, uluslararası bir şirket için özel yasa ve yönetmelikler çıkarılmış olması, ülkemizin bağımsızlığı açısından utanç vesilesidir. Hele ki hukuki anlamda Bursa Barosu'nun diğer STK'lar ve vatandaşlarla birlikte verdiği mücadelenin AİHM tarafından da tespit edilmiş olması yüzümüzü kızartmış, boynumuzu büküştür" dedi. Cargill'in biyoetanol tesisi inşaatıyla ilgili

bilgi veren Av. Erol Çiçek, "Cargill Tarım ve Gıda Sanayi Ticaret AŞ tarafından yapılması planlanan mısır işleme tesisine ilave biyoetanol üretimi projesi ile ilgili olarak Bursa Valiliği tarafından 'Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir' kararı verilmiştir. ÇED gerekli değildir kararı, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'na eklenen geçici 4. maddeye istinaden, söz konusu alanın tarım dışı arazi kullanımı iznine ve 1/1000 ölçekli plan değişikliğine ilişkin olarak açılmış ve halen derdest iki dava devam ederken ve de AİHM'nin mahkemelerin verdiği kesin kararların bir daha sorgulanamayacağını hatırlatmasına rağmen verilmiştir. 5403 sayılı yasaya eklenen geçici 4. maddeyle verilen izinler, mevcut kurulu tesisler içindir ve buna izin veren kanun hükmünün kendisi de geçici hükümdür. Geçici madde ile tarım arazisi niteliğinden çıkarılan ve sanayi arazisine dönüştürülen bir alanda, daha sonra başka tesislerin kurulması yasanın özüne ve amacına da aykırıdır" diye konuştu.

HUKUK BİR KEZ DAHA AYAKLAR ALTINA ALINDI

Çiçek şöyle devam etti: "Bu geçici madde af hükmünde olup; af konusu faaliyetin, ileriye dönük olarak devamına göz yummaktır. Hiçbir yasa hükmü, af niteliğinde bile olsa, 'yasadışı faaliyeti ileriye dönük olarak sürdürmeye izin verir' şeklinde yorumlanamaz. Kurulu tesisler

bakımından aranan şartlardan tarımsal bütünlüğü bozmuyor olması, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde bakanlığa başvurulmuş olması ve hazırlanacak toprak koruma projesine uyulması koşulları görmezden gelinerek, önceki izine atıf yapılarak 'Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir' kararı verilip hukuk bir kez daha ayaklar altına alınmıştır. Ayrıca dava konusu BİYOETANOL tesisinin çevredeki tarım arazileri ile yerüstü ve yer altı su kaynaklarına zararının olup olmadığı araştırılmamıştır. DSİ, 1. Bölge Müdürlüğü verilerine göre, Yer altı Suyu İşletme Sahası (YAS) olan Orhangazi Ovası'nın 19,5 hm3/yıl olan rezervinin TAMAMI TAHSİS EDİLMİŞ VE KAPATILMIŞ olmasına ve ovada yeni YAS tahsisi yapılmamasına rağmen yeni su kullanma izni olmadan ÇED gereksiz kararı verilmiştir. Bu karar verilirken çeşitli mevzuat hükümleri ve ülkemizin uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülükleri de bir kez daha ihlal edilmiştir. On yıllar süren böyle bir süreçten sonra bile, Türk Milletinin egemenliğinin bir kısmını kullanan yargının onlarca kararını yıllardır uygulamayarak; Anayasayı ve Türk Milleti'nin egemenlik yetkisini ihlal eden kişi ve kamu kurumları, AİHM kararına rağmen, Cargill'e yeni tesis kurması için 'ÇED gerekli değildir' kararı verirken; ne kadar vurdumduymaz, hukuk tanımaz olduklarını ve hukuka aykırı davranmaktan çekinmediklerini bir kez daha göstermişlerdir."

BURSA BAROSU BAŞKANI AV. GÜRKAN ALTUN:

“ÇOCUKLARIMIZI KORUMAK İÇİN NE GEREKİYORSA YAPACAĞIZ”

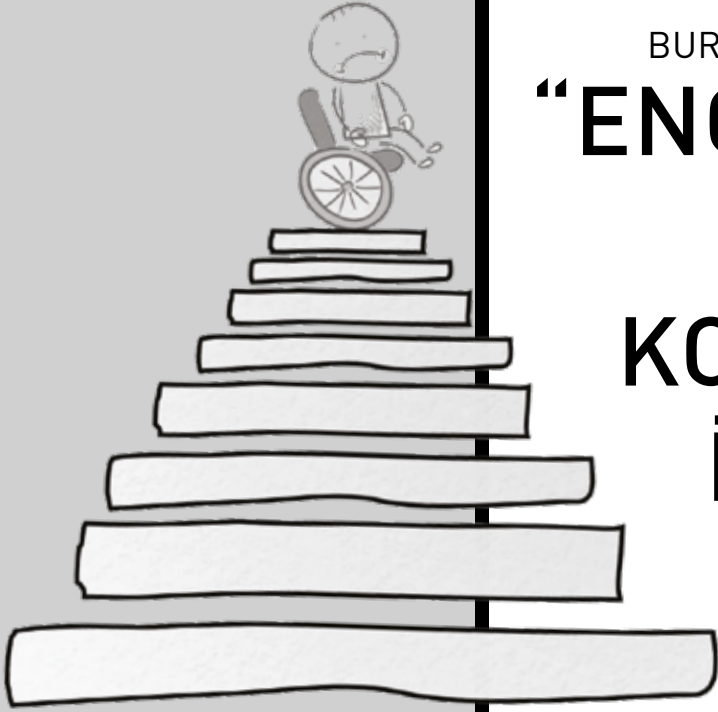
Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 197 ülke tarafından kabul edilmiş olmasına rağmen ülkemizde ve dünyanın birçok yerinde yaşam koşullarının gün geçtikçe zorlaştığını ve kötüye gittiğini söyledi.

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin kabul edildiği gün olan 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü nedeniyle, bazı yönetim kurulu üyeleri ve avukatların katılımıyla Bursa Barosu'nda açıklama yapan Av. Gürkan Altun, "Modern çağ, beraberinde, yoksulu daha yoksul, zengini daha zengin yapmakla birlikte; geri kalmış ve gelişmiş ülkeler arasındaki uçurumu da açmaktadır. Ancak geri kalmış ve az gelişmiş ülkelerde olduğu kadar; gelişmiş ülkelerde de toplumun büyük kesimlerinde yaşam koşulları kötüleşmektedir. Ülkemizde de çocukların sorunları ne yazık ki dünyadaki diğer çocuklardan çok da farklı değildir. Belki sokakta kalan ve ağır işlerde dahi çalıştırılan çocuklarımızın sayısı fazla değildir. Ancak dünyadaki diğer çocuklarda olduğu gibi, bizim çocuklarımız da benzer sorunlarla karşılaşmakta, eğitim ve barınma haklarından mahrum bırakılmakta, suça itilme gibi hak ihlallerine her yıl bir öncesinden daha fazla sayıda uğramakta ve cinsel istismar dahil istismarın her türlü ile karşı karşıya bırakılmaktadırlar" dedi.

Altun şöyle konuştu:
"Bu durumu tersine çevirmek,

çocuk haklarının korunması noktasında yapılacak her türlü tartışmada makul ve gerçekçi çözüm önerileri tartışmaya konu edilmelidir. Uygulaması mümkün olmayan, insan haklarına aykırı ve sadece toplumsal baskı nedeni ile yapılan açıklamalar çözümsüzlüğe sebebiyet verecektir. Bu nedenle her türlü tedbir veya korumanın makul ve insan hakları çerçevesinde yapılması gerekmektedir. Her zaman çocuk haklarını savunan ve bu yönde çalışmalarda bulunan Bursa Barosu, ilk ve orta eğitim düzeyindeki çocuklara, öğretmenlere, velilere ve toplumun diğer kesimlerine çocuk haklarına ilişkin başta eğitim hakkı ve cinsel istismarı olmak üzere bilgilendirme eğitimleri vermiş ve vermeye devam edecektir. Ülkemizin geleceği olan çocuklarımıza vereceğimiz en güzel miras, etkin çocuk hakları, en güzel hediye de sevgi ve şefkatle harmanlanan yaklaşımlardır. Çocuklarımıza adil bir dünya bırakabilmek için, çocuk haklarının mutlaka işlevsel bir şekilde uygulanması ve korunması gerekmektedir. Burada ailelere, topluma, çocuk hakları mücadelesi veren biz barolara ve sivil toplum örgütlerinin yanında, sosyal devlet

anlayışının gereği olarak en büyük görev devlete düşmektedir. Masumiyetin simgesi çocuklarımızın bilimsel, laik, demokratik, cinsiyet farkı gözetmeksizin eşitlikçi bir eğitim sisteminde eğitim ve öğrenim görmesi için, eğitim sisteminin tamamıyla nitelikli, eşit, parasız, fırsat eşitliğini ve sosyal adaleti gözetken bir anlayışla düzenlenmesi ve bu anlayışın değişmez bir ilke haline getirilmesi için her türlü platformda çalışmaya devam edeceğiz. Çocukları geleceğe bilinçli bireyler olarak yetiştirmek için yaptığımız eğitim çalışmalarını, bugün 11.sini düzenlediğimiz resim yarışması, Dünya Çocuk Hakları Günü kapsamında köy okullarında yaptığımız çocuk şenlikleri ve bu yıl 9.sunu gerçekleştireceğimiz 23 Nisan Cezaevi Çocuk Şenliği gibi önemli projelerimizi de yapmaya devam edeceğiz. Bununla birlikte ülkemizde çocuklara ve çocuk haklarına karşı ağır ihlal niteliğinde olan Berkin Elvan Davası, Van-Tatar Bebek Davası, Aladağ Yurt Yangını Davası ve Silopi Panzer Davası gibi simge davaların takipçisi olduk ve olmaya devam edeceğiz. Biz, Bursa Barosu olarak, görev ve sorumluluklarımızın farkındayız ve bu konuda üzerimize düşen her şeyi yapmaya devam edeceğiz."

BURSA BAROSU BAŞKANI AV. GÜRKAN ALTUN:
“ENGELLİLERİMİZİN
HAYATINI
KOLAYLAŞTIRMAK
İÇİN HER TÜRLÜ
İŞBİRLİĞİNE
HAZIRIZ”

Bursa Barosu Başkanı Av. Gürkan Altun, yapılan yasal düzenlemelere karşın toplumda engellilere yönelik farkındalık oluşmadığını belirterek, “Engelli vatandaşlarımızın hayatlarını kolaylaştırmak için her türlü işbirliğine hazırız” dedi.

3 Aralık Dünya Engelliler Günü nedeniyle açıklama yapan Bursa Barosu Başkanı Gürkan Altun, yasal düzenlemelerle tüm engelli insanlarımızın eşitlik ilkesi eksikliğini gidermek üzere pozitif ayrımcılığa tabi olduklarının hükme bağlandığını ancak bu düzenlemelerin de engellilerin sorunlarını çözmekte yetersiz kaldığını söyledi. Engelli hakları konusunda vatandaşların yeterince bilinçlendirilmediğini belirten Altun “Aslında herkes engelli adayı olduğunu düşünüp empati kurarak engellilerin sorunlarının farkına varmalı, sorumluluk bilinciyle engelliler için neler yapılabileceği konusundaki çalışma ve eğitimlere katılmalıdır” dedi ve şöyle devam etti:

“Ülkemizde 12 milyon engelli ve 10’a yakın engel grubu var. Engelliler özellikle; erişilebilirlik, eğitim, sağlık, toplu taşıma ve istihdam konularında önemli sorunlar yaşamaktadırlar. Engelli bireylerin rehabilitasyon hizmetleri, yardımcı cihaz, tıbbi sarf malzemesi gibi hayati öneme sahip ihtiyaçlarının karşılanmasında sorunlar vardır. İşverenler, engelli yurttaşları istihdam etmeyi tercih etmemektedirler. İş Kanunu, 50’den fazla kişinin çalıştığı işletmelerde

yüzde 3 engelli kotasını zorunlu kılıyorsa da, bazı işverenlerin idari para cezasını ödemeyi göze alarak engelli işçi çalıştırmadıkları da bir gerçektir. İstihdam edilen engelli yurttaşlar ise çalışma koşulları nedeniyle işyerlerinde uzun süreli çalışmamaktadırlar. Devletin, sosyal devlet ilkesi gereği engellilerin önlerindeki tüm engelleri kaldırması, gereken tedbirleri alması, kurallara uymayanlara daha ağır cezalar vermesi gerekmektedir.

Bursa Barosu olarak Engelli Hakları Komisyonumuz ile başta eğitim ve çalışma hakkı olmak üzere anayasamızdaki temel hak ve özgürlüklerin, Türkiye’nin de taraf olduğu uluslararası anlaşmalarda mevzuatımıza giren engelli haklarının idarenin keyfiyetine bırakılmayacak şekilde fiilen uygulanabilirliği ve hayata geçirilmesi için tüm resmi ve sivil kuruluşlarla dün olduğu gibi yarınlarda da işbirliğine hazır olduğumuzu duyuruyoruz. Tüm engelli vatandaşlarımızın özel gününü kutluyor, engellerin kalktığı, kaldırılamadığı durumlarda ise engellerin en aza indirildiği günlere hep birlikte ve el ele yürümeyi diliyoruz.”

SALTANATIN KALDIRILIŞININ YILDÖNÜMÜ BASIN AÇIKLAMASI

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 1 Kasım 1922'de kabul ettiği 308 numaralı "Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin, hukuku hâkimiyet ve hükümrânının mümessili hakikisi olduğuna dair" kararnamesi ile 600 yıllık Osmanlı Ailesi'ne ait saltanat kaldırılmıştır. Bu kararla ülkenin kaderinde söz sahibi olacak makamın artık TBMM, hakimiyet ve hükümrânlık haklarının artık tamamen milletin temsilcilerinde olduğu ilan ve kabul olunmuştur. Bu suretle saltanatın kaldırılması, halkın kendi kendisini, temsilcileri eliyle yönetebildiği Cumhuriyet yönetiminin önünü çok önceden açan ve Cumhuriyete geçişi sağlayan en önemli kilometre taşlarından birisidir.

Saltanatın kaldırılmasıyla ülkenin idaresi bir veya bir kaç kişinin vicdanına, aklına, kalitesine ve faziletine değil ortak akıl ve vicdanla oluşturulmuş olan TBMM ye bırakılmıştır. Saltanatın kaldırılması egemenliğin tüm kültür ve inançlarıyla bu toprakların asıl sahipleri olan millete ait olduğunun resmi olarak da kabul edilmesidir.

Osmanlı devletinin 16. yüzyıldan sonra çağın gerisinde kalmasına ve sonunda parçalanmasına neden olan bir hanedan ve üç beş kişiyle ülkeyi yönetmek demek olan saltanatın kaldırılışı Cumhuriyete giden yolda yapılmış en önemli devrimlerden biridir.

Yüzyıllar boyunca ülkeyi liyakatla değil salt bir soya ait olmak özelliği sebebiyle yöneten, Anadolu halkını hep küçük gören, onu sarayına almayıp yönetimde hiç bir şekilde söz sahibi olmasına imkan vermeyen ve yöneticilerin kalitesini ve tayinini büyük bir devletle olmaması gereken şekilde bir aileye ait olma ve kader faktörüne bırakan, sonunda da çağın gerisinde kalıp parçalanmasına

sebeplenen bu yönetim şekli 1 Kasım 1922'de TBMM tarafından kaldırılması ile son bulmuştur.

Atatürk'ün dediği gibi "Bugünkü hükümetimizin, devlet teşkilatımızın doğrudan doğruya milletin kendi kendine, kendiliğinden yaptığı bir devlet ve hükümet teşkilatıdır ki onun adı Cumhuriyettir. Artık hükümet ile millet arasında geçmişteki ayrılık kalmamıştır. Hükümet millet ve millet hükümettir. Zaten bu sonuç aklın ve bilimin ve onu benimsemiş olmanın doğal bir gereğidir."

Ve aziz Atatürk'ün muhteşem bir öngörüyle tespit ettiği üzere "Gelecek nesillerin Türkiye'de Cumhuriyetin ilanı günü, ona en merhametsizce hücum edenlerin başında, cumhuriyetçiyim iddiasında bulunanların yer aldığını görerek şaşıracaklarını asla farz etmeyiniz! Bilâkis, Türkiye'nin münevver ve cumhuriyetçi çocukları, böyle cumhuriyetçi geçmiş olanların hakikî zihniyetlerini tahlil ve tespitinde hiç de tereddüde düşmeyeceklerdir" demiştir.

Ve biz hala devam eden, yönetimi tek bir kişiye, zümreye, aileye teslim etme yani saltanat özentisinin devam ettiğini ve bunun Atatürk'ün dediği gibi maalesef Cumhuriyetçiyim sözde iddiasında olanlar tarafından da yapıldığını görmekteyiz. Cumhuriyete gönlü ve aklı ile bağlı sözde değil özde cumhuriyetçi olan bizler de bu kişileri tahlil ve tespitinde asla tereddüde düşmüyoruz.

Türk Milletinin tabiatına ve geleneklerine en uygun olan yönetim şekli olan Cumhuriyet milletin emin ve sağlam bir istikbal yoluna koyduğu kadar, fikirlerde ve ruhlarda yarattığı güvenlik itibarıyla, bilim, sanat, demokrasi ve çağın üstünü hedefleyen anlayışıyla büsbütün yeni bir hayatın müjdecisi olmaya devam edebilmek demektir ama bunun için Hukukun üstünlüğünü, kuvvetler ayrılığını ve saltanat kaldırılırken ve Cumhuriyet kurulurken hedeflenen parlamenter rejimi yeniden etkin ve egemen kılmak zorundayız.

Av. Gürkan ALTUN
Bursa Barosu Başkanı

Nerde benim kelimelerim?

Ya Rabbi!
Ya azat et kelimelerimi
Ya da bu kadar duygulandırma beni

Sanma ki duyduğun sesler
Benden gelir
Benliğimi öğüten
Değirmenden gelir

Sisli soğuk bir gecede
Soluk bir lambaya karşı
Tek heceyle
Meramını anlatan
Bir köpek kadar bile
Hünerli değilim
Ya Rabbi
Nerde benim kelimelerim

Ar. Şakir Çalışkan

Haymatlos

Pusulara yatıyorum
begninin kamburlarında
sana giden kervanların
Ahında tesbih tesbih diziliyor
sızırsı zamanın
İşğin değince
vahalar beliriyor gözpınarlarımda

Ahire mahsuben
habersiz nefesler alıyorum
buz tutmuş ateşlerinde ömrümün
Düz yolları bırakıp
yokuşlarını tırmanıyorum
Yelkovanının ucundan damlıyor
ruhumun ecel terleri

Tüm vakitlerin
satur aralarında
gelişlerini biriktiriyorum
serin çarpıntılarını güreğimin
Gidatlarında
nekket harcıyorum
gülüşünü rüzgarını
çıplak dallarının neşesini

Sular sensiz ısınmayacak
biliyorum
Düşmezsen toprağıma
patlamayacak tomurcuk

Dalabilmek için
süt kokulu uykulara
gözlerinin buğusunda
vaftizimi bekliyorum

Vazgeçtim kendimden
sana iltica ediyorum

Ar. Metin Öztosun

Av. Gündüz KUTUCU(1)

GÜNDEMDE İNMEYEN SORUN: YARGI KALİTESİ

YARGIÇ, SAVCI VE AVUKATLARIN ÖĞRENİM - EĞİTİM SİSTEMİ KÖKTEN DEĞİŞTİRİLMELİDİR

A- GİRİŞ

Yargının sorunları ve bu sorunların nedenleri saymakla bitmez. Yargının bağımsızlığı, Yargının tarafsızlığı, yargının kalitesi Vb. Hepsi birbirinden önemli ve acil sorunlar.

2018- 2019 adli yılının açılışında yargının (yargıç ve avukatların) geldiği duruma ilişkin kaygılarımız depreşti. Bıçak kemiğe dayanmış olmalı ki, gerek Yargıtay Başkanı, gerekse TBB. Başkanı adli yılın açılışında alışılmış konuşmalarının dışına çıkıp, somut isteklerde bulunarak bizi bir ölçüde umutlandırdılar.

Anlaşıyor ki “yargı kalitesi” ve “hukuk eğitimi-meslek eğitimi” konusu eninde sonunda masaya yatırılacak. Amma, ağır hasta durumundaki yargının sağlıklı hale gelmesi için çözüm, ağır kesici değil, kapsamlı bir ameliyatı gerektiriyor. Bu yapılabilecek mi?

Hayatının 55 yılını adliyede geçirmiş bir “uygulama insanı” olarak, kendimi “seyreden” değil, “gönüllü görevli” sayarak, “çözüm için toplu düşünme” olayına katkıda bulunmak istedim ve daha önceki incelemelerimi de harmanlayarak bu yazıyı kaleme aldım.

Ancak, “Yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı”, “kuvvetler ayrılığı” gibi diğer önemli sorunları bir başka yazıya bırakıp, bu yazımı sadece “yargıda kalite ve hukuk eğitimi” ile sınırlı tutmaya çalışacağım.

B – YARGI BAŞKANLARININ, YARGININ KALİTESİNE İLİŞKİN İSTEKLERİ VE YARGININ GENEL DURUMU

Yargının sorunlarına değinmek ve çözüm isteklerinde bulunmak, TBB’de dahil yargı başkanlarının önemli bir kamu görevidir. Bu yılki açılış konuşmalarının ve basın açıklamalarının konumuza ilişkin isteklerini ve ayrıca YÖK.’ün açıklamasını özetlersek;

Sn. Feyzioğlu, Adalet Bakanı’nı ziyaret edip, 15 maddelik bir istek listesi sundu ve ortak çalışma önerdi. Bu maddelerin başındaki (konumuzla ilgili) ilk iki maddede, “hukuk fakültelerinin eğitim kalitesinin artırılmasını, kontenjanlarının düşürülmesini ve yeni hukuk fakültesi uzun süre açılmamasını” ve ayrıca “avukatlık stajına kabul” ve “avukatlık sıfatını kazanma”nın sınava bağlanmasını istedi. Adalet Bakanı 15 maddelik istek için ortak çalışmayı kabul etti.

Sn. İsmail Rüştü Cirit ise, genel eğitim ve hukuk eğitimindeki yetersizliği vurgulayarak Yargıtay adına YÖK’e resmen başvurup, hukuk fakültelerinin 5 yıla çıkarılmasını ve birinci sınıfta “hukuk sosyolojisi” “hukuk felsefesi”, “hukuk tarihi” ve “Türkçe dilbilgisi” derslerinin zorunlu olmasını istedi.

YÖK. 04.09.2018 tarihli açıklamasında, “...Yüksek Öğretim Kurulu olarak, eğitim öğretim süreleri de dahil konunun, içinde bulunduğumuz Avrupa Yüksek Öğrenim Alanının çerçevesinde ele alınmasının doğru olduğunu, ayrıca Yargıtay Başkanlığımızın hassasiyetlerine de cevap verecek

şekilde sisteme yeni girecek olanlar için mezuniyet sonrasında, Adalet Bakanlığımız başta olmak üzere ilgili paydaşların da içinde bulunduğu bir süreçte “meslek icra sınavının” getirilmesinde yarar gördüğümüzü ifade etmek isteriz.” denerek, en azından 5 yıl ve sınav isteğine olumlu yaklaşmıştır.

Bu açıklamaların ortak noktası, “yargının ve hukuk eğitiminin kalitesinin yükseltilmesi” olduğuna göre, demek ki kalitenin yeterli olmadığı ve düzeltilmesi gerektiği artık ortak görüş olarak kabul edilmiş bulunuyor. Önemli ve sevindirici bir aşamaya ulaşıldığı görülmüyor.

Kalite, yargının bağımsızlığının ve tarafsızlığının sağlam zeminini oluşturur.

Cumhuriyet dönemi de dahil, tüm geçmişimizde, yargının, dozajları azalıp çoğalan ama temelde değişmeyen bir zayıflığı var; siyasi hareketlerin (iktidar veya muhalefetin) “tetikçisi” olmak, siyasi yönü baskın olan davalarda günün iktidarına veya muhalefetine “yandaş” olmak, “arka bahçe” olmak. Belki küçük ara dönemler hariç, yargı hiçbir zaman “bağımsız” ve “tarafsız” olamamıştır.

Türkiye’nin yargı geçmişinde hep var olagelen bu hastalıklı durum, “kuvvetler ayrılığı” , “yargının bağımsızlığı” ve “yargının tarafsızlığı”na ilişkin anayasal ve yasal hükümlerin yeterli olmadığına bağlanır. Ancak, uygulama göstermiştir ki, bunlar sıkı sıkıya anayasal güvenceye alınmış olsa bile, eğer yargıçlar, “bilgi ile donanımlı”, “bağımsız

DİPNOT

(1) Av. Gündüz Kutucu, Bursa Barosuna kayıtlı emekli avukat.

kişilikli", "özgür ve objektif düşünceli", "araştırmacı", "sorgulayan", "analitik düşünceli", "adalet duygusu gelişmiş", "özgüvenli" olmadıkları takdirde, sonuç gene değişmiyor, hastalık devam ediyor. Örneğin 1961 Anayasasında bu güvenceler yeterli ölçüde var olduğu halde, yargı, baskı gruplarının (ordu, icra ve basın) etkisinden çıkamamış, tarafsız olamamıştır. (siyasi kırılmaların ve kutuplaşmanın yargıya etkisi ayrı bir yazı konusudur)

O halde, yargıç olacaklar için bu özellikleri geliştirecek (hem temel eğitimde hem hukuk eğitiminde) çok iyi ve zorlu bir eğitim sistemi şarttır. Yargıtay Başkanı Sn. İsmail Rüştü Cirit, 05.09.2018 günü yaptığı basın açıklamasında, "bir hukukçunun insan sevgisi, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü değerlerine sıkı sıkıya bağlı kalarak objektif olması, analitik düşünme ve sorgulama yeteneğinin bulunması, olayları kuşkuyla süzebilmesi gerekir. Bu niteliklerin ise öncelikle temel eğitim aşamasında kazanılması bir zorunluluktur. Düşünmeyen, sorgulamayan, araştırmayan ve ezbere dayalı bir temel eğitim üzerine, iyi bir hukuk öğrenimi inşa etme şansımız bulunmamaktadır... İyi hukukçular yetiştiremezsek, hangi sistemi getirirsek getirelim başarılı sonuçlar elde edemeyeceğimizin farkında olmalıyız." diyerek bu gerçeğin altını çiziyor.

Kaliteli bir yargı için, yargının üç unsurundan biri olan avukatların da yukarıda açıklanan özellikleri taşımaları ve çok iyi eğitim sisteminde yetişmiş olmaları gerekir.

Ülkemizde hukuk öğreniminin ve yargıda mesleki eğitimin kalitesini yükseltmek için neler yapmak gerekir noktasında, şimdiye kadar birçok ulusal ve uluslararası toplantılar yapıldı, birçok raporlar sunuldu, yazılar yazıldı, birçok uzman kişi kafa yordu. Yani hukuk öğreniminde ve yargıda reform konusu ülkemizin gündemine yeni gelmedi. Bu bağlamda "Yeni Türkiye Araştırma Merkezi" tarafından yayınlanan "Yeni Türkiye" derginin temmuz-ağustos/1996 tarihli 10. sayısı ve mayıs-haziran/2013 tarihli 52. Sayısı "Yargı Reformu Özel

Sayısı" olarak çıkmıştır. Bir hayli hacimli olan bu özel sayılarda, birçok hukukçu akademisyen, uygulama adamı ve politikacı, gittikçe kötüye giden yargı kalitesinin ve hukuk eğitiminin iyileştirilmesi için neler yapılması gerektiği yönünde düşünce üretmeye çalışmışlardır. Bu çalışmalardan biri de, TB tarafından 9-10-11. Ocak/2003 tarihlerinde düzenlenen "Hukuk Öğretimi Ve Hukukçu Eğitimi" konusunu ele alan uluslararası toplantıdır. Bir diğeri ise YÖK tarafından aralık/2009 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesinin ev sahipliğinde düzenlenip iki gün süren çalıştaydır. Bu çalıştayın konusu "hukuk eğitim- öğreniminin sorunları ve çözüm yolları" idi. Tüm Hukuk Fakültelerinin dekanları, Yargıtay, Danıştay, Yüksek Adalet Akademisi'nin temsilcileri, Adalet Bakanlığı'nın temsilcileri, tüm baroların temsilcileri davetli olarak bu çalıştaya katıldılar.

Ben de Bursa Barosu adına bu çalıştaya katılmış ve bir bildiri sunmuştum. Yaptığım konuşmada mevcut hukuk öğrenim-mesleki eğitim sistemini ve bu sistemin uygulayıcıları olan üniversiteleri, öğretim üyelerini, baroları eleştirmekten kendimi alamamıştım.

Neleri mi eleştirdim? Özetlersek; Hoca yok, hukuk fakültesi çok. Cümle kurmasını bilmeyen öğrenci test usulü imtihan ile sınıf geçiyor, diploma alıyor. Konu ezberi var, problem çözümü yok. Kitap yazmayan, görevini asistanına yükleyip derslere girmeyen araştırma ve üretme görevlerini yeterince yerine getirmeyen üniversite hocalarının görev kusurlusu olduklarını düşünüyorum. Bu düşünce "etkin kamuoyu baskısı" boyutunda yaygınlaşmalıdır. Hukuk eğitim sistemini günün ihtiyaçlarına göre değiştirmeyen ve geliştirmeyen, üstelik yeterli öğretim üyesi sağlamadan hukuk fakülteleri açan devlet, hükümet, YÖK, üniversiteler kusurludur. Hepimiz eleştirmeliyiz. Bu eleştirilerimizi ideolojinin gözlüğü ile değil objektif değer yargılarına göre yapmalıyız. Stajyer avukatlara verilen staj eğitiminin yetersiz olduğunu barolarımız da görmeli ve kabul etmelidir. Staja başlayıp da avukat olamayan bir tek avukat stajyeri yoktur. Adil yargılama

yapan, kaliteli ve hızlı bir yargı için, yargıçların, savcılarının ve avukatların her yönden yeterli olması gerektiğini (mevcut durumda yetersiz olduklarını), çok iyi bir eğitim almalarının mutlak şart olduğunu kabul etmeliyiz. Çünkü bunlar bir bütün olup, kalitesiz yargının ana nedenlerini oluşturuyor. Yalnız eleştiri de yetmez, bu olumsuz duruma, günü kurtaran değil, radikal çözümler aramalıyız Vb.

C- GELİŞMİŞ ÜLKELERDE HUKUK ÖĞRENİMİ VE MESLEKİ UYGULAMALARDAN BİR KAÇ ÖRNEK

Çözümüne ulaşmak için önde gelen bazı gelişmiş ülkelerde “hukuk eğitimi ve mesleğe kabul”ün nasıl olduğunu ana hatları ile görmekte fayda var.

1 -ALMANYA'DA HUKUK ÖĞRENİMİ

Almanya Trier Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. HansHeinerKuhne bir sunumunda Almanya'da son 100 yıl içinde ve halen geçerli hukuk öğrenimi için (özetle) şu bilgileri veriyor. (2) Almanya'da hukuk öğrenimi, yargıç, savcı ve avukatlar için birleşik bir eğitim sistemi içinde yapılıyor. Hedef her zaman, genel bilgi sahibi ve hukuki yöntemleri derinlemesine anlayan, o sayede çok çeşitli hukuki metinlerin daha önce hiç görmediği bölümünü, gördüğü bölümler kadar yetki ile ele alabilecek hukukçular üretmektir. Kısacası; ayrıntıları ezberleyerek öğrenmekten çok, hukukun yapı ve yöntemlerine ve onun yorumuna nüfus etmek, Alman hukuk öğretimine yol gösteren ana düşüncelerdir. Hukuk öğrenimi iki bölüme ayrılır.

Birinci bölüm:

En az yedi yarıyıllık bir üniversite

öğrenimidir. Üniversiteye girmenin ön koşulu, on üç yıllık okul eğitiminden sonra düzenlenen bir lise sınavı olan “abitur”dur.

Üniversite öğrenimi, adalet Bakanlığı'nca, ilgili hukuk fakültelerinin öğretim üleriyle işbirliği halinde eyalet düzeyinde örgütlenen birinci eyalet sınavıyla sona erer. Bu sınav sekiz yazılı çalışma ile özel hukuk, ceza hukuku, kamu hukuku ve seçmeli dersten soruların geldiği, aşağı yukarı beş saatlik bir yazılı sınavdan oluşur.

Sınava ancak iki kez girilebilir. İkinci başarısızlık, öğrenciyi sonsuza dek ve Almanya'nın her tarafında hukuk öğreniminin ya da mesleğe katılmanın dışında bırakır. Süresi, ortalama olarak dokuz yarıyıl kadar olan bu bölüm sonunda yaklaşık %50'lik oranda okuldan ayrılma (çıkarılma) söz konusudur.

İkinci evre:

Bu evre iki yıl sürer ve ikinci eyalet sınavı ile sona erer. Bu evrede de sekiz yazılı çalışma gerekir. Birinci eyalet sınavının konularına ek olarak, belirli bir davada bir iddianame ya da mahkeme kararı hazırlayıp sunma ödevi içerir. Sınav sözlüdür. Sınav kurulu, çoğunlukla uygulamacılar ve bazı öğretim kurulundan oluşur. Bu evrede de sınava ancak iki kez girilebilir.

İkinci eyalet sınavında başarısız olanlar yargıç -savcı-avukat olamazlar. Ancak sigorta şirketlerinde, bankalarda vb alanlarda iş bulabilirler.

İkinci eyalet sınavını başarmış olanlar hukuk fakültesini bitirmiş olarak işlerini seçme hakkına sahip olurlar. Ancak, sınavlarda aldıkları not, özellikle gelir ve toplumsal saygınlık açısından, geleceği çok

parlak olan mevkilerdeki şansları bakımından tanımlayıcıdır.

Avukatlık yapan hukukçular için ileri düzeyde eğitim (aile hukuku, idare hukuku ya da başka bir alanda) uzmanlaşma imkânı vardır. Bu uzmanlaşma size ayrı bir diploma vermez, sadece adınızın altında “iş hukuku uzmanı” gibi açıklayıcı bir not bulunması ayrıcalığı sağlar.

Yargıç -savcı-avukatlar için son engel:

Mesleğe giriş için, bu üçü arasında bir ayırım yoktur. Ama her üç meslek için son engel devlet sınavıdır. Sınav kurulunda öğretim üyeleri, yargıçlar, savcılar, avukatlar ve üst düzey yöneticiler yer alır. Almanya'da hâkim-savcılar Adalet bakanlığı atar. Bakanlık bir “yargıçlar kuruluna” danışır. Avukatlar için ayrıca baro sınavı diye bir sınav yoktur.

Kısaca,yargıç, savcı veya avukat olmak için üç ayrı ve çok zor devlet sınavını başarı ile vermek gerekir.

2 -FRANSA'DA HUKUK ÖĞRENİMİ

Fransa'da uygulanan hukuk öğretimini, Renee Descartes Üniversitesi öğretim üyesi Prof. FrederiqueDreifuss-Netter'in bir sunumundan kısaltılmış bir özet aktaralım(3);

Fransa'da hukuk öğrenimi devletçe sağlanıp Eğitim Bakanlığı'nın gözetimi altında bulunan hukuk fakültelerine özgü bir görevdir. Hukuk fakültesine girmek için her hangi bir giriş standardı koymaları yasaktır. Tek zorunluluk lise diplomasıdır. Bir seçme yapılmaması hukuk eğitiminin önünde önemli bir sorundur. Aşırı kalabalık içinde, iyi öğrenciler ile kendini ifade etmekten aciz öğrenciler yan yana olurlar. Ancak, yetersiz olan öğrenciler sonuçta

DİPNOT

(2) TBB. tarafından 9-10-11. Ocak.2003 tarihinde düzenlenen “Hukuk Öğrenimi Ve Hukukçunun Eğitimi” konulu uluslararası toplantıda, Almanya Trier Üniversitesi öğretim üyesi olan Prof.Dr.HausHeinerKuhne tarafından sunulan bildirinin özeti.

(3) TBB. tarafından 9-10-11. Ocak.2003 tarihinde düzenlenen “Hukuk Öğrenimi Ve Hukukçunun Eğitimi” konulu uluslararası toplantıda, Fransa ReneeDecartes Üniversitesi öğretim üyesi olan Prof.Dr. FrederiqueDreifuss-Netter tarafından sunulan bildirinin özeti.

fakülteden ayrılmak zorunda kalırlar.

Hukuk öğrenim programı üç döneme ayrılır. İlki ve ikincisi (toplam dört yıl) temel eğitimidir. Üçüncü dönem ise doktora ile biter.

Birinci adım, ilk iki öğretim yılının ardından verilen “deug” genel eğitim derecesidir.

İkinci dönemde, üçüncü yılın sonunda “lisans”, dördüncü yılın sonunda ise “maitrise”

elde edilir. Uzmanlaşma doğrultusunda ilk adım bu dönemde atılır. Derslerin dışında ayrıca pratik çalışmalar yapılır. Fransa’da yalnız “maitris” derecesi alınır, yargıç, avukat olmak üzere hukuk öğrenimine devam edebilir. Ancak, “maitris”dan sonra hukuk öğrenimine devam etmek için özgün bir sınavı geçmek gerekir.

Üçüncü dönem doktora içindir. Doktora “Dea” ve “Dess” diye iki tiptir. Birincide hukuki araştırma teknikleri öğretilir. İkincisinde ise hukukun pratik yönleri öğretilir. Öğrenciler ile avukatlar ve şirketler arasında bağlantılar kurulur.

Fransa Hükümeti “Avrupa Yüksek Öğretim alanı” isimli bir öğretim programını Fransa’ya aktarmayı düşünüyor. Buna göre lisans için 3 yıl, yüksek lisans için 5 yıl, doktora için 8 yıl bir eğitim programı öngörülüyor. Yargıç ya da savcı olmak isteyenler, devletin düzenlediği ulusal bir sınava girerler. Avukatlar belli süreli bir pratikten sonra yargıç olabilirler.

Avukat olabilmek için hukuk fakültesinin “maitrise” deki özgün bir sınavı vermeleri gerekir. Ama çok büyük çoğunluk, başarılı olabilmek için, hukuk öğreniminin üçüncü dönemi olan doktora aşamasının “dea” ya da “Dess”ye devam etmeyi tercih ederler. Bundan sonra “barosınavı” nı başarmak zorundadırlar. Bu sınav iki aşamalıdır. İlki Üniversite ve Hukuk Fakültesi tarafından düzenlenir. Bu sınavda başarılı oldukları takdirde “baro okulu” adı verilen okulda bir yıl geçirmek zorundadırlar. Bu sürenin altı

ayı adliyede altı ayı avukat yanındadır. Ardından baro okulu bir sınav daha düzenler. Bu sınavın jürisinde uygulama hukukçularının yanında, üniversite profesörleri de yer alır. Bu sınavın sonunda “avocatstagiaire” olurlar ama henüz tam hukukçu sayılmazlar ama mahkeme önüne çıkabilirler.

3 – ABD. DE HUKUK ÖĞRENİMİ

ABD’de hukuk öğrenimi ve hukukçu eğitimi konusunda Prof. AxelGehring’in verdiği bilgileri kısaltarak özet olarak aktaralım(4); ABD’de hukuk öğrenimine ilişkin bağlayıcı bir yasa olmadığı gibi, öğrencilerin eğitimiyle ilgili düzenlemeler yasama ve yürütme organının işi değildir. Bunu hukuk fakülteleri, mahkemeler ve Amerikan Barolar Birliği (ABA) yapar. Burada yerleşmiş ana düşünce, hukuk öğreniminde hukuk fakülteleri arasındaki oluşacak “kalite rekabetinin”, devletin resmi düzenlemelerinden daha başarılı olacağı kanısıdır.

ABD Eğitim Bakanlığı, hukuk öğrenimi ve baroya girişler için ABA’ ya “hukuk fakültelerinin denkliği” için ulusal düzeyde tanınmış bir kurum statüsü vermiştir. ABA, hukuk fakültelerinin onanması ve denkliği için aradığı standartları koyar, hukuk öğrenimi programları ile uğraşır. ABD’de 2002 yılı itibarıyla denkliği onanmış 187 hukuk fakültesi vardı. Bunların çoğu, hukuk öğreniminin kalitesini yükseltmeye çalışan bir örgüt olan “Amerikan Hukuk Fakülteleri Birliği” (AALS) nin birer üyesidir. Bu örgüt sadece öğrencilerin hukuk eğitimleri ile değil, öğrenimin yükselmesi için hukuk profesörleri ile öteki öğretim görevlilerinin sürekli eğitimi ile ilgilenir, denetler. Hukuk fakültesine giriş, Kara Avrupa’sı ülkelerinde olduğu gibi lise diploması ile olmaz. Önce üç veya dört yıllık bir üniversite lisans eğitiminin başarı ile tamamlanması sonunda elde edilmiş bir lisans derecesini gerektirir. Yani ABD’de hukuk fakültesine girebilmek için, önce bir üniversite veya yüksek okul bitirmek gerekir. Ayrıca, Üniversiteler arasındaki var olan nitelik ve sistem farklılıkları

DİPNOT

(4) TBB. tarafından 9-10-11. Ocak 2003 tarihinde düzenlenen “Hukuk Öğrenimi Ve Hukukçunun Eğitimi” konulu uluslararası toplantıda, Alman asıllı, Alman Konstanz ve ABD. Georgetown Üniversitelerinden, New York Barosu avukatı Dr.Jur. AxelGehring tarafından sunulan bildirinin özeti.

yüzünden, hukuk fakültelerinin çoğu, başvuru sahibinin "Hukuk Fakültesi Giriş Testi (LSAT)" adlı standartlaştırılmış bir testi almasını zorunlu tutar.

LSAT Beş bölümden oluşan çoktan geçmeli bir test olup, bunlardan ikisi mantıksal usa vurma bölümleri, biri tahlili usa vurma bölümü, biri okuduğunu anlama bölümü, biri de deneysel bölümdür. Ayrıca bütün adaylar, bir kompozisyon yazmak zorundadırlar.

Verilen eğitim, temel hukuk derecesi "Juris Doktor (JD)" diye anılır. Bu derece, genel kural olarak üç yıl (6 yarıyıl) hukuk okumayı gerektirir.

JD derecesi diye anılan temel dereceye ek olarak çoğu hukuk fakültesi, "Magister Legum" ya da "Hukuk Uzmanlığı (LLM)" veren bir yıllık lisansüstü programlar sunar. Bu programlar, belirli alanda (örneğin iş hukuku, vergi hukuku ya da kamu yönetimi) uzmanlaşmak isteyen genç hukukçular için tasarlanır. Görece daha az saygın sayılan hukuk fakültesinin mezunları, temel hukuk derecelerini parlatmak için çoğu kez lisansüstü derece programlarından birine yazılırlar. LLM derecesi almak isteyen hukukçular, genel kural olarak, lisansüstü ders, seminer, araştırma ve kompozisyon almak, ayrıca bir tez yazmak zorundadırlar.

Amerikan hukuk fakültelerinin öğretim kurulları, tam gün çalışan öğretim üyeleri ile yardımcı öğretim üyelerinden oluşur.

Amerikan hukuk fakültelerinde öğrenciler hangi dersleri alacaklarına karar vermekte serbesttir. Ancak bazı dersler zorunludur ve bunların sayısı ve standardı son 30 yıldan beri gittikçe yükselmektedir. Örneğin "sözleşme hukuku", haksız fiil hukuku, "eşya hukuku", "ceza hukuku", "medeni usul hukuku", "anayasa hukuku", "mesleki

sorumluluk hukuku" zorunlu dersler arasında yer alır. Resmen zorunlu olmasalar bile, pratikte kendini zorunlu kabul ettiren ve yaygın olarak alınan dersler arasında, "iş ortaklıkları hukuku", "hukukçular için muhasebe", "gelir ve kurumlar vergisi", "sermaye piyasası hukuku", "idare hukuku", "arazi hukuku", "iflâs hukuku" ve "terekeyi düzenleme plânı" vardır.

Almanya'daki gibi bir "Hukuk stajı" olmadığı için, öğrenim programları içinde uygulamaya dönük dersler vardır. Bunlar, "Yargı Uygulamaları", "Müvekkille görüşme ve Danışmanlık", "Müzakere", "Alternatif İhtilâf Çözüm Yolları", "Dava Becerileri", "Eğitim Mahkemeleri", ve "klinikler" gibi pratik değeri yüksek önemli derslerdir. Bu dersler, tecrübeli uygulamacılar (yargıçlar, avukatlar) tarafından verilir.

Amerikan Hukuk Fakültelerinde sınıflar ortalama 30-40 kişiliktir. Sınıfların küçüklüğü sayesinde, hocalar derslerde yazdırma yerine, Sokrat'ın öğrencilerle tartışmaya dayalı tüme varım yöntemini kullanabilirler.

Amerikan hukuk fakültelerini diğer ülke hukuk fakültelerinden ayırt edici bir özelliği de öğrencilerin ve öğretim üyelerinin içinde bulundukları "rekabetçi ortam"dır. Örneğin;

*Öğretim üyeleri ile öğrenciler ve öğrencilerin kendi aralarındaki tartışmalar, öğrenciler arasında bir tür düşünsel rekabete yol açar. Hiçbir öğrenci, başka öğrencileri, onların ödevlerini vb. eleştirmekten çekinmez.

*Bazen öğretim üyesi, tek bir öğrenciyi 20 dakika sorgulayabilir ve sırf öğrenci iyi hazırlanmamış diye bundan vazgeçmez. Bu durum sözlü sınava benzetilebilir.

Bu nedenle hukuk öğrencileri derslere iyi hazırlanmak zorundadırlar.

*Öğrencinin sözlü katılması, dönem notu için önemlidir.

*Öğrenciler arasındaki rekabetin bir başka sebebi, "çan eğrisi" denilen uygulamadır.

*Hukuk hocalarının çoğu, derslere düzenli olarak devam edilmesini zorunlu tutar.

*Ne var ki, rekabetçi ortam öğretim üyeleri için de söz konusudur. Her dönemin sonunda öğretim üyeleri, "Öğrenci Baroları"na değerlendirilir. Bu değerlendirme sonuçları bazen öğretim üyelerinin ve dekanların maaşlarına bile yansır.

Amerikan Hukuk Fakülteleri öğrencilere "bir hukukçu/avukat gibi düşünme" yi öğretmeyi amaçlar. Öğrencilere çoğu kez "bu davada müvekkilimize ne tavsiye edersiniz", "bir şirketin hukuk danışmanı olarak ne yapardınız", "hangi hukuki yapıyı tercih ederdiniz?" gibi sınav sorularının ana amacı budur.

Mahkeme içtihatlarına dayanan hukuk yöntemi nedeniyle maddi hukuk, hep usul hukuku bağlamı içinde ele alınır. Öyle ki, maddi hukuk ile usul hukuku el ele gider. Öğretim üyeleri çoğu kez hukuki soruna cevap vermezler. Öğrencilerin, sorunları tartışıp, bunlar üzerine düşünmelerini isterler. Öğrencilerinin, (olağan hayatta) durumun ya siyah ya beyaz değil, çok kere bunların arasında bir şey olduğunu anlamalarını isterler. Hukuki muhayyile ve yaratıcılık, çoğu zaman özgülmaddi hukuk ve usul hukuku kuralları bilgisinden daha önemli sayılır.

Bazı Avrupalı gözlemciler, Amerikan hukuk öğretiminde "teori"nin daha az vurgulanıyor saptamasında bulunuyorlar. Oysa, hukukun temel teorik temellerini araştırma Amerikan hukuk öğreniminin ereklerinden biridir. Ancak, bu temel erek, hukukçuları "gerçek dünya"ya, mahkeme salonlarına hazırlamaktır. İletişim ve müzakere becerilerinin yanında, hukuki araştırma ve kompozisyonun Amerikan hukuk öğrencilerinin yaşamında Avrupalı

arkadaşlarından daha önemli bir rol oynamalarının nedeni budur.

Avukat olabilmek için, baro sınavına kabul edilmek gerekir. Bunun için hukuk fakültesini bitirmek, genel bir kural olarak JD derecesi, "baro sınavı"na girebilmenin ön koşuludur. ABA, Amerika'dan birinci derece hukuk diploması almamış adayların baro sınavına kabul edilmemeleri gerektiğini belirtmiştir. Uygulamada görülmektedir ki, yabancı hukukçuların baro sınavını kazanmaları olasılığı çok azdır. Baro sınavı, iki bölümden oluşan yazılı bir sınavdır. İlk günün konusu, adayın girmek istediği yargı bölgesinin eyalet hukukudur. İkinci günde ise, "Çok Eyaletli Baro Sınavı" denilen bölüm yapılır. Bundan başka olarak, adaylar, farklı bir zamanda düzenlenen bir "mesleki sorumluluk Sınavı"nı vermek zorundadırlar. Öğrenim içinde pratiğe (uygulamaya) dönük okutulan dersler nedeni ile ayrıca avukatlık stajı yoktur. Öğrenciler öğrenim sırasında bir alana ağırlık vererek uzmanlaşabilirler.

Yargıç ve savcı olmak için, hukuk fakültesini bitirmek yetmez. Uygulamada belli bir süre avukatlık yapmadan yargıç olmak mümkün olmadığı için, avukatlar için gerekli olan "baro sınavını" başarmadan yargıç olmanın yolu yoktur. Bu nedenle Yargıç ve savcılar için ayrıca özel bir sınava gerek kalmıyor. Ancak, belli konumda bazı yargıçlar seçimle göreve gelir. Yani burada bir dereceye kadar siyasi bir karar söz konusu oluyor. Yargıçların yerel toplumca seçilmeleri, belki para harcayarak sonuçların etkilenmesi, Amerikan geleneksel sistemine uygun olabilir, ancak yargı ve yargıç kavramına uymadığı açık. Eyaletlere göre değişik uygulamaların olduğunu tekrar belirtelim.

D - HUKUK ÖĞRENİMİ VE STAJ KONUSUNDA ÖĞRETİM ÜYELERİ İLE BARO BAŞKANLARIMIZIN DÜŞÜNCELERİNDEN BAZI ÖZETLER

Prof. Dr. Haluk Burcuoğlu:

"...bana göre hukuk öğrenimi mutlaka

ve mutlaka bir şeye yaramalıdır. Hiçbir şeyde kullanmayacağımız, Almanya'dan aldığınız falanca teoriyi anlatmayın, hatta yasaklamalı diye düşünüyorum.bunları bir kenara koyalım. Hukuk eğitiminde standartlaşma var mı, yok mu, olabilir mi...devletin kötü politikasından lütfen öğrencileri suçlamayalım ve şunu aklımızdan geçirmeyelim: "hukuk fakültesi mezunları, çok affedersiniz, bir şey bilmiyorlar, o zaman stajda bunların burnundan getirelim" düşüncesi de süper yanlıştır ve zaten buna hakkımız yoktur.....Hemen şunun altını çizmek istiyorum: Eğer staj bizim bu güne kadar alışageldiğimiz staj ise, bırakın staj bitirme sınavını, staja da karşıyım, hiç gerek yok. Mezun olan arkadaşım gelsin ruhsatını Sayın Özdemir Özok'tan alsın. Hiç olmaz ise bilgileri tazedir. Kimse kendini kandırmasın, staj diye ne yapıyoruz, şimdiye kadar stajyerimize ne verdik...

Şu anda avukat sıfatı ile konuşuyorum. Yanımızdaki stajyerlere ne verdik.... Bu çocuklara mahkemeler ne verdi... Hepimiz bilmiyor muyuz..."kardeşim, seninle uğraşacak zamanımız yok, burada sandalye bile yok, gelme" demediler mi?Staj eğitiminin mutlaka ve mutlaka müşterek bir temele oturtulması lâzım.....Barolarımıza güveneceğiz, diyeceğiz ki "her baro kendi staj eğitimini verir"...."kendi sınavını da yapar".....Ben, seçmeli ÖSYM tarafından yapılacak bir bitirme sınavını içime sindiremedim, sindirmeyeceğim. (5)

Av. Semih Güner:

.....Avukatlık mesleğinde eğitimi iki boyutlu olarak düşünmemiz gerekiyor.... staj eğitimini tartışacağız....ancak... birbirinden ayrılması mümkün olmayan (bir başka eğitim de) "meslek içi eğitim"dir.....savunma temsilcilerinin daha birikimli ve güçlü olmaları için meslek içi eğitimi gerek, zorunluluk var.biz staj eğitiminde teorik bilgiye girdiğimiz takdirde, bir bataklığa saplanırız. Gerçi....."(bir çok) fakülteden gelen, standardı olmayan

DİPNOT

(5) TBB. tarafından 9-10-11. Ocak.2003 tarihinde düzenlenen "Hukuk Öğrenimi Ve Hukukçunun Eğitimi" konulu uluslararası toplantıda, Cenevre H.F.den mezun, İst.H.F. Medeni Hukuk öğretim üyesi olan Prof. Dr. Haluk Burcuoğlu tarafından sunulan bildirinin özeti.

stajyerlerle nasıl ortak kavramda buluşacaksınız?” (Sn.Av.Semih Güner barolarda staj için bir model sunuyor) ...Önerim şu:....fakülteyi bitirdikten sonra, yargıçlarda ve savcılarda olduğu gibi, sınavın yapılması önerisindeyim. Bunu zorunluluk olarak görüyorum.yöntem önemli değil, ÖSYM. nin yapmasında da sakınca görmüyorum. (6)

Av. V. Ahsen Coşar:

....teste dayalı üniversite giriş sınavına göre eğitilen gençler, üniversite öğrenimleri süresince de orta ve lise öğreniminden çok farklı bir eğitim ve öğrenim programına tabi tutulmamaktadırlar.... üniversiteden mezun olduktan ve mesleklerini icra etmeye başladıktan sonra daha zayıf yazmakta ve daha kötü konuşmaktadırlar.....öncelikle uygulanmakta olan mevcut sistem süratle terk edilmeli, bunun yerine küçük sınıflarda, öğrencilerin müzakere ve dava becerilerini, mütalaa verme tekniklerini geliştirmeye elverişli, tartışmalı, katılmalı, seminerliSokratik yöntem ile bunu destekleyen kurgusal duruşma....gibi bir öğrenim modeli ile rekabetçi bir ortam yaratılmalıdır.....Sınavlar yazılı ve sözlü olmalı, test usulü sınav kaldırılmalıdır.....Hukuk eğitiminin sonunda elde edilecek temel meslekler olan hakim, savcı, avukat, noter olabilmek için mutlaka (yazılı-sözlü) merkezi bir devlet sınavının konulması elzemdir.

Avukatlık Kanununda staj süresi... bir yıl olarak belirlenmiştir... bu sürenin mevcut staj eğitimi olanakları çerçevesinde yeterli

olduğunu söylemek mümkün değildir. Ayrıca, ...sonunda bir sınavın olmaması staj eğitim kalitesini daha da düşürmektedir.

(Hukuk öğrenimi ve meslek eğitimi konusunda) ...çalışmaların gerçekleşmesi ve başarıya ulaşması için TBB. ve barolarla, Adalet Bakanlığı ve üniversitelerin işbirliği ve karşılıklı dayanışma anlayışı içinde hareket etmesinde yarar vardır. (7)

Prof. Dr. Erzan Erzurumluoğlu:

.....5 ülkenin temsilcilerini dinledik, hepsi de gelişmiş ülkelerdi. Onların hepsinde sınav olduğunu gördüm. Örneğin Almanya gibi sistemin öğrencinin %75'ni elediği bir ülkede Adliye Bakanlığı'nın avukat, savcı, hâkim ayırımı yapmaksızın, merkezi bir sınav yaptığını söylediler. (8)

Prof. Dr. Sait Güran:

.....YÖK'deki (eski) bir çalışmadan bahsetmek istiyorum. “Hukuk Fakültesi 2.sınıf sonuna bir sınav koyalım” Bütün hukuk fakültelerini kapsayan....sorular merkezden gelecek. Amaç, 2.sınıftaki bu sınavda muvaffak olamayan hukuk fakültesi öğrencilerini ön lisans vererek hayata göndermekti. Bu reddedildi. İkinci sınav (ise) 4.sınıf sonunda hukuk fakültesi bitirme şeklinde getirilecekti. Gene merkezi bir sınav ve bütün öğrenciler, hangi fakülteden çıkarsa çıksın buna girecekti ve bu da reddedildi. Temel gerekçe şuydu: “öğrencileri, öğretimi diğerlerine göre daha yeterli olmayan fakültelere sokuyorsunuz, çocuğa yeterli olmayan bilgileri veriyorsunuz, sonra yeterli olan fakültenin sınav düzeyine göre sınav yapıyorsunuz,

bu çocuk bunu geçemez, bunları cezalandırıyorsunuz” denildi. aynı noktayı avukatlık sınavı için getiriyorum.....O zaman (şöyle) bir yere geliyoruz, bu temel asgari bilgiyi yapan bir sınav olur.Ama bu avukatlık mesleğine giriş sınavı olmaz. ...Avukatlık mesleğine giriş sınavı yapıyorsak, o zaman... farklı hukuk fakültelerinden gelen mezunlarımızı, belli bir düzeye çıkaracak bir staj...yapalım,.... ondan sonra da mesleki yöne ağırlıklı olan bir avukatlık sınavı yapalım. (9)

Yargıç Fatma Çamlıbel:

Hukuk ve adalet alanında görev üslenen yargıç, savcı, avukat, noter ve diğer adli personele, hukuk fakültelerinde...verilen teorik, akademik eğitim ve öğrenim yanında, meslek öncesi ve meslek içi eğitimde uzmanlık programları....yoluyla yeni bilgilerin kazandırılması, meslek mensuplarını daha verimli ve üretken kılacaktır....adli ve idari hakim ve savcı adaylarının meslek öncesi eğitimlerini...ve sınavlarını yapmak üzere Adalet Akademisi Tasarısı TBMM.'de sıraya girmek üzeredir. (GK.nın notu: daha sonra akademi kuruldu ve halen çalışmaktadır) “Yargıç ve savcı adayları eğitim merkezi” 1987 yılında faaliyete geçmiştir. Eğitim 2 yıl için düzenlenmiştir. 6 ayı eğitim merkezinde, 18 ayı ise adliye eğitiminde geçmektedir.....18 aylık (adliye).. dilimine ne yazık ki Eğitim Merkezi kadar çok iyi sevk ve idare edilememesinden dolayı, öğretimin de Eğitim Merkezi kadar iyi olmadığı,....bilinmesi gereken bir gerçektir. (10)

Yargıç Mehmet Uygun – Eski

DİPNOT

(6) TBB. tarafından 9-10-11.ocak.2003 tarihinde düzenlenen “Hukuk Öğrenimi Ve Hukukçunun Eğitimi” konulu uluslararası toplantıda, o tarihte Ankara Baro Başkanı olan Av. Semih Güner tarafından sunulan bildirinin özeti.

(7) TBB. eski başkanı Av.V.AhsenCoşar'ın, Yeni Türkiye Dergisi'nin mayıs-haziran/2013 tarihli “Yargı Reformu Özel Sayısı” da, “Hukuk Eğitimi” başlığı ile yayınlanan makalesinden alınan özet. (say.546-552)

(8) TBB. tarafından 9-10-11.ocak.2003 tarihinde düzenlenen “Hukuk Öğrenimi Ve Hukukçunun Eğitimi” konulu uluslararası toplantıda, Ankara Barosu eski başkanlarından Prof.Dr.Erzan Erzurumluoğlu tarafından sunulan bildiriden bir özet.

(9) TBB. tarafından 9-10-11.ocak.2003 tarihinde düzenlenen “Hukuk Öğrenimi Ve Hukukçunun Eğitimi” konulu uluslararası toplantıda, eski YÖK. üyesi olan Prof. Dr. Sait Güran tarafından sunulan bildirinin özeti.

(10) TBB. tarafından 9-10-11.ocak.2003 tarihinde düzenlenen “Hukuk Öğrenimi Ve Hukukçunun Eğitimi” konulu uluslararası toplantıda, o tarihte “Adalet Bakanlığı Hakim Ve Savcı Adayları Eğitim Merkezi” başkanı olan hakim Fatma Çamlıbel tarafından sunulan bildiriden alınan özet.

Yargıtay Başkanı.

Hukuk eğitimi maalesef yetersizdir. Bu günkü gidiş, yarın adalet işlerini ehil olmayan ellere bırakacaktır. Yetkin olmayan hukukçuların çokluğu, yakın geleceğin gündemini çarpıklıkları ile zorlayacaktır. (11)

Prof. Dr. Muharrem Kılıç:

Hukuk eğitimi ve kalite hiç de iç açıcı durumda değil. Hukuk öğretimi maalesef patinaj yapıyor. Eğitimde bazı boyutlar ıskalanıyor. Dört yılda hukukçu yetişmez. Zaten yetişmiyor. 24 yaşında kürsü hakimliği yapılıyor...ve çok hayati kararlar veriyor....Hukukta lisansüstü eğitim şart...tıp eğitimindeki gibi. (12)

Prof. Dr. Aysel Çevikel:

Hukuk ve yargı reformu Türk hukuk ve siyasi yaşamının bir numaralı konularından birini oluşturmaktadır. Problemin ilk basamağı olan, nitelikli ..(hukukçu) yetiştirme yönü ise,..... sorumuz; nitelikli hukukçular yetiştiriyor muyuz?....

.....Hukuk eğitiminin kalitesi üzerinde konuşurken, ...öğretim üyesiz ve donanımsız yeni hukuk fakültelerinin açılmaya devam etmesinin ne kadar kaygılandırıcı bir olgu olduğunu belirtmeye gerek görmüyorum. Bu şartlarda yeni hukuk fakülteleri açmak ülkeye hizmet değil, hukuka ihanettir. Hukukçuluk ciddi bir iştir. Siyaset aracı olarak kullanılmamalıdır.

....Gelişmiş batı ülkelerinde hukuk eğitimi çok ciddiye alındığı için öğrenciler hukuk fakültesine kabul edilmeden önce ve lise öğreniminden sonra bir kolej (fakülte-yüksek okul) eğitiminden geçerler. ...Çünkü, verilecek hukuk öğrenimi ne kadar nitelikli olursa olsun sonuç öğrencinin alma kapasitesi ile ilgilidir.

Son yıllarda öğretim üyesi kalitesinin eskiye oranla daha zayıf olduğu iddia edilmektedir. Bu bir ölçüde doğru

olabilir. Ülkemizde iki büyük Hukuk Fakültesinin var olduğu yıllarda yetişmiş öğretim üyelerinin bir kısmı (GK.nın notu:şimdi çoğunluğu) daha sonra açılan hukuk fakültelerine dağılmışlardır. Özel teşebbüsün hızla gelişimi, öğretim üyelerini ısrarla aranan nitelikli eleman olarak üniversite dışında çalışmaya yönlendirmiştir. Öğretim üyelerinin çok sınırlı ekonomik olanakları onları ya üniversiteden ayrılmaya, ya da yarı zamanlı olarak çalışarak üniversite ile daha az ilgilenmeleri sonucunu doğurmuştur. Ayrıca, ...YÖK Kanununun kurduğu sistem(sonucu)öğretim üyeleri bir çok konuda yetkili ve sorumlu hissetmemekte, kendilerini, yalnız görevli olduğu dersleri veren, sınavları yapan hocalar olarak görmektedir. Bu yasal değişiklik..... öğretim üyelerinin fakültelerden uzaklaşmalarının diğer önemli bir nedeni olmuştur.

...Hukuk eğitimi süresine bir hazırlık sınavının ilâvesi, fakülteye giren öğrencilere sağlam bir alt yapı kazandıracaktır. Hukuk eğitimi, sosyoloji, felsefe, psikoloji, mantık, matematik, iktisat okumadan yapılamayacağına göre, bu hazırlık sınavında temel dersler, Türkçe konuşma, tartışma ve yazma ve yoğun yabancı dil ve diğer dersler okutulabilir. Bir yıllık hazırlık eğitiminin hukuk eğitiminde....daha kaliteli bilgili donanımlı hukukçuların yetişmesinde etkili olacağını düşünüyorum. (13)

Yargıç Çetin Aşcıoğlu:

Ülkemizde yargılama bir sanat olmaktan çıkmış ve yargıçlık sıradan bir meslek memurluğu durumuna gelmiştir.; avukatlık, müvekkilinin haklarını;olgu ve hukuk sorunlarını özenle ortaya koyup savunan çağdaş kimliğe kavuşmamış ve olanı da yitirmiş, iş takipçiliği yapan kişi kimliğine bürünmüştür.....Örnekleri giderek azalan ideal yargıç ve avukat

DİPNOT

(11) Eski Yargıtay Başkanlarından Yüksek Hakim Mehmet Uygun'un, Sabah Gazetesinde Yavuz Donat Köşesinde 02.05.2014 tarihinde çıkan söyleşisinden alınan özet.

(12) "Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi" öğretim üyesi Prof. Dr. Muharrem Kılıç'ın (Türk Yüksek Öğreniminde Hukuk Fakültelerine İlişkin Durum Tespit Raporu" isimli kitabı vardır) Sabah Gazetesinde 02.05.2014 Yavuz Donat köşesinde yayınlanan söyleşisinden.

(13) İ.Ü.H.F. eski dekanı, YÖK. eski üyesi olan Prof Dr. Aysel Çevikel'in.Yeni Türkiye Dergisi'nin temmuz-ağustos/1996 tarihli "Yargı Reformu Özel Sayısı" nda yayınlanan "Hukuk Eğitimi" başlıklı makalesinden alınan özet.

tipi veya birkaç doyurucu yargı kararı ayırık tutulursa, Türk Yargısı, yargıcı ve avukatı ile bilimsellikten uzak, el yordamıyla çalışmakta, adil yargılanma hakkı ve hak arama özgürlüğü bir rastlantı sonucu gerçekleşebilmektedir.(14)

Prof. Dr. İl Han Özay :
(Hukuk Fakültelerinde)... yapılan hukuk öğrenimi ders takririne dayanmaktadır. Öğrenci sayısının fazla olması, pratik çalışmalarda öğrenciler ile diyalog kurulmasına engel teşkil etmektedir. Hukuk öğrencisi....kendi düşüncesini hür biçimde açıklayamayan, açıklama yeteneği olsa dahi bu imkândan mahrum bulunan bir kişi durumundadır. Bu sebeple muhakeme gücü gelişmiş, konuya egemen olabilecek beceriye sahip hukukçular yetişememektedir.(15)

Prof. Dr. Duygun Yarsuvat :
Hukuk fakültelerindeki eğitim 6 yıla çıkarılmalıdır. Eğitimin ilk 4 yılı temel eğitim olarak ... düzenlenmelidir. Bu 4 yıllık 1.dönem sonunda başarılı olan kişilere hukuk fakültesi diploması almaya hak kazandıkları kabul edilmelidir. .."kanun yapma tekniği", "genel işletme", "insan davranışları" gibi yan derslerin programda yer alması öngörülmelidir. Son 2 yıllık dönem ise...yargıç, savcı, avukat ve noterlik mesleğine yönelmek isteyenlere hasredilmelidir..... Bu iki yıllık eğitim, Üniversiteler, Barolar ve Adalet Bakanlığı'nın müştereken yapacağı çalışmalarla gerçekleşmelidir. Bu dönem tamamen uygulamaya yönelik, hukuk öğrencisinin tartışmaya açık olarak katıldığı olay metodunun uygulandığı bir eğitim sisteminden oluşmalıdır.(16)

Prof. Dr. ErnstHirsch :
"Türklerin eğitimde iki büyük kusuru var: birincisi üniversiteyi yüksek lise, ikincisi öğrenmeyi ezberlemek sanıyorlar. Araştırma zihniyetleri çok zayıf."(17)

Prof.Dr. Mahmut Koca:
"...Hukuk eğitimi ve hukukçunun kalitesi konusunda bugün bulunduğumuz duruma gelmemizde bütün siyasi kırılmaların rolü oldukça fazladır. Eğer bugün yüksek mahkemeler dahil, verilen kararların gerekçesi kanun metnlerinin tekrar edilmesinden ibaret kalıyor; doyurucu, tarafları tatmin edici, hukukun gelişmesine götüren vasıfları taşımıyorsa, bunda geçmiş yılların hakimini kişiliğini, özgüvenini silikleştiren siyasal tercihlerin önemli rolü vardır.

.....ticari kaygılar politik mülahazalarla da birleşince, Türkiye'de öğretim kadrosu yetersiz bir çok hukuk fakültesinin açılması sonucu doğmuştur.....hukuk fakültesi sayısının 80'ne yaklaştığı göz önüne alındığında.....belli sayıda öğretim üyesini kadrosunda bulundurmayan fakültelerin öğrenci almasına izin verilmemelidir.hukuk fakültelerinde uygulanan eğitimin istenen sonuçları verebilmesi, lise eğitiminin kalitesine bağlıdır..... test sınavında başarılı olan öğrenci hukuk fakültesine kaydını yaptırmaktadır....alt yapısı ve ders çalışma sistemi tamamen test çözme mantığı üzerine kurulu bulunan, belli bir konuyu araştırarak öğrenme becerisi gelişmemiş öğrencilere, üniversitede farklı bir modelin empoze edilmesi mümkün değildir.... (test usulünde)...

geliştiremediği muhakeme yeteneğini kullanması kendisinden istenmekte....hukuki bir sorunu çözmesi beklenmektedir.....bu yüzden hazırlık sınıfının konulması ve lisede hazırlayamadığımız öğrencinin eksikliklerinin giderilmesi gerekir. Ancak,... (sadece yabancı dil değil) örneğin mantık, sosyoloji, psikoloji, edebiyat, hitabet ve hukuk tarihi gibi hazırlayıcı derslerin okutulması faydalı olacaktır..... hukuk fakültesini bitirenlerin hukuk mesleğini (hakim, savcı, avukat, vb.) icra etme yetkisi kazanabilmesi için...mezuniyet sonrası bir "devlet sınavı" konmalıdır..... sınavı kazananlar Türkiye Adalet Akademisi tarafından en az 4 yıl sürecek bir staja tabi tutulmalıdır. Bu stajın yaklaşık iki yılı Akademi'de eğitime, kalan iki yılı ise mahkemeler, savcılıklar ve avukatlar nezdinde staja ayrılmalıdır. İki yılın sonunda yapılacak sınavda başarılı olanlara yargıç, savcı veya avukat mesleğini tercih etme seçeneği sunulmalı; yargıç ve savcılığı seçenler kalan iki yılı mahkemeler, savcılıklar ve ayrıca avukatlar yanında staj yaparak geçirmelidirler. (bunlara) devletin yarısını veya tamamını karşılayacağı ücretle, mutlaka bir avukat yanında staj yapma zorunluluğu getirilmelidir.... Yargıç ve savcılar da, avukatın yanında staj yapmak suretiyle, ilerde yargılayacakları olaya ve kişilere savunma penceresinden bakmayı... öğrenmiş olacaklardır..... avukatlığı tercih edenlerin de, yine iki yıl süreyle mahkemeler, savcılıklar ve avukatlar nezdinde staj yapma mecburiyeti olmalıdır. (bu şekilde her iki taraf birbirinin

DİPNOT

(14) "Yargı Gözü ile Hukuk Öğrenimi Sempozyumu" da Yargıtay Onursal Üyesi Çetin Aşçıoğlu'nun sunumundan alınmıştır. (Ankara, 1993. Sayfa 91-92)

(15) "Hukuk Ve Avukatlık Eğitimi, Avukatlık Mesleğinin Temeli Olarak Hukuk Öğreniminin Sorunları" Konulu sempozyumunda, Prof.Dr. İl Han Özay tarafından sunulan bildirimden alınan özet. (Antalya 1995-İstanbul 1996)

(16) Prof.Dr. Duygun Yarsuvat'ın, "Yeni Türkiye, 07-08/1996, Yargı Reformu Özel Sayısı" dergisinde yayınlanan "Hukuk Reformu Çalışmaları Arasında Hukuk Eğitiminin Değerlendirilmesi" başlıklı makalesinden alınan özet. (Sayfa 908-918)

(17) Prof.Dr.ErnstHirsch'in 1939 ilk maarif şurasında yaptığı konuşmadan bir alıntı.

penceresinden bakarak dünyasını öğrenecektir) (18)

E - ADALET BAKANLIĞI'NIN YARGI REFORMU STRATEJİSİ TASLAĞI

Ülkemiz, Avrupa Birliği Helsinki Zirvesinde Birliğe üye adayı olarak kabul edilmiş, 17.12.2004 tarihinde Brüksel'de katılım müzakerelerine başlanması kararı üzerine, 03.05.2005 tarihinde fiilen katılım müzakereleri başlamıştır. Tespit edilen 35 fasıldan 23. Fasıllar "yargı ve temel haklar" başlığını taşımaktadır. Avrupa Birliği yetkilileri tarafından 23. fasıl kapsamında, Türkiye'nin yargının tarafsızlığı, bağımsızlığı ve etkinliğinin güçlendirilmesine yönelik bir "Yargı Reformu Stratejisini" komisyona sunması gerektiği bildirilmiştir. Bu nedenle hazırlanan "Yargı Reformu Stratejisi Ve Eylem Planı" 2009 yılında Bakanlar Kurulunda görüşülerek AB. Organlarına sunulmuştur. O tarihten sonra, ülkemizde değişen şartlara bağlı olarak, güncellenme çalışmaları kapsamında Adalet Bakanlığı bünyesinde bir komisyon kurulmuş, Stratejik Geliştirme Başkanlığı ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü koordinasyonluğunda, Çeşme'de uluslararası katılımlı ve tüm yargı kurumlarının temsilcilerinin bulunduğu bir çalıştay düzenlenmiştir. Ayrıca, Ankara'da "Uluslararası Yargı Reform Sempozyumu" yapılmıştır. Bu çalışmalarda dile getirilen görüşler de nazara alınarak bir taslak hazırlanmıştır. 11 amaç ve 103 hedefin bulunduğu bu taslağın, bizim yazımızın konusunu ilgilendirenlerini özetle şöyle açıklayabiliriz; (19)

- *Hukuk eğitimi ve toplumun bilinç düzeyinin artırılması için hukuk kliniği, uygulamalarının hayata geçirilmesi,
- *Yargılamaların hızlandırılması için adli zaman yönetimi sisteminin oluşturulması,
- *Yargının kalitesi, etkinliği ve verimliliğinin artırılması,
- *Hukuk eğitimi ile meslek öncesi ve meslek içi eğitimin geliştirilmesi,
- *Avukatlık mesleğinde ihtisaslaşmanın

- desteklenmesi,
- *Noterlik sisteminin yeniden yapılandırılması,
- *Adalet meslek liseleri ve yüksek okullarının kapasitelerinin geliştirilmesi, verilen eğitimin uygulama ile bağının güçlendirilmesi,
- *Türkiye Adalet Akademisi'nin kapasitesinin artırılması, yargıda uzmanlık eğitimi verebilmek için mevzuat değişikliği yapılması,
- *Yargı mensuplarının yabancı dil ve mesleki yetkinliklerinin artırılması, yurtiçi ve yurtdışında lisansüstü eğitim olanaklarının artırılması,
- *Yurtdışında mesleki staj ve değişim programlarının geliştirilmesi,
- *Koruyucu hukuk uygulamalarının geliştirilmesi kapsamında, temel hukuk bilgilerinin ilköğretim çağından itibaren öğretilmesinin sağlanması,

Türkiye olarak, AB'ne o tarihlerde verilen raporda yapılacağı vaat edilen bu "amaç" ve "hedef"lerin hiçbirinin o tarihlerde dahi tam olarak gündeme alınmadığını belirtmek isterim.

Usul yasalarının değiştirilmesi, istinaf mahkemelerinin kurulması, 2010 tarihli anayasa değişikliğinde, yargıya ilişkin birçok değişiklikler getirilmesi, bu yazının konusu dışındadır.

15 Temmuz hain darbe girişiminden sonra ise, yapılan büyük tasfiyenin sonucu olarak, büyük yargıç eksiği ortaya çıkmış, genç-tecrübesiz yargıç ve savcılarının önemli merkezlerle gelmesi ile "yargı kalitesi" daha da bozulmuştur. Son anayasa değişikliği ile yargı bağımsızlığı ağır yara almıştır. Bu konular ayrı ve kapsamlı bir yazının, hatta kitabın konusu olabilir. Ancak, kalite konusunda genel durumu kısaca özetlersek; Genel eğitim kalitesinin düşmesinin sonuçları giderek ortaya çıkmaya başlayınca YÖK. 2015 yılında en fazla önemli bulduğu Hukuk ve Tıp Fakültelerine giriş için sabit bir baraj puanı belirlemiş, kontenjanlar dolmasa bile bu puanın altında öğrenci kaydını yasaklamıştır. Daha sonra Mühendislik

DİPNOT

(18) Prof.Dr. Mahmmut Koca'nın 14.09.2015 tarihli makalesi. (İst.ŞehirÜni. Hukuk Fakültesi)

(19) Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, "Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Stratejisi Taslağı" (Eylül/2012)

ve Mimarlık Fakülteleri de buna eklenmiştir. Bu düzenlemeden amaç, belli bir puanın altında kalan yetersiz öğrenciyi bu fakültelere almamaktır. Bu uygulama, Hukuk Fakültelerinde öğrenci kalitesi sorununu tamamen çözmeseyse bile, sınırlı bir fayda sağladığı söylenebilir.

“Yargıda reform” veya “yargı paketi” adı altında sık sık yapılan düzenlemeler ise, siyasi konjonktüre göre gerçekleştirilen yapılandırmalara ilişkin olup, hukuk eğitimi ve yargı kalitesi ile hiçbir ilgisi yoktur. Bazen “Torba kanun” içine dahi konabilen böyle yargı paketleri, sistemi daha da bozmakta, anayasal düzenimizdeki “kuvvetler ayrılığı” temel ilkesini dahi zedelemektedir. Yargı, her taraftan (başta yürütme ve yasama olmak üzere, muhalefetten, kamuoyundan, çıkar çevrelerinden, basından gelen ve müdahale boyutuna varan) baskılar ile bunalmış durumdadır. Kendine güvenini yitirmiştir. Zaman zaman “bağımsız”, “tarafsız” olması gerektiğini unutup, günün rüzgârına göre kararlar vermeğe başlamıştır. Yargıyı baskı altına alanlar, tuttukları takıma göre bu kararları aşırı övmekte veya aşağılamaktadırlar. Ayrıca herkes (köşe yazarları, sosyal medya), görülmekte olan davanın konusu olan olayı hukuki yönden de irdeleyerek, kendini yargıç yerine koyup, hükme bağlamaktadır. Kısaca hukuk dünyamızda kargaşa, kavram karışıklığı, ilkesizlik, hukuksuzluk egemen olmuştur ve bu durum toplumu çok rahatsız etmektedir.

F – HUKUK ÖĞRENİMİ VE MESLEK EĞİTİMİ KONUSUNDA DÜŞÜNCE VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİM

Yukarıda belirttiğim gibi hayatımın 55 yılını adliye içinde geçirdim. Bir uygulama insanı olarak inanıyorum ki, devletin (bürokrasi de dahil) iyi çalışıp çalışmadığını, nerede ve niçin aksadığını bilecek durumda olan mesleklerden biri

de, serbest çalışan avukatlardır. Hele hele, takip ettiği her davada ayrı bir uygulama çeşidi gören, bunu teorik bilgi ile bağdaştırmaya çalışan, devletin güçlü kolları ile bitmez tükenmez savaş veren, bunları yaparken de hızlı yaşanan avukatlar. Bunlardan biri de benim. Bu bağlamda, hukuk öğrenimi ve meslek eğitimi konusunda düşüncelerimi yazarken, mesleki ömrüm boyunca yargıda gördüğüm yetenek ve eğitim eksikliklerinin, boşu boşuna geciken adaletin, hatta yanlış adaletin elbette etkisinde kaldım. Amma, duygu yoğunluğu yaşanmadan nasıl (lirik) şiir yazılamıyor ise, ülkemizde önemli hak kayıpları, devletin tıkanıdığı, kısaca canların iyice yandığı görülmeyen, yargıdaki sorunlar öne çıkamıyor, çözüme ulaşılamıyor. 2018 yılında da geline nokta böyle olduğu için çözüm arayışları başlamış olmalı.

Yukarıdaki bölümlerde, gelişmiş yabancı ülkelerde hukuk öğreniminin ve meslek eğitiminin ne kadar ciddiye alındığını, kalite konusunda hiç ödün verilmediğini, yargıç, savcı ve avukat olabilmenin ne kadar zor olduğunu gördük.

Diğer taraftan, öğretim üyeleri ve baroların, bu konuda düzenlenen toplantılara sundukları bildirilerde veya yargı reformu için yazdıkları yazılarda, hukuk öğreniminin ve meslek eğitiminin yetersiz olduğu, yargı kalitesinin düşük olduğu yönünde tam bir görüş birliği var. Yani, hastalığın teşhisinde mutabakat var, ama tedavisinde çoğunlukla mutabakat yok, görüş ayrılıkları hala devam ediyor. Demokrasilerde bu da doğal. Doğal olmayan, tedavi (çözüm) noktasında, düşündürücü boyutta bir “eylemsizlik” durumunun devam ediyor olması.

Batılılar Türk insanı için, bizi inciten bir tespit yapıyorlar; “Türkler çok konuşur, çok tartışır ama işi sonuçlandıramazlar.” Gerçekten, bireysel olarak değerli hukuk

hocalarımız var, iyi yetişmiş uzman kadrolarımız var, bunların önemli kısmı siyasi partiler içinde (mecliste) yer alıyor, ama hukuk öğreniminin ve yargının kalitesini arttıracak değişiklikleri halâ pratiğe geçiremiyoruz.

Pratiğe geçiremeyince, maalesef şöyle bir “memleket manzarası” ortaya çıkıyor;

Analitik düşünce ve pratik çözüm yeteneği gelişmemiş, takdir yetkisini kullanırken hızla değişen şartlara uyum konusunda zorluk yaşayan, dar kalıplar ve ölçüler içinde kalmış, hukuk üretemeyen yargıçlar. Yasa ve yönetmelik takip etmeyen, görevini ekrandaki kalıp programa bağlamış, inisiyatif kullanamayan, mevzuat değiştiğinden habersiz, meslek içi eğitim görmemiş, dar ve katı görüşlü noterler.(bürokrasi de öyle) Dava dilekçesinde neyi ve neden istediğini iyi anlatamayan, temel bilgileri yetersiz, hukuki çözümlere ulaşamayan, hukuk üretemeyen avukatlar. Çok şükür ki, hepsi böyle değil ama böyle olanların sayıları hızla çoğalıyor, yargının yükü gittikçe artıyor, davalar uzuyor, kararlar kalitesiz oluyor, aranan adalet ise tesadüflere kalıyor. Yukarıda belirttiğim gibi, YÖK tarafından düzenlenen “Türkiye’deki hukuk öğreniminin sorunları” konulu aralık/2009 tarihli iki gün süren çalışmaya, Bursa Barosu’nu temsilen görevli olarak katılmış, bir de bildiri sunmuştum.

Bildirideki önerilerim, bir uygulama insanı olarak sadece yön belirlemeye ilişkin genel düşüncelerdir. Teknik ayrıntıya girilmemiştir. Zaten teknik ayrıntı beni aşar.

Kürsüde bildiriye sunuş konuşmam bittikten sonra, Adalet Bakanlığı temsilcileri ile Türkiye Adalet Akademisini temsil eden öğretim üyeleri, sunduğum bildirideki önerilerime ilgi duyduklarını, bunları geliştirip hayata geçirmeye çaba sarf edeceklerini söyleyip,

benden bildirinin bir örneğini istediler. Elektronik posta ile kendilerine gönderdim. Birkaç telefonlaştık. Umutlandım. Ancak, arkadan ülke gündemine (anayasa değişikliği tartışmaları gibi) başka konular girdi. Ankara'nın siyasi dehlizlerinde unutuldu gitti. Tıpkı diğerleri gibi. Bu yazımın konusu ile örtüştüğü için, bildirinin ana hatlarını, (yazı formatına uydurmak amacı ile bazı düzeltmeler yaparak) paylaşmak istiyorum.

YÖK'ÜN ARALIK/2009 TARİHİNDE DÜZENLEDİĞİ ÇALIŞTAYA SUNDUĞUM BİLDİRİ (20)

YÖK Başkanlığı'nın, çalıştayın konusunu belirleyen yazısı okunduğunda, istenenin, "halen mevcut olan düzenin daha iyi duruma getirilmesi için hangi değişikliklerin yapılması gerektiği" ile sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Oysa Hukuk Fakültelerinin müfredatı ile fakülteyi bitirdikten sonraki mesleki uygulama eğitiminin birlikte değerlendirilmesi ve uygulanan sistemin kökten değiştirilmesi gerektiği açıktır. Bu görüşümüzü teknik ayrıntıya girmeden kısaca açarsak;

A – HUKUK FAKÜLTELERİNE GİRİŞ:

Bilindiği gibi adaylar halen merkezi sistemdeki sınava "Türkçe-Matematik" eşit ağırlıklı olarak alınmaktadır. "Matematik" aranması son derece isabetli. Çünkü matematiksel düşünüş (muhakeme) olmadan hayatın ham olaylarını hukuk normlarına oturtup bir çözüme kavuşturmak olanağı yok. "Türkçe" aranması da isabetli. Çünkü Türk Dili ve Gramerini iyi bilmeden, hukuk metinlerini doğru yorumlamak ve yazmak olanağı yok. Bunun için hukuk fakültelerine girişte "Türkçe-Matematik" tercihi doğru. Ancak, "sosyoloji, mantık, felsefe ve psikoloji" gibi temel bilgiler fakülte programında yer almalıdır. (Yargıtay Başkanı Sn. İsmail Rüştü Cirit'in YÖK'den resmen istediği de bu yöndedir)

B – HUKUK ÖĞRENİM VE EĞİTİMİNDE SORUNLAR:

1) Fakülte İle Adliye Arasındaki Boşluk:
a) Avukatlar İçin:

Avukatlık stajına başladığımızdan beri hepimizin gördüğü en büyük eksiklik hukuk fakültesi ile adliye arasındaki korkunç kopukluktur. Fakültede iyi bir hukuk öğrenimi alınsa bile, adliyedeki uygulama karşısında hep moral bozucu bir boşluğa düşülmektedir. Baroların yürüttüğü ve yönettiği staj okulları (staj eğitim merkezleri) bu boşluğu doldurmaktan uzaktır. Bunun çok değişik nedenleri var. Örnek vermek için birkaçını sayarsak;
-Stajda verilen uygulama dersleri, bilimsel bir metoda dayanmamaktadır.

-Staj okulunda ders veren avukat veya yargıçlar, ders verme tekniğini almamış amatörlerdir. TBB veya özel kuruluşların organize ettiği programların uzman konuşmacıları ve akademisyenler ise, bir yıllık stajda eğitim süresi ve yoğunluğu yönünden yetersiz kalmaktadır.

-Staj eğitiminin gerektirdiği disiplin ve yaptırım fiilen uygulanmamaktadır.

-Hukuk fakültelerinde görülen eğitimdeki kalite düşüklüğü, stajyerde görülen "hukuk nosyonunun" düşüklüğü, staj eğitimi ile giderilememektedir. Staj eğitimi sonunda; iyi dilekçe yazma becerisi kazanılamıyor. (Gerek dil bilgisi ve gramer, gerekse etkin anlatım yönünden) olay hukuki kalıbına oturtulamıyor ve sorun doğru çözüme götürülemiyor.

-Stajın sonunda başarı sınavı yok

-Sonuçta, hukuk ve uygulama temel bilgisi yetersiz olan avukatlar ortaya çıkmaktadır.

b) Yargıç Ve Savcılar İçin:

Avukatlar için olan boşluk, yargıç ve savcılar için dahi vardır. Bugün (giriş sınavı ve Türkiye Adalet Akademisi sayesinde) eskiye göre ve göreceli olarak daha iyi bir durumdan söz edilebilir. Ancak, aşağıdaki bölümlerde açıklanacağı gibi, yargıç ve savcılar bir "kurumsal uzmanlaşma" ayırımı içinde olmadıkları için, uygulamada görülen bilgi yetersizliği çok büyük sakıncalar

DİPNOT

(20) Av. Gündüz Kutucu'nun, YÖK. tarafından düzenlenen "Türkiye'de Hukuk Öğreniminin Sorunları" konulu çalıştayda sunduğu bildiri. (Erzurum Atatürk Üniversitesi, aralık/2009)

doğurmaktadır. Hem davalar gereğinden fazla uzamakta, hem de çıkan kararların isabeti ve kalitesi düşmektedir. Bu durum kamuoyunda giderek artan şikâyetlere neden olmaktadır.

2) Müfredat Programındaki Sorunlar:

-Tüm hukuk fakültelerinin (tüm üniversitelerin genelinde olduğu gibi) öğretim kalitesi düşmüştür ve düşmeye devam etmektedir. Temel hukuk bilgilerinden yoksun stajyerler ile karşılaşırız. Genel olarak üniversitelerin ve fakültelerin yönetim biçimi ve öğretim disiplini ciddi şekilde gözden geçirilmelidir.

-Sınavlarda halen uygulanmakta olan test usulü derhal kaldırılmalı, sınavlar klâsik usulde yazılı ve sözlü olarak yapılmalıdır. Yazılı sınavda sorular, problem çözme (muhakeme) şeklinde ve tüm konuları kapsayacak yatay genişlikte olmalıdır. Sözlü sınavda ise Türkçeyi kullanım, ifade yeteneği, konuya derinlemesine hâkimiyet ve analitik düşünme, eleştirel yorum yeteneği aranmalıdır.

-Tüm hukuk fakültelerinde mezuniyet için, aynı soruları kapsayan merkezi sistemde bir devlet imtihanı konmalıdır. (Almanya'daki gibi)

-Bir fakültenin müfredatı diğerine uymamaktadır. Ayrıca, öğretim kadrolarının yetersiz olduğunu görüyoruz. Bu durumun öğretim kalitesini düşürdüğü görüşü yaygındır. Bu önemli konuların araştırılıp çözümlerinin tartışılması gerekir. (Prof. Dr. Aysel Çelikel'in yukarıda yer alan yazısında bu konu işlenmiştir.

-Roma Hukuku bazı hukuk fakültelerinde okutulurken, bazılarında okutulmamaktadır veya "seçimlik ders" durumuna düşmüştür. Oysa Roma Hukuku bu günkü hukuku daha iyi anlamak için mutlaka okutulması gereken önemli bir temel derstir. Roma Hukuku'nu

1.sınıftaki zorunlu dersler arasına almak ve ona mutlaka yeterli saat ayırmak şarttır.

-İmar Hukuku gibi bazı alanlar uygulamada önemli bir yere gelmiştir. Bunları hiç olmaz ise "seçimlik" dersler arasına almakta fayda vardır. Hukuk Fakültesinin 5 yıla çıkarılması halinde zorunlu dersler arasına mutlaka alınmalıdır.

C - HUKUK ÖĞRENİMİNDE TEMEL DEĞİŞİKLİKLER YAPILMALI VE DOKTORLARIN TIP FAKÜLTESİNİ BİTİRDİKTEN SONRAKİ UZMANLIK EĞİTİMİ SİSTEMİ AVUKAT, YARGIÇ VE SAVCILARA ADAPTE EDİLMELİDİR.

1) Uzman Doktor Olmanın Şartları: Bilindiği gibi, 6 yıllık tıp fakültesini bitirdikten sonra ancak "pratisyen doktor" unvanı alınabilmektedir. Fakat bu unvan uygulamada çok fazla iş görmemektedir. Hastaya gerekli olan tıp müdahalesini yapmak için "uzman doktor" olmak gerekiyor. (Son olarak aile hekimliği uygulaması gelmiş ise de bu başka niteliktedir)

"Uzman doktor" olmak için ise, "merkezi sistemde" olan "TUS" imtihanına girip, bu imtihanı kazandıktan sonra, bu imtihanın sonucuna göre belli bir uzmanlık dalında bir uygulama hastanesinde veya tıp fakültesi hastanesinde, branşa göre değişen dört yıl veya daha uzun süreli uygulamalı uzmanlık eğitimi alması, ayrıca (bir tezini imtihan kuruluna kabul ettirerek) bu uzmanlık eğitimi başarı ile sonuçlandırması sonucu "uzmanlık diploması" alması gerekir.

Merkezi sistemde yapılan "TUS" imtihanında başarı oranının yüzde beşin üzerine çıkmadığını duyuyoruz.

2) Uzman Doktor Gibi, Uzman Avukat ve Uzman Yargıç, Uzman Savcı Statüsü Olmalıdır.

Hukuk Öğreniminde Uzmanlaşma

kabul edilirse, Uzmanlaşma Sayesinde, Avukat, Yargıç Ve Savcıların kendi uzmanlık dalında Bilgi Düzeyi Yükselir. Bu ise, davaların Daha Kaliteli, Doğru ve Hızlı sonuçlanmasını sağlar.

Bu önerimizi biraz açar isek;
a) "Hukuk Uzmanlık Ve Uygulama Akademisi" kurulmalıdır.

Konuya İlişkin Genel Düşüncelerimizi Şöyle Özetleyebiliriz;

-Avukat, Yargıç ve Savcıların statülerini ve mesleki eğitimlerini düzenleyen mevzuatı, ayrıca eğitim sistemine ilişkin mevzuatı kökten değiştirmek gerekiyor.

-Hukuk fakülteleri 1+4=5 yıl olmalıdır. Okutulan derslerden geçmek, her fakültenin kendisinin (ilgili öğretim üyesinin) klâsik usulde yazılı ve sözlü sınavı ile olmalıdır.

-Ancak, tüm ders sınavlarını veren öğrencilerin, fakülteden mezun olmaları için, tüm hukuk fakültelerinin tabi olacakları tek merkezi sistemde yazılı ve sözlü iki kademeli devlet sınavı konmalıdır. (Almanya'daki gibi)

-Bu devlet sınavını örneğin 3 kez veremeyenler (Almanya'da iki kez), hukuk fakültesini bitirmemiş sayılmalı ve ilişkisi kesilmelidir. Ancak, bu durumdaki öğrencilere bazı haklar verilebilir. Örneğin, başka sosyal bilimler okutan okullara yatay geçiş veya fark sınav hakkı tanıyarak o okulun mezunu sayılabilir. Örneğin Adalet Meslek Okulundaki bazı uygulama derslerinin fark sınavını vererek, Adalet Meslek Okulu mezunlarının haklarını elde edebilirler.

-Hukuk fakültesini, devlet sınavını vererek bitirenler, "Hukuk Uzmanlık Ve Uygulama Akademisi" giriş sınavına girebilme hakkı kazanırlar. (HUS-HukukUygulama Sınavı)

-Akademi giriş sınavını (HUS-Hukuk Uzmanlık Sınavını)) kazanamayanlar, halen mevcut uygulama sistemine göre,

“avukatlık staj eğitim merkezi”nde stajını başarı ile bitirmek kaydı ile “pratisyen avukat” olabilirler. Pratisyen avukatlar, uzman avukatlığın henüz uygulanmadığı bölgelerde (şehirlerde) “pratisyen avukatlık” yapabilirler veya uzman avukatlığın uygulandığı şehirlerde, uzman avukatın sorumluluğu altında “Yardımcı avukatlık” yapabilirler.

-Akademi giriş sınavını (HUS-Hukuk Uzmanlık Sınavını)) kazanan hukuk mezunları, kendi tercihlerine ve ayrıca sınavda aldıkları yönlendirici puana göre, Yargıç-savcılar ile avukatlar için ayrı ayrı olan uzmanlık bölümünde öğrenime başlarlar. Yargıç-savcı ile avukatlar, akademi içinde ayrı ayrı bölümlerde öğrenim alabilecekleri gibi, Yargıç-savcılar için ayrı, avukatlar için ayrı akademiler kurulabilir. Birlikte veya ayrı olmalarının artı ve eksileri var. Ayrı olması halinde, avukatlar için Türkiye’nin değişik bölgelerinde ve o bölgenin (hukuk fakültesi olan) büyük şehrinde birden çok akademiler kurulabilir.

-Akademi, ihtiyaca göre belirlenecek kontenjana bağlı sayıda öğrenci alır. Devlet bu hedefi tutturmak için gerekli mali ve eğitim olanaklarını sağlamak zorunda olmalıdır. Ayrıca, kaliteyi baştan yakalamak amacı ile sınavı kazanmış olmak için asgari puan belirlenebilir.

-Giriş sınavı, hukuk fakültesinde okutulan dersler dışında ayrıca, genel kültür ve genel yetenek konularını da içermelidir. Genel yetenek sınavında, belirlenecek asgari puanı tutturamayanlar, hukuk bilgilerinden yeterli puan alsalar bile, akademiye alınmamalıdır.

-Akademide eğitim süresi asgari iki yıl (bize göre üç yıl) olmalıdır. Akademi öğrencileri, devlet memuru sayılmamakla beraber, yargı mensuplarının tabi olduğu aylık sistemine göre devletten aylık veya burs almalı, sosyal güvenlikleri olmalı ve öğrenim süresi kıdemden sayılmalıdır.

-Akademi, bir hukuk fakültesine bağlı olarak veya daha iyisi tamamen özerk olarak çalışabilir.

-Akademi öğrenimi lisans üstü sayılmalı ve bu statünün tüm haklarını vermelidir. Hukuk Fakültesinin öğretim üyelerinden, yüksek yargı yargıçlarından ve 20 yıl fiilen çalışmış serbest avukatlar ile hukuk bilgisi genel kabul görmüş uygulama kişilerinden yararlanmalıdır.

b) Avukatlar için:

-Akademinin “Uzman avukatlık” bölümüne veya “Uzman Avukatlık Uygulama Akademisi”ne girmek isteyenler, yukarıda (a) bölümünde açıklanan kurallara göre sınava girerler. Bu sınav, Hukuk Fakültesi öğretim üyeleri ile uygulama insanlarının (Yargıç ve avukatların) birlikte hazırlayacakları sorularla yapılacak merkezi sistemdeki (belki yılda iki kez) bir HUS-hukuk uzmanlık sınavıdır. Genel yetenek ve genel kültür konularında, bu konularda uzman öğretim üyelerinden katkı ve yardım alınır.

-Hangi uzmanlık dalında öğrenim alınacağı, o dalın kontenjanına, öğrencinin tercihine, alacağı puana ve puan çeşidine göre belirlenir.

-Akademi içinde uzmanlık bölümleri kurulur. Başında bir “bölüm başkanı” olur. İdari bakımdan hukuk fakültesine bağlı veya özerk çalışır. Öğrenim, akademi öğretim üyelerinden hem akademide hem de adliye içinde uygulama eğitimi almaları ile olur. Uygulama eğitiminde dersler, konular, adliye ve avukat yanındaki staj, yönetmeliklerle belirlenir. Dersler, konular, staj ve staj yapılacak diğer kurumlar uzmanlık dalına göre değişir. Yanında uzmanlık Stajı yapılan hâkim, savcı, avukat ve kurumun, başarı veya başarısızlığa ilişkin vereceği raporlar öğrencinin başarı notunda nazara alınır. Ancak, akademi öğrencilerinin, her yılın uygulama eğitimi sonunda uzmanlık tezi hazırlamaları ve akademi öğretim üyesi (aynı zamanda hukuk fakültesi öğretim üyesi olabilir), baro ve adalet komisyonu üyelerinden oluşacak bir kurul önünde, hem yazılı hem de sözlü olarak yapılacak sınavda başarılı olmaları gerekir. İmtihan kurulu, uzmanlık dalına göre seçilir. Kurul başkanı, hukuk fakültesi öğretim üyesi olan akademi öğretim üyesinden olur.

-Akademi öğrenimi içinde, avukatlık

etiği, avukatlık kanunu uygulaması, insan ilişkileri, dilekçe düzeni, kompozisyon ve etkin- kolay anlaşılır dilekçe yazma tekniği, iş takibi, iş disiplini, hitabet, diksiyon, meslek hukuku ve muhasebesi, uzlaşma tekniği ve çözüm seçenekleri, adli psikoloji gibi dersler veya konular da olmalıdır.

-Avukat, bitirdikleri uzmanlık dalına göre örneğin; "Aile Avukatı", "Mülkiyet Hukuku Avukatı", "Ceza Hukuku Avukatı" "Ticaret Hukuku Avukatı" ve "İş Ve Sosyal Güvenlik Hukuku Avukatı" gibi unvanlar kullanır, büro tabelâlarına da bu unvanlarını yazarlar.

Uzman avukatlar, kendi uzmanlık dalı dışında dava alamazlar. Bu uygulama şehirlerin gelişmişlik durumlarına göre yıllar içinde kademeli olarak uygulanır. Pilot uygulamalar yapılır. Kazanılmış haklar saklı tutulur.

-Uzmanlık imtihanına girmeyen veya girip de kazanamayan hukuk fakültesi mezunları, avukatlık staj eğitimi giriş sınavına girebilirler. Bu sınavda başarı olup, staj eğimi sonunda staj bitirme sınavını da başarı ile verdikleri takdirde "pratisyen avukat" unvanı ile ve henüz uzmanlık uygulamasının başlamadığı şehirlerde avukatlık yapabilirler. Uzmanlık uygulamasının başladığı şehirlerde ise, uzman avukat denetiminde, "pratisyen avukat" unvanını belirtmek kaydı ile "yardımcı avukatlık" yapabilirler. Ancak, dava dilekçesi, davaya cevap dilekçesi, delil listesi gibi sonuca etkili önemli işlemleri uzman avukatın onay imzası veya ortak imzası ile verebilirler.

-Uzman ve pratisyen avukatlara ilişkin olarak yukarıdaki son iki satırbaşında yazılı olan çalışma kısıtlamaları, zamana yayılabilir ve yumuşak geçiş için intibak hükümleri getirilebilir. Kısıtlamalar yumuşatılabilir. Örneğin, belli değeri ve önemi aşmayan davaları,

icra takiplerini ve iş takiplerini almalarına olanak tanınabilir. (pratisyen doktorlar dahi doktor muayenesi ve reçete yazabiliyor. Ancak, önemli rahatsızlıklarında hastalar, pratisyeni değil uzman doktoru tercih ediyor)

-Unvan kullanımında, "uzman avukat" ve "avukat" veya "pratisyen avukat" ayırımı yapılmalıdır. Bu konuda sıkı bir meslek disiplini ve denetimi getirilmelidir. (yetki barolara verilebilir)

c) Yargıç Ve Savcılar için:

-Yukarıda (a) bendinde yazılı şartlara uydurulmak kaydı ile halen uygulanmakta olan "Türkiye Adalet Akademisi", üniversite lisansından sonra yüksek lisans sayılan, ikinci üniversite gibi olmalıdır. (Amerika Birleşik Devletlerinde Hukuk Fakülteleri, bir üniversitenin veya yüksekokulun bitirilmesinden sonra okunabilen ikinci üniversite olduğunu yukarıda Prof. Dr. AxelGehring'in bildirisinde gördük) Yukarıda açıklanan genel ilkelere göre bu akademi (tercihan özerk olarak) yeniden düzenlenmeli ve süresi en az iki yıl (tercihen üç yıl) olmalıdır.

Yukarıda avukatlar için açıklandığı gibi, "İdare Mahkemeleri", "Vergi Mahkemeleri", Ceza Mahkemeleri, "İş Ve Sosyal Güvenlik Mahkemeleri", "Ticaret Mahkemeleri", "Genel Asliye ve Sulh Hukuk Mahkemeleri" "İcra Hukuk ve İcra ceza Mahkemeleri", "Tüketici Mahkemeleri", "Aile Mahkemeleri" gibi mahkemelerin görev dağılımına göre uzmanlık bölümlerinin kurulması uygun olur. Bir Yargıç adayı, hangi bölümden mezun olmuş ise, o bölümün uzman yargıç olmalı, bu uzmanlık sıfatı Yargıç sıfatının başında kullanılmalı, kendi uzmanlık dalından başka bir uzmanlık dalı yargıçlığına kesinlikle tayin edilememelidir.

-Giriş imtihanı konuları içinde, hukuk bilgisi dışında, genel kültür ve genel yetenek soruları da olmalıdır. Okula giriş sınavı

dışında, her yılın sonunda ve ayrıca okulu bitirme (final) tezi ve sınavı olmalıdır. Sınavların tümü klâsik yöntemle hem yazılı hem de sözlüyapılmalıdır. Sınav kurulu, akademi öğretim üyesi başkanlığında iki yüksek hâkimden oluşmalıdır ve uzmanlık dalına göre seçilmelidir.

-Sınavda başarılı olamayanlar, hukuk fakültesi mezunlarının genel haklarına sahip olurlar, ancak hâkim veya savcı olamazlar.

-İdare Mahkemeleri ve Danıştay yargıçlarının da hukuk fakültesi mezunu olmaları ve yukarıdaki uzmanlık ayırımı şartlarına tabi tutulmaları sağlanmalıdır. Vergi Mahkemelerinde yargıçlardan üç üyenin en az ikisinin hukuk fakültesi mezunu olması ve yukarıda açıklanan uzmanlık ayırımı şartlarına tabi olmaları sağlanmalıdır.

D - HUKUK FAKÜLTELERİ1+4=5 YILA ÇIKARILMALI VE KURULACAK OLAN "HUKUK UZMANLIK VE UYGULAMA AKADEMİSİ" İLE KOORDİNELİ ÇALIŞMALIDIR.

ÖNERİMİN SONU

Yukarıda ana hatları ile sunduğumuz önerilerimizin hayata geçirilmesi birçok temel yasa ve yönetmelik değişiklikleri gerektiriyor. Ayrıca, birçok grubun kişisel çıkarlarını ve rahatını zorluyor.

Bir başka yönden bakarsak, Hukuk Fakültelerindeki öğretim şeklinin, uygulamadan soyutlanmış olduğunu, öğretim üyelerinin dahi (avukatlık yapanlar hariç) uygulamaya yabancı olduğunu biliyoruz. Adliyedeki uygulamaya sırtını dönmüş olan bu öğretim üyelerinin, önerilerimizde yer alan akademi'deki "uygulama öğretimine" nasıl uyum sağlayacakları, çözülmesi gereken bir sorundur. Öbür yandan, yargı organlarındaki yoğun iş trafiği içinde çalışan yargıçların zaman bulup bu eğitime ne kadar katkı

verebilecekleri konusu ise bir diğer sorundur.

Kısaca, üniversite ile yargı kurumları (adliye) arasındaki “ayrı dünyaları” koordineli olarak “uygulamalı eğitim” içine almak kolay değil.

Buna karşılık, baroların yürütümünde olan bu günkü “avukatlık stajı” uygulamasının yetersiz kaldığı, kalitenin giderek düştüğü, avukat ve yargıçların uzmanlaşması halinde, davaların daha sağlıklı ve hızlı yürüyeceği, fakültedeki teorik eğitim yanında, bu soyut bilgileri uygulamaya taşıyacak bir “uygulama eğitimi”nin gerekli olduğu, tüm akademisyen ve uygulayıcı hukukçuların kabul ettiği bilinen bir gerçek. Bu nedenle zorluklardan yılmadan, yargının daha hızlı ve kaliteli çalışmasını sağlamak için yukarıda ana ilkelerini açıkladığımız köklü değişiklikleri gecikmeden yapmak zorundayız.

Önerimizde özetin özeti şudur; Uygulamada örneğin 10-15 yıl ceza yargıçlığı yapan bir yargıcın birden ticaret veya iş mahkemesine atandığını görüyoruz. Avukatların çoğu ise önüne gelen her çeşit davayı alıyor. Oysa, hukuk uygulamasında çok çeşitli ve geniş uzmanlık alanı var. Bu çeşitlilik karşısında, yargıç ve avukatların yeterli bilgi birikimine ulaşmaları olanaksız. Bu durum yargının kalitesini ve hızını düşürüyor, her iki mesleğe karşı güveni azaltıyor. Yargıya karşı gittikçe artan şikâyetlerin nedenlerinden biri budur ve çok önemlidir. Bunun çaresi, yargıç ve avukatların, tıpkı uzman doktorlar gibi, belirli hukuk dallarında uzmanlaşmalıdır. Uzmanlaşmayı sağlayacak çeşitli çözüm yöntemleri olabilir. Bu yöntemlerin hangisinin “uygulanabilir” olduğunu tartışmak ve mutlaka “bir çözüm paketi” bulup hayata geçirmek zorundayız. Yoksa yargı battı batıyor.

F – SONUÇ:

Eğitim eksikliğinden kalite kaybeden sadece yargı değil. Devletin yargı dışında kalan “yasama” ve “yürütme” organları ile “bürokrasi” hukukçularla dolu. Ülke yönetiminde hukukçular, demokratik tüm ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de hep çoğunlukta ve önde

olmuşlardır. Demek ki, hukuk öğrenim ve eğitimi, ülke yönetiminin kalitesini de belirler.

Yazıma Prof. Dr. Aysel Çelikel’in, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi dekanı olduğu 1996 yılında, “Hukuk Eğitimi” konusunda yazdığı bir yazıdaki pasaj ile bitirmek istiyorum; “Hukuk, kişiler arasındaki ilişkileri düzenleyen, uyumsuzluklara çözüm getiren bir bilim olduğu kadar, kişinin devlete karşı hak ve özgürlüklerini güvence altına alan, bir ülkede uygulanan siyasi rejimin niteliklerini gösteren bir bilim. Bu nedenle de hukuk eğitiminin ve eğitimle yetişmiş hukukçuların kalitesinin o ülkedeki demokrasinin kalitesinin göstergesi olduğunu ifade etmek sanırım yanlış olmaz... Hukuk Fakülteleri yalnız yargıya savcı, yargıç, avukat yetiştirmiyor. Hukukçunun yaşamada, yürütmede, yönetimde de büyük yeri var. Ona büyük görevler düşüyor. Hukukçu işlevi itibarıyla çok özel bir kişidir. Özel bir eğitimden geçmelidir. Hukukçu yalnız yürürlükteki hukuku bilen kişi değildir. Hukukçu sosyolojiyi, felsefeyi, psikolojiyi, mantığı, matematiği, siyaset bilimini ve iktisat sistemlerini ve dünyayı bilen bir kişi olmalıdır ki olması gereken hukuku araştırabilsin, yorumlayabilsin. Hukukun gelişimi ve onunla paralel olan toplumsal kültür de böyle gelişecektir.”

Dr. Ş. Cankat TAŞKIN(*)

RTÜK'E 6112 SAYILI YASA İLE VERİLEN İNTERNET YAYINLARINA MÜDAHALE ETME YETKİSİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME(**)

1.) GİRİŞ

22 Mart 2018 günü Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Genel Kurulu'nda kabul edilen 7103 Sayılı Kanun'un 82'nci maddesi ile, 6112 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'a 29/A maddesi eklenerek Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'na (RTÜK) internet üzerinden yayın yapan platformlara müdahale etme, bu platformların yayınlarını durdurma yetkisi tanınmıştır.

Eklenen düzenleme şöyledir: "Yayın hizmetlerinin internet ortamından sunumu MADDE 29/A- (1) Üst Kuruldan geçici yayın hakkı ve/veya yayın lisansı bulunan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, bu hak ve lisansları ile yayınlarını bu Kanun ve 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun hükümlerine uygun olarak internet ortamından da sunabilirler. Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerini sadece internet ortamından sunmak isteyen medya hizmet sağlayıcılar Üst Kuruldan yayın lisansı, bu yayınları internet ortamından iletmek isteyen platform işletmecileri de Üst Kuruldan yayın iletim yetkisi almak zorundadır.

(2) Üst Kuruldan geçici yayın hakkı ve/veya yayın lisansı bulunmayan ya da bu hak ve/veya lisansı iptal edilen gerçek ve tüzel kişilerin yayın hizmetlerinin internet ortamından iletilişinin Üst

Kurulca tespiti halinde Üst Kurulun talebi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından internet ortamındaki söz konusu yayınlara ilgili olarak içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesine karar verilebilir. Bu karar, gereği yapılmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderilir. Sulh ceza hâkimi, Üst Kurulun talebini en geç yirmi dört saat içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Bu karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Bu madde uyarınca verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı hakkında 5651 sayılı Kanunun 8/A maddesinin üçüncü ve beşinci fıkraları uygulanır."

(3) İçerik veya yer sağlayıcısının yurt dışında bulunmasına rağmen, Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu Üst Kurulun görev alanına ilişkin uluslararası anlaşmalar ve bu Kanun hükümlerine aykırı yayın yaptığı Üst Kurulca tespit edilen bir başka ülkenin yargı yetkisi altındaki medya hizmet sağlayıcılarının veya platform işletmecilerinin yayın hizmetlerinin internet ortamından iletimi ile internet ortamından Türkçe olarak Türkiye'ye yönelik yayın yapan veya yayın dili Türkçe olmamakla birlikte Türkiye'ye yönelik ticari iletişim yayınlarına yer veren yayın kuruluşlarının yayın hizmetleri hakkında da ikinci fıkra hükümleri uygulanır. Bu kuruluşların internet ortamındaki yayınlarına devam edebilmeleri için Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yargı yetkisi altındaki diğer kuruluşlar gibi Üst Kuruldan yayın

lisansı, bu kapsamdaki platform işletmecilerinin de yayın iletim yetkisi alması zorunludur.

(4) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görev ve yetkileri saklı kalmak kaydıyla, bireysel iletişim bu madde kapsamında değerlendirilmez ve radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerini internet ortamından iletmeye özgülenmemiş platformlar ile radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerine yalnızca yer sağlayan gerçek ve tüzel kişiler bu maddenin uygulanmasında platform işletmecisi sayılmaz.

(5) İnternet ortamından radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin sunumuna, bu hizmetlerin iletimine, internet ortamından medya hizmet sağlayıcılara yayın lisansı, platform işletmecilerine de yayın iletim yetkisi verilmesine, söz konusu yayınların denetlenmesine ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Üst Kurul ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

Daha yasa Resmi Gazete'de yayınlanmadan pek çok ciddi tartışmaya yol açmıştır. Peki bu tartışmaların ne kadarı doğrudur ve bahsi geçen yasa değişikliği ile getirilen sistem nedir? Bu makalede, bahsi geçen yasal düzenleme ile getirilen sistemin ne olduğu ve değişikliğin yol açabileceği olası sorunlar incelenmiştir.

DİPNOT

** Bu makale, ilk kez 26.03.2018 günü www.academia.edu adlı online sitede yayınlanmış olup halen online ortamda erişime açıktır. Bilimsel atıfların Bursa Barosu Dergisi'ne değil, aşağıdaki URL adresine yapılması gerekmektedir: https://www.academia.edu/36256264/6112_SK_29-AileRT%C3%9CKe_verilen_eri%C5%9Fim_yasa%C4%9F%C4%B1_tedbirinin_de%C4%9Feriendirilmesi.pdf

* Avukat, Bursa Barosu Üyesi

1.) Türkiye’de İnternete

Erişim Engelleri İçin

Uygulanan Mevzuata Bakış

Türkiye’de internete erişim engelleri için uygulanan temel metin 5651 Sayılı “İnternet Üzerinden İşlenen Suçlar ve Bu Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkındaki Kanun”dur(1) . Ancak, 2007 yılında yürürlüğe giren 5651 SK’da sonradan pekçok değişikliğe gidilmiş(2) ve Kanun’a yeni maddeler de eklenerek(3) Kanun’da düzenlenen

erişim yasaklarının kapsamı da genişletilmiştir(4).

5651 Sayılı Kanun’un yanı sıra mevzuatımızda birbiriyle hiç ilgisi olmayan çok farklı kanunlarda, çok farklı yöntemlerle uygulanan erişim yasakları bulunmaktadır(5).

Yasal düzenlemeler incelendiğinde, ana yetkili olan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nun (BTK) yanı sıra, Diyanet İşleri Başkanlığı ile Sermaye

DİPNOT

(1) Bu çalışmada, adı geçen Kanun kısaca “5651 Sayılı Kanun (5651 SK)” olarak adlandırılmıştır.

(2) 2007 yılında yürürlüğe giren bu kanun üzerinde bugüne kadar dört kez değişikliğe gidilmiştir.

(Akdeniz, Yaman “İnternete RTÜK denetimi sansür amaçlı, uluslararası hukuka aykırı”, (Akdeniz, 2018) <http://sendika62.org/2018/03/yaman-akdeniz-internete-rtuk-denetimi-sansur-amacli-uluslararasi-hukuka-aykiri-482009/> (Erişim Tarihi: 26.03.2018)

(3) Kanun’a sonradan 6/2/2014-6518/90 md ile 6/A; Ek: 27/3/2015-6639/29 md ile 8/A ve Ek: 6/2/2014-6518/94 md. ile 9/A maddeleri de eklenmiştir.

(4) 5651 Sayılı Kanun yürürlüğe ilk girdiğinde temel olarak 8’inci ve 9’uncu madde ile erişim yasakları düzenlenmişti. 8’inci maddede “katalog sayımı” esaslı ile tanımlanmış olan 8 ayrı suç açısından (İntihara yönlendirme (TCK 84), Çocukların cinsel istismarı (TCK 103/1) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (TCK 190), Sağlık için tehlikeli madde temini (TCK 194), Müstehcenlik (TCK 226), Fuhuş (TCK 227), Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (TCK 228) ve 25/7/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar erişim yasağı tebdirine hükmedilebileceği ifade edilmiş ve 9’uncu maddede ise kişilik hakları ihlal edilen gerçek kişilerin talebi üzerine “uyar-kaldır” denilen bir tedbir öngörülmüştü. Sonradan 9’uncu madde hem kapsam hem de yöntem olarak ciddi şekilde revize edildi ve uyar kaldır-sisteminin yerine “içeriği yayından kaldırma” denilen farklı bir sistem getirildi. Ayrıca, gerçek kişilerin yanı sıra, kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kurum ve kuruluşlara da içeriği yayından kaldırma için sulh ceza hakimliğine başvuru hakkı tanındı. Bunun yanı sıra, özel hayatın gizliliğinin ihlali ise ayrı bir yöntemle BTK’ya doğrudan başvuru esaslı getirilerek Kanun’a 9/A maddesi olarak eklendi. Ardından kamu düzeninin korunması, milli güvenliği ve suç işlenmesinin önlenmesi gibi gerekçelerle internet sitelerine Kanun’a eklenen 8/A maddesi ile de BTK (eski TİB) Başkanı’nın emri ile erişim yasağı konulabilmesi mümkün kılındı. Böylece, yasanın kapsamı ve uygulanması oldukça genişletilmiş oldu. (Geniş tartışmalar ve irdemeler için bkz Taşkın, Ş.Cankat; (2016), İnternete Erişim Yasakları, Seçkin Yay., Ankara 2016)

(5) 5651 SK dışında benim tespit edebildiğim kadarıyla 7258 Sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un 5/4 maddesinde; 633 Sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı’nın Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun’un 6/6-7’nci maddesinde; 4733 Sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’un 8’inci maddesinde; 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nun ek madde 4/3’te; Mülga 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 22’inci maddesinin g bendi ve Yürürlükte bulunan 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 99/3, 109 ve 115/son maddelerinde; dolaylı yoldan da olsa 5809 Sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu’nun 9/12’nci maddesinde; yine dolaylı da olsa 2395 Sayılı Olağanüstü Hal Kanunu’nun 11/1-f maddesinde erişim yasağına ilişkin muhtelif düzenlemeler yer almaktadır. (Geniş bilgi için bkz Taşkın, 2016, s.333-360 arası). Bunların yanı sıra 14.5.1928 T ve 1262 Sayılı İspençiyari Ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu’nun 2/1/2014-6514/31 md ile değişik 18’inci maddesi ile aynı Kanun’un 19’uncu maddesinde de erişim yasağına ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır. Hizmet sunumunun engellenmesi ve işletmenin askıya alınması (Değişik başlık:RG-11/6/2016-29739). 28.05.2009 T- 27241 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Yetkilendirme Yönetmeliği’nin 21’inci maddesindeki “ (1) Kurum, kamu güvenliği, kamu sağlığı ve benzeri kamu yararı gereklerinden kaynaklanan sebeplerin tespiti halinde, şirketlerin elektronik haberleşme alanında faaliyete geçmelerini veya elektronik haberleşme sağlamalarını gerektiğinde Bakanlığın görüşünü de alarak engelleyebilir.” şeklindeki düzenlemeye dayanılarak da erişim yasağı konduğu görülmektedir. Bu düzenlemelerin yanı sıra uygulamada Türk Medeni Kanunu’nun 24,25’teki “kişiliğin korunmasına ilişkin düzenlemeler”e, Türk Ticaret Kanunu’nun 58/4’teki “haksız rekabetin önlenmesine ilişkin düzenlemeler”de; 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 389/1 ve devamındaki “ihtiyati tedbirler” hakkındaki düzenlemelere dayanılarak da internete erişim yasağı konduğu görülmektedir. Bu düzenlemelerin hemen hemen hepsi farklı usul ve yöntemlere dayanmaktadır ve yine hemen hemen hepsinde de farklı mahkemeler tarafından erişim yasağı konmaktadır. (Geniş bilgi için bkz Taşkın, 2016, s.380-404 arası). Keza, BTK tarafından bazı hallerde re’sen ve haksız yere konan erişim yasağına da idari yargıda tazminat (tam yargı) davası açılabilir. (Geniş bilgi için bkz Taşkın, 2016, s.360-377 arası) ya da kararın ipali için idari yargıya gidilebilir. Deyimi yerinde ise internete erişim yasakları konusunda adeta bir “usul karmaşası” yaşanmaktadır.

Piyasası Kurulu'ndan tutun, Sağlık Bakanlığı'na kadar çok farklı kurum veya kuruluşun, farklı yasal düzenlemelere dayanarak internete doğrudan doğruya erişim yasağı koyma (veya sulh ceza hakimliğine yahut mevzuatta gösterilen başka bir mahkemeye başvurarak erişim yasağı koydurtma) yetkisi bulunmaktadır(6).

Bu durum da doğal olarak "bir usul ve esas karmaşasına" yol açmaktadır. Çözüm, tüm erişim yasaklarının tek ve ana bir mevzuatta, sebepleri oldukça sınırlandırılarak toplanmasıdır(7).

Bu kadar karmaşanın ve usule/ esasa ilişkin pek çok sorunun yaşandığı bir ortamda 7103 Sayılı Kanun'la 6112 Sayılı Kanun'da yapılan son değişiklikle RTÜK'e de internete müdahale hakkı verilmesi "hukuki kaos"u arttıracaktır.

2.) RTÜK'e Verilen Yetkinin İncelenmesi

6112 Sayılı Kanun'a eklenen 29/A maddesi ile halihazırda hizmet veren mevcut medya hizmet sağlayıcı kuruluşların 5651 Sayılı Kanun'a göre yayınlarını internet ortamından sunmalarına olanak tanınmıştır. Buna karşın "Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerini sadece internet ortamından sunmak isteyen medya hizmet sağlayıcılar Üst Kuruldan yayın lisansı, bu yayınları internet ortamından iletmek isteyen platform işletmecileri de Üst Kuruldan yayın iletim yetkisi almak zorundadır." denerek yalnızca internet üzerinden yayın yapan Youtube/Netflix/Periscope gibi sitelerin Türkiye'de faaliyetlerine devam edebilmesi için RTÜK'ten izin (yayın/iletim yetkisi) alması gerektiğine ilişkin Kanun'un 29/A maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesindeki düzenlemedir. Benzeri şekilde 29/A maddesinin

üçüncü fıkrasında "(3) İçerik veya yer sağlayıcısının yurt dışında bulunmasına rağmen, Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu Üst Kurulun görev alanına ilişkin uluslararası andlaşmalar ve bu Kanun hükümlerine aykırı yayın yaptığı Üst Kurulca tespit edilen bir başka ülkenin yargı yetkisi altındaki medya hizmet sağlayıcılarının veya platform işletmecilerinin yayın hizmetlerinin internet ortamından iletimi ile internet ortamından Türkçe olarak Türkiye'ye yönelik yayın yapan veya yayın dili Türkçe olmamakla birlikte Türkiye'ye yönelik ticari iletişim yayınlarına yer veren yayın kuruluşlarının yayın hizmetleri hakkında da ikinci fıkra hükümleri uygulanır. Bu kuruluşların internet ortamındaki yayınlarına devam edebilmeleri için Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yargı yetkisi altındaki diğer kuruluşlar gibi Üst Kuruldan yayın lisansı, bu kapsamdaki platform işletmecilerinin de yayın iletim yetkisi alması zorunludur." Denerek münhasıran yurt dışından yayın yapan kuruluşların da izin/lisans alması esası getirilmiştir.

Düzenleme, uygulamada sorunlara yol açabilecektir. Sözgelimi Netflix, kullanıcıların para ödeyerek film izleyebildiği bir internet sitesidir. Puhutv de buna benzer bir sitedir(8) . Bu gibi internet sitelerine "yayın izni/lisansı" almadıkları için RTÜK tarafından erişim yasağı konması, sitelere parasını ödeyerek abone olan abonelerin haklarını ihlal edeceği için bu abonelere devlete karşı idari yargıda tam yargı (tazminat) davası açma hakkı da tanıyabilecektir(9).

RTÜK'e internet üzerinden lisans/ izin almadan yayın yapan sitelere erişim yasağı koydurtma hakkı tanındığı görülmektedir. 29/A maddesinin ikinci fıkrasındaki düzenlemeye göre "Üst Kuruldan

geçici yayın hakkı ve/veya yayın lisansı bulunmayan ya da bu hak ve/veya lisansı iptal edilen gerçek ve tüzel kişilerin yayın hizmetlerinin internet ortamından iletiliğinin Üst Kurulca tespiti halinde Üst Kurulun talebi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından internet ortamındaki söz konusu yayınlara erişimin engellenmesine karar verilebilir. Bu karar, gereği yapılmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderilir. Sulh ceza hâkimi, Üst Kurulun talebini en geç yirmi dört saat içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Bu karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Bu madde uyarınca verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı hakkında 5651 sayılı Kanunun 8/A maddesinin üçüncü ve beşinci fıkraları uygulanır."

Madde hükmü dikkatlice incelendiğinde, sulh ceza hakiminin RTÜK'ün başvurusu üzerine bu başvuruyu olumlu veya olumsuz şekilde karara bağlayabileceği ifade edilmiştir. Ancak burada şöyle bir sorun ortaya çıkmaktadır. RTÜK'ün kararlarına karşı 6112 Sayılı Kanun'un 32/9 ve 7/3 maddeleri gereğince idari yargıda iptal davası açmak mümkündür. İdari yargıda açılacak olan davalarda karşı tarafa (yayıncı kuruluş/medya hizmet sağlayıcısı) savunma hakkı ve hukuki dinlenilme hakkı tanındıktan sonra deliller toplanarak karar verilir. Oysa bu düzenleme ile yetki idari yargıya değil, sulh ceza hakimine tanınmıştır. Sulh ceza hakimi de kararı duruşma açmadan "dosya üzerinden" vereceği için medya hizmet sağlayıcısına (yayıncı kuruluş) savunma hakkı tanınması mümkün değildir. Medya hizmet sağlayıcısı ancak (haber

DİPNOT

(6) Geniş bilgi için bkz Taşkın, 2016, s.333-407 arası, Bölüm III

(7) Taşkın, 2016, s.450

(8) <https://puhutv.com/> (Erişim tarihi:26.03.2018)

(9) Benzeri tartışmalar için bkz Taşkın, 2016, s. 377 vd.

olduğunda/haberi olursa) erişim yasağı kararına karşı itiraz etme hakkına sahip olabilecektir. Bu durum, başlı başına bir “adil yargılanma hakkı ihlali” olarak düşünülebilir(10).

Oysa internet doğası gereği “izin alınması gerekmeyen”, “serbestçe faaliyet gösterilebilen” bir “özgürlükler alanı”dır(11). İnterneti izin rejimine tabi tutmak, sistemin doğası ile örtüşmez(12). Bu demek değildir ki internet üzerinden yapılan yayınlar denetimsiz kalsın.

Öte yandan Netflix gibi platformlara abonelik ücretli olduğu için, buradaki platformların içeriklerinin herkese açık ve ücretsiz yayın yapan platformlardan farklı olması ve ücret ödeyen abonenin de “sansürsüz bir yayın” beklentisi içerisinde olması da gayet doğaldır.

Türkiye’de bir üst başlıkta da ifade edildiği gibi, internet zaten BTK dışında birçok kurum veya kuruluş tarafından yeterince (hatta fazlasıyla) denetlenmektedir. Esasen, 5651 Sayılı Kanun’da yapılan son düzenlemelerden sonra Kanun’a konulan 8/A maddesi ile de bu denetimin kapsamı oldukça genişletilmiştir.

İlkin, idareye bu kadar geniş çaplı bir denetimin Anayasa Mahkemesi (AYM) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları nezdinde “hak ihlalleri” ile sonuçlandığını hatırlatalım(13).

İkinci olarak, RTÜK’e verilen bu yetkinin kapsamının ve sınırlarının da ne olduğu konusunda ciddi belirsizlikler vardır. RTÜK, sözelimi Youtube’un tümüne erişim engeli mi koyacaktır? Bu durumda “Youtuber” adı verilen ve Youtube’daki içerikleri yükleyen kişilerin hakları da ihlal edilmiş olmayacak mıdır? Her ne kadar 6112 Sayılı Kanun’un 29/A maddesinin dördüncü fıkrasında “Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görev ve yetkileri saklı kalmak kaydıyla, bireysel iletişim bu madde kapsamında değerlendirilmez ve radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerini internet ortamından iletmeye özgülenmemiş platformlar ile radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerine yalnızca yer sağlayan gerçek ve tüzel kişiler bu maddenin uygulanmasında platform işletmecisi sayılmaz.” denerek “Youtuber”ların (bireysel kullanıcılar) bu kapsamda olmadığı açıkça ifade edilmişse de Türkiye’deki uygulamanın AYM ve AİHM tarafından Youtube, Twitter ve Ahmet Yıldırım Kararları ile “hak ihlali” ve “mahkumiyet” ile neticelendiği gözetildiğinde, uygulamada çok dikkatli olunması gerekeceği ifade edilebilir(14).

Zaten AYM de 29.05.2014 T ve 2014/4705 B tarihli “Youtube” hakkındaki kararında ve keza 02.04.2014 T ve 2014/3986 B sayılı “Twitter” kararında bu nitelikteki genel erişim engelinin diğer kullanıcıların da haklarını ihlal ettiği sonucuna

DİPNOT

(10) *Geniş tartışmalar için bkz Taşkın, 2016, s. 159*

(11) *Avcı, Artun; (2013), Türkiye’de İnternet ve İfade Özgürlüğü, İstanbul: Legal Yay.2013, s.28*

(12) “İnternetin de bir tür yayım olduğu düşünüldüğünde, 26’ncı maddeye (ve Telif’in 25’inci maddesine göre) internet yayınlarının da izne bağlanabileceği söylenebilir. Ne var ki izin rejimi internetin bünyesi ile bağdaşmaz. Zira internet, her an her kişinin yararlanabileceği ve hatta web sitesi kurarak bileşeni olarak yer alabileceği bir yapıdır. Milyonlarca internet sitesinin kurulumu için izin şartı aranması internetin özgürlükçü niteliği ile de bağdaşmaz. Kaldı ki izin şartı, internet sitelerinin sayıca fazlalığı ve kurulum kolaylığı da düşünüldüğünde uygulanabilir de değildir. Bu nedenle, maddedeki düzenlemenin internet yayınlarını kapsamaması gerektiğini düşünüyoruz.” *Taşkın, 2016, s.66*

(13) *Bkz AYM 29.05.2014 T., 2014/4705 B. Sayılı Youtube Kararı, p.58 Twitter hakkında verdiği 02.04.2014 T., 2014/3986 B. sayılı kararı, p.39 <http://www.kararlariyenianayasa.gov.tr/BireyselKarar/Content/472bbf6e-ce2c-4c83-a402-6bdd44702537?wordsOnly=False> AYM’nin 02.04.2014 T., 2014/3986 B. numaralı kararı (Erişim Tarihi:26.03.2018) (geniş bilgi için bkz Taşkın, 2016, 105) AİHM’in 18.12.2012 tarihli Ahmet Yıldırım –Türkiye (3111/10) Kararı p.50, p. 63 (<http://inhak.adalet.gov.tr/ara/karar/ahmetyildirim.pdf>) Ahmet Yıldırım-Türkiye Kararı (18.12.2012 T., 3111/10) (Erişim Tarihi: 26.03.2018) geniş bilgi için bkz Taşkın, 2016, 90, 194)*

(14) *Bkz AYM 29.05.2014 T., 2014/4705 B. Sayılı Youtube Kararı, p.58 <http://www.kararlariyenianayasa.gov.tr/BireyselKarar/Content/e08bbc9d-6949-4951-9bac-3b51ddf0004c?wordsOnly=False> (AYM’nin 29.05.2014 T., 2014/4705 B. Sayılı kararı) (Erişim Tarihi:26.03.2018) Twitter hakkında verdiği 02.04.2014 T., 2014/3986 B. sayılı kararı, AİHM’in 18.12.2012 tarihli Ahmet Yıldırım –Türkiye (3111/10) Kararı p.50, p. 63 (<http://inhak.adalet.gov.tr/ara/karar/ahmetyildirim.pdf>) Ahmet Yıldırım-Türkiye Kararı (18.12.2012 T., 3111/10) (Erişim Tarihi: 26.03.2018)*

varmıştır(15).

Aynı şekilde 6112 Sayılı Kanun'un 29/A maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesinde "Bu madde uyarınca verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı hakkında 5651 sayılı Kanunun 8/A maddesinin üçüncü(16) ve beşinci fıkraları(17) uygulanır." denmiş olması URL bazlı erişim engeli konması adına "sevindirici" olmakla birlikte, teknik olarak yalnızca ilgili kısma (URL) erişim engeli konmadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilecek olması, bahsi geçen (netflix, puhutv gibi) platformların çalışma mantığı gereği, platformların tümüne erişim engeli konması sonucunu doğurabilecektir. Zira, sözgelimi bir filmin belli bir kısmında yayın ilkelerine aykırılık tespit edildiğinde, internet üzerindeki yayının sadece ilgili kısmının "kesilmesi" teknik olarak oldukça güç olduğu gibi, üst kuruldan yayın iletim yetkisi alınmamış olması bizzatıhi IP veya domain bazlı erişim engeli sebebi sayılabilecektir. Özetle, bu hükmün fıkra da belirtilen şekliye uygulanması oldukça güç görünmektedir.

Üçüncüsü, RTÜK'e internet siteleri için lisans/lisans iptali yetkisi vermek, en basit deyişi ile görsel/işitsel medya ile interneti aynı statüye koymak gibi çok ciddi bir hataya düşmek anlamına da gelmektedir. Oysa, internet doğası gereği görsel veya işitsel medyadan farklıdır. O nedenle, pek çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de 5651 Sayılı Kanun'la "özel

olarak" düzenlenmiştir. Buna karşın görsel-işitsel medya ise 6112 Sayılı Kanun'la düzenlenmiştir. Öte yandan, zaten internet yayıncılığı, niteliği gereği, TV yayıncılığı gibi "frekans tahsisi" gerektirmemektedir. Bu nedenle, frekans/yayın izni almamak erişim engeli nedeni olamaz.

Dördüncüsü, RTÜK bu değişikliklerle BTK'nın yetkisini de üstlenmiş olacaktır. BTK ve (bazı hallerde Erişim Sağlayıcıları Birliği: ESB) internetteki aykırı içeriğin engellenmesi konusunda 5651 Sayılı Kanun ile açıkça yetkilendirilmiştir. Bir televizyonun internet üzerinden yayın yapan web sitesine ya da sadece online ortamda yayın yapan internet televizyonuna zaten gerek 5651 Sayılı Kanun gerekse koşulları uyduğu durumda diğer mevzuata göre URL erişim engeli konması bazlı erişim engeli konarak, birtakım ciddi ihlallerin önlenmesi mümkündür. Kaldı ki 29/A maddesinin ilk fıkrasının ilk cümlesi ile getirilen "Üst Kuruldan geçici yayın hakkı ve/veya yayın lisansı bulunan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, bu hak ve lisansları ile yayınlarını bu Kanun ve 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun hükümlerine uygun olarak internet ortamından da sunabilirler." şeklindeki düzenleme de zaten bu tip ihlaller için 5651 Sayılı Kanun'un uygulanabileceğini bir kez daha teyit etmiştir.

Öte yandan, bu yetkinin ayrıca RTÜK'e de tanınması BTK ile RTÜK arasında özellikle online

TV/radyo yayıncılığı konusunda "yetki çatışması" riskini de ortaya çıkarabilecek, bir kurumun "kapatma" yönündeki kararına karşın, diğer kurumun "yayına devam" kararı hukuk güvenliğini de zedeleyebilecektir. Her ne kadar 6112 Sayılı Kanun'un 44/1 maddesinde "Yayın hizmetlerinin iletimine ilişkin teknik ve idarî konularda Üst Kurul ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu işbirliği yapar." ve 6112 Sayılı Kanun'a 29/A maddesine getirilen beşinci fıkra da "(5) İnternet ortamından radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin sunumuna, bu hizmetlerin iletimine, internet ortamından medya hizmet sağlayıcılara yayın lisansı, platform işletmecilerine de yayın iletim yetkisi verilmesine, söz konusu yayınların denetlenmesine ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Üst Kurul ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." denerek iki kurum arasındaki "yetki çatışması/karmaşası" önlenmek istenmişse de 5651 Sayılı Kanun'un geçmiş 11 yıllık uygulamasında bu tip çatışma ve çelişmelerin yaşanmış oluşu bu kaygıyı haklı çıkarmaktadır.

Beşincisi, RTÜK'e tanınan yayın durdurma/erişim engeli yetkisi, idari bir makama yargısal yetki tanınması yönüyle Anayasa'nın 9'uncu maddesine de aykırılık oluşturmaktadır(18).

Zaten bundan ötürü olmalı, RTÜK'e bu tür bir yetki tanınmasını "doğru bulmayan" "ciddi hukuki sorunlara yol açabileceğini söyleyen" RTÜK

DİPNOT

(15) Geniş bilgi için bkz. Taşkın, 2016, 292,293,294

(16) İlgili hüküm şöyledir: "(3) Bu madde kapsamında verilen erişimin engellenmesi kararları, ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL, vb. şeklinde) içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle verilir. Ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilir."

(17) İlgili hüküm şöyledir: "(5) Bu madde uyarınca verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının gereğini yerine getirmeyen erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara Başkan tarafından elli bin Türk lirasından beş yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir."

(18) Taşkın, Şaban Cankat, Bilişim Suçları, (2008), İstanbul, Beta Yay: s.161

üyeleri de bulunmaktadır(19).

Altıncısı, bu şekildeki bir yetkiyi RTÜK teknik olarak nasıl uygulayabilecektir? Bu türden yayın yapan o kadar çok internet sitesi vardır ki hepsinin takibi teknik olarak oldukça güçtür. Bu durumda birini izin almadığı için erişime kapatırken diğerine “hiç dokunmamak” gündeme gelecektir ki bu durum dahi başlı başına yasal eşitsizlik doğuracaktır. Düzenlemedeki belki de tek iyi yön, RTÜK’e verilen bu yetkiden ötürü, 5651 sayılı Kanun’un 9 ve 9/A maddelerinde kişilik hakkı ile özel hayatın gizliliği nedeniyle “bireylerin başvurusu üzerine” konan erişim yasağını artık RTÜK’ün de koyabilecek olmasıdır. Akla, “bunun neresi iyi?” şeklinde bir soru gelebilir.

Bunu şöyle bir örnekle izah edelim:

DİPNOT

(19) “RTÜK’e seçilen üyelerden Taha Yücel ise kanun yapımı sırasında ilgili tüm muhatapların fikrinin alınmadığı görüşünde:

“Bu yasanın tek amacı sadece kişisel özgürlükleri sınırlamak ve sansür değildi elbette. Yasayı şartlandıran unsurlar bir toplumsal beklentiydi. İnternette din istismarı yapanlar, dizilerdeki küfürü ifadeleri internet versiyonunda kullananlar nedeniyle toplumsal bir hassasiyet oluşmuştu. Bunlarla ilgili RTÜK’e ve çeşitli kurullara şikayetler yağıyordu.”

Taha Yücel’e göre maalesef konu sadece internet ve RTÜK bağlamında ele alınmaya çalışıldı ve hata burada başladı.

“İnternet bir bütündür, bir şekilde özgürlük ortamıdır ve bir yayının internet üzerinden yapıldığında hangi kapsamda değerlendirileceği çok zor bir konudur” diyen Yücel, sözlerini şöyle sürdürüyor:

“Benim elimde olsa ilgili sivil toplum örgütlerini ve kurumları, yani söz söylemek isteyen herkesi bu tartışmanın içine çektim. Bu konunun toplumsal gerekçelerini ortaya koyardım ve tartışılmasını sağladım. Ondan sonra toplum beklentisini karşılayan ve bütün hassasiyetleri dikkate alan bir düzenlemeyi Meclis’e sunardım.”

Yücel ayrıca bir RTÜK üyesi olarak, tasarının tartışıldığı dönemde Meclis’te fikirlerini ifade etme şansı bulamadığını söylüyor:

“Tabii ki sayın başkanımız ve ilgili bazı bürokratlarımız bu konuyla ilgili çalıştılar. Gelip benden görüş aldıkları da oldu, size anlattıklarımı onlara da anlattım. Ama gördüm ki onlar farklı düşünüyor. Saygı duyuyorum ama yine de eleştiriyorum ve eksik buluyorum. Mesela Meclis’te bu konu görüşülürken beni davet etmediler, bu anlattıklarımı Meclis’te ifade edemedim.

İnternet trafiğinin yaklaşık yüzde 80’i videodan oluşuyor. Böyle bir ortamda RTÜK’ün geleneksel yayıncılıkla ilgili yetkilerini alıp da internet ortamına uyarlarsanız, hem lisans yönünden hem denetim yönünden doğru bir iş yapmış olmazsınız. Attığımız taş, ürküttüğümüz kurbağaya değmeli. Ciddi anlamda endişelerim var.”

Aksini düşünenler de var:

“Çankırı Üniversitesi Rektörü Hukukçu Prof. Dr. Hasan Ayrancı düzenlemeyi destekliyor ve kişisel özgürlüklere karşı bir uygulama olmadığını savunuyor.

Prof. Dr. Hasan Ayrancı’ya göre düzenleme, toplumsal güvenliği sağlama amacıyla hayata geçirildi:

“Çocuk istismarına çok gündemde ve biz çocuklarımızı internetteki her türlü zararlı bileşenden korumak istiyoruz. Ya da sosyal medya ve internetteki terör faaliyetlerini engellemek istiyorsak, güvenli internet ortamlarının sağlanması gerekiyor.

Tabii bu hiçbir zaman özgürlüklerin tam olarak kısıtlanması, insanların iletişim özgürlüğünün engellenmesi veya haber alması özgürlüğünün engellenmesi anlamına gelmiyor. Ama maalesef ülkemizde son zamanlarda hükümetin bütün faaliyetlerini, mutlaka kötüye gidileceği ya da özgürlüklerin zayıflatılacağı gibi bir anlama çekme arzusu oluyor.

Bu düzenlemenin kişisel özgürlüğümüzü ve toplumsal güvenliğimizi sağlamak için olduğunu düşünüyorum.

Türkiye bir hukuk devleti ve basın özgürlüğü var. Eğer uygulamada hata olursa, her seviyede denetim mekanizmaları var, davalar açılır. Ama baştan bunu reddetmek çok kategorik red anlamına geliyor.”

<https://odatv.com/internete-rtuk-denetimine-akpnin-rtuk-uyesinden-elestiri-22031844.html> (Erişim tarihi: 25.03.2018)

Diyelim ki bir TV programında bir kişinin kişilik haklarına aykırı yayın yapılmış ve o kişi “dolandırıcı” olarak yaftanmış olsun, mağdur olan kimse 6112 Sayılı Kanun’un 18’inci maddesi gereği(20) yayıncı kuruluşa bir cevap ve düzeltme metni hazırlayıp noter kanalıyla gönderdikten sonra, yayıncı kuruluş gerekli düzeltmeyi yasada belirtilen süre ve koşullar kapsamında yerine getirmede takdirde başvuru bu kez sulh ceza yargıcından bu yönde karar alabilecektir. Bu durumda, görsel yayının hakkında düzeltme sağlanmış ve mağduriyet giderilmiş olacaktır.

Ne var ki aynı yayının online sürümü, yayıncı kuruluşun internet sitesinde halen yayında olabilir. Zira, 6112 Sayılı Kanun ancak görsel/işitsel yayınlar hakkında uygulayabileceği için, internet üzerindeki yayınları kapsamaz. Bu

durumda, mağurun bu kez 5651 Sayılı Kanun madde 9 veya 9/A'daki süreci işletip, yayının kişilik haklarını mı yoksa özel hayatın gizliliğini mi ihlal ettiğine göre gereken başvuruları yapması gerekecektir. Bu da mağdur açısından zaman (ve masraf) kaybı olduğu gibi, bazı durumlarda sulh olduğu gibi, bazı durumlarda sulh hakkı talepleri reddetmektedirler. Bu durumda, daha geniş kitlelere hitap eden internet ortamındaki kişilik haklarına (veya özel hayata) aykırı olan içerik, yayında kalmaya devam ederken, bir kez yayınlandığı halde 6112 Sayılı Kanun'un 18'inci maddesinde sürecin işletilmesinden ötürü yayından kaldırılan "aynı yayın" ise bir daha yayınlanmamaktadır. Oysa, aynı içerik, yayıncı kuruluşun internet sitesine kalmaya devam ettiği için başvuru açısından istenilen sonucun de edilemesi tehlikesi ortaya çıkmaktadır.

RTÜK'e verilen bu yetki doğru uygulanırsa, başvuruicunun ikinci bir süreç işletip, yıpratıcı ve üzücü olayı tekrar anımsamasına gerek

kalmaksızın, kişilik haklarına/ özel hayata aykırılık taşıyan içerik tek bir kararla hem görsel/ işitsel mecradan hem de yayıncı kuruluşun (medya iletişim sağlayıcı) internet sitesinden kaldırılacaktır. Düzenlemenin bu yönüyle "doğru" olduğu söylenebilir. Son olarak, böyle bir yetkinin sadece Türkiye'de olduğunu ve karşılaştırmalı hukuk nezdinde başka devletlerde RTÜK benzeri kuruluşların "internet müdahale" yetkisi tanınmadığını da ifade edelim(21) . Karşılaştırmalı hukuk düzenlerinde, RTÜK ve BTK benzeri kuruluşlar bulunmakta ise de(22) RTÜK benzeri kuruluşlar sadece TV ve radyo yayınlarına, BTK benzeri kuruluşlar ise sadece internete "belli şartlarla" müdahale etmektedirler.

SONUÇ

6112 Sayılı Kanun'a eklenen 29/A maddesi ile RTÜK'e internet sitelerine müdahale yetkisinin tanınması hukuki açıdan ve uygulamada çok farklı sorunlara yol açabilecektir. Düzenleme ile BTK ve RTÜK arasında

bazı hallerde "yetki çatışması/ çatışması" da oluşabilecektir. Halihazırda, internet üzerinde, başta BTK olmak üzere pekçok kurum veya kuruma müdahale yetkisi tanınmıştır. Bu nedenle, tam bir hukuki karmaşa bulunmakta ve haksız pek çok erişim engelleme kararı alınmaktadır. Çözüm, bu mercilerin arasında bir de ayrıca RTÜK'ü eklemek değildir. RTÜK'ün eklenmesi karmaşayı ve hukuki kaosu daha fazla arttıracaktır. Zaten yapılan düzenleme internetin görsel/işitsel medyadan farklı yapıda olmasından ötürü de doğru değildir. Gerçek çözüm, erişim yasağı tedbirlerinin çoğu Avrupa ülkesinde (ve gelişmiş hukuk sistemlerinde) olduğu gibi çok sınırlı hallerde uygulanmasını sağlamak(23) , kararların tek elden alınmasını sağlamak ve kararlara karşı denetim mekanizmasının işletilmesini sağlamaktır. Yasal düzenleme ile erişim engeli uygulanabilecek halleri ve uygulayabilecek kurum sayısını arttırmak sorunu daha da büyütecek, Türkiye'yi "interneti özgür olmayan ülkeler" grubuna

DİPNOT

(20) "Düzeltilme ve cevap hakkı"

"MADDE 18 – (1) Gerçek ve tüzel kişiler, kendileri hakkında şeref ve haysiyetlerini ihlâl edici veya gerçeğe aykırı yayın yapılması hâlinde, yayın tarihinden itibaren altmış gün içinde, üçüncü kişilerin hukukun korunan menfaatlerine aykırı olmamak ve suç unsuru içermemek kaydıyla, düzeltilme ve cevap yazısını ilgili medya hizmet sağlayıcıya gönderir. Medya hizmet sağlayıcılar, hiçbir düzeltilme ve ekleme yapmaksızın, yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç yedi gün içinde, cevap ve düzeltmeye konu yayının yapıldığı saatte ve programda, izleyiciler tarafından kolaylıkla takip edilebilecek ve açıkça anlaşılabilecek biçimde düzeltilme ve cevabı yayınlar. Düzeltilme ve cevap hakkı doğuran programın yayından kaldırıldığı veya yayınına ara verildiği durumlarda, düzeltilme ve cevap hakkı, yedi günlük süre içinde anılan programın yayın saatinde kullanılır. Düzeltilme ve cevapta, buna neden olan yayın belirtilir.

(2) Düzeltilme ve cevabın birinci fıkrada belirtilen süre içinde yayınlanmaması hâlinde bu sürenin bitiminden; birinci fıkra hükümlerine aykırı şekilde yayınlanması hâlinde düzeltilme ve cevabın yayınlandığı tarihten itibaren on gün içinde ilgili kişi, mahkemeden cevap ve düzeltmenin birinci fıkra hükümlerine uygun olarak yayınlanmasına karar verilmesini isteyebilir. Yetkili ve görevli mahkeme; başvuru sahibinin ikamet ettiği yerdeki sulh ceza mahkemesi, başvuru sahibinin yurt dışında ikamet etmesi hâlinde Ankara Sulh Ceza Mahkemesidir.

(3) Sulh ceza hâkimi, istemi üç gün içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Bu karara karşı tebliğden itibaren yedi gün içinde yetkili asliye ceza mahkemesine itiraz edilebilir. Asliye ceza mahkemesi itirazı üç iş günü içinde inceleyerek kesin karara bağlar.

(4) Hâkim tarafından düzeltilme ve cevabın yayınlanmasına karar verilmesi hâlinde, birinci fıkradaki yedi günlük süre, sulh ceza hâkiminin kararına itiraz edilmemişse kararın kesinleştiği tarihten; itiraz edilmişse asliye ceza mahkemesi kararının tebliği tarihinden itibaren başlar.

(5) Düzeltilme ve cevap hakkına sahip olan kişinin bu hakkı kullanmadan ölmesi hâlinde, bu hak mirasçılardan biri tarafından kullanılabilir. Bu durumda, ölümün altmış günlük düzeltilme ve cevap hakkı süresi içinde gerçekleşmiş olması kaydıyla, kalan düzeltilme ve cevap hakkı süresine otuz gün ilâve edilir.

(6) Gerçek ve tüzel kişilerin kişilik haklarını ihlâl eden yayın hizmetlerinden doğan maddi ve manevi zarardan dolayı, medya hizmet sağlayıcı kuruluş ile birlikte programın yapımcısı müştereken ve müteselsilen sorumludur.

(7) İlgili kişi birinci fıkrada belirtilen cevap ve düzeltme hakkını, aynı süreler içinde doğrudan sulh ceza mahkemesinden isteyebilir."

(21) "İnternete RTÜK denetimi sansür amaçlı, uluslararası hukuka aykırı", (Akdeniz, 2018) <http://sendika62.org/2018/03/yaman-akdeniz-internete-rtuk-denetimi-sansur-amacli-uluslararasi-hukuka-aykiri-482009/> (Erişim Tarihi: 26.03.2018)

(22) Taşkın, 2016, 126-130

(23) Değişik ülkelerdeki uygulamalar ve geniş bilgi için bkz Taşkın, 2016, 217-222; Kılınç, Doğan; (Kılınç, 2016) İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi ve İfade Hürriyeti, Adalaet Yay., Ankara 2016, s. 131-316. Avrupa ve ABD için bkz aynı eser, s.171-198 ve 210-280 arası Almagor-Raphael Cohen; (2015), *Confronting The Internet's Dark Side, Moral and Social Responsibility on the Free Highway*, Washington: First Published by Cambridge University Press, p.152,197,243,244

sokacaktır(24) .

KAYNAKÇA

- Akdeniz, Yaman "İnternete RTÜK denetimi sansür amaçlı, uluslararası hukuka aykırı", (Akdeniz, 2018 <http://sendika62.org/2018/03/yaman-akdeniz-internete-rtuk-denetimi-sansur-amacli-uluslararası-hukuka-aykiri-482009/> (Erişim Tarihi: 26.03.2018)
- Almagor-Raphael Cohen; (2015), *Confronting The Internet's Dark Side, Moral and Social Responsibility on the Free Highway*, Washington: First Published by Cambridge University Press
- Avcı, Artun; (2013), *Türkiye'de İnternet ve İfade Özgürlüğü*, İstanbul: Legal Yay.2013
- Kılınç, Doğan; (Kılınç, 2016) *İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi ve İfade Hürriyeti*, Adalaet Yay., Ankara 2016,
- Taşkın, Şaban Cankat, *Bilişim Suçları*, (2008), İstanbul, Beta Yay
- Taşkın, Ş. Cankat; (2016) *İnternete Erişim Yasakları*, Seçkin Yay., Ankara 2016
- <http://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-42698430> (Erişim tarihi:26.03.2018)
- <http://inhak.adalet.gov.tr/ara/karar/ahmetyildirim.pdf> Ahmet Yıldırım-Türkiye Kararı (18.12.2012 T., 3111/10) (Erişim Tarihi: 26.03.2018)
- <http://www.kararlaryeni.anayasa.gov.tr/BireyselKarar/Content/472bbf6e-ce2c-4c83-a402-6bdd44702537?wordsOnly=False> AYM'nin 02.04.2014 T., 2014/3986 B. numaralı kararı (Erişim Tarihi:26.03.2018)
- <http://www.kararlaryeni.anayasa.gov.tr/BireyselKarar/Content/e08bbc9d-6949-4951-9bac-3b51ddf0004c?wordsOnly=False> (AYM'nin 29.05.2014 T., 2014/4705 B. Sayılı kararı) (Erişim Tarihi:26.03.2018)
- <https://odatv.com/internete-rtuk-denetimine-akpnin-rtuk-uyesinden-elestiri-22031844.html> (Erişim tarihi: 25.03.2018)
- <https://puhutv.com/> (Erişim tarihi:26.03.2018)

DİPNOT

(24) Freedom House tarafından Ocak 2018'de yayınlanan istatistiki veriye göre Türkiye 195 ülke arasında Suriye, Güney Sudan ve Eritre ile birlikte 88 "interneti özgür olmayan ülke" sınıfında yer aldı. <http://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-42698430> (Erişim tarihi:26.03.2018)

Av. Onur ÖZDİKER

KVKK VE GDPR HAKKINDA BİLİNMESİ GEREKENLER

6 698 sayılı 'Kişisel Verilerin Korunması Kanunu' 29677 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 07.04.2016 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kişisel verilerin üçüncü kişilere ve yurt dışına aktarılması, ilgili kişinin hakları, başvuru, şikâyet, inceleme, veri sorumluları sicili ile suçlar ve kabahatlere ilişkin hükümler Kanunun yayım tarihinden altı ay sonra, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir. 6698 sayılı Kanuna dayanarak çıkarılacak yönetmeliklerin bir yıl içinde yürürlüğe konulacağı, Yürürlük öncesinde işlenen kişisel verilerin ise yayım tarihini takiben iki yıl içinde uyumlu hale getirileceği ya da silinip/anonim hale getirilmesi kararlaştırılmıştır.

Kişisel Veri Kavramı Nedir?

1980 yılında OECD tarafından yayınlanan Kişisel Verilerin Sınır Aşan Trafiği ve Verilerin Korunmasına İlişkin Rehberler İlkelerinin (OECD Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data) 1/b maddesinde; Belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiye ilişkin tüm bilgiler "kişisel veri" olarak tanımlanmıştır.(1)

Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin olarak kabul edilmiş ilk Uluslararası Belge olan 28 Ocak 1981 tarih ve 108 sayılı "Kişisel Verilerin Otomatik Olarak İşlenmesi Sırasında Gerçek Kişilerin Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi" 2/a maddesinde ise kişisel veriler; "kimliği belirlenen veya belirlenebilen gerçek kişiye ait tüm bilgiler" olarak açıklanmıştır.

6698 sayılı KVKK da kişisel veri;

"kimliği belirli veya belirlenebilen gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi" olarak tanımlanmıştır.

Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Amacı ve Kapsamı Nedir?

Kanunun amacı; kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemektir.

Kanunun 2. maddesinde kapsamı belirtilmiştir; Bu Kanun hükümleri, kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanacaktır.

Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Temel İlkeler Nelerdir?

Kanunun 4. maddesinde kişisel verilerin işlenmesine ilişkin usul ve esaslar 108 sayılı Avrupa Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesine ve 95/46/EC sayılı Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifine paralel şekilde düzenlenmiştir. Buna göre; Kanunda kişisel verilerin işlenmesinde sayılan genel ilkeler şunlardır:

- Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma,
- Doğru ve gerektiğinde güncel olma,
- Belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenme,
- İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma,

- İlgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme.

Kişisel verilerin işlenmesine ilişkin ilkeler, tüm kişisel veri işleme faaliyetlerinin özünde bulunmalı ve tüm kişisel veri işleme faaliyetleri bu ilkelere uygun olarak gerçekleştirilmelidir.

Açık Rıza Kavramı ve Unsurları Nelerdir?

Açık rıza; 95/46 EC sayılı Direktif dikkate alınarak tanımlanmaktadır. Buna göre, açık rıza ilgili kişinin kendisiyle ilgili veri işlenmesine, özgürce, konuyla ilgili yeterli bilgi sahibi olarak, tereddüde yer bırakmayacak açıklıkta ve o işlemle sınırlı olarak verdiği onay beyanı şeklinde anlaşılmalıdır.

Açık rıza, kanunda "belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rıza" şeklinde tanımlanmıştır. Buna göre açık rızanın üç unsuru vardır:

- Belirli bir konuya ilişkin olması
- Bilgilendirilmeye dayanması
- Özgür iradeyle açıklanması

Kişisel Verilerin Korunması Kanununda Yer Alan Suçlar ve Kabahatler Nelerdir?

Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 5. Bölümü 17. maddede Suçlar, 18. maddede Kabahatler düzenlenmiştir. KVKK m.17; "Kişisel verilere ilişkin suçlar bakımından 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 135 ila 140 ncı madde hükümleri uygulanır. (2) Bu Kanunun 7 nci maddesi hükmüne aykırı olarak; kişisel verileri silmeyen veya anonim hâle getirmeyenler 5237 sayılı Kanunun 138 inci maddesine göre

DİPNOT

(1) <http://www.oecd.org/sti/economy/oecdguidelinesonthe protectionofprivacyandtransborderflowsofpersonaldata.htm>

cezalandırılır.”

5237 sayılı Türk Ceza Kanunundaki ilgili maddeler;

- m.135 - Kişisel verilerin kaydedilmesi; “(1) Hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir. (2) Kişisel verinin, kişilerin siyasi, felsefi veya dini görüşlerine, ırki kökenlerine; hukuka aykırı olarak ahlaki eğilimlerine, cinsel yaşamlarına, sağlık durumlarına veya sendikal bağlantılarına ilişkin olması durumunda birinci fıkra uyarınca verilecek ceza yarı oranında artırılır.”
- m.136 - Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme; “Kişisel verileri, hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”
- m.137 - Nitelikli haller; “Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların; a) Kamu görevlisi tarafından ve görevinin verdiği yetki kötüye kullanılmak suretiyle, b) Belli bir meslek ve sanatın sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle, İşlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.”
- m.138 - Verileri yok etmeme; “(1) Kanunların belirlediği sürelerin geçmiş olmasına karşın verileri sistem içinde yok etmekle yükümlü olanlara görevlerini yerine getirmediklerinde bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası verilir. (2) Suçun konusunun Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre ortadan kaldırılması veya yok edilmesi gereken veri olması hâlinde verilecek ceza bir kat artırılır.”
- m.139 - Şikayet; “Kişisel verilerin kaydedilmesi, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme ve verileri yok etmeme hariç, bu bölümde yer alan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır.”
- m.140 – Tüzel Kişiler Hakkında güvenlik tedbiri uygulanması; “Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”

şeklinde dir.

KVKK m.18; Kabahatler – “(1) Bu Kanunun;

- a) 10 uncu maddesinde öngörülen aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 5.000 Türk lirasından 100.000 Türk lirasına kadar,
- b) 12 nci maddesinde öngörülen veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeyenler hakkında 15.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar,
- c) 15 inci maddesi uyarınca Kurul tarafından verilen kararları yerine getirmeyenler hakkında 25.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar,
- ç) 16 ncı maddesinde öngörülen Veri Sorumluları Siciline kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket edenler hakkında 20.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar, idari para cezası verilir.

(2) Bu maddede öngörülen idari para cezaları veri sorumlusu olan gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında uygulanır.

(3) Birinci fıkrada sayılan eylemlerin kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları bünyesinde işlenmesi hâlinde, Kurulun yapacağı bildirim üzerine, ilgili kamu kurum ve kuruluşunda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında görev yapanlar hakkında disiplin hükümlerine göre işlem yapılır ve sonucu Kurula bildirilir.”

GDPR Nedir? Amacı Nedir? Ne Zaman Yürürlüğe Girecektir?

Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 1995/46 AT sayılı Kişisel Verilerin İşlenmesi Sırasında gerçek Kişilerin Korunması ve Serbest Veri Trafiğine İlişkin Yönergesi ile Avrupa Birliği çapında kişisel verilerin korunması amaçlanmıştır. Bu sayede kişisel verilerin işlenmesi sırasında mahremiyetin korunması amaçlanmış olup kişisel verilerin dolaşımı düzenlenmiştir. Özellikle bilgi toplumunun ve hizmet sektörünün gelişimini kolaylaştırmak amacıyla yapılan bu düzenleme hızla gelişen teknoloji karşısında yetersiz kalmıştır. Bilhassa Bulut (Cloud) teknolojilerinde son yıllarda yaşanan gelişmeler karşısında yeni düzenlemelere

gereksinim olduğu aşîkârdır. Söz konusu ihtiyaçlar neticesinde AB veri koruma kurallarında köklü bir reform içeren “Genel Veri Koruma Tüzüğü (General Data Protection Regulation–GDPR)” Avrupa Parlamentosu tarafından 14 Nisan 2016 tarihinde onaylanmıştır. GDPR’ın yürürlük tarihi ise 25 Mayıs 2018 olarak kabul edilmiştir. Avrupa Birliğinde yeni bir düzenleme yapılmasının bir diğer sebebi ise; veriye ulaşmanın ve de transferinin oldukça kolaylaşmasıdır. Bunun sonucunda AB vatandaşlarının haklarının olumsuz etkilemesi kaygısıdır. Komisyonun kişisel verilerin korunmasına ilişkin genel AB yasal çerçevesini gözden geçirirken temel aldığı politika hedefleri şu şekilde ifade edilmektedir(2);

- Özellikle küreselleşmeden kaynaklanan zorluklar ve yeni teknolojilerin kullanımı karşısında kişisel verilerin etkili bir biçimde korunması amacıyla AB hukuk sisteminin iyileştirilmesi,
- Kişisel veriler konusunda bireysel hakların güçlendirilmesi ve aynı zamanda AB içinde ve/veya dışında kişisel verilerin serbest akışının sağlanması için bürokratik süreçlerin azaltılması,
- Kişisel verilerin korunmasına ilişkin AB hukuku kurallarına netlik ve tutarlılık kazandırılması; bu kuralların yine tutarlı ve etkin bir biçimde uygulanması ve Birliğin tüm faaliyet alanında kişisel verilerin etkin bir biçimde korunması(3)

Genel Veri Koruma Tüzüğü Tarafından Getirilen Temel Değişiklikler Nelerdir?

GDPR;

- Kişisel verilerin ve veri

sahiplerinin daha etkin korunması,

- Veri işleyenler ile veri kontrolörlerinin artırılmış sorumlulukları,
- Uygulanma alanı bakımından daha güçlü düzenlemelere sahip olmasını amaçlamaktadır.

Uyumlaştırma: GDPR bir düzenleme olarak değil de tüzük olarak yayınlanmıştır. Bunun farkı şudur; tüzükler, üye ülkelerde doğrudan uygulanma kabiliyetine sahiptir. Herhangi bir iç hukuk düzenlemesi yapılmasını gerektirmez. Direktifler ise elde edilmesi beklenen temel hedefleri ortaya koyar ancak söz konusu hedeflere ulaşılmasına ilişkin yöntemleri üye devletlerin kendi iç hukuklarına bırakırlar. Düzenleme değil de tüzük olarak yayınlanmasında ki amaç üye ülkelerin iç hukuk düzenlemelerinden kaynaklanan farklılıkları ortadan kaldırmak ve standart bir korumayı sağlamaktır. Avrupa Birliği’nin bu konudaki iradesi birçok kez “tek kıta, tek kanun” (one continent, one law) olarak da ifade edilmektedir. (4) Ayrıca -Kullanıcı Haklarının üye ülkeler arasındaki farklılıkları giderilmiştir.

Veri İşleyenlerin Tamamının Veri İşlemeden Sorumlu Tutulması:

95/46 sayılı Direktif’te tek kişi “veri kontrolörü olarak düzenlenmekteydi. GDPR ile getirilen düzenleme kapsamında, veri kontrolörü olmamakla birlikte bu verileri işleyen herhangi bir şirket ya da birey de (bulut hizmet sağlayıcıları gibi alt hizmet sağlayan üçüncü taraflar da dâhil olmak üzere) verinin hukuka uygun işlenmesinden sorumlu tutulacaklardır. Bu kapsamda GDPR hükümlerinin, sunucuları AB

dışında yerleşik bulunan ve işleme faaliyetlerini Birlik ülkeleri dışından sürdüren bulut hizmet sağlayıcıları bakımından da bağlayıcı olduğu görülmektedir. GDPR ile getirilen yüksek oranlı para cezaları bu işleyiciler bakımından da bağlayıcıdır. (5)

AB Vatandaşlarına ait Kişisel Verilerin Birlik dışına aktarımı daha sıkı kurallara bağlanmıştır:

Özellikle Amerikan merkezli Google-Apple-Facebook gibi şirketlerin kullanıcı bilgilerini Amerika’da Ulusal Güvenlik Ajansı (NSA) ile paylaşmaları ve 2013 yılında Edward Snowden tarafından ortaya çıkarılan mahremiyet ihlalleri neticesinde verilerin Birlik dışına aktarımı konusunda yaptırımlar artırılmıştır.

Tazminat Talebi: GDPR zarara uğrayanlara tazminat talebi hakkı tanımaktadır.

Kullanıcı Haklarına İlişkin Bilgilendirme Yükümlülüğünün Veri Kontrolöründe Olması ve Açık Rızanın Alanı Genişlemiştir:

Buna göre önceden kullanıcı aksini ileri sürmedikçe rızası vardır mantığı terkedilerek açıkça rıza alınmadan hiçbir verinin işlenmeyeceği kabul edilmiştir. Zira kişisel verilerin işlenmesine ilişkin rızanın özgürce, belirli, aydınlatılmış/bir amaca matuf, bilinçli ve açıkça verilmiş olması gerekmektedir. Söz konusu rızanın aynı amaç veya amaçlar için yürütülen tüm işleme faaliyetleri bakımından alınması gerekmektedir. Ayrıca rızanın elektronik araçlarla istendiği durumlarda bu istek, açık, özlü ve uğruna kullanıldığı hizmetten yararlanmayı engellemeyen bir mahiyette olmalıdır. Bu da açık rıza kavramının (bazı kitaplarda güçlendirilmiş rıza) uygulama

DİPNOT

(2) http://ec.europa.eu/justice/data-protection/reform/index_en.htm,

(3) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-46_en.htm?locale=en,

(4) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5176_en.htm;

(5) Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü’nün Getirdiği Yenilikler ve Türk Hukuk Bakımından Değerlendirilmesi T.C. Kalkınma Bakanlığı - Ayşe Nur AKINCI Çalışma Raporu – 6 s.14,

alanının genişlemesi sonucunu doğurmaktadır.

GDPR ile cezalar artmış, kontroller sıkılaştırılmıştır: GDPR ile verilecek ceza tutarı 200 milyon Avro veya hizmet sağlayıcının küresel gelirinin yüzde dördü (iki değerden yüksek olan) gibi önemli miktarlara arttırılmıştır. Buna göre veri işleyenler ve Bilgi Teknolojileri üreticileri için ürün ve hizmetlerini veri koruması yönünden kullanıcı dostu düzeyde oluşturma yükümlülüğü getirilmektedir.(6)

Veri İhlali Riskinin Yüksek Olması Durumunda Hem Veri Koruma Otoritesine Hem de Veri Sahibine Bildirimde Bulunma Zorunluluğu Getirilmiştir: Düzenlemenin hayata geçirilmesi sonrasında ortaya çıkan ihlallerle alakalı, tespitinden itibaren 72 saat içerisinde ilgili kişilere veya veri sahiplerine bilgi verilmesi gerekmektedir.

Unutulma Hakkı: GDPR'ın getirdiği en büyük yeniliklerden birisidir.

GDPR ile getirilen düzenleme kapsamında kullanıcılar kendilerine ait kişisel verilerin silinmesini talep edebilmektedirler. Kişilerin geçmişte yaşadıkları olayların toplum hafızasından silinmesini istemek olarak nitelendirilecek bu hak ile ilgili en bilinen dava İspanya vatandaşı Mario Costeja Gonzalez tarafından Google İspanya ve Google Inc. şirketine karşı açılmış olan davadır. Davanın konusu 1998 yılında bir gazetede davacı Gonzalez hakkında yapılan habere ilişkin kısıyolun arama motorundan kaldırılması talebidir.

Davacı uzun süre önce kendisi hakkında yapılan bu haberin artık “alakasız” bir mahiyette olması gerekçesiyle habere ilişkin linkin kaldırılması gerektiğini savunmuştur. Bu kararda arama motorlarının ve internet aracı hizmet sağlayıcılarının veri kontrolörü sayılması gerektiği ifade edilmiştir. Hukukumuzda Unutulma hakkı ile ilgili olarak Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 17.06.2015 tarihli 2014/4-56E. 2015/1679K. sayılı ilamı önemlidir.

DİPNOT

(6) Bert-Jaap Koops/ Ronald Leenes, *Privacy Regulation cannot Be Hardcoded. A critical Comment on the “privacy by design” provision in data-protection law*, *International Review of Law, Computers & Technology*, 2014, Vol. 28, No:2, syf. 159-171, 159

Av. Tekin ÖZTÜRK

FAŞİZM Mİ HORTLADI?

*Salt despot birinin,
itaat eden bağımlı
kitlenin istek ve tavrına
rağmen istediğini
yapabileceğini düşünmek
safılık olur. Despotların
ve mutlak hükümdarların
böyle bir kudret sahibi
olduğuna, toplumsal
baskıdan tamamen
bağımsız olduklarına
inanmak saçmalaktır.
Pratikte görüldüğü üzere,
despotun bireysel
iradesi çok önemli bir
faktör değildir ve onun
otoritesi, diğerlerinin
iradelerini yansıtmaya
derecesiyle orantılıdır.
Herhangi bir sosyal
düzenin varlığını devam
ettirdiği sürecin tümü,
aslında toplum üyeleri
arasında daimi bir
referandum demektir
ve toplum
var olduğu sürece,
bu, toplumda çoğunluğun
referandumda olumlu
oy kullandığı anlamına
gelmektedir.*

Pitirim Sorokin**Hitler hortladı mı?**

Rusya'da Putin'in iktidara yerleşmesinden bu yana geçen yıllar içinde Macaristan, Hindistan, Filipinler, Amerika Birleşik Devletleri ve en son Brezilya'da sağcı, hatta nasyonalist adamlar iktidara getirildiler. O kadar öyle; küresel sermayenin ekonomik politikaları sonucu yoksullaşıp bunalan Amerika Birleşik Devletleri küçük burjuvazisi, tüm öngörülerini tersine çevirerek, temsilcisi Trump'ı iktidara taşıdı. Dönem, bu yönüyle, 20. yüzyılın ilk yarısını hatırlatıyor; Faşizm Çağını. Eksik kalsın istemiyorum; her iki Emperyalist

Paylaşım Savaşına götüren dinamikler, büyük olasılıkla, üçüncüsünü hazırlamak için işliyor.

Nasıl mı?

Birinci Dünya Savaşı, uluslaşma sürecini geç tamamlayan Almanya'nın güçlü sermayesinin, o vakte değin tamamen paylaşılmış gezegen üzerinde mahreç ve kaynak talep etmesinden çıktı. İkinci Dünya Savaşı da yine, Birinci Savaşın yarattığı yıkımı çok hızlı biçimde onaran Almanya'nın Polonya'ya saldırması ile başladı. Anschluss politikası ile Ruhr Havzasını, Alsas – Lorraine'i, Avusturya'yı ve Çekoslovakya'nın Sudetenland Bölgesini, Memel'i yutan Almanya bununla yetinmeyerek, yaşam sahasını lebensraum politikasıyla doğruya doğru yaymak istedi, Polonya'ya saldırdı. İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı başladı. Şimdi ise; Putin Rusyası, oldukça cüretli hamlelerle Amerika Birleşik Devletlerine mutlak olarak tabi Suudi Arabistan, Mısır gibi ülkelere dahi sızmaya çalışırken Çin Birleşik Devletlerin karşısına muazzam bir ekonomik güçle çıkmış bulunuyor. İran İslam Cumhuriyeti de nükleer güç olma yolunda ve Amerika Birleşik Devletlerine rahatsızlık vermenin ötesine geçmiş, Birleşik Devletleri tehdit etmekte. Ekonomik politikalarında içe dönmeye çalışan, yeryüzüne aşırı derecede yayılmış sermayesini içeriye çekmeye uğraşan, "dış yardımları"nı kesen ABD, diğer yandan uluslararası hegomonik konumunu ise terketmek niyetinde değil. Bu emperyalist kavgada Rusya – Çin – İran troykası mevcut statüyü koruyarak mevcut dengeler üzerinden ABD'nin nüfuz alanlarına sızmaya çalışırken Amerika Birleşik Devletleri ise dengeleri zorlayacak bir stratejiyle

kendisini savunmaya çalışıyor. Bu durumun ilanihaye sürmeyeceğine, dinamiklerin dünyayı bir üçüncü savaşa götüreceğine inanıyorum. Bu nedenle de Hitler hakkında bir şeyler yazmak istedim.

20. yüzyılın ilk yarısı içinde Macaristan'da Amiral Horthy, Polonya'da Pilsudski, İspanya'da Franco, Portekiz'de Salazar, Romanya'da Mareşal Antonescu, Arjantin'de Peron, Brezilya'da Vargas, Almanya'da, dünyaya faşizmin en şiddetlisini yaşatan Hitler ve İtalya'da, ideolojinin bu türüne faşizm ismini veren Mussolini iktidara geldiler.

Faşizmin toplumsal tabanı, bu menfur rejimi iktidara taşıyan dinamikler üzerine literatür oldukça zengin. İktidara gelenlerden Hitler'in ve onu iktidara taşıyan toplumsal kesimin psikopatolojisi üzerine yazmak istiyorum. Yararlandığım kaynak, Kemal Bek ve Zeki Çakılalan'ın Türkçeye çevirdiği, Donkişot Yayınları'na 2003 yılında basılmış, Walter C. Langer'ın Hitler'in Psikopatolojisi isimli çalışma. Yayınevi, kitap hakkında, arka sayfaya "Dr. Walter C. Langer ve yardımcıları tarafından hazırlanan Hitler'in Psikopatolojisi adlı bu "gizli rapor", Hitler'in psikopatik kişiliğini ruhbilimsel çözümlemelerle ortaya çıkarıyor. Bu inceleme, propaganda malzemesi olarak kullanmak için değil, Hitler'in düşünce biçimini ve Alman halkının ona bağlılığının nedenlerini öğrenmek amacıyla yapılmıştır; bundan dolayı doğruluğu su götürmez." notunu düştükten sonra "Dünyayı kan ve ateşe boğan Hitler'in siyasal yaşamındaki davranış biçiminin kökeninde hangi ruhbilimsel etkenlerin olduğunu öğrenmek, Türk okuru için ilginç olacaktır."

notunu eklemiştir.

Hitler'in psikopatolojisini, çalışmada izlenen sıraya uyarak, değişik başlıklar altında aktaracağım:

a) Hitler'in, aynadaki görüntüsüne bakarken " inandığı yolda, bir uyurgezerin sakınmazlığı ve inadıyla yürüyen" birini gördüğünü söylediği yazılıyor ancak bu kadar değil. Bu dengesiz kişilik, biyografisinin yazarı Thomas Fuchs'un aktardığına göre; Anschluss'tan önceki son Avusturya Başbakanı Schuschnigg'i: " Gelmiş geçmiş en büyük Alman'ın huzurunda bulunduğunuzun farkında mısınız?" sözleriyle azarlıyor. " Benim tarihsel açıdan büyüklüğüm, sizin onayınızı gerektirmeyecek kadar açıktır. " diyecek denli dengeden yoksun bu adam " Yanılmam ben. Söylediğim ve yaptığım her şey tarihtir. " sözlerinin de sahibi. Hitler'in megalomaniası aktardıklarımla sınırlı değil. Her işi, mesleği en iyi kendisinin bildiği iddiasında. Şöyle diyor: "Bana göre savaş bir oyun değil. Generallerin bana emretmelerine izin vermem. Savaşı ben yönetirim." Gerçekten de Wehrmacht'ın komutanlığına kendisini tayin ediyor.

En büyük general olduğunu söylemekle yetinmeyen Hitler en büyük mimar, giderek mimari alandaki tek uzman olduğu iddiasını da dillendirmekten sakınmıyor. O kadar öyle; "bütün sanat konularında son yargıyı vermek üzere üç kişilik bir kurul atamış, ama vardıkları sonucu beğenmeyerek onları görevlerinden alıp, bu işi kendisi üstlenmişti."

En büyük general, en büyük mimar, sanatın son yargıcı sıfatlarını sadece kendine layık gören Hitler için, Psikiyatr Dr. Langer yazıyor: " İktisat, öğretim, dış ilişkiler, propaganda, sinema, müzik ve kadın giyimi konularında da bundan farklı davranmaz. Her alanda, kendisini sorgusuz sualsiz bir otorite olarak kabul etmektedir."

Dr. Langer'a inanmak gerekirse, en büyük general, mimar, iktisatçı, eğitimci, jüri, dış politika uzmanı, sinemacı, müzisyen, kadın terzisi, her alanda sorgusuz sualsiz otorite Hitler katı tutum

sahibi olmakta ve acımasızlıkta da üstün birinciliği başkalarına bırakmak istemiyor." Belki de yüzyıllardan beri, Almanya'da gelmiş geçmiş en katı tutumlu Alman'ım ben. Şimdiye kadar hiçbir Alman önderinin sahip olmadığı yetkilere sahibim. Ama hepsinden öte, kendi başarıma inanıyorum. Kayıtsız şartsız inanıyorum."

Herşeyin uzmanı Hitler, Sir Nevil Henderson'a göre, " kaadir – i mutlak"lık duygusunun sınırındadır: "Son bir yıl içindeki olaylar boyunca, onun kendi dehasına, içgüdülerine ve rahatlıkla söyleyebilirim ki, yıldızına olan inancının sınırsız olduğu ortaya çıkmıştır. Bütün bunlar, kendisinin yanılmaz ve yenilmez olduğuna inancını dile getirir. Bu duygu, eleştiriye ya da kendisinininkiyle uyuşmayan bir düşünceye dayanamayışını da açıklar. Ona karşı çıkmak demek, kendi açısından, Lese Mageste (devlete karşı işlenen) bir suçtur. Her ne yönden gelirse gelsin, planlarına karşı çıkmak, tam anlamıyla kaadir – i mutlaklığının vurucu gücünü gösteren bir tepkiyle karşılaşılır.

Onunla ilk karşılaştığımda olaylar hakkında akıl yürütmesi ve gerçekler karşısında uyanıklığı, beni etkilemişti. Ama zaman geçtikçe, gitgide akıl dışı tutumu benimsediğini, yanılmazlığı ve büyüklüğü konusunda temelsiz ama kesin bir inanca sahip olduğunu anladım."

Yanılmazlığına ve her şeyi bildiğine dair inancı nerden geliyor olabilir?

Dr. Langer yanıtıyor: " Çeşitli konularda epey kitap okumasına rağmen bu " yanılmazlık" ve "her şeyi bilirliliğinin" kitaplardan doğduğuna inanmaz.

Tam tersine iş, ulusların kaderlerini yönlendirmeye gelince kitapları bile yok sayar. Gerçekte, akla hiç değer vermez. Bu konuda, çeşitli yerlerde söylediği birkaç söze bakalım:

" Ussal yeteneklerin geliştirilmesinin önemi ikincildir."

" Bilgi ve zekaya sahip olan okumuş kişiler, içgüdülerin yönlendirici gücünden yoksundurlar."

"Herkesten çok şey bildiğini sanan şu reziller (aydınlar)..."

" Akıl her şeye hükmedecek bir biçimde

gelişti, yaşamın bir hastalığı haline geldi. ”

Hitler'in uygulamalarına yön veren, bütünüyle farklı bir şeydi. Açıkça görüldüğü gibi, Hitler kendisinin, Almanya'ya kurtarıcı bir Tanrı olarak gönderildiğine, özel bir görevle (mission) yükümlü olduğuna inanmaktadır.”

Dr. Langer'ın, Hitler'in çok kitap okuduğuna dair görüşü doğru olmayabilir; NTV yayınlarında, 2009 yılında basılmış, Henrik Eberle ve Matthias Uhl'un ortak çalışması Hitler Kitabı'nda, Hitler'in emireri Heinz Linge'nin tanıklığına göre; “ Hitler 1939 yazı boyunca Obersalzberg'de kaldı. Zamanını, hep yaptığı gibi, Eva Braun ve arkadaşlarıyla geçirdi. Bu sırada sık sık kendi köşesine çekiliyor, polisiye ve macera romanları okuyordu. Bu ucuz edebiyat yüzünden, Hitler'in şatosunda çalışan bir sobacı 1939'da toplama kampına gönderildi. Sobacı, Hitler'in çalışma odasında, Eva Braun'un bir arkadaşı olan Münihli kadın sanatçı Stork'un, Nasyonal Sosyalist Parti'nin yaşamından sahnelerle süslediği çinilerle kaplı bir soba kurdu. Sobacı, Berghof'taki öteki işçilere, Hitler'in “değerli” kütüphanesinden söz etti. Bu sözler SD'nin (Sicherheitsdienst/ İstihbarat Servisi) kulağına gitti. Hitler'in emri üzerine, sobacı Dachau'daki toplama kampında ortadan kayboldu. (s.52 – 53) ” Hitler'in emireri Linge, Dr. Langer'in tesbitinden farklı olarak, Hitler'in edebiyatla ilgisinin, bir sobacının hakiri gördüğü düzeyde olduğunu ifade ediyor.

b) Hitler'in kendisini nasıl gördüğünü aktardıktan sonra sıra halkının onu nasıl tanıdığına ancak Alman halkı “Denetim altındaki güdümlü ve sınırlı bir basın verebileceği resmi nitelikli haberlerle onu ne denli tanıyabilir?” Dr. Langer, diktatörü yakından görmüş kişilerin izlenimlerini çalışmasına almış: “ Başarısız

Birahane Ayaklanması'nın duruşması sırasında, Edgar Mowrer, ilk kez gördüğü Hitler hakkında kendi kendine şöyle düşünmüştü:

“Müthiş asi dedikleri, şu düz kara saçlı, şık ceketli, hantal davranışlı ve çalçene taşra züppesi miydi? Tıpkı, bir kumaş firmasının gezgin satıcısına benziyordu.”

Hitler'in görünümü, daha sonra da iyi bir izlenim yaratmamıştır tanıyanlarda. Dorothy Thomson, Hitler'i ilk görüşünü şu sözcüklerle anlatıyor:

“Son derece biçimsiz bir vücut yapısı, tıpkı bir karikatüre benzeyen yüz ifadesi, bütünüyle kıkırdaktan oluşmuş duygusu veren kemiksiz bir et yığını. Silik bir kişilik, ağzı boş laf yapan, dengesiz ve özgüvensiz bir adam. Tam bir küçük adam prototipi.”

Ancak, Hitler'i yakından görenlerin tümü yukarıda aktardıklarına benzer ya da yakın izlenimler edinmiyorlar. “Hitler'in gözleri üzerine de epey şey yazılmıştır. Gökkuşağının bütün renkleri gözlerine benzetilmiştir. Gerçekte ise bu gözler, oldukça parlak mavi bir renktedir; hemen hemen menekşe rengindedir.

Ama kitleleri “cezbeye” getiren gözlerinin rengi değil, onlardaki büyüleyici bir etkiye sahip parlaklık ve derinliktir.

Aşağıda anlatılanlara benzer etkilenimler bu konudaki kitaplarda sık sık dile getirilmiştir. Nazilerden nefret eden bir polis, aldığı emir üzerine Hitler'in konuşacağı bir mitinge gönderilir. Görevlendirildiği yerde nöbetleyen Hitler içeri girer: “Polis memurunun ta gözlerinin içine hipnotize edici uğursuz bakışlarla baktı. Bu bakışlardaki etki gücüne dayanmak olanaksızdı. Bu durum polisin aklını başından almıştı. Ertesi sabah, kendisinden geçmiş bir tavırla bana şöyle dedi: ‘Dün gecedan beri Nasyonal Sosyalistim ben. Heil Hitler!’ ”

Sık sık dile getirilen bu tür ifadelerin hepsi Nazi propaganda araçlarından çıkmamıştır. Şimdi Amerika'da yaşayan pek çok saygın kişi, kendi kişisel dostları arasında buna benzer etkilenimleri anlatmışlar, hatta pek seçkin diplomatlar bile Hitler'in bakışlarındaki etkiyi ve bunun halk üzerindeki gücünü sık sık dile getirmişlerdir.

Aralarında Rauschning'in bulunduğu daha başkaları ise, Hitler'in bakışlarını içten bir canlılığın kıvılcımından, parlaklıklarından yoksun, ölü ve içe işleyici olarak tanımlarlar. Pek az Alman'ın onunla karşı karşıya gelmiş ve bu bakışlardan etkilenmiş olması nedeniyle, bu sözler üzerinde uzun uzadıya durmamızın gereği yoktur. Geçmişte Hitler'in Alman halkı üzerindeki kişisel etkisi ne olursa olsun şurası bir gerçektir ki, bu etkiyi Führer'i sevimli, yakışıklı ve kararlı bir tavırla gösteren ve uygun yerlere asılmış bulunan milyonlarca afiş yaratmıştır.”

Sadece gözleri mi? Hatip olarak sesi ve konuşmasının içeriği?

Dr. Langer yazıyor: “Gerçeği söylemek gerekirse sesi, öyle güzel ve etkili de değildir. Hatta, açıkça bet seslinin biridir. Sesi biraz pes perdeye indiğinde çatlaklaşır. Almanca'yı konuşma biçimi hiç de büyük hatiplere yakışacak durumda değildir. Hele, söyleyişi (telaffuzu), eskiden daha da kötüydü. Tschuppik'in Knoedlige Sprache diye adlandırdığı Avusturya şivesiyle Almanca karışımı bir dil kullanır. Söylevlerinin mantıksal yapısı da, büyük bir hatibe yakışan durumda değildir. Bütün söylevleri, aşırı derecede uzun ve kötü hazırlanmıştır; bol tekrarla doludur. Hele bazılarını okumaya tahammül bile edemezsiniz. Ama o bunları alanlarda kitlelere söylerken dinleyenler üzerinde olağanüstü bir etki bırakır.”

Her türlü fiziksel albeniden ve entelektüel yetenekten bu adam,

nasıl oluyor da dünyanın başına gelmiş en büyük felaketlerden biri olabildi?

“ Halkın işitmek istediği şeyleri söylemekte çok ustadır, bütün yeteneği budur işte; konuşurken halkın duygularını ve heyecanlarını yönlendirmekte çok başarılıdır. Strasser bu yeteneği şöyle dile getiriyor: “ Hitler insan yüreğinin titreşimlerine, bir titreşimölçerin (sismograf) duyarlılığıyla yanıt verir. Kendisine bağışlanmış bir armağan gibi yüreklendirir bu onu. Bütün bir ulusun gizli içgüdülerini, yani acılarını ve kişisel başkaldırışını ilan eden bir hoparlör gibi davranır.”

Bu, Alman halkının araya propaganda araçları girmeden, doğrudan doğruya tanıdığı Hitler’di. Bir mitingten ötekine yorulmak ve usanmak bilmeden koşan ateşli söylevci; halkın çıkarları uğruna kendisini tüketircesine çalışan Hitler... Halkı devlet işlerinde bilinçlendirmek için bütün engellere karşı sonsuz bir güçle mücadele eden, ruhunu ve yüreğini davasına adayan Hitler... Halkın coşkularını uyandırıp, onları ulusal bakımdan yücelme amaçlarına yönelten Hitler... Gerçekleri olduğu gibi söylemekten çekinmeyen, dış baskılara olduğu kadar, içerden gelebilecek tehditlere de pabuç bırakmayan yiğit Hitler... Sözleri halkı derinden etkileyen, gerekli gördüğünde onları babaca azarlayan içten bir Hitler’di bu... Onlarda var olduğuna inandığı özsaygı duygusunu yeniden uyandıracak olan Hitler’di bu. “

c) Kurmayının nasıl bir Hitler imajı vardı?

Dr. Langer, çalışmasında, Hitler’in ilkesizliğinden, hatta vicdansızlığından sözeder: “ Belli başlı ilkeleri şunlardı: Halkın ilgisini hep aynı noktada tutar, bir hataya izin vermez; düşmanlarının arasında iyilerin de bulunabileceğini kabul etmez; bir konuda, birden fazla olasılık düşünmez; yapılan bir hatadan dolayı suçlanmayı kabul etmez; yapılan her hatayı düşmana yükler ve onu suçlar; halk, büyük bir yalana küçük bir yalandan daha çabuk inanacaktır; bir yalan kırk kez yinelenirse, halk er geç inanır elbet. Arkadaşları Hitler’in bu yeteneklerini çok iyi bilirler. Onun

özellikle halk üzerinde yaptığı etkiye, olağanüstü önderlik niteliklerine hayranlık duyarlar. “

“Hiçbir Nazi önderi bu yeteneklere Hitler’inkilerle karşılaştırılabilecek düzeyde sahip değildi, bu nedenle hiçbirisi halk katında onun yerini almadı.” Alman halkının bilmediği ancak kurmaylarının sürekli tanık olduğu diğer yanı hakkında yazılanlar şöyle: “ Alman halkına sunulan Führer portresine hiç de uymayan, ama arkadaşlarınca çok iyi bilinen Hitler kişiliğinin daha başka birçok yönü var. Bunlardan pek azı burada söz edilmeye değer. Hitler, her durumu denetimi altında tutabilen, çelik sinirli, olağanüstü cesarete sahip bir kişi olarak tanıtılmıştır. Oysa tam aksine Hitler, sıkıntılı, hiç beklenmeyen zor bir durumla karşılaştığında, bu durumdan sıvışma yollarını kolaylıkla bulabilen bir kişidir. “

Tartışmalara, münazaralara kapalıdır: Hitler, gazetecilerle konuşmak gerektiğinde de sinirli ve huzursuzdur. Bir propaganda ustası olarak kamuoyu oluşturmada basının önemini pek iyi değerlendirir ve törenlerde her zaman seçkin yerleri basın üyelerine ayırır. Gene de bir mülakat gerektiğinde savunma hattında kalmanın en güvenli yol olduğunu düşünür ve soruların önceden kendisine sunulması için ısrar eder. Mülakat süresince yanıtları daha önceden hazırladığı için belirli bir denge kurmayı başarır. Daha fazla açıklamada bulunmasını gerektirecek sorulara fırsat vermemek için hemen uzunca bir söyleve girer, çoğu zaman bu, bir tirada bile dönüşür. Söylev faslı bittiğinde mülakat da sona ermiş demektir.

Aydınların ya da içlerinde kendisine karşı eleştiri yöneltebileceklerin bulunduğunu tahmin ettiği topluluklarda konuşması istendiğinde dehşete düşer. “Yakın çevresi ve kurmaylarının hatta halkın dikkatini çeken kurnazlığı hakkında Dr. Langer şunları kaydetmiş: “Halkın ve özellikle arkadaşlarının dikkatlerini başka yöne yönelten kurnazlıklarından bir başkası unutkanlığıdır. Bu özelliği üzerinde o denli çok durulmuş, o denli çok yorum yapılmıştır ki, burada pek uzun

boyu söylemeyeceğiz. Bir gün söylediği bir şeyin tam tersini, bir başka gün, sanki daha önce böyle bir söz etmemiş gibi söylediğini çok iyi bilmekteyiz. Bu kurnazlığı yalnızca uluslararası sorunlarla ilgili işlerde değil, en yakın çalışma arkadaşları arasında da yapar. Onlar şaşkınlıklarını gösterip, düştüğü çelişkiye işaret ettiklerinde Hitler küplere biner, "Bana yalancı diyecek bir kişi varsa, çıksın da görelim!" der. Bu kurnazlığı öteki Nazi önderleri de öğrenmişlerdir. Rauschning bununla ilgili olarak, "Başta Hitler olmak üzere bütün Nazi önderleri hatırlamak istemedikleri bir şeyi, tıpkı histerik kadınlarda olduğu gibi bütünüyle unuturlar," diyor."

Kurmaylarının yakından bildiği şey, mizahla ilişkisinin sağlıklı görünmediğidir: "Hitler konuşmalarına birtakım nükteler katmasına ve oldukça nükteci görünmesine rağmen, gerçek bir gülmece yeteneğinden yoksundur. Hiç şaka kaldıramaz. Heyst'in söylediği gibi, "Üzüntüsünü, dertlerini, kendisini alaya alarak gideremez." Von Wiegand alaylara karşı son derece duyarlı olduğunu söyler. Huss ise, "Hemen ciddiye alıp köpürür; en azından bunu devletin ve Führer'in kutsallığı ile onuruna yapılan bir saldırı sayar."

d) Hitler'in, sonradan kurgulanan, yaşamında düzeltilemeyen çelişkiler var. "Bütün gizemli olaylar Hitler'in peşindeydi sanki. Askerlikte de bu böyle oldu. Birtakım şeyler var ki doyurucu bir açıklaması yapılamıyor. Bunlardan ilki, aynı alayda dört yıl görev yapmasına karşılık rütbesinin" birinci sınıf asker ya da onbaşidan yukarı çıkmamasıdır. İkincisi de, sürekli taktığı Birinci Sınıf Demir Haç Madalyasıdır. Bu konu epey tartışılmış, ama bir açıklık getirilememiştir; çünkü görevli bulunduğu alayın geçmişinde böyle bir ödül yoktur; başlıca ödüllerin arasında bu ödülün söz edilmemesi şaşırtıcıdır. Hitler de bu konuda tek bir söz olsun

etmemiştir. Bir söylentiye göre Hitler, içlerinde bir de subayın bulunduğu on iki kişilik bir Fransız asker topluluğunu tek başına tutsak etmiş. Bu hiçbir birlikte olağan bir başarı değildir kuşkusuz. Ödülleri belgeleyen kitapta bu tür bir başarıya hak kazandığının belirtilmemesi gerçekten şaşırtıcıdır. Kaldı ki, kitap yayınlandığında Hitler bir politikacı olarak epey ünlüydü.

Nazi propaganda araçlarında bu durum açıklığa kavuşturulmamıştır. Basında bu öykünün çeşitlemeleri anlatılmakla kalmamış, aynı zamanda her birinde tutsak edildiği söylenen Fransız askerlerinin sayısı farklı verilmiştir. Gazetelerde birbirini tutmayan bu olayın belgelerinin fotokopileri de yayınlanmıştır. Berlin'de çıkan Illustrierte Zeitung gazetesinin 10 Ağustos 1939 tarihli sayısında yayımlanan belgenin fotokopisinde madalyanın verilme tarihi 4 Ağustos 1918 iken, Voelkische Beobachter gazetesinin 14 Ağustos 1934 tarihli sayısında çıkan fotokopide bu tarih 4 Ekim 1918'dir. Bu sözde belgeler öteki ödülleri belirtmelerine rağmen İkinci Sınıf Demir Haç Madalyası'nın verilme tarihini belirtmemektedir. Oysa Birinci Sınıf Haç'a sahip olabilmek için daha önce muhakkak İkinci Sınıf madalyayı hak etmek gerekir." Öyle anlaşılıyor; faşizm, bir de, basından başlayarak tüm toplumun aptallaştığı rejimdir aynı zamanda.

e) Sıra Dr. Langer'ın siyasal çözümlemesinde: "Dünya Adolf Hitler'i güçlü olma konusundaki doymak bilmez tutkusu, acımasızlığı, zalimliği, duygusuzluğu, yerleşik kurumlara karşı nefreti ve ahlaksal kısıtlamalardan yoksun oluşu ile tanımaya başladı. O, birkaç yıllık süre içinde böylesine korkunç gücü, üstü kapalı tehditler, suçlamalar ve anırtırmalarda kullandı, bu da dünyayı titretmeye yetti. Yapılan anlaşmalara karşılık geniş toprakları işgal ve milyonlarca insanı bir tek kurşun

atmaksızın tutsak etti. Dünya bu korkudan bıkmaya, yapılanların sadece bir blöf olduğunu anlamaya başlayınca, bu kez tarihin en vahşi ve yıkıcı savaşına girdi. Öylesine korkunç bir savaştı ki bu, bir süre, yarattığımız uygarlığı temelden yıkacağı bile sanıldı. Hitler, yazgısını elinde tuttuğuna inandığı bir yola girdiğinde, insan yaşamı ve acıları, onu dokunulmaz bir kişi konumuna getirdi; o, bunun yazgısı olduğuna inanıyor.

Daha yolun başındayken, dünya alay ederek izliyordu yaptığı işleri. "Bu işleri sürdürmesi olanaksız," diyerek, birçok kişi onu ciddiye bile almadı. Şaşırtıcı bir başarıyla ortaya çıkan bu insan, dikkati çekmeye başladıkça bu şaşkınlık inanmazlığa dönüştü. Çoğu insan bu tür eylemlerin çağdaş uygarlığımızda yapılmasına akıl erdirememişti. Hitler, bu eylemleri yürüten biri olarak, eğer insanlık dışı bir kişi değilse, delinin tekiydi. Düşmanımızın kişiliğine ilişkin böyle bir yargı, ancak sokaktaki adam için doyurucu olabilirdi. Bu nedenle de sorunun çözümlendiği sanılabilirdi. O halde bu deliyi sahneden çekip, yerine akli başında birini getirerek dünyanın yeniden olağan ve barışçı bir yörüngeye oturmasını sağlayabilirdik.

Ne var ki bu safça bakış, Almanya'ya karşı savaşı yürütenlere ve savaş sona erdiğinde düzeni yeniden sağlayacaklara tümüyle yetersiz göründü. Hitler'i bir şeytan gibi görüp, onu cehennemin dibine göndermekle geride kalanların barış içinde yaşamalarını sağlayabilecekleri inancı doyurucu olmazdı onlar için. Çünkü, Führer'in deliliğinin, kıtanın büyük bir bölümüne olmasa bile, bir ulusun deliliğine dönüştüğünü gözlemlemişlerdi. Sonra bu, bir tek kişinin değil, o kişiyle halk arasında var olan karşılıklı ilişkinin ürünüydü ve birinin çılgınlığı ötekine de akıp geçiyor ya da bunun tam tersi oluyordu. Bir deli olarak yalnız

Hitler yaratmamıştı Alman çılgınlığını; bu çılgınlık da Hitler'i yaratmıştı. Onu bir söylevci, bir önder olarak yaratarak, belki de tasarlananın ötesine, Hitler'in hızıyla yola çıkmıştı. Olayları değerlendirmesini bilen kişilerce kaçınılmaz bir yıkım diye adlandırılan sona doğru onu izlemeyi sürdürüyor, Hitler'i yaratanlar.

Bilimsel yoldan Hitler'i ya da Führer'i insan kılığına girmiş bir şeytan olarak yalnız Almanya'da değil, tüm uygar ülkelerde de az çok var olan milyonlarca insanın ruh hali ile değerlendirmek zorundayız. Hitler'i tarih sahnesinden çekip atmak ilk elde gerekli olabilir;

ama bu, insanlığın tedavisi demek değildir. Frengiyi tedavi etmeden önce belirtisi olan yarayı iyi etmeye benzer bir tutum. Gelecekte benzer yaraların oluşması önlenilecekse, hastalığın açık belirtisini ortadan kaldırmakla yetinmeyiz. Tersine, istenmeyen olguları üreten etkenleri araştırıp, bulmalıyız."

Çalışmanın 1943 yılında yazılmış olduğunu yukarıda belirttim. Demek oluyor; 1943'ün geleceği içinde kalan dönemimizde yeni yaraların oluşması önlenememiş durumda. Yaralar hızla yayılıp çoğalıyor.

KAYNAK

- 1- *Hitler'in Psikopatolojisi* Walter C. Langer Çev: Kemal BEK – Zeki ÇAKILALAN Donkişot Yayınları İstanbul – 2003
- 2- *Hitler Kitabı* Henrik Eberle/Mattias Uhl Çev: Mustafa TÜZEL NTV yayınları 1. Baskı: Nisan 2009

Av. Talih UYAR

PARANIN İCRA DOSYASINA -ALTI AY İÇİNDE- GETİRTİLMESİ TALEBİ

- Haciz, satılarak paraya çevrilmesi zorunlu mala değil, bankalardaki hak ve alacaklar üzerine konulmuş olup, İİK'nun 106. maddesinin 2. fıkrası hükmüne göre borçlunun üçüncü kişi bankadaki alacağı menkul hükmünde ise de, mahcuz para alacağı için satış söz konusu olmadığından, 'paranın icra dosyasına -altı ay içinde- getirilmesi talebi'nin, satış talebi gibi değerlendirilip buna göre inceleme yapılarak hüküm kurulması gerekeceği-

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizden tetkiki borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi E.Ö. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü: Alacaklı tarafından borçlu hakkında kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile başlatılan icra takibinde, borçlunun, takibin kesinleşmesinden sonra banka hesaplarına konulan haczin düşmüş olması nedeni ile haczin kaldırılması için icra müdürlüğüne talepte bulunduğu, müdürlükçe, para üzerine uygulanan hacizlerde İİK.nun 106-110 maddelerinin uygulanamayacağı gerekçesi ile talebin reddedildiği, borçlu vekilinin bu karara karşı şikayet yoluyla icra mahkemesine başvurduğu, mahkemece şikayetin reddine karar verildiği anlaşılmıştır. İİK'nun "paraya çevirme" başlığını taşıyan 106. ve devamı maddelerinde taşınır ve taşınmaz malların satış usulü düzenlenmiştir. Borçlunun üçüncü kişilerdeki alacağı, taşınır hükmündedir. Aynı Kanun'un 110. maddesinde ise; "Bir malın satılması kanuni

müddet içinde istenmez veya talep geri alınıp da, bu müddet içinde yenilenmezse o mal üzerindeki haciz kalkar" hükmü yer almaktadır.

Somut olayda; haciz, satılarak paraya çevrilmesi zorunlu mala değil, bankalardaki hak ve alacaklar üzerine konulmuş olup, İİK'nun 106. maddesinin 2. fıkrası hükmüne göre borçlunun üçüncü kişi bankadaki alacağı menkul hükmünde ise de, mahcuz para alacağı için satış söz konusu olmadığından, paranın icra dosyasına celbi talebinin, satış talebi gibi değerlendirilip buna göre inceleme yapılarak hüküm kurulmalıdır.

O halde mahkemece, yukarıdaki ilkeler de nazara alınıp inceleme yapılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ : Borçlunun temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 19.04.2016 gününde oybirliğiyle karar verildi. 12. HD. 19.04.2016 T. E: 9010, K: 11603 (www.e-uyar.com)

II- Haciz, satılarak paraya çevrilmesi zorunlu mala değil, borçlunun üçüncü kişi bankada bulunan hesabındaki paraya konulduğunda, bu paranın satılarak paraya çevrilmesinin söz konusu olmadığı, ancak İİK'nun 106. maddesinin son fıkrasına göre borçlunun üçüncü kişilerdeki alacağının taşınır hükmünde olduğu, para alacağının haczinde 'satış talebi' söz konusu

olmadığından, haczedilen paranın -altı ay içinde- icra dosyasına gönderilmesi talebinin 'satış talebi' yerine geçeceği-

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizden tetkiki borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi Yeliz Aziz Peker tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü :

Alacaklı tarafından borçlu hakkında başlatılan kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibinde, borçlu icra mahkemesine başvurusunda, takibin kesinleşmesinden sonra borçluya ait banka hesabına konulan haczin düşmüş olması nedeni ile hesaba konulan haczin kaldırılması için icra müdürlüğüne yapılan talebin, müdürlüğün 12.12.2014 tarihli kararıyla İİK.'nun 106 ve 110. maddeleri gereğince reddedildiğini ileri sürerek haczin kaldırılmasını istemiş, mahkemece para alacaklarının haczinde satış isteme sürelerinin söz konusu olmadığı gerekçesi ile şikayetin reddine karar verilmiştir.

İİK.'nun "paraya çevirme" başlığını taşıyan 106 ve devamı maddelerinde taşınır ve taşınmaz malların satış usulü düzenlenmiştir. Haciz, satılarak paraya çevrilmesi zorunlu mala değil, borçlunun üçüncü kişi bankada bulunan hesabındaki paraya konulduğunda, bu paranın satılarak paraya çevrilmesi söz konusu değildir. Ancak İİK.'nun 106. maddesinin son fıkrasına göre borçlunun üçüncü kişilerdeki alacağı taşınır hükmündedir. Para alacağı

hacinde satış talebi söz konusu olmadığından haczedilen paranın icra dosyasına gönderilmesi talebi satış talebi yerine geçer.

Somut olayda, icra takibinin kesinleşmesi üzerine, borçlu Teta ... Ltd. Şti.'nin Yapı Kredi Bankası'ndaki hesabına haciz konulmasına ilişkin haciz müzekkeresine adı geçen bankaca verilen 18.06.2010 tarihli cevabi yazı ile borçlunun bankada herhangi bir hak ve alacağının bulunmadığı yönünde cevap verilmiştir. Bu durumda, mahkemenin para alacaklarının hacinde satış isteme süresinin söz konusu olmadığına ilişkin gerekçesi yerinde değil ise de; haciz müzekkeresinin bankaya ulaştığı tarih itibarıyla uygulanmış bir haciz söz konusu olmadığından, mahkemenin şikayetin reddine ilişkin kararı sonucu itibarıyla doğrudur.

SONUÇ: Borçlunun temyiz itirazlarının reddi ile sonucu doğru mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366. ve HUMK'nun 438. maddeleri uyarınca (ONANMASINA), alınması gereken 27,70 TL temyiz harcından, evvelce alınan harç varsa mahsubu ile eksik harcın temyiz edenden tahsiline, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 17/11/2015 gününde oybirliğiyle karar verildi. 12. HD. 17.11.2015 T. E: 16638, K: 28523 (www.e-uyar.com)

III- Haciz, satılarak paraya çevrilmesi zorunlu mala değil, bankalardaki hak ve alacaklar üzerine konulmuş olup, İİK'nun 106. maddesinin 2. fıkrası hükmüne göre 'borçlunun üçüncü kişi bankadaki alacağı menkul hükmünde' ise de, mahcuz para alacağı için 'satış' söz konusu olmadığından, paranın -altı aylık süre içinde- icra dosyasına getirilmesi talebi, satış talebi gibi değerlendirilip, buna göre inceleme yapılarak hüküm kurulması gerektiği-

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizen tetkiki borçlular tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi Ebru Özdemir tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm

belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı tarafından başlatılan genel haciz yoluyla takibin kesinleşmesi üzerine, 3. kişilere 89/1 haciz ihbarnamesi gönderildiği, borçlular vekilinin 24/06/2014 tarihinde İİK'nun 106. ve 110. maddeleri gereğince haczin kaldırılması talebinin icra müdürlüğünce reddedildiği, borçlular vekilinin para alacaklarında da İİK'nun 106. ve 110. maddesindeki sürelerin uygulanması gerektiği iddiasıyla yeniden bankalarda bulunan hak ve alacaklar üzerindeki hacizlerin kaldırılmasını talep ettiği, icra müdürlüğünce talep hakkında daha önce karar verildiğinden yeniden karar verilmesine yer olmadığına karar verildiği, borçluların bu kararlara karşı mahkemeye şikayet yoluna başvurduğu, mahkemece ilk müdürlük kararına karşı şikayet süresinin geçirildiği, sonraki talebe ilişkin olarak, müdürlükçe talep hakkında inceleme yapılarak karar verilmesi gerektiği belirtilerek 15/07/2014 tarihli müdürlük kararının kaldırılmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

İİK'nun 16. maddesine göre; "Kanunun hallini mahkemeye bıraktığı hususlar müstesna olmak üzere, icra ve iflâs dairelerinin yaptığı muameleler hakkında kanuna muhalif olmasından veya hadiseye uygun bulunmamasından dolayı icra mahkemesine şikayet olunabilir. Şikayet bu muamelelerin öğrenildiği tarihten yedi gün içinde yapılır. Bir hakkın yerine getirilmemesinden veya sebepsiz sürüncemede bırakılmasından dolayı her zaman şikayet olunabilir."

Somut olayda icra müdürlüğünün haczin kaldırılması talebinin reddine ilişkin ilk kararına karşı borçluların şikayeti, öğrenme tarihinden itibaren 7 günlük sürede olduğu gibi, bu talep İİK'nun 16/2 maddesi uyarınca süreye tabi de değildir.

Bununla birlikte borçluların icra mahkemesine başvurusu, para alacaklarında da İİK'nun 106. ve 110. maddelerinde öngörülen sürelerin uygulanması gerektiğine yönelik şikayet

niteliğinde olup, yasal dayanağı İİK'nun 16. maddesidir. Aynı kanunun 17. maddesine göre; icra mahkemesince şikayetin kabulü halinde, şikayet olunan işlem ya bozulur veya düzeltilir ya da memurun sebepsiz yapmadığı veya geciktirdiği işlerin icrası emrolunur.

İİK'nun "paraya çevirme" başlığını taşıyan 106. ve devamı maddelerinde taşınır ve taşınmaz malların satış usulü düzenlenmiştir. Borçlunun üçüncü kişilerdeki alacağı taşınır hükmündedir. Aynı Kanun'un 110. maddesinde ise; "Bir malın satılması kanuni müddet içinde istenmez veya talep geri alınıp da, bu müddet içinde yenilenmezse o mal üzerindeki haciz kalkar" hükmü yer almaktadır.

Somut olayda; haciz, satılarak paraya çevrilmesi zorunlu mala değil bankalardaki hak ve alacaklar üzerine konulmuş olup İİK'nun 106. maddesinin 2. fıkrası hükmüne göre borçlunun üçüncü kişi bankadaki alacağı menkul hükmünde ise de mahcuz para alacağı için satış söz konusu olmadığından, paranın icra dosyasına celbi talebi satış talebi gibi değerlendirilip buna göre inceleme yapılarak hüküm kurulmalıdır. O halde mahkemece İİK'nun 17. maddesi gereğince yukarıdaki ilkeler de nazara alınarak şikayet konusu incelenerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, uyuşmazlığa çözüm getirmeyecek biçimde yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Borçluların temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 10.11.2015 gününde oybirliğiyle karar verildi. 12. HD. 10.11.2015 T. E: 26749, K: 27420 (www.e-uyar.com)

IV- Üçüncü şahıstaki mevcut para alacağının da İİK'nın 110. madde hükmüne kıyasen hacizden itibaren bir yıllık (şimdi: altı aylık) süre içerisinde icra dosyasına celbinin istenmesi gerekeceği, aksi halde haczin düşeceği- Üçüncü kişi nezdinde bulunan alacak için haciz talebi halinde, haciz tarihi belirlenirken gözetilecek tarihin, haciz yazısının yazıldığı tarih değil, üçüncü kişiye ulaşp, 'kayda işlendiği tarih' olduğu-

Taraflar arasındaki sıra cetveline şikayetin yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı şikayetin reddine yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde şikayetçi vekilince temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü. Şikayetçi vekili, müvekkilinin şikayet dışı borçlu hakkında başlatılan İzmir 18. İcra Müdürlüğü'nün 2008/17784 E. ve 2008/17936 E. sayılı takip dosyalarında, borçlunun üçüncü kişi A. G. A.Ş. nezdinde doğan hak ve alacaklarına haciz konulduğunu, İzmir 20. İcra Müdürlüğü'nün 2008/6162 E. sayılı dosyasında, borçlunun A. G. A.Ş. nezdindeki 400.000,00 TL ile 866.080,82 TL için düzenlenen sıra cetvellerinde, şikayet olunan idareye pay ayrıldığını, oysa 6183 sayılı Yasa'nın 21. maddesi gereğince paraya çevrilmesi gerekli olmayan alacak haczine idarenin iştirakinin mümkün olmadığını, idarenin hacze iştirakinin aynı Yasa'nın 21. maddesinde yer alan özel hüküm uyarınca paraya çevrilmeden evvelki dönem ile sınırlandırıldığını ileri sürerek, sıra cetvellerinin iptaline, sıra cetvellerine konu alacağın müvekkili şirketin alacaklı olduğu İzmir 18. İcra Müdürlüğü'nün 2008/17784 E ve 2008/17936 E. sayılı dosyaları ile L... Varlık Yönetimi A.Ş.'nin alacaklı olduğu İzmir 20. İcra Müdürlüğü'nün 2008/6162 E. sayılı dosyaları arasında garameten paylaştırılmasına karar verilmesini talep etmiştir. Şikayet olunan vekili, paylaşma konu para dağıtılınca kadar kati haczi bulunan müvekkili

idarenin hacze iştirakinin mümkün bulunduğunu savunarak, şikayetin reddini istemiştir. Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre; nakit alacağın paraya çevrilmesi söz konusu olmadığından dağıtılınca kadar iştirak haczinin mümkün olduğu gerekçesiyle, şikayetin reddine karar verilmiştir. Kararı, şikayetçi vekili temyiz etmiştir.

1) Şikayet, sıra cetvelindeki sıraya ilişkindir. 6183 sayılı Kanun'un 21/1 maddesi "Üçüncü şahıslar tarafından haczedilen mallar paraya çevrilmeden evvel o mal üzerine amme alacağı için de haciz konulursa bu alacak da hacze iştirak eder ve aralarında satış bedeli garameten taksim olunur..." hükmünü içermektedir. 6183 sayılı Kanun'un 21/1. maddesinde satıştan söz edildiği ve paranın satışının mümkün olmadığı düşünülebilirse de, para hacizlerinde satış tarihi, paranın dosyaya girdiği tarihtir. Para ve alacak hacizlerine ilişkin işlemler, kural olarak İİK'nın 88. maddesi hükmü uyarınca menkul mal hükümlerine göre yapılır. Borçluya ait nakit parayla karşılaşan icra memuru, İİK'nın 88. maddesi hükmü çerçevesinde bu parayı haczedebilir. Üçüncü kişinin elindeki bir paranın İİK'nın 89. maddesine göre değil de, taşınır hacizlerine ilişkin 88. maddesine göre haczedilmesinde, tıpkı taşınırlarda olduğu gibi, paranın somut olarak üçüncü kişi elinde mevcut olması gerekir. Henüz mevcut olmayan bir paranın taşınır hükümlerine göre haczine yasal olanak bulunmamaktadır. Üçüncü şahıstaki mevcut para alacağının da İİK'nın 110. madde hükmüne kıyasen hacizden itibaren bir yıllık süre içerisinde icra dosyasına celbinin istenmesi gerekir. Aksi halde haciz düşer (Satış talebi, para hacizlerinde dosyaya celbinin istenmesi suretiyle yapılır.) Diğer yandan, üçüncü kişi nezdinde bulunan alacak için haciz talebi

halinde, haciz tarihi belirlenirken gözetilecek tarih, haciz yazısının yazıldığı tarih değil, üçüncü kişiye ulaşıp, kayda işlendiği tarihtir. Buna göre mahkemenin, nakit alacağın paraya çevrilmesinin sözkonusu olmadığı yolundaki gerekçesinde isabet bulunmamakta ise de, 866.080,82 TL'nin icra dosyasına girdiği 09.02.2009 tarihinden önce şikayet olunanın haciz yazısının 14.11.2008 tarihinde 3. kişiye ulaştığı anlaşıldığından, bu paylaşım ile ilgili sıra cetveli yönünden karar, sonucu itibarıyla doğru olduğundan, şikayetçi vekilinin bu sıra cetveli ile ilgili temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2) Şikayetçi vekilinin 400.000,00 TL'lik sıra cetveline yönelik temyiz itirazlarına gelince;

Somut olayda, borçlunun 3.kişide haczedilen 400.000,00 TL'lik alacağı 07.11.2008, 866.080,82 TL'lik alacağı 09.02.2009 tarihinde icra dosyasına girmiş olup, Vergi Dairesi'nin 11.11.2008 tarihinde 3. kişiye ulaşan haciz yazısı, 400.000,00 TL'nin icra dosyasına girdiği tarihten sonra olduğundan, Vergi Dairesi'nin 400.000,00 TL'nin paylaşımı ile ilgili sıra cetveline iştiraki doğru olmamıştır. Bu durumda mahkemece, 12.03.2012 tarihli 400.00,00 TL'nin paylaşımı ile ilgili sıra cetveli yönünden şikayetin kabulüne karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde yanılıgı gerekçe ile şikayetin reddine karar verilmesi doğru olmamıştır.

SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle, şikayetçi vekilinin diğer temyiz itirazlarının reddine, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle, temyiz itirazlarının kabulü ile kararın şikayetçi yararına BOZULMASINA, peşin harcın istek halinde iadesine, kararın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 19.06.2014 tarihinde oybirliği ile karar verildi. 23. HD. 19.06.2014 T. E: 2415, K: 4726 (www.e-uyar.com)

Not: Yüksek mahkeme (Yargıtay 12. Hukuk ve 23. Hukuk Dairesi) yukarıdaki içtihatlarında "İİK.'nun 106/II uyarınca; borçlunun üçüncü kişilerdeki alacaklarının menkul hükmünde olduğunu, haczedilen 'para alacakları'nın satışının

(paraya çevrilmesinin) söz konusu olmayacağını, ancak "üçüncü kişilerdeki (örneğin; bankalardaki) borçluya ait paraların icra dosyasına gönderilmesinin istenmesinin 'satış talebi' gibi değerlendirilmesi gerekeceğini, aksi takdirde para üzerinde konulan haczin düşeceğini" belirtmiştir. Daha önce bu tür uyuşmazlıkları (özellikle 'sıra cetveline itiraz /şikayet üzerine verilen kararları temyizen incelemiş olduğu dönemde verdiği kimi kararlarında Yargıtay 19. Hukuk Dairesi ise bu durumda;

"Şikayet eden vekili, 'Ankara 30. İcra Müdürlüğünün 2003/3736 sayılı dosyası üzerinden yürütülen .Bankası'nın icra takibi sonucu, 10.05.2003 tarihinde borçlu şirketin Enerji Bakanlığındaki alacaklarına haciz koydurduğunu, bir yıllık satış isteme süresi içinde satış talebinde bulunmadığı için haczin düştüğünü, yapılan haczin İİK.'nun 103. maddesi uyarınca borçluya tebliğ edilmemesi nedeniyle .Bankasına ödeme yapılamayacağını' belirterek 'sıra cetvelinin iptalini' istemiştir. Mahkemece 'para alacaklarının haczinde satış isteme süresinin söz konusu olmadığı, haciz tutanağının İİK.'nun 103. maddesi uyarınca borçluya tebliğ edilmemesinin haczi geçersiz kılmadığı, 09.05.2005 tarihinde haczin .Bankasına ait ilk haciz olduğu' belirtilerek 'şikayetin reddine' karar verilmiştir. Şikayet eden vekili kararı temyiz etmiştir. Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, davacı vekilinin yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarını reddi ile usul ve kanuna uygun bulunan icra mahkemesi kararının İİK.'nunun 366. maddesi uyarınca ONANMASINA, aşağıda yazılı onama harcının temyiz edenden alınmasına, 21.03.2008 gününde oybirliği ile karar verildi (19. HD. 21.03.2008 T. E:516, K:2804) (www.e-uyar.com)" diyerek 'borçlunun üçüncü kişilerdeki para alacağı üzerine haciz konulmuş olması halinde paranın paraya çevrilmesi söz konusu olmayacağından para üzerindeki haczin -altı ay içinde icra dosyasına getirilmesi istenmese dahi- düşmeyeceğini' belirtmekteydi.

AKARYAKIT SEKTÖRÜNDE REKABET HUKUKU

GİRİŞ

Akaryakıt sektöründe bayilik sözleşmeleri çoğunlukla 5 yıllık süreler için akdedilir iken; intifa hakları 10 ile 20 yıl arasında değişen sürelerle kurulmakta ve böylece bayilik sözleşmeleri sona erse dahi dağıtıcılar lehine kurulmuş olan intifa hakları varlığını sürdürmekte ve dağıtıcı taşınmazı kullanma ve yararlanma hakkını elinde tutmaktadır. Bu husus bir takım rekabet sorunlarını beraberinde getirmektedir.

Gayrimenkulün sahibi olan bayinin her ne kadar dağıtıcı ile sözleşme yapma zorunluluğu bulunmasa da dağıtıcı lehine kurulan uzun süreli intifa hakkı veya kira sözleşmesi gayrimenkulün sahibi olan bayinin taşınmazını kullanmaktan mahrum kalması sonucunu doğurur. Bu durumda bayiler, bayilik sözleşmesinin süresini uzatmak zorunda kalır. Diğer bir ifadeyle dağıtıcılar lehine istasyonun kurulu olduğu taşınmaz üzerinde tesis edilen intifa hakları bayilik sözleşmesinin yenilenmesi noktasında baskı unsuru olabilmektedir. Bu durum rekabet hukuku bağlamında istenen bir sonuç olmayıp bayilerin, sözleşme süresinin sona ermesi halinde kendi özgür iradesiyle baskı altında kalmaksızın bayilik sözleşmesini akdetmesi istenir.

DİPNOT

(1) Yılmaz Aslan, *Rekabet Hukuku Teori-Uygulama-Mevzuat*, 4. b., Ekin, Bursa, 2007, s. 141.

(2) Aslan, a.g.e., s. 141.

(3) Ekşioğlu, a.g.e., s. 10.

(4) Aslan, a.g.e., s. 141; "Dikey anlaşmalar genelde birbirlerine hammadde ve ara ürün sağlayan teşebbüsler arasında gerçekleştirilen işlemler söz konusudur. Örneğin malın üreticisi ile dağıtıcısı, üretici firma ile servis firması, sağlayıcı ile toptancı arasındaki anlaşmalar, toptancı ile perakendeci arasındaki anlaşmalar, franchise veren ile alan arasında, marka, patent, endüstriyel hakkı sahibi ile bu hak sahibinden lisans alanlar arasında yapılan anlaşmalar gibi." Pelin Güven, *Rekabet Hukuku*, 2. b., Yetkin Yayınları, Ankara, 2008, s. 134.

(5) Ekşioğlu, a.g.e., s. 10.

(6) Ekşioğlu, a.g.e., s. 13; "Dikey anlaşmalar piyasaya giriş engelleri çıkardıkları, marka içi rekabeti engelledikleri, kaynaklara erişimi engelledikleri zaman rekabeti bozucu olarak kabul edilirler. Diğer bir deyişle, dikey anlaşmalar doğrudan piyasa yapısını olumsuz olarak etkilemez" Güven, a.g.e., s. 136.

(7) Güven, a.g.e., s. 136.

AKARYAKIT SEKTÖRÜNDE REKABET HUKUKU

İşletmeler aralarında yapacakları gizli veya açık anlaşmalarla veya oluşturacakları birliklerin kararıyla rekabeti sınırlayabilirler(1). Rekabeti bozan ya da bozmaya çalışan nitelikteki fiiller ise 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'da yasaklanmıştır.

A. YATAY ANLAŞMALAR

"Yatay anlaşmalar, üretimden tüketime kadar uzanan zincirin aynı seviyesindeki işletmeler (rakipler) arasında yapılan anlaşmalara denir. (2) " Diğer bir ifadeyle yatay anlaşmalar rakip teşebbüsler arasında yapılan anlaşmalardır ve kendiliğinden (per se) rekabeti bozucu olduğu kabul edilir(3).

B. DİKEY ANLAŞMALAR

"Dikey anlaşmalar, farklı seviyelerdeki işletmeler arasında yapılan anlaşmalara denir. (4) "Diğer bir ifadeyle dikey anlaşmalar üretim zincirinin farklı aşamasında yer alan işletmeler arasında akdedilen anlaşmalardır(5). Dikey anlaşmalarda taraflar birbirinin rakibi olmayıp, taraflar arasında çatışan mafaatin varlığından da söz edilmez(6). Dolayısıyla bu anlaşmaların yatay anlaşmalarda olduğu gibi kendiliğinden (per se) rekabeti bozucu olduğu

söylenemez(7).

C. REKABET HUKUKUNDA MUAFİYETE KONU ANLAŞMALAR

Rekabeti sınırlamak amacıyla yapılan, rekabeti sınırlayan veya bu niteliği taşıyan anlaşmalar yaptırıma tabi tutulurken kimi hallerde de rakip teşebbüsler arasında yapılan anlaşmaların yaptırıma tabi tutulmaması söz konusu olabilir. RKHK md. 5'e göre; Kurul, aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4 üncü madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir.

a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaaması,

c)İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlandırılmaması.

II. PETROL PİYASASI

Türkiye'de petrol piyasasına ilişkin faaliyetler 5015 sayılı

Petrol Piyasası Kanunu'na(PPK) göre yürütülmektedir. Bu kanun ile amaçlanan güvenli rekabetçi bir pazarın varlığını, kaçak akaryakıtın önüne geçerek sağlamaktır(8). Piyasa faaliyeti olarak nitelendirilemeyen arama ve üretim faaliyetleri ise 6326 sayılı Petrol Kanunu'nda düzenlenmektedir. PPK ile petrol piyasası yeniden yapılandırılmıştır(9). Yurt içinde üretilerek ya da yurt dışından getirtilerek, ham petrolden başlayan ve ürün halinde kullanıcılara sunulan petrole ilişkin düzenlemelere PPK'da yer verilmektedir(10). Diğer bir ifadeyle mezkur kanun akaryakıt sektöründe temel düzenleyici hukuk metnidir(11). Rekabet Kurulu tarafından 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği de çıkarılmıştır. Bu tebliğ 14.07.2002 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu tebliğ hükümleri, hakkında özel bir düzenleme bulunmayan tüm dikey anlaşmalara uygulanacaktır(12). Akaryakıt sektörü bakımından da özel bir düzenleme bulunmadığından 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri uygulanacaktır. Bu Tebliğ ile sağlanan muafiyetler; sağlayıcının dikey anlaşma konusu mal veya hizmetleri sağladığı ilgili pazardaki pazar payının %40'ı aşmaması durumunda uygulanır. Tek alıcıya sağlama yükümlülüğü içeren dikey anlaşmalarda muafiyet, alıcının dikey anlaşma konusu malları ve hizmetleri aldığı ilgili pazardaki payının %40'ı aşmaması koşuluyla uygulanır(13). Pazar payının aşılması halinde ise doğrudan doğruya

grup muafiyetinden yararlanılması söz konusu olmayacak; ancak şartların bulunması halinde RKHK m. 5 kapsamında bireysel muafiyet alınması mümkün olabilecektir(14). Yine aynı Tebliğ'in 5. maddesinde rekabet etmeme yükümlülüğünden de bahsedilmiştir. Adı geçen maddeye göre rekabet etmeme yükümlülüğü belirli bir süreye ilişkin olmalı ve bu süre 5 yılı geçmemelidir. Aksi halde beş yıldan uzun bir süre öngören bayilik sözleşmeleri grup muafiyetinin kapsamı dışında kalacaktır. Rekabet etmeme yükümlülüğünün belirtilen süreyi aşacak şekilde zımnen(15) yenilenebileceğinin kararlaştırılması halinde ise, rekabet etmeme yükümlülüğü belirsiz süreli sayılır ve grup muafiyeti kapsamı dışında kalır. Rekabet etmeme yükümlülüğünün beş yıldan uzun süreli olarak belirlendiği bayilik sözleşmeleri bakımından rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin düzenlemenin beş yıldan sonraki kısmı için ise bireysel muafiyet alınması mümkündür(16). Bireysel muafiyet ise yukarıda da açıklandığı üzere RKHK md. 5 kapsamında verilmektedir. Bununla birlikte belirtmek gerekir ki Rekabet Kurumu 17.02.2015 tarihinde Akaryakıt ve Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Sektöründeki Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ne dair bir taslahta yayımlamıştır. Bu Tebliğ Taslağı grup muafiyetinin kapsamını belirlemekte ve aynı zamanda 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti

DİPNOT

(8) Çiğdem Akkan, "Akaryakıt Bayilik Sözleşmelerinde Rekabet Etmeme Yükümlülüğü", *Rekabet Dergisi*, C. 15, S. 2, 2014, s. 7.

(9) Seren Yıldız Öztürk/Selim Yıldız/Tuba Yıldız Enes, *Akaryakıt ve LPG Hukuku, Adalet*, Ankara, 2011, s. 1.

(10) Öztürk/Yıldız/Enes, a.g.e., s. 1.

(11) Ahmet Arı, "Akaryakıt Sektörüne İlişkin Son Dönem Rekabet Kurulu Kararlarının, Mevcut İntifa Hakları Üzerinde Etkileri", *Terazi*, Y. 6, S. 53, 2011, s. 89.

(12) Akkan, a.g.m., s. 9.

(13) Bkz. 2002/2 sayılı Tebliğ md. 2.

(14) Akkan, a.g.m., s. 13.

(15) Rekabet Kurulunun 15.07.2009 tarih ve 09-33/761-181 sayılı kararında "Aygaz'ın tüplü gaz bayileriyle yaptığı tip sözleşmenin 26. maddesi şu şekildedir: "Bu sözleşme, imza tarihinden itibaren 5 (beş) yıllık süre için akdedilmiştir. Beşinci yıldan sonra sözleşmenin yenilenebilmesi için tarafların karşılıklı olarak iradelerini yazılı şekilde, sözleşmenin sona ereceği tarihten en az 3 (üç) ay önce beyan etmeleri gerekir." Bu düzenlemeye göre, Aygaz ile bayi arasında akdedilen Sözleşme imza tarihinden itibaren 5 yıl sonra sona erecek olup, otomatik uzama söz konusu değildir. Dolayısıyla sözleşmede bayiye, sözleşme süresi boyunca getirilen rekabet yasağı hükmü süre bakımından Tebliğ ile tanınan muafiyet kapsamındadır."

(16) Akkan, a.g.m., s. 33.

Tebliğ'i'ne göre farklı düzenlemelere yer vermektedir.

A. PETROL PİYASASI KANUNU

Petrole ilişkin piyasa faaliyetlerini düzenlemek üzere PPK 04.12.2003 tarihinde kabul edilmiş, 20.12.2003 tarihinde 25322 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Adı geçen kanun yurt içi veya yurt dışından sağlanmakta olan petrolün doğrudan veya işlenerek güvenli ve ekonomik olarak rekabet ortamı içerisinde kullanıcılara sunumuna ilişkin piyasa faaliyetlerinin şeffaf, eşitlikçi ve istikrarlı biçimde sürdürülmesi için yönlendirme, gözetim ve denetim işlemlerini kapsamak üzere hazırlanmıştır. PPK md. 2'de tanımlar ve kısaltmalara yer verilmiştir.

Akaryakıt: Benzin türleri, nafta (hammadde, solvent nafta hariç), gazyağı, jet yakıtı, motorin türleri, fuel-oil türleri ile Kurum(17) tarafından belirlenen diğer ürünleri ifade eder.

Akaryakıt İstasyonu: Dağıtıcı veya bunlarla tek elden satış sözleşmesi yapmış bayilerce ilgili mevzuata uygun (teknik, kalite ve güven) olarak kurulup, bir veya farklı alt başlıktan birer akaryakıt dağıtıcısının tescilli markası altında faaliyette bulunan ve esas itibarıyla araçların akaryakıt, madeni yağ, oogaz LPG, temizlik ve ihtiyarî olarak bakım ile kullanıcıların tüplü LPG hariç diğer asgari ihtiyaçlarını karşılayacak imkânları sunan yerleri ifade eder.

Bayi: Bayilik faaliyeti için gerekli donanımına sahip gerçek ve tüzel kişileri ifade eder.

Bayilik: Karşılıklı yükümlülüklerin ekinde fizibilite olan bir sözleşmeye bağlanarak akaryakıt dağıtım şirketleri tarafından gerçek ve tüzel kişilere akaryakıtın kullanıcılara ikmal yetkisi verilmesi işlemini ifade eder.

Dağıtıcı: Akaryakıt dağıtım yetkisi

olan ve lisansına işlenmesi halinde depolama, taşıma, ihrakiye ve madeni yağ faaliyetlerinin bütünü ifade eder.

Dağıtım: Serbest kullanıcılara akaryakıt toptan satışı ve ikmal dahil bayilere akaryakıt satış ve ikmal faaliyetlerinin bütünü ifade eder.

Kullanıcı: Petrol kullanımı yapan gerçek ve tüzel kişileri ifade eder.

B. PETROL PİYASASINA İLİŞKİN FAALİYETLER

PPK md. 2'de belirtildiği üzere petrol piyasasına ilişkin piyasa faaliyeti ile kast edilen; petrolün; ithali, ihracı, rafinajı, işlenmesi, depolanması, iletimi, ihrakiye teslimi, taşınması, dağıtımı ve bayiliğidir. Petrol piyasasında da faaliyet göstermek isteyen gerçek ve tüzel kişilerin lisans alması zorunludur.

C. LİSANS KAVRAMI

Lisans, gerçek ve tüzel kişilerin piyasada faaliyet gösterebilmeleri için Kurum tarafından izin verildiğini gösterir belgeyi ifade eder. Her bir piyasa faaliyeti ve piyasa faaliyeti yürütülen her bir tesis için ayrı lisans alınması zorunludur. Lisans sahibi gerçek veya tüzel kişi, lisansta yer alan faaliyetleri icra etme hakkına sahip olur(18). Yine alınan lisans, lisansta yer alan faaliyetlerin yapılması ile ilgili konularda taahhütlere girilmesi hakkını da verir. Gerçek veya tüzel kişinin lisans almaksızın piyasada faaliyette bulunduğu tespit edilir ise hakkında kanunda belirtilen yaptırımlar uygulanır. Piyasada faaliyet gösterecek kişilere lisans vermekle yetkili kurum ise EPDK'dır.

Lisans almak isteyen kişiler Lisans Başvuru Dilekçesi ile gerekli belge ve bilgileri ibraz etmek suretiyle Kurum'a başvurmaları gerekir. Kurum tarafından gerçek veya tüzel kişilere verilmiş olan

lisanslar, lisansta belirtilen tarihte yürürlüğe girer ve lisans sahibinin lisans kapsamındaki hak ve yükümlülükleri bu tarihten itibaren geçerlilik kazanır. Lisanslar, 49 yıla kadar verilir ve lisans ile kazanılan haklar, üstlenilen yükümlülükler lisans süresince geçerli olur. Lisansların güncellenmesi, değişiklik yapılması, geçici olarak durdurulması, iptaline ilişkin işlemlerde Kurum (EPDK) tarafından yapılır. Her bir piyasa faaliyeti ve piyasa faaliyeti yürütülen her bir tesis için ayrı lisans alınması gerektiği gibi alınmış olan lisanslar hiçbir surette devredilemez.

1. Lisansa Tabi Faaliyetler

Lisanslar aşağıdaki başlıklar altında verilir(19):

- a) Rafinerici Lisansı
- b) İşletme Lisansı
- c) Madeni Yağ Lisansı
- d) Depolama Lisansı
- e) İletim Lisansı
- f) Serbest Kullanıcı Lisansı
- g) İhrakı Teslimi Lisansı
- h) Dağıtıcı Lisansı
- i) Taşıma Lisansı
- j) Bayilik Lisansı

Bayilik lisansları; akaryakıt ve ihrakiye alt başlıkları altında; istasyonlu bayi veya istasyonsuz bayi kategorilerine göre verilir.

2. Lisanstan Muaf Faaliyetler

Sanayi tesislerinde yan ürün olarak akaryakıt elde edilmesi işlemleri ile rafinerici, dağıtıcı, ihrakiye teslimi lisansı sahipleri tarafından yapılan;

1) Akaryakıtın özelliklerini iyileştirmeye yönelik organik veya inorganik katkı maddelerinin ilavesi işlemleri,

2) Teknik düzenlemelere uygun olan ve akaryakıtı ayrı bir vasıf kazandırmayan harmanlama işlemleri, için lisans alınması gerekmez.

Üçüncü şahıslara hizmet vermeyen ve/veya rafinerilerden doğrudan petrol alan kişilerin sahip oldukları

DİPNOT

(17) Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu.

(18) Öztürk/Yıldız/Enes, a.g.e., s. 2.

(19) Bkz. Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği md. 3.

tesislere/depolara boru hattı vasıtasıyla yapılan taşıma faaliyetleri için iletim lisansı alınması gerekmez(20) .

III. AKARYAKIT SEKTÖRÜNDE REKABET HUKUKU

Piyasada faaliyet gösteren teşebbüsler arasında anlaşma olmaması ilkesinin bir gereği olarak rekabeti doğrudan veya dolaylı olarak bozabilecek her türlü anlaşma, uyumlu eylem kesin olarak yasaklanmış, yaptırma tabi tutulmuştur(21) . Zira rekabetin sınırlandırılması suni bir kısıtlılık yaratmakta bu durumda ekonomik verimliliği zarara uğratmaktadır(22) . Bununla birlikte yukarıda da bahsedildiği üzere teşebbüsler arasında yapılacak anlaşmaların rekabet yasağından muafiyeti söz konusu olabilir. Bu husus akaryakıt sektöründe de geçerlidir. PPK'na göre akaryakıt sektöründe bayilik faaliyetinde bulunmak isteyenler, bir dağıtıcı ile bayilik sözleşmesi yapmak ve yapmış oldukları bu bayilik sözleşmesini lisans başvurusu aşamasında Kurum'a ibraz etmek zorundadırlar(23) . Bayiler ve dağıtıcılar arasında akdedilen bayilik sözleşmeleri Rekabet Hukuku anlamında dikey anlaşma niteliğini taşır(24) . Yukarıda da belirtildiği üzere dikey anlaşmalar, üretim zincirinin sağlayıcı, üretici, dağıtıcı gibi farklı aşamalarındaki teşebbüsler arasında yapılan anlaşmalardır(25). RK md. 4' te "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arasında anlaşma, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı

ve yasaktır." denilmektedir. Bununla birlikte Rekabet Kurulu, RK md. 5'te sayılan şartların tümünü taşıyan teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarına muafiyet tanınacağına ve 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulacağına karar verebileceği düzenlenmiştir. Aşağıda sayılacak olan tüm koşulların tamamının varlığı şarttır.

a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması,

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlandırılmaması,

Muafiyet belirli bir süre için verilebileceği gibi, muafiyetin verilmesi belirli şartların ve/veya belirli yükümlülüklerin yerine getirilmesine bağlanabilir. Muafiyet kararları anlaşmanın ya da uyumlu eylemin yapıldığı veya teşebbüs birliği kararının alındığı yahut bir koşula bağlanmışsa koşulun yerine getirildiği tarihten itibaren geçerlidir.

A. İNTİFA HAKKI

Akaryakıt sektöründe faaliyette bulunmak isteyen bayiler PPK'ya göre dağıtıcılar ile bayilik anlaşması yapmak zorundadır. Diğer bir ifadeyle dağıtıcılar bayilik teşkilatı oluştururken her bir bayi ile bayilik anlaşması akdetmeleri gerekir(26) . Bu bayilik anlaşmaları rekabet hukuku bağlamında dikey anlaşma olarak nitelendirilir(27). Akaryakıt istasyonlarının kurulu olduğu gayrimenkullerin mülkiyeti bayilere ait olup uygulamada dağıtım şirketleri(28), bu gayrimenkuller üzerinde kendi

DİPNOT

(20) Bkz. Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği md. 3.

(21) Öztürk/Yıldız/Enes, a.g.e., s. 113.

(22) Ekşioğlu, a.g.e., s. 4-5.

(23) Öztürk/Yıldız/Enes, a.g.e., s. 114.

(24) Öztürk/Yıldız/Enes, a.g.e., s. 114.

(25) Ekşioğlu, a.g.e., s. 10.

(26) Öztürk/Yıldız/Enes, a.g.e., s. 116.

(27) Akkan, a.g.m., s.5.

(28) "Dağıtım şirketleri bayilikler aracılığıyla akaryakıt dağıtım faaliyetlerini sürdürmekte olup, bu bayilikler istasyonlu ya da istasyonsuz olabilmektedir... dağıtım şirketleri küçüldükçe istasyonsuz bayi sayısı genel olarak artmaktadır. Dolayısıyla istasyonsuz bayilikler aracılığıyla yapılan akaryakıt ticaretinin daha çok küçük dağıtım şirketlerine özgü bir faaliyet olduğu, büyük şirketlerin ise istasyonlu faaliyet biçimine ağırlık verdikleri anlaşılmaktadır. Nitekim bu durum, istasyonlu ve istasyonsuz bayiler aracılığıyla yapılan

lehlerine intifa hakkı tesis edilmesini sağlamakta ya da maliki olan bayiden kiralamaktır(29) . Dağıtım şirketlerinin bu tercihlerinin nedeni intifa hakkının(30) veya kira sözleşmesinin devamı boyunca bayilik sözleşmesinin de devamını sağlamaktır(31). Akaryakıt sektöründe bayilik sözleşmeleri çoğunlukla 5 yıllık süreler için akdedilir iken; intifa hakları 10 ile 20 yıl arasında

değişen sürelerle kurulmakta(32) ve böylece bayilik sözleşmeleri sona erse dahi dağıtıcılar lehine kurulmuş olan intifa hakları varlığını sürdürmekte ve dağıtıcı taşınmazı kullanma ve yararlanma hakkını elinde tutmaktadır(33). Bu durumda bayileri, bayilik sözleşmesinin süresini uzatmak noktasında zorlamaktadır(34). Zira gayrimenkulün sahibi olan bayinin her ne kadar dağıtıcı ile

sözleşme yapma zorunluluğu bulunmasa da dağıtıcı lehine kurulan intifa hakkı veya kira sözleşmesi gayrimenkulün sahibi olan bayinin taşınmazını kullanmaktan mahrum olması sonucunu doğurabilecektir(35). Özellikle intifa hakkının süresinin bayilik sözleşmesinin yenilenmesi noktasında dolaylı etkilerinin bulunduğu açıktır(36) . Rekabet Hukuku bakımından bayilik

DİPNOT

satış miktarlarına da yansımış bulunmaktadır.” İsmail Atalay Yolcu/Çiğdem Ünal/Harun Gündüz, Akaryakıt Sektör Raporu, Rekabet Kurumu 1. Daire Başkanlığı, Ankara, 2008, s. 26-27.

(29) Öztürk/Yıldız/Enes, a.g.e., s. 116.

(30) “Bir akaryakıt istasyonunun yapılması, çalışır hale getirilmesi oldukça pahalı bir yatırımdır. Çünkü arazinin bedeli, yapım maliyeti, güvenli teknik donanım ve teknolojik altyapıların sağlanması, yasal gerekliliklerin yerine getirilmesi zorunludur. Bunların da sağlanması oldukça maliyetlidir. Genellikle bayilerin finansal gücünün bu yatırım için yeterli olmaması nedeniyle, istasyona ilişkin yatırım akaryakıt dağıtım şirketleri tarafından yapılmaktadır. Dağıtım şirketleri yaptıkları bu yatırımları geri alabilmek için yatırım yapılan istasyonda kendi şirketlerinin ürünlerinin belli bir süre satılmasını talep etmek zorundadırlar.” Murat Alan, “İntifa Hakkı ve Akaryakıt Sektöründe İntifa-Rekabet İlişkisi” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çağ Üniversitesi, Mersin, 2009, s. 102.

(31) Öztürk/Yıldız/Enes, a.g.e., s. 116.

(32) “Akaryakıt sektöründe bayilik faaliyeti genellikle akaryakıt istasyonu olarak kullanılacak taşınmazların sahipleri tarafından akaryakıt dağıtım şirketlerine verilen uzun süreli intifa hakları ve buna paralel olarak dağıtıcı ile bayi arasında yapılan çeşitli sözleşmelerle yürütülmektedir.” Alan, a.g.tz., s. 102.

(33) Arı, a.g.m., s. 88.

(34) “Rekabet Kurulu ve Danıştay tarafından verilen kararlarda bayilik sözleşmesi ile intifa ve kira sözleşmesinin birbirinden bağımsız olduğu, bu nedenle ayrı ayrı değerlendirilmesi ve intifa/ kira sözleşmelerinin durumunun özel hukuk çerçevesinde incelenmesi gerektiği sonucuna ulaşılarak bu tür durumlarda rekabet hukukuna aykırılık bulunmadığı yönünde tespitler yapılmıştır. Rekabet Kurulunun 02.10.2003 tarihli Cabbaroğlu-Shell kararında, taraflar arasında akdedilen sözleşmenin süresinin beş yıl olduğu, sözleşme süresinin 2002/2 sayılı Tebliğ’e uygun bulunduğu, rekabet hukuku yönünden sözleşme sürelerinin tespiti dışında işletme sözleşmesinin geçersizliği, edinilmiş hakların nasıl geri verileceği, taraflar arasındaki kira, intifa, ariyet ve sair diğer sözleşmelerin işletme sözleşmesinin bir parçası olup olmadığı ve bunu ne şekilde etkilediğine ilişkin hususların özel hukukun konusuna girmesi nedeniyle RKHK kapsamındaön araştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına karar verilmiştir. Rekabet Kurulunun bu kararı Danıştay tarafından bir karşı oya rağmen oy çokluğuyla onanmıştır46. Rekabet Kurulu bir süre aynı yönde kararlar vermeye devam etmiş; ancak bu tür uygulamaların son derece yaygın bir hal alması ve Tebliğ hükmüne rağmen bayilerin rekabet etmesinin fiiliyatta beş yılın çok üzerindeki sürelerle engelleniyor olması karşısında Danıştay 13. Dairesi tarafından tüm bu uygulamayı değiştirecek bir karara imza atılmıştır. Danıştay 13. Dairesi 13.05.2008 tarihli ve 2006/1604 E., 2008/4196 K. sayılı kararı ile akaryakıt sektöründe yer alan dikeyanlaşmaların rekabet hukuku çerçevesinde sorunlu hale gelmesindeki en önemli unsurun uzun süreli anlaşmalar ve bu sürelerle ilişkin mülk sahibi bayiden alınan intifa/kira hakları olduğu ve özellikle rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin tespitinde işletme ve kira sözleşmesi arasındaki bağlantının ortaya konulması gerektiği vurgulanmıştır. Böylece, bu karara kadar sadece Danıştayın bir karşı oy yazısında rastlanılan bu görüşle, artık akaryakıt sektörüne yeni yön verecek temel bir kuralın ilk adımı oluşturulmuştur.” Akkan, a.g.m., s. 25-28; “Danıştay tarafından da onanan Cabbaroğlu kararıyları birlikte kira/intifa sürelerine ilişkin konu özel hukuk hükümlerine bırakılmış olsa da, Rekabet Kurumunun 2008 yılında yayımlamış olduğu “Akaryakıt Sektör Raporu”nda, konunun özel hukuk hükümlerine bırakılmaksızın daha müdahaleci bir yaklaşımla ele alınması gerektiği görüşü ön plana çıkmaya başlamıştır. Sektör Raporunda; intifa ve tapuya şerh edilmiş kira sözleşmelerinin pazardaki yaygınlığına dikkat çekilerek, söz konusu sözleşmelerin özel hukuk bakımından içeriği ve esasları ne olursa olsun, rekabet hukuku bakımından “rekabet yasağı” olarak ele alınması gerektiği belirtilmiştir.” Soysal, a.g.m., s. 11; “Bilindiği üzere, Kurul tarafından dikey anlaşmalara ilişkin olarak yapılan muafiyet düzenlemeleriyle, akaryakıt sektörü bakımından da bayilik sözleşmeleri 5 yıla indirilmiş olup, bu kez intifa sözleşmeleri hakkında da Kurul tarafından bir değerlendirme yapılması talep edilmektedir. Yukarıda yer verilen sektör görüşlerinde de belirtildiği üzere, dağıtım şirketleri bu sözleşmelere gerekçe olarak, bayilik kuruluşunda yapılan harcamaların geri dönüşüne vurgu yapmaktadırlar. Oysa, gerekçesi ne olursa olsun, intifa sözleşmesinin kuruluş ve fesih koşulları gereğince, bayilik sözleşmelerinin fiilen uzaması sonucunu doğurduğu açık olup, bu görüş sektör temsilcileri tarafından da kabul edilmektedir. Zira dağıtım şirketlerinin de yatırımların geri dönüşüne değinmeleri, intifa sözleşmelerinin fiilen bayilik sürelerini uzattığının açık kanıtıdır. Bu durumda, Kurul’un dikey sözleşmelerde 5 yıllık bir uygulamayı esas almış olması nedeniyle, 5 yıllık sürenin sonunda bayilerin gerçek anlamda sözleşme serbestisine sahip olmaları ve dağıtım şirketleri arasında rekabet yaratabilmeleri için intifa sözleşmelerinin de 5 yıla sınırlandırılması gerektiği konusunda kuşku yoktur.” Yolcu/Ünal/Gündüz, a.g.e., s. 90-91.

(35) Arı, a.g.m., s. 89; Öztürk/Yıldız/Enes, a.g.e., s. 116.

(36) Arı, a.g.m., s. 89.

ilişkisinin önemi PPK md. 8 ve 2002/2 sayılı Tebliğ hükümlerinin bir arada uygulanmasından doğmaktadır(37). PPK md. 8'e göre;
Bayi lisansına ilişkin düzenlemeler (teknik, güvenlik, çevre vb.) Kurum tarafından yapılır. Bayiler, dağıtıcıları ile yapacakları tek elden satış sözleşmesine göre bayilik faaliyetini yürütürler.

Bayilik lisanslarının devamı süresince;
a) Bayisi olduğu dağıtıcı haricinde diğer dağıtıcı ve onların bayilerinden akaryakıt ikmalı yapılmaması,
b) Taşış ve/veya hile amacıyla akaryakıt katılabilecek ürünlerin akaryakıt katılmaması ve istasyonunda bulundurulmaması ile yükümlüdür. Bayiler ve dağıtıcılar, lisanslarına göre kurdukları akaryakıt istasyonlarını Kuruma bildirerek işletmeye başlar. Akaryakıt istasyonları, gerekli tedbirleri alarak tarım sektörünün ihtiyaçları için tanker ve köy pompası vasıtasıyla LPG hariç akaryakıt satışı yapabilir. Mezkur maddede rekabet etmeme yükümlülüğü düzenlenmiştir. 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesine göre "alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğü" bu tebliğ ile tanınmış olan muafiyetten yararlanamaz. Bu bağlamda 5 yılı aşan anlaşmalar RKHK md. 4 çerçevesinde yasaktır.

IV. REKABET KURULU KARARLARI

Kurulan intifa hakkının bayilik sözleşmesinin yenilenmesi noktasında baskı unsuru olduğuna yukarıdaki açıklamalarımızda yer vermiştik. Bu

durum rekabet hukuku bağlamında istenen bir sonuç olmayıp bayilerin, sözleşme süresinin sona ermesi üzerine kendi özgür iraderiyle baskı altında kalmaksızın pazarlık ederek, en iyi teklifi değerlendirerek bayilik sözleşmesini akdetmesi arzu edilen bir sonuçtur(38). Kurul vermiş olduğu bir takım kararlarında bayilerin intifa hakları dolayısıyla çok uzun sürelerle bayilik ilişkisi içerisinde tutulmasının dağıtım piyasasındaki rekabeti bozduğu yönünde kararlar vermiş olsada bu husus akaryakıt dağıtım piyasasının doymuş bir piyasa olmadığı, piyasaya yeni girecek olan dağıtıcıların piyasada yer bulabileceği mevcut akaryakıt bayilerinin sözleşme ve intifa haklarıyla piyasa bakımından kapatma etkisini doğurmayacağı gerekçeleriyle verilen kararlar doktrinde eleştirilmiştir(39).

Rekabet Kurulunun konuya ilişkin olarak daha önce almış olduğu kararlar uyarınca, 18.09.2005 tarihinden önce yapılan ve bu tarih itibarıyla kalan süresi beş yılı aşan dikey anlaşmaların, 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma olanağı bulunmaktadır. 18.09.2005 tarihinden sonra yapılan dikey anlaşmalar ise yapıldıkları tarihten itibaren beş yıl süreyle 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen grup muafiyeti kapsamındadır.

Taraflar arasındaki bayilik sözleşmesi ile bağlantılı uzun süreli kira sözleşmeleri ya da uzun süreli intifa hakkı tanınması gibi şahsi ya da aynı haklar rekabet yasağının süresini fiilen uzatacak

DİPNOT

(37) Ari, a.g.m., s. 89.

(38) Ari, a.g.m., s. 90.

(39) "Bayi basiretli bir tüccar gibi yapmış olduğu sözleşmelerinin sonuçlarını öngörebilmeli ve buna göre hareket etmelidir. Hakkın kötüye kullanımı anlamına gelecek şekilde Rekabet Kurulunun dikey sözleşmelerde beş yıllık bir uygulamaya esas aldığından hareketle intifa hakkı süresin de beş yıl ile sınırlandırılmaya çalışılması bizce doğru değildir." Alan, a.g.tz., s. 109-110; Ari, a.g.m., s. 90; "Türk Ticaret Kanunu uyarınca tacir sıfatı taşıyan bayi ve dağıtıcılar, bütün ticari faaliyetlerinde basiretli birer iş adamı gibi hareket etmekle yükümlüdür. Dolayısıyla ticari iş niteliğindeki sözleşmeler yapılırken azami dikkat gösterilmeli ve sözleşme içeriğine tamamen vakıf olunmalıdır. Bayi ve dağıtıcılar arasındaki sözleşmelerde petrol piyasası ve ilgili mevzuatın dışında kalan ticari konulara yönelik hükümlerde mevcuttur. Bu hükümler arasında mülkiyet, intifa, ipotek, ariyet, kira hakları veya asgari satış taahhütleri, teminat mektupları, prim ve cezai şartlar sayılabilir. Petrol piyasası mevzuatının düzenleme alanı dışında kalan söz konusu sözleşme hükümlerinden doğacak ihtilaflarda EPDK taraf değildir. Bu ihtilafların genel hükümler çerçevesinde adli yargı mercilerince çözülmesi gerekmektedir." Ebil Çiçek, "Akaryakıt Dağıtım Sektöründe Müşteri ile Bayi ve Bayi ile Dağıtıcı Arasındaki İlişkilere Yönelik Alan Araştırması" (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya, 2013.

şekilde kullanılamayacaktır(40).

Rekabet Kurulu'nun 26.08.2010 tarih ve 10-56/1076-405 Sayılı Kararında "Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; 1- Shell&Turcas Petrol A.Ş. ile bildirim konu bayileri arasındaki dikey anlaşmaların grup muafiyetinden yararlanacakları sürelerin hesaplanmasında, başlangıç tarihi olarak EPDK lisans tarihinin esas alınması yönündeki talebin reddine; tamamı 18.9.2005 tarihinden sonra yapıldığı bildirilen söz konusu anlaşmaların, yapıldıkları tarihten itibaren beş yıl süre ile 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığına ve anlaşmalara 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınamayacağına, 2- Bildirim konusu bayilik sözleşmelerinde yer alan, anlaşmaların sona ermesinden sonraki döneme ilişkin olarak alıcıya getirilen bir yıllık rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin hükümlerin 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanmadığına, söz konusu hükümlere bireysel muafiyet de tanınamayacağına, bu nedenle sözleşme metinlerinden çıkarılmasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir."

Rekabet Kurulu'nun 23.09.2010 tarih ve 10-60/1262-474 Sayılı Kararında "23.09.2010 - 18.09.2005 tarihi öncesi yapılmış olup da, anılan tarih itibarıyla bakiye süreleri beş yılı aşanların 18.09.2010 tarihine kadar, 18.09.2005 tarihinden sonra yapılanların ise yapıldıkları tarihten itibaren beş yıl süreyle 240 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir."

Rekabet Kurulu'nun 03.08.2011 tarih ve 11-44/967-319 Sayılı Kararında "Düzenlenen rapora ve incelenen dosya

kapsamına göre; Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Tic. Ltd. Şti. ile Emirler Petrol (Hüsamettin Macit) 310 arasında imzalanan 09.11.2004 tarihli akaryakıt bayilik sözleşmesi ile onunla bağlantılı olarak Ebuzer Macit tarafından 21.04.2006 tarihinde Termopet lehine tanınan 15 yıl süreli intifa hakkından oluşan dikey anlaşmanın, 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanma olanağının bulunduğu ve bu tarihten itibaren grup muafiyeti kapsamında olmadığına, Söz konusu anlaşmaya 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınamayacağına, oybirliği ile karar verilmiştir."

Rekabet Kurulu'nun 23.02.2012 tarih ve 12-08/231-62 Sayılı Kararında "Yapılan başvuruda özetle; dosya konusu akaryakıt istasyonun yer aldığı arazi üzerinde Eropet ile bayilik sözleşmesi yapılması amacıyla 06.11.2008 tarihinde Eropet lehine 8 yıllık intifa hakkı tesis edildiği, ancak 12.08.2011 tarihinde ilgili dağıtıcı firma tarafından bayilik sözleşmesinin feshedilmesine rağmen intifa hakkının terkin edilmediği ifade edilmiş ve Rekabet Kurulunun bu konuda gerekli işlemi yapması talep edilmiştir. Dosyada yer alan ve raportörlerce taraflardan elde edilen tüm bilgi ve belgelerin incelenmesinden, taraflar arasındaki rekabet yasağına dayalı dikey ilişkiye esas teşkil 130 eden bayilik sözleşmesinin 10.11.2008 tarihinde; ilgili istasyon üzerinde Eropet lehine sekiz yıl süreli olarak tesis edilen intifa hakkının ise 06.11.2008 tarihinde düzenlendiği anlaşılmıştır. Diğer yandan, yukarıda açıklanan ve Danıştay tarafından da hukuka uygun bulunan çok sayıdaki Kurulumuz kararında zikredilen esaslar uyarınca, akaryakıt

sektöründe 18.09.2005 tarihinden sonra yapılan bu türden dikey anlaşmaların azami beş yıl süre ile 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma imkânları bulunmaktadır. Yine Kurulumuzun yerleşmiş kararları ve Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 34. paragrafında yer verilen açıklamalar doğrultusunda, beş yıllık grup muafiyeti süresinin hesaplanmasında taraflar arasındaki rekabet yasağına dayalı dikey ilişkiye esas teşkil eden ilk sözleşme tarihinin dikkate alınması gerekmektedir."

Rekabet Kurulu'nun 28.08.2012 tarih ve 12-42/1252-406 Sayılı Kararında "Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; - Hüsem YÖRÜMEZ ile Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Ltd. Şti. arasında başvuruya konu istasyona ilişkin olarak imzalanan 13.03.2007 tarihli intifa hakkı kurulmasına ilişkin resmi senet ve Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Ticaret Ltd. Şti. ile Hüsem YÖRÜMEZ kiracısı Erdoğan VARLIKER-ENSA PETROL arasında imzalanan 26.02.2007 tarihli Akaryakıt Bayilik Sözleşmesinden oluşan dikey anlaşmanın 26.02.2012 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanma ve uygulanma olanağı bulunduğu, - Söz konusu anlaşmaya 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet de tanınamayacağına, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir."

Rekabet Kurulu'nun 24.01.2013 tarih ve 13-07/72-41 Sayılı Kararında "Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; 1- BP Petrolleri A.Ş. ile FSM Akaryakıt Pet. İnş. Tic. Ltd. Şti. arasındaki bila tarihli protokol, 03.12.2008 tarihli Kira Sözleşmesi ve 25.06.2009 tarihli bayilik anlaşmasından oluşan dikey ilişkinin; a) 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5/a maddesinde düzenlenen istisna

DİPNOT

(40) Öztürk/Yıldız/Enes, a.g.e., s. 117.

hükmünden yararlanamadığına;

b) BP Petrolleri A.Ş.'ye kiracılık hakkının tanındığı 03.12.2008 tarihinden itibaren 5 yıl süre ile 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına, ancak bu tarihten itibaren ilgili Tebliğ ile tanınan muafiyet kapsamının dışında kaldığına;

2- Söz konusu dikey ilişkiye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel de tanınamayacağına, OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir. Karşı oy gerekçesinde ise "Rekabet Kurulu'nun mezkur kararında, BP Petrolleri A.Ş. (BP) ile FSM Akaryakıt Pet. İnş. Tic. Ltd. Şti. (FSM) arasındaki dikey ilişkinin: - 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 5(a) maddesinde düzenlenen istisna hükmünden yararlanamadığına, - BP'ye kiracılık hakkının tanındığı 03.12.2008 tarihinden itibaren 5 yıl süre ile 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına, ancak bu tarihten itibaren ilgili Tebliğ ile tanınan muafiyet kapsamının dışında kaldığına - Söz konusu dikey ilişkiye 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5. Maddesi kapsamında bireysel muafiyet de tanınamayacağına karar verilmiştir. Dosyada yer alan bilgi ve belgeler ile konuya ilişkin Rapor'da yer verilen değerlendirmeler çerçevesinde:

(1) BP tarafından yapılan muafiyet başvurusuna konu olan, BP ile FSM arasındaki dikey anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesinde düzenlenen istisna hükmü kapsamında olup olmadığının tespitinde, daha önce MALİKLER ile FSM kurucuları arasında imzalanan 07.04.2008 tarihli kiracılık sözleşmesinin, istasyona ilişkin kiracılık hakkının MALİKLER tarafından bu kez BP'ye verildiği 03.12.2008 tarihli kira sözleşmesinin imzalanmasının ardından geçerliliğini koruyup

korumadığının belirleyici unsur olduğu,
(2) Söz konusu anlaşmanın geçerliliğine yahut geçersizliğine ilişkin karar verme yetkisinin Rekabet Kurulu'nda olmaması nedeniyle, başvuru konusu anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesinde öngörülen istisna hükmü kapsamında olup olmadığına dair bu aşamada menfi yahut müspet bir karar verilmesinin uygun olmayacağı,

(3) Taraflar arasındaki hukuki ilişkinin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet alıp alamayacağına ilişkin bir değerlendirmenin, özü itibarıyla malik, işletici ve dağıtım şirketi arasında 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesinde öngörülen istisna hükmü kapsamında bir ilişkinin mevcut olmadığı kabulünü içerdiği, bu nedenle başvuru konusu anlaşma ile ilgili olarak bireysel muafiyet incelemesine de bu aşamada yer olmadığı" ifade edilmiştir.

SONUÇ

Rekabet Kurul'u vermiş olduğu kararlarında bayilerin intifa hakları dolayısıyla çok uzun sürelerle bayilik ilişkisi içerisinde tutulmasının dağıtım piyasasındaki rekabeti bozduğundan bahsetmiş isede bu husus akaryakıt dağıtım piyasasının doymuş bir piyasa olmadığı, piyasaya yeni girecek olan dağıtıcıların piyasada yer bulabileceği, mevcut akaryakıt bayilerinin sözleşme ve intifa haklarıyla piyasa bakımından kapatma etkisini doğurmayacağı gerekçeleriyle verilen kararlar doktrinde eleştirilmiştir.

Uygulamada ise bayilik sözleşmesi ile bağlantılı uzun süreli kira sözleşmeleri ya da uzun süreli intifa hakkı tanınması gibi şahsi ya da aynı haklar rekabet yasağının süresini fiilen uzatacak şekilde kullanılamamaktadır.

KISALTMALAR

a.g.e. : Adı Geçen Eser

a.g.m. : Adı Geçen Makale
a.g.tz. : Adı Geçen Tez
b. : bası
bkz. : Bakınız
C. : Cilt
d : dipnot
E. : Esas
EPDK : Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu
K. : Karar
m. : madde
PPK : Petrol Piyasası Kanunu
RK : Rekabet Kurulu
RKHK : Rekabetin Korunması Hakkında Kanun
S. : Sayı
s. : Sayfa
ss. : Sayfadan sayfaya
vb. : ve benzeri
vd. : ve devamı

KAYNAKÇA

- AKKAN Çiğdem, "Akaryakıt Bayilik Sözleşmelerinde Rekabet Etmeme Yükümlülüğü", *Rekabet Dergisi*, C. 15, S. 2, 2014, ss. 3-58.
- ALAN Murat, "İntifa Hakkı ve Akaryakıt Sektöründe İntifa-Rekabet İlişkisi" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çağ Üniversitesi, Mersin, 2009.
- ARI Ahmet, "Akaryakıt Sektörüne İlişkin Son Dönem Rekabet Kurulu Kararlarının, Mevcut İntifa Hakları Üzerinde Etkileri", *Terazi*, Y. 6, S. 53, 2011, ss. 87-102.
- ASLAN Yılmaz, *Rekabet Hukuku Teori-Uygulama-Mevzuat*, 4. b., Ekin, Bursa, 2007.
- ÇİÇEK Ebil, "Akaryakıt Dağıtım Sektöründe Müşteri ile Bayi ve Bayi ile Dağıtıcı Arasındaki İlişkilere Yönelik Alan Araştırması" (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya, 2013.
- EKŞİOĞLU Ebru, (Sorularla Kolaylaştırılmış) *Rekabet Hukuku*, 1. b., Aristo, İstanbul, 2017.
- GÜVEN Pelin, *Rekabet Hukuku*, 2. b., Yetkin Yayınları, Ankara, 2008.
- SOYSAL Cengiz, "Akaryakıt Piyasalarında Dikey Anlaşmalar ve Rekabet Kurumunun İntifa Mecrası", *Enerji Piyasaları ve Politikaları Enstitüsü*, 2015.
- YILDIZ ÖZTÜRK Seren/YILDIZ Selim/YILDIZ ENES Tuba, *Akaryakıt ve LPG Hukuku*, Adalet, Ankara, 2011.
- YOLCU İsmail Atalay/ÜNAL Çiğdem/GÜNDÜZ Harun, "Akaryakıt Sektör Raporu", *Rekabet Kurumu 1. Daire Başkanlığı*, Ankara, 2008.

Av. Burak PITIRLI
Stj. Av. Merve GÜNAY

ZARAR SİGORTALARINDA ZAMANAŞIMI

Zamanaşımı, alacaklı ve borçlu arasında bir menfaat dengesi kurmaktadır. Hukuk güvenliğinden doğmuş, kendine has bir kurum olan zamanaşımı; çok eski tarihlerden beri farklı hukuk sistemlerinde, farklı şekillerde uygulanmış ve zaman içerisinde kaçınılmaz olarak hukuk sistemlerinde yerini almıştır. Zira bir hakkın veya alacağın süresiz talep edilebilmesi, borçlu veya borçlunun halefleri açısından savunma hakkını ortadan kaldıracak derecede hak ihlali teşkil etmektedir. Bunu gören hukuk sistemleri, zamanaşımı kurumunu düzenleme gereği duymuştur. Türk hukuk sisteminde; Kanun koyucu, bütün alacaklar için tek bir zamanaşımı süresi öngörmemiştir. Farklı hak ve alacakların farklı zamanaşımı sürelerine tabi olması, alacak veya hakkın kendine has özelliğinden kaynaklanmaktadır. Konusu itibarıyla çalışma, zarar sigortalarından doğan hak ve alacaklarda zamanaşımını incelemektedir. Çalışma iki bölümden oluşmaktadır; Çalışmanın ilk bölümü, zamanaşımı hakkında kısa ve genel bilgiler içermektedir. İlk bölümde yer alan kavramlar ve tespitler hakkında doktrinde yer alan tartışmalı konulara değinilmemiştir. Birinci bölümde sadece ikinci bölümde yer alan konuların temeli oluşturulmuştur. Çalışmanın ikinci bölümünde ise

zarar sigortaları çerçevesinde konu özele indirgenmiş ve zamanaşımı süreleri, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve yeri geldiğinde 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu ekseninde değerlendirilmiştir. Bu bölümde süreler, sigortacıya yöneltilen talepler ile sigortacı tarafından yöneltilen talepler açısından ayrı başlıklar içerisinde irdelenmiştir. Hak ve alacağın zamanaşımına uğramasının sonuçları ise ikinci bölümün sonunda açıklanmış ve çalışma bu konu ile sonuçlandırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM ZAMANAŞIMI HAKKINDA GENEL BİLGİLER

A. Zamanaşımı Kavramı, Amacı ve Önemi

1. Zamanaşımı Kavramı

Zamanaşımı, süre aşımı olarak tanımlanmaktadır(1). Hukuki anlamda zamanaşımını(2) ise bir hakkın kazanılmasında ya da kaybedilmesinde kanunun öngördüğü sürenin dolması olarak tanımlamak mümkündür(3).

2. Zamanaşımının Amacı

Zamanaşımı müessesesi, içerisinde kamu yararı ve hukuk güvenliği ile sosyal barışı barındırmaktadır(4). Uzun yıllar öncesine dayanan borç ilişkilerinde borcun sona erdiğini kanıtlamak pek mümkün değildir. Kimsenin kanunun öngördüğü süre öncesine ait kayıtları sonsuza kadar saklama mecburiyeti de bulunmamaktadır. Bu nedenle

kanun koyucu; borçlunun ifa ile sonuçlanan bir borcun veya uzun süre alacaklı tarafından talep edilmemiş bir borcun, borçludan talep edilmemesini sağlamak amacıyla zamanaşımı kurumunu düzenlemiştir. Kanun koyucu zamanaşımı kurumu ile hakkını uzun zaman aramayan alacaklıyı değil yukarıda bahsedilen risklerden dolayı borçluyu korumayı amaçlamıştır(5).

3. Zamanaşımının Önemi

Zamanaşımı kurumunun kabul edilmesi iki açıdan önem teşkil etmektedir. Birincisi, uzun zaman alacağını aramayan alacaklının, borçludan artık bu alacağı alamamasını sağlayacak bir kuruma ihtiyaç duyulmasıdır(6). Zamanaşımı, borçlu için aradan geçen zaman içerisinde karşılıklı iddia ve savunmalara dayanak teşkil eden makbuz ve evrakların temini hususundan kurtulmayı sağlamaktadır(7). Bu yönüyle aynı zamanda alacaklı da alacağı için hızlı hareket etmek zorunda kalacaktır. Zamanaşımı kurumunun kabul edilmesinin ikinci önemi ise, zamanaşımı kurumu sayesinde hukuki uyumsuzluklar önlenilmekte, mahkemeler de aradan geçen zaman ile incelenmesi güçlük teşkil eden eski olaylarla uğraşmaktan kurtulabilmektedir(8).

B. Zamanaşımının Şartları ve Zamanaşımına Hâkim Olan İlkeler

DİPNOT

(1) www.tdk.gov.tr Erişim Tarihi ("E.T."), 01.05.2018.

(2) 818 Sayılı Borçlar Kanunu döneminde müruru zaman kavramı kullanılmakta idi. Müruruzaman ise Arapçada zamanın akıp gitmesi olarak kullanılmaktadır. Bakınız ("bkz.") ERDEM, Mehmet, *Özel Hukukta Zamanaşımı*, İstanbul, 2010, s.5.

(3) AKÇAY, Ergin, *Türk Borçlar Kanunu'na Göre Zamanaşımı*, İstanbul, 2010, s.7. Yazarın uygun gördüğü tanım için bkz. s.10.

(4) AKÇAY, s.12.

(5) Aynı doğrultuda bkz. ERDEM, s.9-13.

(6) NARTER, Sami, *Kusursuz Sorumluluk ve Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Hukuku*, 2. Baskı, Ankara, 2016, s.1394.

(7) OĞUZMAN, M. Kemal / ÖZ, M. Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C.1, 14. Baskı, İstanbul, 2016, s.589.

(8) NARTER, s.1394; ERDEM, s.10.

1. Zamanaşımının Şartları

Bir hakkın zamaanaşımına uğraması esas itibariyle iki şartın birlikte gerçekleşmesine bağlıdır. Bu iki şart; Muaccel ve zamaanaşımına uğramaya elverişli bir borcun bulunması ve hak sahibinin hukuki yola başvurmak bakımından hareketsiz kalması sonucunda zamaanaşımı süresinin dolmasıdır(9). Muaccel olmamış bir borcun zamaanaşımına uğraması mümkün gözükmemektedir. Borcun aynı zamanda zamaanaşımına uğramaya elverişli bir borç olması da gerekmektedir. Yani zamaanaşımını kesen / durduran sebeplerin bulunmaması gerekmektedir(10). Yine borç için belirlenen zamaanaşımı süresi içerisinde alacaklı veya talep sahibinin hukuki yollara başvurmayarak hareketsiz kalması da gerekmektedir. Ancak bu şartlar dahilinde zamaanaşımı sonuçlarını doğurmaktadır.

2. Zamaanaşımına Hâkim Olan İlkeler

Hâkim, hak düşürücü süreleri re'sen dikkate alabildiği halde, zamaanaşımını kendiliğinden dikkate alamamaktadır. Aynı zamanda zamaanaşımının kesilmesi veya durması mümkün olduğu halde hak düşürücü sürenin işlemesi durmaz veya kesilmez(11). Zamaanaşımı, alacak hakkını sona erdirmemektedir. Borçlu dilerse zamaanaşımına uğramış borcu ifa edebilmektedir(12).

İKİNCİ BÖLÜM

ZAMANAŞIMINDA SÜRELER

A. Zarar Sigortalarında Zamaanaşımı Süreleri

Hukukumuzda zamaanaşımı süresi, her borç için aynı ve tek bir süre olarak kabul edilmemiş çeşitli alacaklar için kanunlarda farklı zamaanaşımı süreleri öngörülmüştür(13). Çalışma içerisinde zarar sigortalarından doğan uyuşmazlıklara ilişkin zamaanaşımı süreleri açıklanmakta olduğundan sigorta ve zarar sigortası kavramlarına da değinmek gerekmektedir. Sigorta, belirli bir toplulukta bulunan, aynı veya benzer risklere maruz kalan kimselerin, sigortacının(14) gerçekleştirdiği organizasyon bünyesinde bir araya gelerek söz konusu rizikoları paylaşmaları esasına dayanan bir kurum olarak tanımlanmaktadır(15). Sigorta hukukunu, bir tanıma göre, hususi ve sosyal sigorta hukuku olarak ikiye ayırmak mümkündür. Hususi sigorta, münferit gerçek veya tüzel kişilerin özel menfaatlerini teminat altına almaktadır. Sosyal sigorta ise belirli halk gruplarının sosyal güvencesini sağlamak üzere çoğunlukla zorunlu tutulan sigorta türüdür(16). Hususi sigortalarda sigorta sözleşmesi(17) ile sigortacı bir prim(18) karşılığında, kişinin para ile ölçülebilir bir menfaatini zarara

DİPNOT

(9) NARTER, s.1398-1401.

(10) Ayrıntılı bilgi için bkz. OĞUZMAN / ÖZ, s.591-604.

(11) OĞUZMAN / ÖZ, s.587; AKÇAY, s.12.

(12) AKÇAY, s.9.

(13) ERDEM, s.33.

(14) Sigortacı, sigorta sözleşmesi çerçevesinde prim karşılığında sözleşme süresince belirlenen rizikoyu üstlenen ve risk gerçekleştiğinde sigorta tazminatı veya bedeli ödemeyi taahhüt eden sigortacılık alanında ruhsat ve izin sahibi olan anonim veya kooperatif şirketler olarak tanımlanmaktadır. ÖZDAMAR, s.69.

(15) ÖZDAMAR, Mehmet, Sigortacının Sözleşme Öncesi Aydınlatma Yükümlülüğü, Ankara, 2009, s.47.

(16) Aynı ayırım ve benzer tanımlama için bkz. KENDER, Rayegân, Türkiye’de Hususi Sigorta Hukuku, 15. Baskı, İstanbul, 2016, s.23 ve 207.

(17) Uygulamada sigorta sözleşmesi ve sigorta poliçesi birbirine karıştırılmaktadır. Oysa sigorta poliçesi, sigorta sözleşmenin kurulmasından sonra, sigortacı tarafından düzenlenerek sigorta ettirene verilen, sözleşmenin kurulduğunu ve koşullarını kanıtlamaya yarayan sözleşmeyi ve tarafların haklarını gösteren yazılı ispat vasıtasıdır. AKGÜN, Evrim, Ferdi Kaza Sigortası Sözleşmesi, İstanbul, 2017 s.197-198. Sigorta poliçesi, sigorta sözleşmesinin tek delili de değildir. Farklı deliller ile sigorta sözleşmesinin ispatı mümkündür. KAYIHAN, Şaban / BAĞCI, Ömer, Türk Özel Sigorta Hukuku Dersleri, 3. Baskı, İstanbul 2018, s.124.

(18) Sigorta himayesi sigorta priminin ödenmesiyle işlerlik kazandığından sigorta primi sigorta sözleşmesinin esaslı unsurlarındandır. AYLI, Ali, Zarar Sigortalarında Prim Ödeme Borcu, İstanbul, 2003, s.4. Sigorta primi hakkında detaylı bilgi için bkz. ARAL ELDELEKLİOĞLU, İrem, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Sigorta Ettirenin

uğratan tehlikenin, rizikonun, meydana gelmesi hâlinde bunu tazmin etmeyi ya da bir veya birkaç kişinin hayat süreleri sebebiyle ya da hayatlarında gerçekleşen bazı olaylar dolayısıyla bir para ödemeyi veya diğer edimlerde bulunmayı üstlenmektedir(19). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu; 1453 ve devamındaki maddelerde zarar sigortalarını ve 1487 ve devamındaki maddelerde can sigortalarını düzenlemiştir(20). Mal sigortaları(21) ile sorumluluk sigortaları(22), zarar sigortaları üst başlığında düzenlenmişken, hayat sigortası, sağlık(hastalık) sigortası ve ferdi kaza sigortası can sigortaları üst başlığında düzenlenmiştir(23). Çalışma, konusu itibariyle zarar sigortaları olan mal sigortaları ve sorumluluk sigortalarında zamanaşımına ilişkin olduğundan çalışma içerisinde can sigortalarında zamanaşımı konusuna değinilmeyecektir.

1. Sigortacıya Yöneltilcek Tazminat Taleplerinde

Zamanaşımı

a. Haksız Fiillerde Zamanaşımı Süreleri

Haksız fiillerde, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu ("TBK") m.72 uyarınca zarar görenin, zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten itibaren iki yıl, haksız fiilin işlendiği tarihten itibaren on yılın geçmesiyle(24) alacak hakkı zamanaşımına uğramaktadır. Ancak tazminat; ceza kanunlarının daha uzun bir zamanaşımı öngördüğü cezayı gerektiren bir fiilden doğmuşsa, bu zamanaşımı uygulanır. Uygulanan bu zamanaşımına "olağanüstü zamanaşımı" denmektedir(25). Yargıtay kararlarında belirtildiği üzere; Ceza zamanaşımı süresinin uygulanması için ceza davasının açılmış olması gerekmez(26). Haksız fiilden doğan tazminat taleplerinde daha uzun olan ceza zamanaşımının

uygulanabilmesi için fail aleyhinde cezai takibatın da yapılmış olması gerekmektedir(27). Yine takibi şikâyeteye bağlı suçlarda şikâyeteye bulunulmamasının da bir önemi bulunmamaktadır(28). Söz konusu suçun kovuşturması şikâyeteye bağlı ise; ceza zamanaşımının uygulanması için fail aleyhinde cezai takibatın yapılmış olması da gerekmektedir(29). Burada belirtilmesi gereken husus; niteliği itibariyle haksız fiil olan trafik kazalarından doğan bir borcun müteselsil borçlusu aynı zamanda sorumluluk sigortasını tanzim eden sigorta şirketi ise buradaki uzamış ceza zamanaşımı süresinin sigortacıya karşı uygulanmaması gerektiğidir(30). Ancak Yargıtay bazı kararlarında, ceza zamanaşımı açısından kanun maddesinin ayırım yapmadığını ve ceza zamanaşımının tazminattan sorumlu tüm kişileri kapsayacak şekilde formüle edildiğini ileri sürmüştür(31). Kanaatimizce, suç

DİPNOT

Prim Ödeme Borcu, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Y.11, S.22, s.203-222.

(19) TTK m.1401 Tanım;

"(1) Sigorta sözleşmesi, sigortacının bir prim karşılığında, kişinin para ile ölçülebilir bir menfaatini zarara uğratan tehlikenin, rizikonun, meydana gelmesi hâlinde bunu tazmin etmeyi ya da bir veya birkaç kişinin hayat süreleri sebebiyle ya da hayatlarında gerçekleşen bazı olaylar dolayısıyla bir para ödemeyi veya diğer edimlerde bulunmayı yükümlendiği sözleşmedir.

(2) Ruhsatsız bir şirket ile onun bu durumunu bilerek yapılan sigorta sözleşmeleri hakkında Türk Borçlar Kanununun 604 ve 605'inci maddeleri uygulanır. Türkiye'de yerleşik olmayan sigorta şirketleriyle kurulan sigorta sözleşmelerinde bu hüküm uygulanmaz."

(20) Yapılan ayırımın çağın şartlarına uygun olmadığı ve farklı sınıflandırmanın yapılabileceği yönünde bkz. SAYHAN, İsmet, Sigorta Sözleşmelerinin Konusu, Ankara, 2001, s.57-58.

(21) Şahıs varlığı değerleri dışındaki menfaatleri teminat altına alan sigortalara, mal sigortası denmektedir. Bu yönde bkz. ÖZDAMAR, s.50-51.

(22) Sorumluluk sigortasında asıl amaç, sigorta ettirenin risk gerçekleştiğinde karşılaşacağı cebri icranın olumsuz sonuçlarından korunmasıdır. ÜNAN, Samim, İsteğe Bağlı Genel Sorumluluk Sigortasında Riziko, İstanbul, 1998, s.12; Sigortacının aslında sigorta ettirene ait bir işi gördüğü, sigorta ettirenin kendi malvarlığını olumsuz sonuçlardan korumak için, önlem alma gayesiyle ve sözleşme aracılığıyla sigortacıya riski devrettiği yönünde bkz. s.24. Sorumluluk sigortalarının bir tazminat talebine karşı zarar verenlere karşı teminat sağladığı yönünde bkz. SOPACI ÖZTUNA, s.700.

(23) ÇEKER, Mustafa, Sigorta Hukuku, 10. Baskı, Adana, 2014, s.133; KENDER, s.25.

(24) 10 yıllık zamanaşımı süresi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. HAVUTÇU, s.596-598; SEÇER, s.2665.

(25) ERDEM, 135.

(26) Yargıtay ("Yarg.") 3. Hukuk Dairesi ("HD.") E. 2014/9540 K. 2014/8361 T. 28.05.2014 www.kazanci.com E.T.:01.05.2018.

(27) "Tazminat davalarında, daha uzun süreli ceza davası zamanaşımının uygulanması için, fail hakkında ceza davasının açılmış olması veya mahkûmiyet kararı verilmiş bulunması gerekli (şart) bulunmayıp; sadece cezalandırılması kabul bir eylemin işlenmiş olmasının (haksız eylemin suç niteliğini taşımasının) yeterli olduğu kabul edilmektedir." YILMAZ, Zekeriya, Trafik Kazaları ve Taşımacılıktan Doğan Hukuki Sorumluluk, Tazminat, Sigorta ve Rücu Davaları, 3 Baskı, Ankara, 2014, s.585.

(28) AKÇAY, s.74; ERDEM, s.140.

(29) SAVAŞ, s.145.

(30) Aynı doğrultuda bkz. AKÇAY, s.77-81.

(31) Yarg. Hukuk Genel Kurulu ("HGK") 2008/4-326 K. 2008/325 T. 16.4.2008;

"Somut olayda olduğu gibi, trafik kazası sonucunda bir kimsenin yaralanmasına neden olunması, ona karşı işlenmiş bir

teşkil eden haksız fiillerden objektif olarak sorumlu tutulan üçüncü kişilerin ceza zamanaşımı süreleriyle bağlı tutulmaması gerekmektedir. Bu yönüyle ceza zamanaşımı sürelerinin sigortacı

için uygulanmaması gerekmekte olduğu kanaatindeyiz(32). Zarar sigortası içerisinde mal sigortası olarak değerlendirilen kasko sigortalarında ise uzamış ceza zamanaşımı sürelerinin

DİPNOT

haksız fiil niteliğindedir. Borçlar Kanunu'nun 41. maddesinde genel olarak haksız fiil tanımlanmış, 60. maddesinde de, haksız fiilden zarar görenin, bundan kaynaklanan zararının tazmini istemiyle açacağı davanın, zararı ve faili öğrendi tarihten itibaren bir ve her halde haksız fiil tarihinden itibaren on yıllık zamanaşımı süresine tabi bulunduğu belirtilmiştir. Buna karşılık, 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 109. maddesinin ilk fıkrasında, yine bir haksız fiil niteliğindeki trafik kazalarından doğan tazminat taleplerinin tabi bulunacağı zamanaşımı süresi yönünden Borçlar Kanunu'nun 60. maddesindeki düzenlemeden farklı, özel bir hüküm getirilmiş; anılan hükümdeki bir yıllık zamanaşımı süresi, bu tür tazminat davaları yönünden iki yıl olarak düzenlenmiştir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise, davanın cezayı gerektiren bir eylemden doğması ve Ceza Kanununun bu eylem için daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörmesi halinde, bu sürenin, maddi tazminat talebiyle açılacak davalar için de geçerli olacağı hükme bağlanmıştır. Görüldüğü üzere, Borçlar Kanunu'nun 60. ve 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 109/2. maddesindeki düzenlemeler, zamanaşımı süresinin başlangıcı yönünden birbirine paraleldir. Aralarındaki tek fark, zamanaşımı süresinin trafik kazalarından doğan tazminat talepleri bakımından bir yıl yerine, iki yıl olarak öngörülmesidir. 2918 Sayılı Kanunun 109/2. maddesindeki düzenlemenin gözden kaçırılmaması gereken yönü, ceza kanununa öngörülen daha uzun zamanaşımı (uzamış zamanaşımı) süresinin tazminat talebiyle açılacak davalar için de geçerli olabilmesinin, sadece eylemin ceza kanununa göre suç sayılması koşuluna bağlanmış bulunmasıdır. Eylemin ceza kanununda suç sayılmış olup olmadığı, kural olarak hukuk hakimince belirlenecektir. Söz konusu hüküm, ceza zamanaşımının uygulanabilmesi için, sadece eylemin aynı zamanda bir suç oluşturmaması yeterli görmekte; fail hakkında mahkumiyet kararıyla sonuçlanmış bir ceza davasının varlığı, hatta böyle bir ceza davasının açılması ya da zarar görenin o davada tazminat yönünden bir talepte bulunmuş olması koşulu aranmamaktadır. Ceza davasının açıldığı hallerde, sanığın mahkumiyet kararından önce veya sonra ölmüş olması da, sonuca etkili değildir. Yine, söz konusu hükümde, ceza zamanaşımının uygulanması bakımından, sürücü ve diğer sorumlular (örneğin işleten) arasında bir ayırım da yapılmamış; böylece kuralın bunların tümü için geçerli olduğu öngörülmüştür.” E.T.:14.05.2018.

(32) Yarg. HGK E. 2014/17-116 K. 2015/1771 T. 16.9.2015;

“MUHALEFET ŞERHİ:

Dava, davalıya zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesi ile sigortalı ve davacıların murisinin idaresindeki aracın karıştığı kazada, davacılar murisinin vefat etmesi nedeniyle açılan destekten yoksun kalma tazminatına ilişkindir.

Özel Daire, Yerel Mahkemenin dâvanın zamanaşımına uğradığı gerekçesi ile verdiği red kararını “Dava açma hakkı ceza zamanaşımı süresine tabi olup, 8 yıldır davaya konu kaza 05.06.2006 tarihinde gerçekleşmiş ve dava 16.08.2012 tarihinde açılmış olmakla ceza zamanaşımı süresi henüz dolmamıştır. Mahkemece esasa girilerek sonucuna göre hüküm kurulması gerekirken zamanaşımına uğradığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi doğru olmadığı” gerekçesi ile bozmuştur.

Yerel mahkeme “ 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 109. maddesi gereğince motorlu araç kazalarından doğan maddi zararların tazminine ilişkin talepler zarar görenin zararı ve tazminat yükümlüsünün öğrendiği tarihten başlayarak 2 yıl ve herhalde kaza gününden başlayarak 10 yıl içinde zamanaşımına uğrar. Söz konusu dava da müteveffa kendi aracını çarpmak suretiyle kendi ölümüne neden olduğundan açılmış bir ceza davası bulunmadığı, iş bu davanın da 2 yıllık zamanaşımı süresi geçtikten sonra açılmış olduğu 2918 Sayılı yasanın 109/2. Maddesinde öngörülen uzamış (Ceza) zamanaşımının uygulanmasının mümkün bulunmadığı” gerekçesiyle direnme kararı vermiştir.

Buna göre; Yerel Mahkeme ile Özel Daire arasındaki uyumsuzluk, davalıya zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesi ile sigortalı ve davacıların murisinin idaresindeki aracın karıştığı kazada, tam kusurlu olduğu iddia edilen davacılar murisinin vefat etmesi nedeniyle açılan destekten yoksun kalma tazminatına ilişkin davada ceza zamanaşımı süresinin uygulanıp uygulanamayacağı noktasında toplanmaktadır.

Öncelikle davacı taraf, davalı sigorta şirketinin sorumluluğuna, murislerinin sürücüsü olduğu aracın işleteninin zorunlu mali sorumluluk sigortacısı olmasına dayalı olarak başvurmuştur. Kazayı yapan ve kendi ölümüne sebep olan davacıların murisi ise dâva dışı işletenin çalışanıdır. Bu duruma göre, işleten hakkında tazminat davası açılmış

uygulanmayacağına, Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarında(33) da belirtildiği üzere duraksamamak gerekmektedir.

b.Sigorta Sözleşmelerinde Zamanaşımı Süreleri

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, sigorta hukuku başlıklı altıncı kitabının genel hükümler

bölümünde, 1420. madde ile sigorta sözleşmesinden doğan bütün istemlerin, alacağın muaccel olduğu tarihten başlayarak iki yıl ve 1482'nci madde hükmü saklı kalmak üzere(34) , sigorta tazminatına ve sigorta bedeline ilişkin istemlerin her hâlde rizikonun gerçekleştiği tarihten itibaren altı yıl geçmekle zamanaşımına

uğrayacağını belirtmiştir(35). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 1420. maddesindeki iki yıllık süre 6762 Sayılı Ticaret Kanunu ("TK") 1268. maddenin devamı olarak düzenlenmiştir(36). Farklı sigorta sözleşmesi türlerine ilişkin Yargıtay'ın vermiş olduğu kararlarda(37) iki yıllık zamanaşımı süreleri değerlendirilmiştir. Ancak

DİPNOT

olsa idi kendisi hakkında ceza zamanaşımı uygulanabilirdi ki sigortacısı hakkında da uygulanabilirdi. Ceza zamanaşımı ancak suç oluşturan eylemi gerçekleştirenler hakkında uygulanır. Adam çalıştıranlar hakkında da ceza zamanaşımının uygulanabilmesi için aynı fiil nedeniyle yani çalışanın verdiği zarar nedeniyle istihdam edenin de cezai sorumluluğunun bulunması gerekir. Yoksa adam çalıştıranın TBK.m.66 uyarınca çalışanın verdiği zararlardan hukuken sorumlu olmasından yola çıkarak hakkında açılan tazminat davasında ceza zamanaşımının uygulanması mümkün değildir. (Borçlar Hukuku Genel Hükümler Prof.Dr.M.Kemal Oğuzman- Prof.Dr.Turgut Öz, Vedat Kitapçılık, 10.Bası Cilt 2 s.77) Dairemizin 2014/16675 Esas- 2015/3221 sayılı kararında da aynı esas " Suç teşkil eden haksız fiillerden objektif olarak sorumlu tutulan 3. kişilerin ceza zamanaşımı süreleri ile bağlı tutulmayacakları kabul edilmektedir. Adam çalıştıranlar ve aile başkanları, idareleri altında çalışan veya yaşayan kişilerin suç oluşturan haksız fiillerinden yalnızca hukuki bakımdan sorumludurlar." şeklinde belirtildikten sonra ceza zamanaşımının adam çalıştıranlar, aile başkanları hakkında -idareleri altında çalışan veya yaşayan kişilerin suç oluşturan eylemlerinden dolayı- uygulanamayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Dava konusu olayda da işletenin cezai sorumluluğunu gerektirir bir durum söz konusu değildir. Çalışan, kendi kusurunun bulunduğu olayda işletene yüklenemeyecek bir sebepten dolayı hayatını kaybetmiştir. Bu durumda, işletenin sigortacısı olan davalı sigorta şirketi hakkında da ceza zamanaşımı uygulanamaz. Bu sebeplerle yerel mahkeme direnme kararının onanması gerektiği kanaatinde olduğumdan Sayın Çoğunluğun aksi yöndeki görüşüne katılamıyorum." E.T.:14.05.2018.

(33) Yarg. HGK E. 2010/17-664 K. 2010/689 T. 22.12.2010;

"Dava; kasko sigorta poliçesine dayalı araç hasar bedelinin tazmini istemine ilişkindir. Uyuşmazlık; Kasko sigorta poliçesine dayalı araç hasar bedelinin tazmini istemi eldeki davada, uzamış ceza davası zamanaşımı süresinin uygulanıp uygulanmayacağı, ıslaha konu edilen hasar bedelinin zamanaşımına uğrayıp uğramadığı, noktalarında toplanmaktadır. Belirgin biçimde kasko sigorta sözleşmesinin tarafı olan sigorta ettiren davacının, trafik kazası nedeniyle hasara uğrayan aracının sigorta tazminatının (araç hasar bedelinin) tahsili istemiyle açılmıştır. Kasko sigorta tazminat talebinde Karayolları Trafik Kanunu'nun uzamış ceza zamanaşımı hükümlerinin uygulanamayacağı dikkate alınmalıdır. Eldeki davaya konu tazminat talebi, iki yıllık dava zamanaşımı süresine tabidir." E.T.:14.05.2018.

(34) Sorumluluk sigortasında, zararın sigorta konusu olaydan sonra ortaya çıkabileceği TTK m.1473'de belirlendiğinden bunun süresinin belirlenmesi gerektiği yönündeki eleştiri için bkz. KENDER, 2011, s.323.

(35) TTK m. 1420 Zamanaşımı;

"(1) Sigorta sözleşmesinden doğan bütün istemler, alacağın muaccel olduğu tarihten başlayarak iki yıl ve 1482'nci madde hükmü saklı kalmak üzere, sigorta tazminatına ve sigorta bedeline ilişkin istemler her hâlde rizikonun gerçekleştiği tarihten itibaren altı yıl geçmekle zamanaşımına uğrar.

(2) Diğer kanunlardaki hükümler saklıdır."

(36) Karşılaştırmalı tablo için bkz. KARAHAHAN / Sami, ARSLAN / İbrahim, ÜNAL /Mücahit, Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, 6. Baskı, Konya, 2011, s.19.

(37) Yarg. 17. HD. E. 2016/5646 K. 2017/8285 T. 28.9.2017;

"Dava, konut sigorta poliçesinden kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir. Kural olarak, sigorta sözleşmelerinden doğan bütün taleplerin iki yılda zamanaşımına uğrar. Zamanaşımının alacağın muaccel olduğu tarihten başlayacağını belirten madde hükmü uyarınca zamanaşımı süresinin başlangıcı alacağın muaccel olduğu gün yani sigortalının rizikonun gerçekleştiğini öğrendiği günden itibaren başlayan 5 günlük ihbar tarihinin son günüdür. Dosyadaki belgelere göre heyelan, 16/06/2011 tarihinde meydana gelmiş olup sigortacıya başvuru 09.08.2011 olup genel şartlardaki hükümlerde dikkate alındığında ıslah tarihi olan 25/06/2015 tarihi itibarıyla ıslah edilen kısım için iki yıllık zamanaşımı süresinin dolduğunun kabulü gerekir. Dosya içeriğine göre zamanaşımını kesen ve durduran nedenlerin bulunmadığı, davalı şirket tarafından tazminatın ödeneceği intiba yaratılarak zamanaşımı süresinin dolmasına neden olunduğuna dair bilgi ve belge sunulmadığı anlaşılmıştır. Kısmi davada, zamanaşımı yalnızca dava açılan kısım için kesildiğinden ve geriye kalan meblağ için işlemeye devam ettiğinden, ıslahla arttırılacak miktar için de zamanaşımı süresinin dolmamış olması gerekir. O halde mahkemece, davalı şirketinin ıslah dilekçesine karşı süresinde bulunduğu zamanaşımı def'inin kabulüyle ıslah edilen kısım yönünden davanın reddine karar verilmesi gerekir." www.kazanci.com E.T.:30.04.2018.

Yarg. 11. HD. E. 2015/10395 K. 2016/8700 T. 3.12.2016;

"Dava, devlet destekli bitkisel ürün sigorta poliçesine dayalı tazminat istemine ilişkindir. Dava tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 1268. maddesiyle ıslah tarihinde yürürlükte bulunan 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 1420. maddesi hükmü gereğince, sigorta mukavelesinden doğan bütün mutalebeler, iki yılda müruruzamana uğrar. Bu süre, sigorta bedelinin muaccel olduğu tarihten başlayacak olup, Devlet Destekli Bitkisel Ürün Sigortası Genel Şartları'nın tazminatın ödenmesi başlığı altında yer alan maddesinde kesinleşmiş hasar miktarının

TK m.1268 ile düzenlenmeyen azami bir zamanaşımı süresi, TTK m.1420 ile öngörülmüştür. TK döneminde ise azami zamanaşımı süresinde Borçlar Kanunu'nda bulunan azami genel zamanaşımı süresi uygulanmakta idi(38). Kanunda yer alan altı yıllık azami süre sigortacıyı oldukça uzun sürelerle karşı

karşıya bırakmamak ve gaiplik hali de dikkate alınmak suretiyle belirlenmiştir (39). TTK m.1420'de istisna olarak belirtilen TTK m.1482 hükmü gereğince; Sorumluluk sigortalarında, sigortacıya yöneltilecek tazminat istemleri, sigorta konusu olayın meydana geldiği tarihten on yıl(40) geçmekle zamanaşımına

DİPNOT

en geç 30 gün içinde sigortalıya ödeneceği ve tazminatın her halükarda hasat tarihinden önce ödenmeyeceği düzenlenmiş olup, mahkemece “muacceliyet tarihi hasadın son günü olduğundan ve ıslahın yapıldığı tarih itibarıyla ıslah edilen kısım yönünden zamanaşımının dolduğu gerekçesiyle ıslah edilen kısım yönünden davanın reddine” karar verilmiş ise de ıslah edilen kısım yönünden temerrüt tarihinin genel şart hükmüne göre belirlenmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile ıslah edilen kısım yönünden davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir. Gerekçeli karar “ıslah” yönünden kendi içinde çeliştiğinden davacı vekilinin bu yöndeki temyiz itirazlarının kabulüyle kararın davacı yararına bozulması gerekmektedir. Ayrıca davalı vekili, verim azalış zeyili düzenlendiğini ve prim iadesi yapıldığını, iade edilen meblağın hükmedilecek tazminat tutarından indirilmesi gerektiğini savunmuş, davacı taraf ise bu konuya dair bir yanıt vermemiştir. Mahkemece, bu husus üzerinde durularak, prim iadesi yapılmış ise iade edilen tutarın tazminat tutarından indirilmesi gerekirken, “davalı şirketçe rizikonun gerçekleştiği bilinerek zeyilname düzenlendiği” şeklindeki yanılgılı değerlendirme ile davalı tarafın bu hususa dair talebinin reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir.” www.kazanci.com E.T.:30.04.2018.

Yarg. 17. HD. E. 2014/12442 K. 2014/10518 T. 3.7.2014;

“Dava, kasko sigorta sözleşmesine dayanılarak, sigortalı tarafından davalı sigorta şirketi aleyhine açılan bakiye alacak istemine ilişkindir. Davalı sigorta şirketi vekili süresinde verdiği cevap dilekçesinde davanın zamanaşımına uğradığını belirterek reddini savunmuştur. Şu durumda süresinde açılan kısmi davaya konu tazminat alacağı bakımından zamanaşımı süresi kesilmiş ise de; kısmi davada, dava edilmeyen alacak kesimi için, fazlaya dair hakkın saklı tutulmuş olması zamanaşımını kesmeyeceğinden, davacı vekilince fazlaya dair hak kapsamında talep edilen alacağın 2 yıllık dava zamanaşımı süresi geçtikten sonra talep edilmesi olanağı bulunmamaktadır. Bu durumda mahkemece, davalı şirket vekilinin süresinde bulunduğu zamanaşımı definin kabulüyle davanın zamanaşımı sebebiyle reddine karar verilmesi gerekirken, davalı tarafın zamanaşımı def'i hakkında olumlu veya olumsuz hiç karar verilmeyen, yazılı olduğu biçimde işin esasına girilerek hüküm kurulması doğru görülmemiştir.” www.kazanci.com E.T.:30.04.2018.

Yarg. 17. HD. E. 2013/3867 K. 2014/42 T. 13.1.2014;

“Dava, işyeri/hırsızlık sigorta sözleşmesinden kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir. Somut olayda; dava konusu riziko meydana gelmiş olup, zamanaşımı süresinin bitiş tarihinden sonra davacı vekili ıslah dilekçesi ile talep edilen tazminat miktarını yükseltmiştir. Dosya içeriğine göre zamanaşımını kesen veya durduran nedenlerin bulunmadığı da gözetildiğinde, mahkemece, davalı vekilinin zamanaşımı def'i dikkate alınarak ıslah edilen asıl alacak kısmı yönünden zamanaşımı nedeniyle red kararı vermek gerekir. Davacı tarafından zamanaşımı süresi içinde asıl alacağın tahsili istemi ile dava açılmış olup, dava dilekçesinde fazlaya ilişkin haklar saklı tutulduğundan, davacının faiz alacağına ilişkin hakkını saklı tuttuğunun kabulü gerekmektedir. Buna göre, mahkemece ıslah tarihinden geriye doğru 2 yıllık zamanaşımı süresinin başlangıcından itibaren faize hükmedilmesi gerekirken, yazılı şekilde zamanaşımının gerçekleştiği daha önceki dönem içinde faize hükmedilmesi de doğru görülmemiştir.” www.kazanci.com E.T.:30.04.2018.

(38) BAĞCI, Ömer, “Sigorta Sözleşmelerinden Kaynaklanan Taleplerde Zamanaşımı”, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.11, Ocak 2016, S.162.

(39) BAŞÖZ, Lütfü / ÇAKMAKCI Ramazan, Gerekçeli, Karşılaştırma Tablosu, Eski ve Yeni Kanun Maddeleri ile Birlikte Türk Ticaret Kanunu, İstanbul, 2011, s.1040.

(40) Yarg. 11. HD. E. 2016/14304 K. 2017/2644 T. 4.5.2017;

“Dava; cismani zarar sebebiyle tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece, iddia, savunma ve dosya kapsamına göre; davacının bu davaya konu edilen zararı Asliye Ticaret Mahkemesi dosyasında alınan aktüer raporun kendisine tebliğ edildiği tarihte öğrendiğini beyan ettiği, davacının kesin maluliyetinin anılan dosyada bulunan adli tıp raporuyla saptandığı, dolayısıyla bu rapordan haberdar olduğu tarih itibarıyla kesin maluliyete dair zararın öğrenildiğinin kabulü gerektiği, nitekim zararın öğrenilmesi ifadesinden

uğramaktadır(41). TTK m.1420 ile öngörülen altı yıllık azami zamanaşımı süresi, sorumluluk sigortaları için geçerli değildir. Sorumluluk sigortalarında azami zamanaşımı süresi altı yıl değil on yıl olarak uygulanacaktır(42). Sorumluluk sigortalarında azami zamanaşımı süresinin on yıl olarak belirlenmesi, bu tür sigortalarda sorumluluğun doğumunun ve tazmini gereken zararın tespitinin uzun zaman almasından kaynaklanmaktadır(43). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu m.1420 ve m.1482 birlikte değerlendirildiğinde; sigorta sözleşmesinden doğan tüm istemlerde, sigorta sözleşmelerinin tamamında alacağın muaccel olmasından itibaren iki yıl, sorumluluk sigortaları bakımından; sigortacıya yöneltilecek tazminat istemlerinde olay tarihinden itibaren azami on yıl, diğer sigortalar bakımından, sigorta tazminatına ve bedeline ilişkin istemlerde rizikonun gerçekleşmesinden itibaren azami altı yıl geçmekle istem

zamanaşımına uğrayacaktır(44). Belirtmek gerekir ki sigorta sözleşmelerinin kurulmasında tam bir serbestiden söz etmek mümkün değildir. Sigorta sözleşmelerinin, genel şartlara(45) uygun olarak düzenlenmesi(46) gerekmektedir. Sigorta genel koşulları/ şartları ülkemizde devlet eliyle belirlenmekte, düzenlenmekte ve yayınlanmaktadır. Sigortacıların yapacakları sigorta sözleşmelerinde, genel koşulları kullanmaları da yasal bir zorunluluktur(47). Genel koşullara uygun olarak sigorta sözleşmesinde özel şartlar da belirlenebilmektedir. Özel şartlarda; verilen teminatın kapsamı, poliçe başlangıç ve bitiş tarihleri, prim ödeme şekilleri, ek teminatlar gibi hususlar düzenlenebilmektedir. Ancak zamanaşımı sürelerini değiştiren sözleşme hükümleri geçersizdir(48). Nitekim TTK m.1420 hükmü, TTK m.1452'nin açık hükmü ile tam emredici karakterdedir(49). Aynı zamanda sorumluluk sigortalarında,

sigortacının on yıllık zamanaşımı süresini, poliçe özel şartları ile kısaltması da TTK m.1486/2'nin açık hükmü gereği mümkün olmayacaktır(50).

2. Sigortacı Tarafından Yöneltilen Tazminat Taleplerinde Zamanaşımı

Halefiyet ve rücu kavramları birbirinden farklı kurumları ifade etmektedirler. Halefiyet bir hakkın bir kimseden diğerine intikalini ifade ettiği halde, rücu hakkı bir başkasından intikal eden bir hak olmayıp, doğrudan doğruya rücu hakkı sahibinin şahsında doğan bir haktır. Rücu hakkı, halefiyet yoluyla intikal eden haktan ayrı ve ondan bağımsız bir hak olduğundan, ayrı hükümlere ve özellikle ayrı zamanaşımına tâbidir(51). Dolayısıyla sigortacının sigorta tazminatını ödemesi ile birlikte her koşulda olmasa da iki ayrı talep hakkı doğması mümkündür. Zarar sigortalarında sigorta, sigorta ettiren için bir kazanç aracı olamamaktadır. Zarar sigortasının temel işlevi, teminat altına alınan

DİPNOT

anlaşılması gerekenin zarar miktarının tam ve net olarak öğrenilmesi değil miktarı tam olarak bilinmese de zararın varlığının ve niteliğinin öğrenilmesi olduğu, adli tıp raporunun dosya içine konularak UYAP'a kaydedildiği tarih itibarıyla zararın öğrenildiği sonucuna varıldığı, davanın BK

41. maddesinde öngörülen 1 yıllık sürede açıldığı ne var ki yine BK 41. maddesinde belirtilen 10 yıllık sürenin aşıldığı, BK 41. maddesinde, her hal ve durumda zarara neden olan fiilin vukuundan itibaren 10 yıllık sürede davanın zamanaşımına uğrayacağına ifade edildiği, davanın açıldığı tarih itibarıyla 10 yıllık sürenin geçmiş olduğu, ayrıca 6102 Sayılı TTK'da sorumluluk sigortasının düzenlendiği ve bu sigortalardaki zamanaşımı süresinin TTK 1482. maddesinde olay tarihinden itibaren 10 yıl olduğunun ifade edildiği gerekçesiyle, davanın zamanaşımı sebebiyle reddine karar verilmiştir. Usul ve kanuna uygun hükmün onanması gerekir.” www.kazanci.com E.T.:30.04.2018.

(41) TTK m. 1482 Zamanaşımı;

“(1) Sigortacıya yöneltilecek tazminat istemleri, sigorta konusu olaydan itibaren on yılda zamanaşımına uğrar.”

(42) BAŞÖZ / ÇAKMAKCI, s.1088.

(43) ÇEKER, s.129.

(44) Aynı yönde bkz. SOPACI ÖZTUNA, s.708.

(45) Sigorta genel şartları, sigorta poliçesine ekli ve her sigorta dalı için ayrı olarak ve idari mercilerce önceden hazırlanmış sözleşme şartlarıdır. Aynı yöndeki tanım için bkz. KENDER, s.32.

(46) 5684 Sayılı Sigortacılık Kanunu m.11 Sigorta sözleşmeleri;

“(1) Sigorta sözleşmelerinin ana muhtevası, Müsteşarlıkça onaylanan ve sigorta şirketlerince aynı şekilde uygulanacak olan genel şartlara uygun olarak düzenlenir. Ancak, sigorta sözleşmelerinde işin özelliğine uygun olarak özel şartlar tesis edilebilir. Bu hususlar, sigorta sözleşmesi üzerinde ve özel şartlar başlığı altında herhangi bir yanılgıya neden olmayacak şekilde açık olarak belirtilir...”

(47) ÜNAN, Samim, Sigorta Tüketici Hukuku, İstanbul, 2016, s.3.

(48) ÇEKER, s.128.

(49) TTK m. 1452 Koruyucu hükümler;

“..(2) 1418 ve 1420'nci maddeler ile 1430'uncu maddenin ikinci fıkrası hükmüne aykırı sözleşme şartları geçersizdir...”

(50) TTK m. 1486 Koruyucu hükümler;

“..(2) 1456'ncı maddenin birinci fıkrası, 1465 ilâ 1468, 1479, 1480, 1482, 1484 ve 1485'inci madde hükümlerine aykırı sözleşme şartları geçersizdir...”

(51) NOMER, Haluk Nami, “Halefiyet İle Rücu Hakları Arasındaki İlişki, Özellikle Sosyal Sigortalar İle Özel Sigortaların Rücu Hakları Bakımından Halefiyetin Rolü”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 55, Sa. 3, Y. 1997, s.258.

rizikonun sebep olduğu gerçek zararın tazminidir. Sigortalı hem sigortacıdan hem de zarar sorumlusundan tazminat elde edebilse idi zenginleşecek idi oysa zarar sigortalarında zenginleşme yasağı olduğunu çalışanın geçmiş bölümlerinde belirtmiştik. Ancak bu durumda da sigortacının ödemesi ile zarar sorumlusunun sorumluluktan kurtulması hakkaniyete uygun düşmemektedir. İşte kanun koyucu bu sorunu halefiyet ilkesi ile aşmıştır(52). Halefiyet ilkesinin gereği olarak, zarar sigortalarında(53) sigortacı borcun ifası ile sigortalısının haklarına halef(54) olmaktadır(55).

Sigortacı, sadece zarardan sorumlu olan üçüncü kişilere karşı halefiyet ilkesinden doğan haklarını kullanma imkanına sahiptir(56). Belirtilen üçüncü şahıs; sigorta şirketi, sigortalı ve sigorta ettiren haricindeki bir şahıstır(57). Halefiyet yoluyla intikal eden talepler için ise sigortacının, sigortalıya yaptığı ödeme sonucu, halefiyet yoluyla intikal eden alacak hangi zamanaşımına tâbi idiyse, o zamanaşımına ait süre kaldığı yerden işlemeye devam edecektir(58). Yani sigortacı, sigortalıya yaptığı ödeme sonrası zarar verene karşı sigortalının zarar verene karşı talepte

bulunacağı zamanaşımı süresi içerisinde talebini yöneltmelidir(59). Zira halefiyet ile “yeni bir talep hakkı” doğmamaktadır(60). Zarar sigortalarında halefiyet 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda m.1472(61) ve m.1481’de(62) düzenlenmiştir.

Sigortacı tazminat ödemekle yükümlü olduğu hallerde ödeme yaptıktan sonra şartları varsa sigorta sözleşmesinin tarafı olan sigorta ettirene rücu edebilmektedir. Rücu hakkı halefiyet yoluyla intikal eden alacaktan bağımsız olduğundan(63), rücu hakkı için

DİPNOT

(52) OMAĞ, Merih Kemal, *Türk Hukukunda Sigortacının Kanuni Halefiyeti*, İstanbul, 2011, s.6-7 ve s.17. Halefiyet hakkının zarar sigortalarında geçerli olan zenginleşme yasağı prensibinin sonucu olduğu yönünde bkz. KARASU, Rauf, Yargıtay ve Sigorta Tahkimi İtiraz Hakem Heyeti Kararları Işığında Karayolları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası, Ankara, 2016, s.111.

(53) Zarar sigortalarının önemli bir prensibi de sigortacının tazminatı ödedikten sonra sigorta ettirenin haklarına halef olmasıdır. Sigorta ettiren rizikonun gerçekleşmesi sebebiyle meydana gelen zararlar için üçüncü kişilere karşı tazminat talebi hakkına sahip ise, bu hak, aynen ödenen sigorta tazminatı nispetinde sigortacıya geçmektedir. Bu ilke halefiyet ilkesi olarak adlandırılmaktadır. Meblağ sigortalarından olan hayat sigortalarında halefiyet ilkesi geçerli değildir. “Mal sigortaları ile sorumluluk sigortaları zarar sigortaları üst başlığında düzenlenmişken, can sigortaları; hayat sigortası, sağlık(hastalık) sigortası ve ferdi kaza sigortasından oluşmaktadır.” ÇEKER, s.133.

(54) Borçlar hukukunda, bir fiilden ancak doğrudan doğruya zarar gören kimse tazminat talep etme hakkını haizdir. Burada ise, zarar gören sigortalı ile, zarar faili arasındaki münasebete, tamamen yabancı durumda olan sigortacı, dolaylı şekilde zarara uğramasına rağmen, faile karşı tazminat talebinde bulunabilmektedir. Bu hususun istisnai olması hakkında bkz. KILIÇOĞLU, Ahmet Mithat, “Özel ve Sosyal Sigortalarda Halefiyet ve Rücu”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 31, Sa. 1-4, Y. 1974, s.407.

(55) “Başkasına ait bir borç dolayısıyla alacaklıyı tatmin eden kişinin, onun haklarını, kanunda belirtilen hallerde ve tatmin ettiği oranda kendiliğinden elde etmesine halefiyet denir.” KILIÇOĞLU, Ahmet Mithat, *Türk Borçlar Hukukunda Kanuni Halefiyet*, Ankara, 1979, s.7.

(56) “O halde sigortacının birbiriyle yarışan iki alacak hakkı mevcuttur. Bir tanesi BK 51’e dayanan rücu alacağıdır. İkincisi ise TK 1301 veya 1361’e dayanan ve kanunen ödemede bulunduğu sigortalıdan kendisine intikal eden haklardır. Halefiyet esaslı rücu hakkını kuvvetlendirmek için kabul edilmiş olduğundan, halefiyet yoluyla intikal eden alacağa dayanılsa dahi, sigortacı ancak BK 51/II’de rücu alacağı için belirtilen esaslara göre diğer sorumlulardan bir talepte bulunabilir.” NOMER, s.256.

(57) KENDER, Rayegan, *Türkiye’de Hususi Sigorta Hukuku*, 11. Baskı, İstanbul, 2011, s.330-331. Üçüncü kişi tabiri ile kastedilen, sigortacı ile sigortalı dışında kalan ve aradaki sigorta akdine yabancı kimseler olduğu ve eğer sigortalı ve sigorta ettiren farklı ise sigorta ettirenin de üçüncü kişi olduğu yönünde, KILIÇOĞLU, s.409.

(58) NOMER, s.258. OĞUZMAN / ÖZ, s.594; AKÇAY, s.26-27; KARASU, s.127.

(59) Benzer yönde Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararları için bkz. ERDEM, s.113.

(60) OMAĞ, s.198.

(61) Zarar Sigortaları A) Mal sigortaları TTK m.1472 Halefiyet; “Sigortacı, sigorta tazminatını ödediğinde, hukuken sigortalının yerine geçer. Sigortalının, gerçekleşen zarardan dolayı sorumlulara karşı dava hakkı varsa bu hak, tazmin ettiği bedel kadar, sigortacıya intikal eder. Sorumlulara karşı bir dava veya takip başlatılmışsa, sigortacı, mahkemenin veya diğer tarafın onayı gerekmeksizin, halefiyet kuralı uyarınca, sigortalısına yaptığı ödemeyi ispat ederek, dava veya takibi kaldığı yerden devam ettirebilir. (2) Sigortalı, birinci fıkraya göre sigortacıya geçen haklarını ihlal edici şekilde davranırsa, sigortacıya karşı sorumlu olur. Sigortacı zararı kısmen tazmin etmişse, sigortalı kalan kısımdan dolayı sorumlulara karşı sahip olduğu başvurma hakkını korur.”

(62) Zarar Sigortaları B) Sorumluluk sigortaları TTK m.1481 Halefiyet; “Sigortacı, sigorta tazminatını ödedikten sonra hukuken sigortalı yerine geçer. Sigortalının gerçekleşen zarardan dolayı sorumlulara karşı dava hakkı varsa bu hak, tazmin ettiği bedel tutarında sigortacıya ait olur. (2) Sorumlulara karşı bir dava veya takip başlatılmışsa, sigortacı, mahkemenin veya diğer tarafın onayı gerekmeksizin, halefiyet kuralı gereğince, sigortalısına yaptığı ödemeyi ispat ederek, dava veya takibi kaldığı yerden devam ettirebilir. (3) Sigortalı veya zarar gören, birinci fıkra gereğince sigortacıya geçen haklarını ihlal edici şekilde davranırsa, sigortacıya karşı sorumlu olur.”

(63) KURT, Leyla Müjde, “Haksız Fiil Sonucu Oluşan Zarardan Birden Çok Kişinin Sorumlu Olduğu Hallerde Rücu

ifa anından(64) itibaren müstakil bir zamanaşımı süresi işlemeye başlayacaktır(65).

Sigortacının sigorta ettirene karşı açtığı rücu davalarında ise TTK m.1420 uygulama alanı bulacaktır(66). Bu koşulda sigortacının rücu talepleri için, rücu hakkının doğduğunu öğrendiği tarihten itibaren iki yıl ve rizikonun gerçekleştiği tarihten azami altı yıl zamanaşımı süresi bulunmaktadır(67). Bu sürelerden birinin geçmiş olması davanın zamanaşımına uğraması için yeterlidir(68).

Rücu zamanaşımı konusunda, Karayolları Trafik Kanunu m.109/f.4(69) hükmüne de değinmek gerekecektir. Bahse konu madde motorlu araç kazalarında sorumluların birbirine karşı olan rücu alacaklarına ilişkindir(70). Dolayısıyla sorumluluk sigortasını tanzim eden sigortacı, 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu ("KTK") m.109/f.4 gereğince kendi yükümlülüğünü yerine getirdiği ve rücu edilecek kimseyi öğrendiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde zamanaşımı engeline takılmadan talebini yöneltebilecektir. Motorlu araç kazalarında tazminat yükümlülerinin birbirlerine karşı rücu hakları(71), kendi

yükümlülüklerini tam olarak yerine getirdikleri ve rücu edilecek kimseyi öğrendikleri günden başlayarak iki yılda zamanaşımına uğramaktadır (72).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ZAMANAŞIMININ SONUÇLAR

A. Zamanaşımının Sonuçları

Zamanaşımı borcu doğrudan sona erdiren bir sebep niteliğinde değildir(73). Zamanaşımına uğramış bir borcun ifa edilmesi mümkündür. Borçlu burada borcun zamanaşımına uğradığını bilmediği halde edimini ifa etmiş olabileceği gibi borcun zamanaşımına uğramış olduğunu bilerek de ifa edebilir. Borcun dava veya cebri icra yollarıyla talepte bulunulduğu hallerde; zamanaşımı, borçluya borcu ifadan kaçınmak hususunda def'i hakkı sağlamaktadır(74).

Def'i hakkının zamanında ve doğru şekilde(75) kullanılması ile borç sona erecektir. Zamanaşımına uğramış borcun zamanaşımına uğradığı bilinmeksizin borçlu tarafından ifa edilmesi alacaklı için sebepsiz zenginleştirme oluşturmaz(76). Fer'i hakların varlığı ve hukuki neticesi asıl alacağın kaderine bağlıdır(77). Asıl alacağın zamanaşımına uğraması ile birlikte faiz ve diğer bağlı alacaklar da

zamanaşımına uğrayacaktır(78).

SONUÇ

Çalışma içerisinde, kısaca zamanaşımı kurumuna ilişkin genel bilgiler verilmiş ve zamanaşımının def'i olarak ileri sürülmesi gerektiği vurgulanmıştır. Türk hukuk sistemi, her borç için tek ve aynı zamanaşımı süresi öngörmediğinden zarar sigortalarında uygulanacak zamanaşımını belirtmek için öncelikle sigorta, zarar sigortası gibi terimler açıklanmış ve zarar sigortasının türleri 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde tespit edilmiştir.

Zarar sigortasının türleri belirtildikten sonra zamanaşımı süreleri, sigortacıya yöneltilecek tazminat talepleri ve sigortacı tarafından yöneltilecek tazminat talepleri olarak iki ayrı başlık altında incelenmiştir. Sigortacıya yöneltilecek tazminat taleplerinin yer yer haksız fiilden dolayı ve müteselsil sorumluluğu gereği yöneltildiği tespit edildikten sonra tanımı çalışma içerisinde yapılan uzamış ceza zamanaşımının sigortacıya karşı yöneltilmemesi gerektiği kanaati paylaşılmıştır. Sigorta sözleşmesinden doğan tazminat taleplerinde ise TTK m.1420 ve m.1482 hükümleri

Talebinin Tabi Olduğu Zamanaşımı", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Temmuz Ağustos 2011, s. 152.

(64) Başlangıç anı hakkındaki tartışmalar için bkz. OMAĞ, s.198-204.

(65) NÖMER, s.258; AKÇAY, s.27.

(66) KARASU, s.129.

(67) Birden çok rücu borçlusunun olduğu durumda her birine yöneltilecek rücu talebi bakımından zamanaşımı başlangıç tarihinin farklı olacağı yönünde bkz. KURT, s.153.

(68) MİSLİ, s.588-589.

(69) KTK madde 109 Zamanaşımı;

".. (4) Motorlu araç kazalarında tazminat yükümlülerinin birbirlerine karşı rücu hakları, kendi yükümlülüklerini tam olarak yerine getirdikleri ve rücu edilecek kimseyi öğrendikleri günden başlayarak iki yılda zamanaşımına uğrar..."

(70) ERDEM, s.230.

(71) Karayolları zorunlu mali sorumluluk sigortası çerçevesinde sigortacının rücu hakkına ilişkin detaylı bilgi için bkz. KARASU, s.114-122.

(72) YILMAZ, s.594.

(73) BAĞCI, Ömer, "Sigorta Sözleşmelerinden Kaynaklanan Taleplerde Zamanaşımı", Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.11, Ocak 2016, s.161.

(74) AKÇAY, s.13 ve 143; ERDEM, s.349.

(75) Zamanaşımının ileri sürülmesi hakkında detaylı bilgi için bkz. ERDEM s.352 ve devamı.

(76) OĞZUMAN / ÖZ, s.605-607; AKÇAY, s.143; BAĞCI, Ömer, "Sigorta Sözleşmelerinden Kaynaklanan Taleplerde Zamanaşımı", Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.11, Ocak 2016, s.161.

(77) AKÇAY, s.147.

(78) TBK m. 152 Bağlı alacaklarda zamanaşımı; "Asıl alacak zamanaşımına uğrayınca, ona bağlı faiz ve diğer alacaklar da zamanaşımına uğramış olur."

çerçevesinde iki, altı ve on yıllık zamanaşımı sürelerine değinilmiştir.

Bu bölümde sigorta sözleşmesinden doğan tüm istemlerde, sigorta sözleşmelerinin tamamında alacağın muaccel olmasından itibaren iki yıl, sorumluluk sigortaları bakımından; sigortacıya yöneltilecek tazminat istemlerinde olay tarihinden itibaren azami on yıl, diğer sigortalar bakımından, sigorta tazminatına ve bedeline ilişkin istemlerde rizikonun gerçekleşmesinden itibaren azami altı yıl geçmekle istemin zamanaşımına uğrayacağı açıklanmıştır.

Sigortacı tarafından yöneltilen tazminat taleplerinde zamanaşımı kurumu incelerken halefiyet ve rücu kavramları açıklanmış iki halde uygulanacak zamanaşımı sürelerinin farklı olacağına dikkat çekilmiştir. Halefiyet yoluyla intikal eden talepler için sigortacının, sigortalıya yaptığı ödeme sonucu, halefiyet yoluyla intikal eden alacak hangi zamanaşımına tâbi idiyse, o zamanaşımına ait süre kaldığı yerden işlemeye devam edeceği izah edilmiştir.

Rücu zamanaşımında ise rücu hakkının halefiyet yoluyla intikal eden alaktan bağımsız olduğuna dikkat çekilmiş ve rücu hakkı için ifa anından itibaren müstakil bir zamanaşımı süresi işlemeye başlayacağı ve bu zamanaşımı süresinin TTK m.1420 hükmüne tabi olacağı belirtilmiştir. Motorlu araç kazalarından doğan ve sorumluluk sigortasını tanzim eden sigortacının rücu taleplerinde KTK m.109/f.4 hükmünün uygulanacağına da dikkat çekilmiş ve son bölümde kısaca zamanaşımının sonuçlarına değinilerek çalışma sonlandırılmıştır.

KAYNAKLAR

Basılı Kaynaklar

- AKÇAY, Ergin, *Türk Borçlar Kanunu'na Göre Zamanaşımı*, İstanbul, 2010.

- AKGÜN, Evrim, *Ferdi Kaza Sigortası Sözleşmesi*, İstanbul, 2017.
- ARAL ELDELEKLİOĞLU, İrem, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Sigorta Ettirenin Prim Ödeme Borcu", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Y.11, S.22, s.203-222.
- AYLİ, Ali, *Zarar Sigortalarında Prim Ödeme Borcu*, İstanbul, 2003.
- BAĞCI, Ömer, "Sigorta Sözleşmelerinden Kaynaklanan Taleplerde Zamanaşımı", *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.11, Ocak 2016, s.159-171.
- BAŞÖZ, Lütfü / ÇAKMAKCI Ramazan, *Gerekçeli, Karşılaştırmalı Tablolu, Eski ve Yeni Kanun Maddeleri ile Birlikte Türk Ticaret Kanunu*, İstanbul, 2011.
- ÇEKER, Mustafa, *Sigorta Hukuku*, 10. Baskı, Adana, 2014.
- ERDEM, Mehmet, *Özel Hukukta Zamanaşımı*, İstanbul, 2010.
- HAVUTÇU, Ayşe, "Haksız Fiil Sorumluluğunda Zamanaşımı Sürelerinin Başlangıcı", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2010, s.579-605.
- KARAHAN / Sami, ARSLAN / İbrahim, ÜNAL /Mücahit, *Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat*, 6. Baskı, Konya, 2011.
- KARASU, Rauf, *Yargıtay ve Sigorta Tahkimi İtiraz Hakem Heyeti Kararları Işığında Karayolları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası*, Ankara, 2016.
- KAYIHAN, Şaban / BAĞCI, Ömer, *Türk Özel Sigorta Hukuku Dersleri*, 3. Baskı, İstanbul 2018.
- KENDER, Rayegan, *Türkiye'de Hususi Sigorta Hukuku*, 11. Baskı, İstanbul, 2011.
- KENDER, Rayegân, *Türkiye'de Hususi Sigorta Hukuku*, 15. Baskı, İstanbul, 2016.
- KILIÇOĞLU, Ahmet Mithat, "Özel ve Sosyal Sigortalarda Halefiyet ve Rücu", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 31, Sa. 1-4, Y. 1974, s.395-446.
- KILIÇOĞLU, Ahmet Mithat, *Türk Borçlar Hukukunda Kanuni Halefiyet*, Ankara, 1979.
- KURT, Leyla Müjde, "Haksız Fiil Sonucu Oluşan Zarardan Birden Çok Kişinin Sorumlu Olduğu Hallerde Rücu Talebinin Tabi Olduğu Zamanaşımı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Temmuz Ağustos 2011, s.135-163.
- MİSİLİ, Sinan, "Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Uyarınca Sigortacının Sigorta Ettirene Rücu Davası", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Y.30, S.133, Kasım – Aralık 2017, s.577-648.
- NARTER, Sami, *Kusursuz Sorumluluk ve Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Hukuku*, 2. Baskı, Ankara, 2016.
- NOMER, Haluk Nami, "Halefiyet İle Rücu Hakları Arasındaki İlişki, Özellikle Sosyal Sigortalar İle Özel Sigortaların Rücu Hakları Bakımından Halefiyetin Rolü", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 55, Sa. 3, Y. 1997, s.243-260.
- OĞUZMAN, M. Kemal / ÖZ, M. Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C.1, 14. Baskı, İstanbul, 2016.
- OMAĞ, Merih Kemal, *Türk Hukukunda Sigortacının Kanuni Halefiyeti*, İstanbul, 2011.
- ÖZDAMAR, Mehmet, *Sigortacının Sözleşme Öncesi Aydınlatma Yükümlülüğü*, Ankara, 2009.
- SAVAŞ, Fatma Burcu, "Haksız Fiil Tazminatının Tabi Olduğu Zamanaşımı Süresinin İşlemeye Başlama Anı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2008, s.121-148.
- SAYHAN, İsmet, *Sigorta Sözleşmelerinin Konusu*, Ankara, 2001.
- SEÇER, Öz, "Ceza Hukuku Kurallarının Borçlar Kanununda Düzenlenen Haksız Fiil Hükümleri İle İlişkisi", *Prof. Dr. Feridun YENİSEY'e Armağan*, Cilt 2, İstanbul, 2014, s.2647- 2676.
- SOPACI ÖZTUNA, Birgül, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 1484. Maddesine Göre Zorunlu Sorumluluk Sigortasında Sigortacının Zarar Görene Karşı İfa Yükümlülüğü", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C.18, S.2, Y.2012, s.699-723.
- ÜNAN, Samim, *İsteğe Bağlı Genel Sorumluluk Sigortasında Riziko*, İstanbul, 1998.
- ÜNAN, Samim, *Sigorta Tüketici Hukuku*, İstanbul, 2016.
- YILMAZ, Zekeriya, *Trafik Kazaları ve Taşımacılikten Doğan Hukuki Sorumluluk, Tazminat, Sigorta ve Rücu Davaları*, 3. Baskı, Ankara, 2014.

İnternet Kaynakları

- kazanci.com
- tdk.gov.tr

Av. Haydar ŞENÖZ

EMEKLİ OLAN PERSONEL KENDİ İDARESİNDE İHALELERE KATILABİLİR Mİ?

1. GİRİŞ

Kamu ihaleleri, idare ile istekli arasında kuralları 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda yer alan ve ihalelerin sonuçlanmasını müteakip 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeler Kanunu'ndaki maddelerin öncelikli olarak uygulandığı ekonomik değeri 150 milyar TL'yi geçen bir alandır.

Bu alandan ekonomik olarak yararlanmak isteyen isteklilerle ihaleyi yapan idareler arasında; ayrıca ihaleyi kazanan yüklenici ile idare arasında zaman zaman oluşan uyuşmazlıklar sebebiyle davalar açılabilmekte ve ilgi alanına göre idari yargı veya adli yargıda bu davalar görülebilmektedir.

İşte hukuki uyuşmazlık konularından bir tanesini teşkil eden emekli olan personelin emekli olduğu birimden farklı birimin ihalelerine katılıp katılmayacağı konusu makalemizin konusunu teşkil edecektir.

2. EMEKLİ OLAN PERSONELİN İHALELERE KATILAMAYACAĞI KONUSUNDAKİ HUKUKİ DÜZENLEME

Kamu ihalelerinde sıklıkla yaşanan bu sıkıntıya yönelik olarak temel düzenleme 2531 sayılı Kamu Görevinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanun'da düzenlenmektedir.

2531 sayılı Kamu Görevinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanun'un "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde "Bu Kanun, genel bütçeye dahil daire, kurum ve kuruluşlar ile katma bütçeli idarelerde, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunla veya kanunların verdiği yetkiye dayanarak kurulan fonlarda, belediyelerde, özel

idarelerde 12 Mart 1964 gün ve 440 sayılı ve 12 Mayıs 1964 gün ve 468 sayılı Kanunlar kapsamına giren kuruluşlarda, sermayesinin yarısından fazlası ayrı ayrı veya birlikte Hâzinece veya yukarıdaki daire, idare, kurum ve kuruluşlarca karşılanan yerlerde aylık, ücret veya ödenek almak suretiyle görev yapmış olanlar hakkında uygulanır." hükmü,

Anılan Kanun'un "Yasak ve süresi" başlıklı 2'nci maddesinde "Birinci madde kapsamına giren yerlerdeki görevlerinden hangi sebeple olursa olsun ayrılanlar, ayrıldıkları tarihten önceki iki yıl içinde hizmetinde bulundukları daire, idare, kurum ve kuruluşlara karşı ayrıldıkları tarihten başlayarak üç yıl süreyle, o daire, idare, kurum ve kuruluştaki görev ve faaliyet alanlarıyla ilgili konularda doğrudan doğruya veya dolaylı olarak görev ve iş alamazlar, taahhüde giremezler, komisyonculuk ve temsilcilik yapamazlar. Özel kanunlardaki yasaklayıcı hükümler saklıdır." hükmü yer almaktadır.

3. UYUŞMAZLIK KONUSU DÜZENLEME

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu çerçevesinde gerçekleştirilen alımlarda yukarıda madde metnine yer verdiğimiz 2531 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde deki düzenleme problem yaratmaktadır; ilgili düzenleme uyarınca;

- 2 yıl veya daha fazla çalıştığı yerden emeklilik veya diğer sebeplerle ayrılanlar,
- O daire, idare, kurum ve kuruluştaki görev ve faaliyet alanlarıyla ilgili konularda;
- Doğrudan doğruya veya dolaylı olarak
- Görev ve iş alamazlar,
- Taahhüde giremezler,
- Komisyonculuk

- Ve temsilcilik
- Ayrıldıkları tarihten itibaren 3 yıl boyunca yapamazlar.

İşte bu noktada aynı Genel müdürlüğün farklı bölge müdürlüklerinden emekli olanlar, Veyahut aynı bakanlığın farklı il müdürlüklerinden emekli olanların Bu düzenleme uyarınca nasıl değerlendirilmesi gerektiği konusunda tartışmalar ortaya çıkmaktadır.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 17.7.3'üncü maddesinde "...2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun "Yasak ve Süresi" başlıklı 2'nci maddesinde "Birinci madde kapsamına giren yerlerdeki görevlerinden hangi sebeple olursa olsun ayrılanlar, ayrıldıkları tarihten önceki iki yıl içinde hizmetinde bulundukları daire, idare, kurum ve kuruluşlara karşı ayrıldıkları tarihten başlayarak üç yıl süreyle, o daire, idare, kurum ve kuruluştaki görev ve faaliyet alanlarıyla ilgili konularda doğrudan doğruya veya dolaylı olarak görev ve iş alamazlar, taahhüde giremezler, komisyonculuk ve temsilcilik yapamazlar. Özel kanunlardaki yasaklayıcı hükümler saklıdır.

Bu maddede getirilmiş olan yasaklama kapsamında sayılmanın ana koşulu, alınacak görev ve işin, girişilecek taahhüdün ya da yapılacak komisyonculuk veya temsilciliğin daha önce hizmetinde bulunulan daire, idare, kurum ve kuruluşla "karşı" doğrudan doğruya veya dolaylı bir görev ve iş, taahhüt, komisyonculuk veya temsilcilik niteliğinde bulunmasıdır. Ancak bu faaliyetin ilgilinin daha önceki görev ve faaliyet alanı ile ilgili olması gereklidir. Dolayısıyla, anılan Kanun kapsamında belirtilen görevlerinden ayrıldıktan

sonra özel sektörde faaliyet gösteren kamu görevlileri, Kanunun 2'nci maddesinde belirtilen süre boyunca, yine maddede belirtilen faaliyetlerde bulunamayacaklardır. Ancak bu kişilerin, özel sektörde istekli sıfatını taşıyabilecek bir işletmede personel olarak istihdam edilmesi ve bu işletmenin de personelinin ayrıldığı daire, kurum ve kuruluşun ihalesine girmesi durumunda, anılan personelin, çalışmakta olduğu işletmede bir ortaklığının ya da sermaye bağının bulunmaması durumunda, söz konusu faaliyetin 2531 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen “doğrudan doğruya veya dolaylı olarak görev ve iş alma, taahhüde girme, komisyonculuk ve temsilcilik yapma” olarak sayılmaması gerekmektedir.” açıklamaları yer almaktadır.

4. KAMU İHALE KURULU'NUN BAKIŞ AÇISI

Kamu İhale Kurulu'nun bakış açısını anlayabilmek amacıyla 2017 yılında gerçekleştirilen bir itirazın şikâyet başvurusunu incelemekte fayda bulunmaktadır;

4.1. İtirazen Şikâyet Başvuru'nun Sebebi: Ş... İnşaat ve Turizm Taahhüt Ticaret A.Ş.-A...Yapı Müh. İnş. Tur. Mak. Taah. Tic. A.Ş. İş Ortaklığının özel ortağı olan A...Yapı Müh. İnş. Tur. Mak. Taah. Tic. A.Ş.'nin sunmuş olduğu iş deneyim belgesinin 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkındaki Kanun'un 2'nci maddesine aykırılık teşkil ettiği, 24.06.2015 tarihli ve 2015/UY.II-1783 sayılı Kurul kararı ile 17.06.2015 tarihli ve 2015/UY.II-1673 sayılı Kurul kararlarının konuya emsal teşkil ettiği iddialarına yer verilmiştir.

4.2. KİK'in Kararı: Kamu İhale Kurulu 31.05.2017 tarihli ve 2017/ UY.II-1550 sayılı kararında itirazın şikâyet başvurusunu inceleyerek aşağıdaki doğrultuda bir karar vermiştir; Yapılan inceleme neticesinde, itirazın şikâyetine konu edilen iş deneyim belgesinin sahibi olan Mustafa G...'in Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 21. Bölge Müdürlüğü personeli iken 14.07.2013 tarihinde istifa ettiği, istifa ettiği tarihten önceki iki yıl içinde de Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 21. Bölge Müdürlüğünde mühendis

kadrosunda kamu hizmetinde bulunduğu.

Adı geçen şahsın kamu görevinden istifa ederek ayrılmış olduğu kurumunda hangi görevlerde/görevlendirmelerde çalıştığı hususunun hem ihaleyi yapan 22. Bölge Müdürlüğüne hem de şahsın en son çalıştığı bölge olan 21. Bölge Müdürlüğüne sorulduğu, İhaleyi yapan bölge müdürlüğü olan 22. Bölge Müdürlüğünden gelen cevabi yazıda, söz konusu şahsa ilişkin olarak “Bölge Müdürlüğümüz personeli olmayıp, dolayısı ile Giresun Tersun Göleti işi ile ilgili olarak projelerin hazırlanması, yaklaşık maliyetin hazırlanması, ihale dokümanı hazırlanması bütçe ödenek tahsisi sırasında herhangi bir görevde bulunmamıştır” ifadelerine yer verildiği, Mustafa G...'in istifa ederek ayrılmış olduğu bölge müdürlüğü olan 21. Bölge Müdürlüğü'nden gelen cevabi yazıdan ise, adı geçen şahsın, itirazın şikâyetine konu olan “Gümüşhane Tersun Göleti” ihalesine görevlendirmesinin yapılmadığı ve 14.07.2013 tarihinde görevinden istifa ederek ayrıldığı anlaşılmıştır.

Netice itibarıyla, Mustafa G...'in 14.07.2013 tarihinde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 21. Bölge Müdürlüğündeki görevinden istifa ettiği, bu duruma bağlı olarak söz konusu şahsın mevzuat gereği 14.07.2016 tarihine kadar istifa ederek ayrılmış olduğu kurumundaki görev ve faaliyet alanlarıyla ilgili konularda doğrudan doğruya veya dolaylı olarak görev ve iş almaması gerektiği, ancak adı geçen şahsın itirazın şikâyetine konu edilen Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 22. Bölge Müdürlüğü tarafından 23.11.2015 tarihinde yapılan ihaleye %51 hisse oranıyla A... Yapı Müh. İnş. Tur. Mak. Taah. Tic. A.Ş.'nin ortağı olarak katıldığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, uyumsuzluğa konu olan iş deneyim belgesini düzenleyen bölge müdürlüğü ile ihaleyi yapan bölge müdürlüğü farklı olsa dahi her iki bölge müdürlüğü de Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı, kendi görev sahaları kapsamında, fonksiyonların tümünü merkez teşkilatı adına yürüten kumanda

birimleri olmasından mütevellit söz konusu ihalede Mustafa G...’e ait iş deneyim belgesinin kullanılmasının 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkındaki Kanun’un 2’nci maddesine aykırı olduğu anlaşıldığından, anılan iş deneyim belgesini kullanan istekliye ait teklifin değerlendirme dışı bırakılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Özetle Kamu İhale Kurulu genel müdürlüğün emekli olunan bölge müdürlüğünden farklı dahi olsa ihalelere katılamayacağı doğrultusunda karar vermiştir. Önemli olan merkez teşkilat adına hareket edilmesi demıştır.

5. DANIŞTAY’IN KONUYA BAKIŞ AÇISI

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri uyarınca Kamu İhale Kurulu ihalelere yönelik doğrudan mahkemeye gidilmeden önce başvurulması zorunlu olan bir mercidir. Ancak Kurul kararlarına karşı idari yargı da dava açılabilir.

Kamu İhale Kurulu’nun bakış açısı bu şekilde iken idari yargının konuya bakış açısı farklıdır. Danıştay 13’üncü Dairesinin 03.04.2017 tarihli ve E: 2017/49, K: 2017/888 sayılı kararında “Dava konusu ihalenin Karayolları Genel Müdürlüğü’nün taşıra teşkilâtı içerisinde yer alan 10. Bölge Müdürlüğü’nce yapılması, ihale üzerinde bırakılan Cetaş Madencilik İnşaat San. ve Tic. A.Ş.’nin yarısından fazla hisseye sahip ortağı Bedri Yılmaz’ın ise, kamu görevinden ayrıldığı tarihten önceki iki yıl içinde, Karayolları Genel Müdürlüğü’nde merkez teşkilâtı altında yer alan 10 ana hizmet biriminden İşletmeler Daire Başkanlığı’nda yapım şefi olarak ve Sanat Yapıları Daire Başkanlığında yapım şube müdürü olarak farklı daire ve birimde görev yapması sebebiyle, ihaleyi yapan idare adı geçen kişinin kamu görevinden istifa ederek ayrılmadan önce

görev yaptığı idare ile aynı idare olarak değerlendirilemeyeceğinden, bu durumun 2531 sayılı Kanun’un 2. maddesi kapsamındaki yasaklılık hâli olarak kabul edilmesi mümkün değildir.

Bu itibarla, Bedri Yılmaz açısından uyuşmazlık konusu ihaleye katılım yasağı için 2531 sayılı Kanun’da belirtilen şartların gerçekleşmediği anlaşıldığından, davacı şirketin teklifinin değerlendirme dışı bırakılmasına ilişkin dava konusu işlemde hukuka uygunluk, bu işlemin iptali istemiyle açılan davanın reddi yolundaki temyize konu Mahkeme kararında ise hukukî isabet görülmemiştir.” gerekçesiyle Mahkeme kararının bozulmasına, dava konusu Kamu İhale Kurulu kararının iptaline karar verilmiştir.

Söz konusu tartışmaya değinilmiş ve aynı genel müdürlüğün farklı bölge müdürlüklerinin farklı birimler olduğu ve bu nedenle aynı idare olarak değerlendirilemeyeceğinden bahisle genel müdürlüğün ihaleye çıkan biriminden farklı biriminden emekli olanların ihalelere katılabileceği doğrultusunda karar verilmiştir.

6. SONUÇ

İsteklilerle ihaleyi yapan idareler arasında; ayrıca ihaleyi kazanan yüklenici ile idare arasında zaman zaman oluşan uyuşmazlıklar sebebiyle davalar açılabilen ve ilgi alanına göre idari yargı veya adli yargıda bu davalar görülebilmektedir.

Bu davaların ve uyuşmazlık konusu hususlardan bir tanesi de emekli olunan birimden farklı bir birimin ihalesine girilip girilmeyeceği doğrultusundaki tartışmadır.

Tartışmanın temel noktası 2531 sayılı Kanun’daki yasak maddesindeki idare kavramından kaynaklanmaktadır. Kamu İhale Kurulu, 2531 sayılı Kanun maddesindeki idare kavramından bir Genel Müdürlüğün

tüm bölge müdürlüklerinin kastedildiği doğrultusunda bir çıkarım yapmaktadır.

Ancak idari yargı olan yeri olan idare mahkemeleri ve Danıştay aynı genel müdürlüğün farklı bölge üdürlüklerinin farklı harcama birimleri olduğu ve Kamu İhale Kurulu kararının Anayasada düzenlenen çalışma ve sözleşme hürriyetinin ölçüsüz şekilde sınırlandırıldığı ve bu kararın hukuka uygun olmadığı ifade etmekte bu doğrultuda da Kamu İhale Kurul kararlarını iptal etmektedirler.

BURSA BAROSU İLE ANLAŞMALI ŞİRKETLER

ATAEVLER KOLEJİ

BURSA MENTORAÖZEL DİL OKULLARI

RÜZGAR SPORTİF YATIRIMLAR LTD.ŞTİ.

**ROMMER FİZİK TEDAVİ VE
REHABİLİTASYON TIP MERKEZİ**

BAHÇEŞEHİR KOLEJİ

ÖZEL ÇAKMAK KOLEJİ

**NETTEL İLETİŞİM ELEKTRONİK
İNŞAAT LTD.ŞTİ.**

AMERİKAN KÜLTÜR OKULLARI

ARTIÇ OTEL

VİTAMİN CAFE-RESTAURANT

GANİTA RESTAURANT

ÖZEL İDEA FEN VE ANADOLU LİSESİ

**ROMATEM FİZİK TEDAVİ VE
REHABİLİTASYON HASTANESİ**

MEDİCABİL HASTANESİ

**MNG KARGO YURT İÇİ VE
YURT DIŞI TAŞIMACILIK A.Ş.**

ACIBADEM SAĞLIK HİZMETLERİ VE TİC.A.Ş.

MEDICAL PARK SAĞLIK HİZMETLERİ A.Ş.

ÖZEL BURSA ANADOLU HASTANESİ

DORUK YILDIRIM HASTANESİ

DORUK TIP MERKEZİ

ÖZEL DORUK BURSA HASTANESİ

DÜNYA GÖZ HASTANESİ

HAYAT HASTANESİ

Av. Neslihan PELVAN

MİRASIN REDDİNE UYGULANACAK HUKUK NEDİR?

GİRİŞ

Miras bırakanın ölümü üzerine, yasal veya atanmış mirasçılardan ölenin her türlü borç ve alacaklarıyla birlikte oluşan mirasın hak ve yükümlülüklerini reddetmesi olarak tanımlanabilen çalışma konumuz mirasın reddine ilişkin olarak; muris öldüğünde mirasa uygulanacak hukuku tespit etmek için miras konusunu düzenleyen 12/12/2007 tarih ve 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'un 20. maddesini incelemek gerekmektedir. MÖHUK'taki düzenlemelere değinmeden önce de konunun daha iyi anlaşılması açısından çalışmamızda Türk hukukundaki mirasın reddine ilişkin hüküm ve düzenlemelere değinilecektir.

Bu çalışmamızda, milletlerarası unsurlar taşıyan miras uyuşmazlıklarında uygulama alanı bulan MÖHUK'un 20. maddesindeki düzenlemeler çerçevesinde, mirasın reddine uygulanacak hukuk konusu doktrindeki görüşler, kanun düzenlemesindeki gerekçeler ve karşılaştırmalı olarak yabancı hukuk sistemlerindeki farklılıkları ele alarak mirasın reddine uygulanacak hukuk konusu ana hatlarıyla ortaya konacaktır.

I. TÜRK HUKUKU'NDA MİRASIN REDDİNE İLİŞKİN YASAL DÜZENLEMELER

Miras hukuku ile ilgili olarak mirasın reddine ilişkin problemlerin hangi hukuka göre çözüleceği milletlerarası özel hukukun en zor

ve tartışmalı konularından birini oluşturmaktadır. Konunun bu denli tartışmalı olması nedeniyle mirasın reddine ilişkin olarak mevzuatımızdaki düzenlemelere değinildikten sonra konunun detaylandırılması daha uygun olacaktır.

Terekenin açılması, iktisabı ve taksiminin kapsamına giren teknik konuların nitelendirmesi; milletlerarası özel hukukun kavramlara vereceği anlam ile 08/12/2001 tarih ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanun'un yani Türk iç hukukunun vereceği anlamdan farklı olabileceği için önem arz etmektedir.(1)

TMK'nın 605 ve devamı maddelerinde ret hakkı düzenlenmiştir. Mirasın reddi mirasçılar tarafından kayıtsız ve şartsız bir şekilde sulh mahkemesine sözlü veya yazılı beyanla TMK 606. maddesindeki düzenlenen üç aylık hak düşürücü süreye uyularak yapılabilir. TMK m. 609'a göre süresi içinde yapılmış olan ret beyanı, mirasın açıldığı yerin sulh mahkemesince özel kütüğe yazılır ve reddeden mirasçı isterse kendisine reddi gösteren bir belge verilir.

TMK'nın düzenleniş biçimi açısından mirasın reddi konusu ikinci kısımda mirasın geçmesi kısmındaki mirasın açılması başlığı altında düzenlenmiştir. Yani mirasın reddi konusu TMK'nın düzenlemesi açısından mirasın iktisabı konusu içinde yer almaktadır.

II. MİRAS STATÜSÜNÜN BENİMSENMESİNDEKİ

SİSTEMLER

Tarihi süreçte farklı sistemlerin benimsenmesi nedeniyle devletlerin miras konusuna ilişkin mevzuatlarında farklı düzenlemeler bulunmakta; milletlerarası hukuka uygulanacak kurallarında da farklı hükümler yer almaktadır. Karşılaştırmalı hukuktan faydalanarak bu farklı sistemlere kısaca değinilmesi faydalı olacaktır. Kaldı ki yabancıların miras hakkıyla ilgili hükümlerin ortaya çıkmasında maddi miras hukuku kuralları yanında, devletlerin sosyo-kültürel yapılarının ve tarihî gelişimlerinin de önemini vurgulamak gerekir. (2) Miras statüsünün benimsenmesindeki sistemler açısından ayrımcı sistem, birlik sistemi, mahalli kanunun tatbiki sistemi ve irade muhtariyetine yer veren sistem olmak üzere belli başlı sistemlere öğretide yer verilmektedir. (3)

Türk hukukunda yabancılik unsuru taşıyan miras ilişkilerinin tabi olacağı hukukun tayininde irade serbestisi esasına yer verilmemiş ise de Avrupa Birliği hukukunda mirasa uygulanacak hukukun tayini konusunda miras bırakanın sınırlı bir hukuk seçme imkanı mevcuttur. (4)

Mirasa uygulanacak hukuk konusunda MÖHUK sisteminde Türk vatandaşları ile yabancılar arasında bir ayırım yapıldığı söylenebilir.(5) Yani muris Türk vatandaşı ise Türk hukukunda miras statüsünün tespiti açısından birlik sistemi; muris yabancı ise ve terekesinde Türkiye'de taşınmaz

DİPNOT

(1) Çelikel, Aysel/ Erdem, Bahadır: Milletlerarası Özel Hukuk, İstanbul 2017, s. 337.

(2) Altıparmak, Kübra Ayşe; İngiliz, Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Mirasa uygulanacak Hukuk, İstanbul 2017, s. 7, Lexpera Bilgi Bankası.

(3) Doğan, Vahit: Milletlerarası Özel Hukuk, Ankara 2017, s. 331.

(4) Şanlı, Cemal : Milletler Özel Hukuk, İstanbul 2018, s. 2017.

(5) Doğan, s. 332.

mallar bulunuyorsa ayrımcı sistem, diğer hallerde ise birlik sisteminin kabul edildiği söylenebilir.

Yabancılık unsuru taşıyan miras ilişkilerine uygulanacak hukuk, farklı hukuk sistemlerinde iki ana kurala bağlı gelişim göstermiştir. Bu kurallardan ilki taşınır ve taşınmazları ayrı ayrı hukuklara tabi tutan geleneksel diyebileceğimiz bir sistem, diğer kural ise, bütün terekeyi tek bir hukuka bağlayan ve daha yeni denilebilecek bir sistemdir.(6)

MÖHUK 20. maddesinde terekenin bütün halinde tek bir hukuka tabi olması yani tekli sistem benimsenmiştir. Ancak Türkiye’de bulunan taşınmazlar için Türk hukukunun uygulanması ana kurala istisna olarak kabul edilmiştir.(7) Ancak terekeye uygulanacak hukukun taşınır-taşınmaz ayrımı yapılmaksızın bir bütün şekilde uygulanmasına imkan sağlayacak şekilde MÖHUK m. 20’nin değiştirilmesi yönünde görüşler de bulunmaktadır.(8) Kaldı ki 22/05/1982 tarih ve 2675 sayılı Kanun’dan farklı olarak 5718 sayılı MÖHUK’ta kanun koyucu, mirasın açılması kavramını mirasın açılması sebepleri şeklinde değiştirmiş; iktisap ve taksim kavramlarını aynen korumuş, bu kavramlarda herhangi bir değişiklik yapmamıştır.

Yukarıda kısaca açıklandığı üzere kendine has özellikleri bulunan her iki sistemde kanunlar ihtilafı kuralları olarak günümüzde hukuk sistemlerinde benimsenmiştir.

Çalışma konumuz mirasın reddi hususu da devletlerin kabul ettiği sistemlere göre farklılık göstermektedir. Örneğin ayrımcı sistem benimsenen hukuklarda, taşınırlara murisin şahsi statüsünün, taşınmazlarda ise bulundukları yer hukukunun uygulanması esas alınır. Birlik sisteminde ise tereke bir bütün

olarak murisin şahsi statüsüne tabidir. (9)

III.MİRAS HUKUKUNA İLİŞKİN KANUNLAR İHTİLAFI KURALLARI’NDAKİ GENEL DÜZENLEMELER (MÖHUK MADDE 20-MİRAS

MÖHUK m. 20’de mirasa ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Hükme göre, miras ölenin milli hukukuna tabi olması genel kural olup diğer fıkralarda bu hükmün istisnaları düzenlenmiştir. Türkiye’de bulunan taşınmazlar hakkında Türk hukuku uygulanır. Mirasın açılması sebeplerine, iktisabına ve taksimine ilişkin hükümler terekenin bulunduğu ülke hukukuna tabidir. Türkiye’de bulunan mirasçısız tereke Devlete kalır. Ölümüne bağlı tasarrufun şekline 7 nci madde hükmü uygulanır. Ölenin millî hukukuna uygun şekilde yapılan ölümüne bağlı tasarruflar da geçerlidir. Ölümüne bağlı tasarruf ehliyeti, tasarrufta bulunanın, tasarrufun yapıldığı andaki milli hukukuna tabidir. İlgili düzenlemede şekil ve ehliyet konularına ilişkin özel düzenlemeler mevcut olmakla birlikte şekil ve ehliyet ilişkisi genel hükümler içeren MÖHUK 7. ve 9. maddeleri de konuya ilişkin özel düzenlemelerin izin verdiği ve uygun düştüğü ölçüde miras olaylarında uygulama alanı bulmaktadır. Sadece Türk hukukunu yetkili kılan “Türkiye’de bulunan taşınmazlar hakkında Türk hukuku uygulanır.” kuralı tek taraflı bir bağlama kuralıdır.(10) Kanun hükmünden açıkça anlaşılacağı üzere, muris Türk vatandaşı ise tereke bütün olarak Türk hukukuna tabi olacak, muris yabancı ise milli hukukunun yetkisi devam etmekle birlikte yabancı murisin Türkiye’de taşınmaz terekesi bulunuyorsa bu tereke bakımından Türk hukuku uygulama alanı bulacaktır.(11)

DİPNOT

(6) Uluş Karataş A.E., “Türk Miras Hukukunda Mirasın Kazanılmasında Halefiyet Türleri Ve Türk Milletlerarası Özel Hukukundaki Yansımaları”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, cilt. 73, ss. 70-125, 2015

(7) Çelikel/ Erdem, s. 335.

(8) Görüş için bkz. Uluş Karataş, s. 388

(9) Mutlu, Muhammet Sefa: “Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuk’un 20. Maddesi Kapsamında Mirasın Reddi”, İstanbul 2017, s. 8. Son Erişim Tarihi: 24/10/2018. Erişim linki: http://www.academia.edu/36429982/MÖHUKun_20._maddesi_kapsamında_mirasın_reddi_bahsi

(10) Şanlı, Cemal, s. 216.

(11) Konuya ilişkin bkz. Y. 2.HD, E. 2004/2300, K. 2004/14076, Kazancı İçtihat Bilgi Bankası.

IV.MİRASIN REDDİNDE HANGİ HUKUKUN UYGULANACAĞINA İLİŞKİN DOKTRİNDEKİ TARTIŞMA VE GÖRÜŞLER

Miras statüsü, tereke mallarının niteliği, mirasın iktisabı, iktisap zamanı, mirasın açılması, mirasın taksimi, mirasın açılma sebepleri gibi kavramların hangi hukuka göre belirleneceği ve dolayısıyla mirasın reddi konusu devletlerin kabul ettiği sistemlere göre ve hukuk sistemlerinin bu kavramlara hangi anlamları yüklediğine göre değişmektedir. Mirasın reddi konusu bu anlamda, miras statüsü ile ilgili olduğu anlayışı açısından ölenin milli hukukuna mı yoksa mirasın iktisabına ilişkin olduğu nitelemesi yapıp terekenin bulunduğu ülke hukukuna mı tabi olacağı doktrinde tartışmalıdır. Mirasın reddi konusunun, mirasın iktisabı ile ilgili olduğu kabulünden hareketle miras hukuku kavramlarından olan mirasın iktisabı ve taksimi kavramlarına Türk hukukunun verdiği anlamın mı yoksa yabancı hukukun verdiği anlamın mı esas alınacağı hususu doktrindeki bir başka tartışma konusudur. Bu bölüm kapsamında mirasın reddi konusunda uygulanacak hukuk hakkındaki tartışma ve görüşlere mirasın açılma sebepleri, iktisabı ve taksimleri kavramlarına da değinilerek konu aydınlatılmaya çalışılacaktır.

Miras hukukuna ilişkin kavramlardan olan mirasın iktisabı ve taksimi kavramlarına Türk hukukunun verdiği anlamın mı yoksa yabancı hukukun verdiği anlamın mı esas alınacağına ilişkin tartışmalara değinmek gerekirse; bu konuda doktrinde düzenleme alanları farklı olan kanunlarda yer alan kavramların içeriklerinin farklı olma ihtimali dolayısıyla

iktisap ve taksim kavramlarının TMK anlamında anlaşılması doğru değildir görüşü ile söz konusu kavramların ilgili nitelemenin kanunun yorumunda hakimnin hukukunun temel alınması kuralı, lex fori, uyarınca yasa koyucunun da amacı göz önüne alınarak Türk hukukunun kavramlarına göre yani TMK'daki kavramların anlamlarıyla hükmün yorumlanabileceği görüşü(12) olmak üzere iki farklı görüş bulunmaktadır. Bu farklı görüşlerin gerekçelerini incelemek gerekirse terekenin iktisabı ile ilgili olarak terekenin bulunduğu hukukun uygulanması gerektiğini ifade eden yazarlara aynı doğrultudaki bir başka görüş ise pratik sebepler dolayısıyla genel kuralın uygulanması gerektiğini ileri süren yazarlara karşı çıkmakta ve MÖHUK m. 20 (2) hükmü uyarınca pratik hayatın gerekleri açısından terekenin bulunduğu yer hukukunun uygulanmasının terekenin bulunduğu hukukun tanımadığı bir iktisap mekanizmasının o ülkede tatbikinin çıkaracağı zorlukların aşılmasının daha mümkün olabileceğini savunmaktadır.

Mirasın reddi konusunu MÖHUK m. 20(2) hükmünde geçen mirasın iktisabı kavramını kapsayıp kapsamadığına ilişkin tartışmalara değinmek gerekirse bir kısım yazar mirasın reddi hususunda MÖHUK m. 20(2) hükmüne göre terekenin bulunduğu ülke hukukunun ele alınması gerektiğini savunurken,(13) bir kısım yazar ise bu konuya ilişkin olarak MÖHUK m. 20(1) hükmü uyarınca genel kuralın uygulanması gerektiğini(14) savunmaktadırlar. Türk hukuk sistemimizde ise MÖHUK m. 20 (1)'de belirtilen genel kural sebebiyle temelde birlik sistemi benimsenmiş olmakla beraber, MÖHUK m. 20 (2)'deki

istisnalardan dolayı parçalı bir sistemin varlığı kabul edilebilir.(15) Tartışmaları daha iyi kavrayabilmek açısından mirasın iktisabı kavramına değinmek gerekir. Mirasın iktisabına ilişkin olarak hukuk sistemlerinde farklı düzenlemeler mevcuttur. Hukukumuzda miras bırakanın ölümü anında tereke kendiliğinden mirasçılar tarafından iktisap edilmekte; kendiliğinden iktisap ve külli halefiyet ilkesi kabul edilmekte ve mirasın reddi de mirasın iktisabından sonra gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle bir kısım yazar mirasın iktisabı ile mirasın reddi ayrı aşamalarda gerçekleştiği için ayrı ele alınması gerektiğini düşünmektedirler. Ancak İtalyan, Alman ve Fransız hukuku başta olmak üzere bazı hukuk sistemlerinde mirasın iktisabının kabul şartına bağlanması dolayısıyla kabul veya ret işleminin iktisap ile aynı anda yapılması gerekmektedir. (16) Bu düzenlemeler dolayısıyla da bazı yazarlar mirasın reddini iktisap kavramı içinde ele alarak terekenin bulunduğu ülke hukukunun uygulanması gerektiğini savunmaktadırlar.(17) Fakat bu görüşlerin aksi görüşteki bazı yazarlar, mirasın reddi konusunun TMK'nın düzenlenmesi açısından mirasın iktisabı konusu içinde yer aldığını, ret ya da kabul için bir sürenin gerekli olup olmadığı veya ret için gerekli sürede ret hakkının kullanılmamış olmasının ret anlamı taşıyıp taşımadığı veya kabulünün yapılmamış olmasının ret anlamı taşıyıp taşımadığı uygulanacak hukuk açısından farklı olacağını; aynı düşünceden ret hakkının mirasçıya intikali, evli kadının mirası reddi için kocasının izni, reddin şekli için de söz konusu olacağını, ret ya da kabulün hukuki niteliği gereği mirasın iktisabından

DİPNOT

(12) Aybay, Rona/ Dardağan, Esra: *Uluslararası Düzeyde Yasaların Çatışması*, İstanbul 2008, s. 235.

(13) Aybay/ Dardoğan, s. 236

(14) Tekinalp Gülören, Uyanık Çavuşoğlu, Ayfer: *Milletlerarası Özel Hukuk*, İstanbul 2016.

(15) Şanlı, s. 214-215.

(16) Mutlu, s.7.

(17) Doğan, s.341.

ziyade miras statüsü içinde incelenerek ölenin milli hukukuna tabi olması gerektiğini savunmaktadırlar.(18) Doktrindeki tartışmalar doğrultusunda yukarıda detaylandırıldığı üzere bu görüşleri özetlemek gerekirse; bir görüşe göre mirasın reddi konusunun TMK'da düzenlenişinin hukuki niteliği ve kanun koyucunun düzenlemedeki amacı açısından mirasın reddi konusunu miras statüsü lehine yani MÖHUK m. 20(1) uyarınca ölenin milli hukukuna tabi olması gerektiğini ifade eder. Diğer bir görüş ise Türk hukukunda terekenin geçişinde külli halefiyet ilkesinin miras statüsüne tabi bir konu olarak kabul edilmesi ve mirasın reddi hususlarının mirasın iktisabı ile aynı anda gerçekleştirilmesi konusunda hukuk sistemleri arasındaki farklılıklar nedeniyle mirasın reddi konusunu MÖHUK m. 20 (2) uyarınca terekenin bulunduğu ülke hukukuna tabi olacağını savunmaktadır.

SONUÇ

Ölen kimsenin mal varlığının sağlara geçişini düzenleyen kuralların tamamı miras hukukunu oluşturmakta, mirasa ilişkin olarak yabancılik unsuru taşıyan miras problemlerinin çözümü bakımından uygulanacak hukukun tespiti önem arz etmektedir. Bu çalışmamızda MÖHUK'un 20. maddesindeki mirasa ilişkin düzenlemeler doğrultusunda, mirasın reddine uygulanacak hukuk konusu doktrindeki görüşler, mevzuatımızdaki düzenlemeler ve karşılaştırmalı olarak yabancı hukuk sistemlerindeki farklılıklar ele alınarak anlatılmaya çalışılmıştır. Kanunda düzenlenen kavramlardan ne anlaşılması gerektiği yapılan dar ve geniş yoruma göre değişiklik göstermekle birlikte bu kavramlara yüklenen anlam miras hukuku alanında kabul edilen sistemi de etkilemektedir. Mirasın açılma sebepleri, iktisap ve taksim usulü bakımından terekenin bulunduğu yer hukukunun uygulanması, mirasın maddi içeriğini etkileyebilecek nitelikteki hususlarda, murisin milli hukukunun yetkisinin kabul edilmesi, hakkaniyet esaslarına uygun düştüğü ölçüde isabetli olacaktır. Mirasın reddi hususu da, miras statüsü ile ilgili olduğu anlayışı açısından ölenin milli hukukuna mı yoksa mirasın iktisabına ilişkin olup

terekenin bulunduğu ülke hukukuna mı tabi olacağı üzerine doktrinde görüş birliği bulunmamasına rağmen çalışmamızda detaylandırıldığı üzere mirasın reddine ilişkin uygulanacak hukuk konusunda MÖHUK m. 20 (1)' in mi yoksa m. 20 (2) hükmünün mü uygulanması gerektiği konusunda her ne kadar mirasın reddinin mirasın iktisabı ile ilgili olduğu hususu kanunda düzenlenmiş ise de iktisap kavramına ilişkin olarak devletlerin hukuk sistemleri bakımından farklı hükümlerin yer alabileceğinden hareketle buna ilişkin görüş birliği sağlanamamışsa da MÖHUK m. 20 (2) hükmünün mirasın reddine ilişkin uyuşmazlıklarda hakkaniyete uygun düştüğü ölçüde uygulanması gerektiği kanaatindeyiz. Şöyle ki terekesi Türkiye'de bulunan yabancı murisin eğer ki murisin milli hukuku mirası reddetmesine izin vermiyorsa mirasçısı ya da mirasçıları mirası reddedemeyecektir. Ancak terekenin bulunduğu yer hukukunun uygulanması imkanı sağlanırsa ki bu durumda Türk hukuku uygulanacak ve mirasçıların mirası reddetme imkanı olacaktır. Bu durumda hakkaniyete daha uygun düştüğü söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Altıparmak, Kübra Ayşe; İngiliz, Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Mirasa uygulanacak Hukuk, İstanbul 2017.
- Aybay, Rona/ Dardağan, Esra: Uluslararası Düzeyde Yasaların Çatışması, İstanbul 2008.
- Çelikel, Aysel/ Erdem, Bahadır: Milletlerarası Özel Hukuk, İstanbul 2017.
- Doğan, Vahit: Milletlerarası Özel Hukuk, Ankara 2017.
- Mutlu, Muhammet Sefa: "Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuk'un 20. Maddesi Kapsamında Mirasın Reddi", İstanbul 2017.
- Şanlı, Cemal: Milletler Özel Hukuk, İstanbul 2018.
- Tekinalp Gülören, Uyanık Çavuşoğlu, Ayfer: Milletlerarası Özel Hukuk, İstanbul 2016.
- Ulusu Karataş A.E., "Türk Miras Hukukunda Mirasın Kazanılmasında Halefiyet Türleri Ve Türk Milletlerarası Özel Hukukundaki Yansımaları", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, cilt.73, ss.70-125, 2015.

DİPNOT

(18) Çelikel/ Erdem, s. 339. Aksi fikir için bknz. Tekinalp/ Uyanık Çavuşoğlu, 288 vd.

Bursa Barosu

DERGİSİ

DERGİMİZİN
ÖNCEKİ SAYILARINI
ON-LINE OLARAK

www.bursabarosu.org.tr

ADRESİNDEN
OKUYABİLİRSİNİZ!

42 YIL
106 SAYI

bursabarosu

Modern eğitimin doğru adresi

İdeal Düzey Eğitim

İdea Kolejinin sürekli motive eden
ayrıcalıklı eğitimiyle tanışın

**Bire-Bir
Çift Kademeli
Eğitim**

Eğitime adanmış, profesyonel öğretmenler

Kendini eğitime adanmış, profesyonel öğretmenlerimiz, öğrencilerimizin kendilerine olan güvenlerini inşa etmelerini ve potansiyellerini gerçekleştirmelerini sağlayamayı hedefler. İki kademeli eğitim sistemimizde öğretmenlerimiz, dokuz kişilik sınıflar ve geniş öğretim saatleri ile öğrencilerimize olağanüstü bireysel ilgi gösterirler.

**Sınava
Hazır mısın?**

kaydını yaptırmak için
kolejidea.com'u ziyaret et!

Bursluluk Sınavı Kayıtlarımız Başladı

Web Sitemiz üzerinden başvuru formunu doldurup kolayca kayıt olabilirsiniz.

ÖZEL İDEAL DÜZEY FEN ve ANADOLU LİSESİ

Bağlarbaşı Mahallesi Sanayi caddesi No: 342 Osmangazi, Bursa
+90 (224) 452 70 33 Pbx www.kolejidea.com

<https://metbis.meb.gov.tr/>